

ΤΙ ΕΣΤΙ ΚΟΛΛΕΓΙΟ

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ

ΚΑΘΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Ο ΟΠΟΙΟΣ ΧΟΡΗΓΕΙ

ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΕ ΑΥΤΟΝ ΦΟΙΤΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΥΟ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΩΝ ΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΧΑΡΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ

ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΤΙΤΛΟΥΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤ' ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ

BACHELOR Η ΗΜΔ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΙΣΟΤΙΜΟΥΣ,

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Η έκδοση αυτή στηρίζεται στον παραπάνω ορισμό

**Περιλαμβάνονται μόνο όσα
Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών προσφέρουν
αντίστοιχες σπουδές και διπλώματα.**

Κολλέγια

Προοπτικοί των
Ιδιωτικών Πανεπιστημίων

Κολλέγια

Προοπτικοί
των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων

ISBN 960-7329-14-7

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΛΦΑ Ε.Π.Ε.
ΡΕΘΥΜΝΟΥ 5, ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ.106 82, ΤΗΛ.
82.22.529

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

Κωνσταντίνος Αρώνης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ

Κλεοπάτρα Βοσινάκη

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΡΩΤΟΘΗΣΗΣ- ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

Νίκος Πλευριτάκης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Σταύρος Τσαμπούλης

ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Ελένη Γιαννακοπούλου

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ

MOD Advertising
τηλ.82.25.646

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΦΩΤΟ- ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ, ΣΕΛΙΔΟ- ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΛΦΑ Ε.Π.Ε.
MOD Advertising

ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΕ- ΞΕΡΓΑΣΙΑ

Νότα Γιαννέλη
Ιωάννα Τσεβά

ΞΕΦΥΛΛΟ

MOD Advertising

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ

ORION

ΜΟΝΤΑΖ, ΕΚΤΥΠΩΣΗ, ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση με οποιονδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους της έκδοσης, χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Εκδοτική ΑΛΦΑ Ε.Π.Ε.
τηλ. 82.22.529, fax.
82.17.192

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

● ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρόλογος του Εκδότη	3
Ορισμός Κολλεγίων	4
Η Ανάγκη Γέννησης των Κολλεγίων	6
Η Ανάγκη με... Αριθμούς (Πίνακες)	7

● ΚΟΛΛΕΓΙΑ - Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ιστορική εξέλιξη	10
Η Ιδιωτική Μεταδευτεροβάθμια Εκπαίδευση	13
Κολλέγια στην Ελλάδα Σήμερα	16
Ιδιωτικές Ανώτερες Σχολές	19
Νομοθεσία και Ιδιωτική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	22
Το Θεσμικό Πλαίσιο για τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών (του Σ. Ταλιαδούρου)	24
Αναγνώριση Πτυχίων	26
Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας	28
Η Στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης	30
Οδηγία 89/48 και Απόφαση Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου	33
Επί του Πιεστηρίου	36
Η Εκθεση του ΟΟΣΑ για την Παιδεία στην Ελλάδα	37
Τα Ανόητα και τα Αυτονόητα (του Α. Αρούχ)	41

● ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Εισαγωγή	44
Υπερ του Ελεύθερου Ανταγωνισμού (του Π.Γέμτου)	45
Ο Ρόλος της Ιδιωτικής Ανώτατης Παιδείας στην Ελλάδα (του W. Mc Grew)	46
Δημόσια Παιδεία για Όλους τους Έλληνες (Προγραμματικές δηλώσεις ΠΑΣΟΚ)	47
Ποιοτικό Αλμα για την Εκπαίδευση (του Κ. Καραμανλή)	51
Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν (του Θ. Λουκάκη)	56
Ιδιωτικά Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης - Ίδρυση και Λειτουργία (του Κ. Καρκανιά)	58
Χρειαζόμαστε Νέα Πανεπιστήμια; (του Θ. Λιανού)	63
Ανώτατη Παιδεία: Κοινωνικό ή Εμπορευματικό Αγαθό; (του Ν. Μαρκάτου)	66
Γιατί Όχι και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια; (του Θ. Αναστασιάδη)	69
Επτά Προϋποθέσεις για τον Εκπαιδευτικό Εκσυγχρονισμό (του Β. Κοντογιαννόπουλου)	72
Μη Φοβάστε τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια (του Κ. Ζουράρι)	77
Οι Θέσεις του ΠΑΣΟΚ για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Απόψεις των Κ.Σημίτη, Γ. Παπανδρέου κ.ά.)	82
Κρατικά και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια (του Γ. Μαρή)	85
Προϋποθέσεις για την Ποιότητα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (του Δρ.Φουντουκάκου)	88
Μία Πρόταση για Ανοιχτά Πανεπιστήμια (του Ι. Γεωργιάτσου)	90
Τι Κινδυνεύει από το Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο (του Γ. Μπήτρου)	92
Ψεύδη "Ιδιωτικά" (του Ε. Μπιστάκη)	94
Γιατί το "Δωρεάν" Στραγγαλίζει τη Δημόσια Εκπαίδευση (του Στ. Μάνου)	96

● ΚΟΛΛΕΓΙΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Κατάλογος Κολλεγίων	100
Ειδική Παρουσίαση - Προβολή	106

**ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ
IST STUDIES**

AKTO

SPORTS SCIENCES

A.C.T. - ANATOLIA

CAMPUS ARTS AND SCIENCES

NEW YORK

S.B.S.

CITY

110

114

118

120

122

124

125

126

Πρόλογος του Εκδότη

Από το 1993 η **Εκδοτική ΑΛΦΑ** έχει επικεντρώσει τη δραστηριότητά της σε εκδόσεις βιβλίων και περιοδικών επαγγελματικού και εκπαιδευτικού προσανατολισμού.

Τα βιβλία και περιοδικά που έχουν εκδοθεί μέχρι τώρα έχουν βοηθήσει δεκάδες χιλιάδες νέους και τις οικογένειές τους στις επιλογές σπουδών και επαγγέλματος.

Εντύπωση μας προκάλεσε το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον πάρα πολλών αναγνωστών μας για λεπτομέρειες γύρω από τις **σπουδές και τους τίτλους που προσφέρουν τα “Κολλέγια”**, οι Ιδιωτικές αυτές Σχολές που για το επίσημο κράτος ανήκουν στη γενική κατηγορία των Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών, απαγορεύεται να αυτοονομάζονται “κολλέγια”, βάλλονται ως αμφιβόλου ποιότητας και πιστότητας και πάρα πολλές φορές χαρακτηρίζονται ως απλές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις που “ως τέτοιες ελάχιστα ενδιαφέρονται για την εκπαίδευση των σπουδαστών τους”.

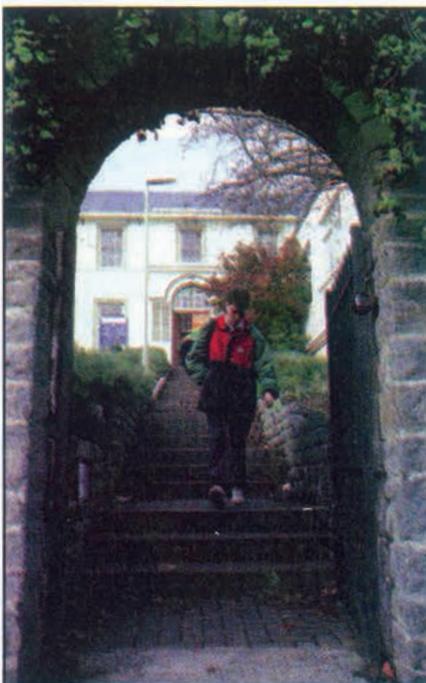
Ποιά είναι η αλήθεια;

Ποιά ελληνική και διεθνής νομοθεσία καλύπτει το αντικείμενο;

Πότε και πως ξεκίνησαν τα Κολλέγια στην Ελλάδα;

Κατά πόσο μπορούν να χαρακτηριστούν “προπομποί” των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων;

Ποιές οι απόψεις του πολιτικού κόσμου, των πανεπιστημιακών, των δημοσιογράφων αλλά και των ίδιων των κολλεγίων;

Αυτό το **νέο META** ξεκαθαρίζει το καυτό αυτό θέμα δίνοντας άμεσες απαντήσεις στα **αγωνιώδη ερωτήματα γονιών και σπουδαστών** και “**χαρτογραφεί**” γενικά τον **ζωντανό αυτό χώρο** μεταλυκειακών σπουδών.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας βοήθησαν στη δημιουργία αυτού του βιβλίου και κυρίως τα κολλέγια εκείνα που θελήσαν να παρουσιάσουν τις δραστηριότητες τους στο τελευταίο

μέρος του βιβλίου διότι χάρη στην συμμετοχή τους κατέστη δυνατή η βελτίωση της εμφάνισης του βιβλίου και η εκτύπωσή του σε πολύ μεγάλο αριθμό αντιτύπων.

Ελπίζουμε και αυτό το **META** να βοηθήσει ουσιαστικά στο πρωταρχικό πρόβλημά κάθε οικογένειας που είναι η καλή επαγγελματική αποκατάσταση των νέων.

Κωνσταντίνος Α. Αρώνης

Ορισμός Κολλεγίων

Πτυχία Ξένων ΑΕΙ στην... Ελλάδα

Ο χώρος των κολλεγίων θεωρείται και είναι ιδιόμορφος από πλευράς νομικού πλαισίου, ελέγχου, αποτελέσματος.

Πολύς λόγος έχει γίνει για την ονομασία, τις σπουδές και την εγκυρότητα των τίτλων που αυτά χορηγούν και είναι έντονος ο προβληματισμός του κοινού για το τί ακριβώς ισχύει στην πραγματικότητα.

Αυτό το ομιχλώδες τοπίο θα επιχειρήσουμε να ξεδιαλύνουμε στη συνέχεια.

Πριν όμως περάσουμε στην παρουσίαση του χώρου αυτού και καταγράψουμε τί ισχύει σήμερα και τι πιστεύουν αξιόλογοι εκπαιδευτικοί του πολιτικού, ακαδημαϊκού, δημοσιογραφικού κόσμου αλλά και των ίδιων των κολλεγίων, είναι σημαντικό να καθορίσουμε με σαφήνεια και ακρίβεια **τί εννοούμε κολλέγιο** και να το διαχωρίσουμε από άλλους εκπαιδευτικούς φορείς, όπως Κέντρα Προετοιμασίας ή Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών (ΕΕΣ).

Ο τίτλος “κολλέγιο” είναι άτυπος.

Πρόκειται για όρο μη θεσμοθετημένο **που χρησιμοποιείται διεθνώς** χωρίς να αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη βαθμίδα εκπαίδευσης και θεωρητικά θα μπορούσε να χαρακτηρίσει οποιοδήποτε εκπαιδευτήριο.

Έτσι η ονομασία college μπορεί να αναφέρεται σε πανεπιστήμια (King's College), τεχνικές σχολές (Chelsea College of Automobile Engineering), εργαστήρια ελευθέρων σπουδών (Hairdressing College of Hollywood), ακόμη και φροντιστήρια (English Language College).

Στην Ελλάδα, ο όρος “κολλέγιο” χρησιμοποιείται εδώ και πολλά χρόνια από ιδιωτικούς φορείς τριτοβάθμιας αλλά και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Deree, Anatolia, Αμερικανικό Κολλέγιο Ψυχικού) και έχει συνδεθεί στο υποσυνείδητο κάθε Έλληνα γονιού και μαθητή με ένα σοβαρό και έγκυρο εκπαιδευτικό οργανισμό.

Στα πλαίσια αυτά, και καθώς είναι σαφές ότι η έκδοσή μας αφορά μόνο την τριτοβάθμια εκπαίδευση,

θεωρούμε ότι το βασικότερο κριτήριο που πρέπει να ληφθεί υπόψη για να χαρακτηριστεί ένας εκπαιδευτικός οργανισμός ως “κολλέγιο” είναι η δυνατότητα παροχής έγκυρων πτυχίων ανωτέρου και ανωτάτου επιπέδου. Και καθώς οι ιδιωτικοί φορείς στη χώρα μας δεν έχουν τη δυνατότητα από το νόμο να χορηγούν δικά τους πτυχία, αναφερόμαστε σε πτυχία ξένων πανεπιστημίων.

Οι συγκεκριμένοι φορείς λοιπόν αντανakλούν το κύρος και την εγκυρότητα του ξένου πανεπιστημίου με το οποίο συνεργάζονται.

Με βάση τα παραπάνω, οι συνεργάτες των ΜΕΤΑ με προσοχή εξέτασαν τα δεδομένα και κατέληξαν στον ακόλουθο ορισμό που αποτελεί τη βάση της έκδοσης:

“Κολλέγιο χαρακτηρίζεται κάθε εκπαιδευτικός οργανισμός ο οποίος χορηγεί **μετά από αποκλειστική σε αυτόν φοίτηση στην Ελλάδα δύο τουλάχιστων ετών και χωρίς υποχρεωτική συνέχιση σπουδών στο εξωτερικό τίτλους σπουδών κατ’ελάχιστον Bachelor ή HND ή αντίστοιχους ισότιμους, σε συνεργασία με ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του εξωτερικού**”.

Πρόκειται λοιπόν για εκπαιδευτικές μονάδες που παρέχουν σε αποφοίτους Λυκείου τη δυνατότητα να αποκτήσουν στην Ελλάδα πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης βαθμίδας, συνεργαζόμενες με Πανεπιστήμια άλλων χωρών.

Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται ιδιωτικοί οργανισμοί, ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ακόμα και δημόσιοι οργανισμοί που παρέχουν τέτοιου είδους εκπαίδευση.

Ο οδηγός που κρατάτε στα χέρια σας έχει γραφτεί με βάση τον παραπάνω ορισμό και οποιαδήποτε αναφορά σε κολλέγια στη συνέχεια θα αφορά εκπαιδευτικούς οργανισμούς με τα χαρακτηριστικά που προανα-

**Κολλέγιο χαρακτηρίζεται
κάθε εκπαιδευτικός
οργανισμός ο οποίος
χορηγεί μετά από
αποκλειστική σε αυτόν
φοίτηση στην Ελλάδα δύο
τουλάχιστων ετών και
χωρίς υποχρεωτική
συνέχιση σπουδών στο
εξωτερικό τίτλους
σπουδών κατ’ελάχιστον
Bachelor ή HND ή
αντίστοιχους ισότιμους,
σε συνεργασία με ανώτατο
εκπαιδευτικό ίδρυμα
του εξωτερικού**

φέραμε.

Βέβαια, λόγω της ιδιομορφίας του χώρου υπήρξαν αρκετές δυσκολίες τόσο στο διαχωρισμό των εκπαιδευτικών οργανισμών σε κολλέγια και μη όσο και στη συγκέντρωση του υλικού και ίσως κάποιιοι να ευνοήθηκαν και άλλοι να αδικήθηκαν.

Παρόλα αυτά, οι συντάκτες μας εργάστηκαν με μεγάλη προσοχή και υπευθυνότητα, έχοντας πάντα ως γνώμονα την όσο το δυνατόν πληρέστερη και ακριβέστερη ενημέρωση των αναγνωστών μας.

Η Ανάγκη Γέννησης των Κολλεγίων

Τα Ελληνικά ΑΕΙ δεν επαρκούν

Η δίψα των νέων για μάθηση ήταν πάντοτε έντονη στη χώρα μας.

Τα τελευταία χρόνια μάλιστα **αυξάνεται συνεχώς η ζήτηση για μεταδευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση** καθώς οι συνθήκες έχουν αλλάξει. Σε μια διαρκώς μεταβαλλόμενη και εξελισσόμενη κοινωνία το απολυτήριο λυκείου δεν επαρκεί πλέον. Οι εργοδότες απαιτούν περισσότερα προσόντα και μεγαλύτερη εξειδίκευση. Έτσι το ιδανικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι αυτό που εξασφαλίζει μια ομαλή και συνεχή εξέλιξη από τη μία βαθμίδα στην άλλη και φυσικά και προς την αγορά εργασίας.

Δυστυχώς **το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας** και την τεράστια και αυξανόμενη ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Κατά καιρούς βέβαια συζητούνται φιλόδοξα σχέδια από την πλευρά της πολιτείας (όπως οι πρόσφατες εξαγγελίες του Υπουργείου Παιδείας για ανοιχτό πανεπιστήμιο και ελεύθερους κύκλους σπουδών) χωρίς όμως ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Η χώρα μας είναι από τις χαμηλότερες στον κόσμο σε ποσοστό πτυχιούχων στους νέους 22-29 ετών. Κάθε χρόνο 150000 υποψήφιοι διαγωνίζονται για 50000 περίπου θέσεις, συχνά σε ειδικότητες χωρίς αντίκρισμα και επαγγελματικές προοπτικές. Είναι εμφανές λοιπόν, τόσο η **έλλειψη θέσεων** για χιλιάδες νέους που έχουν τη δυνατότητα και τη θέληση να σπουδάσουν, όσο και η **έλλειψη στις ειδικότητες εκείνες που χρειάζεται η αγορά εργασίας**.

Και ας μην ξεχνάμε ότι με το υπάρχον σύστημα των γενικών εξετάσεων λίγοι τελικά κατορθώνουν να σπουδάσουν αυτό που πραγματικά θα επιθυμούσαν.

Η συνταγματική απαγόρευση για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων και η μη εφαρμογή της νομοθεσίας για τις ιδιωτικές ανώτερες σχολές από τη μία πλευρά και η

αδράνεια της Πολιτείας από την άλλη οδηγούν τους "αποτυχόντες" των γενικών εξετάσεων στο εξωτερικό (η χώρα μας έχει την υψηλότερη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση με ποσοστό 14% στους νέους που σπουδάζουν σε άλλο κράτος μέλος) ή σε άλλες διεξόδους.

Η πολιτεία απαγορεύει τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, επιτρέπει όμως τη λειτουργία κάποιων φορέων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όπως τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών.

Τα τελευταία, στην προσπάθειά τους να καλύψουν το κενό που υπάρχει στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αναπτύσσονται συνεχώς. Κάποια από αυτά προχώρησαν σε συνεργασίες με πανεπιστήμια του εξωτερικού και μετεξελίχθηκαν σε κολλέγια, δηλαδή **ένα είδος ιδιωτικών ΑΕΙ** με τη διαφορά ότι οι απόφοιτοί τους αποκτούν τίτλους σπουδών ξένων πανεπιστημίων.

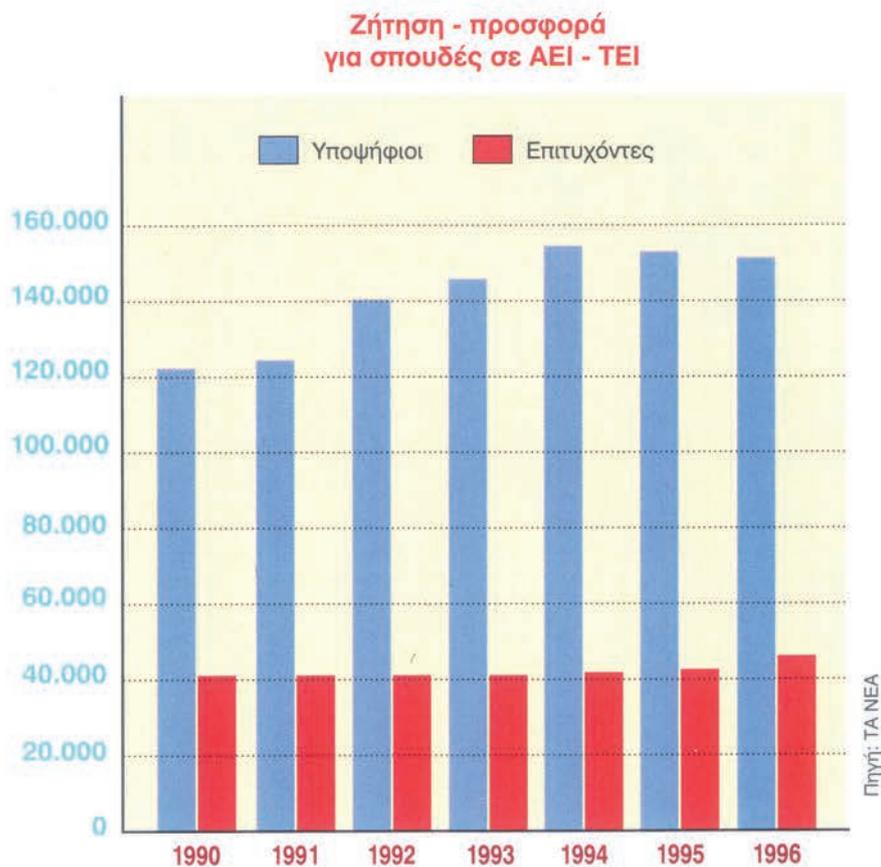
Με τον τρόπο αυτό καλύφθηκε σε μεγάλο ποσοστό η ζήτηση για σπουδές ανωτερου και ανωτατου επιπέδου, μειώθηκε η φοιτητική μετανάστευση και η εκπαίδευση συνδέθηκε με την παραγωγή και την αγορά εργασίας, καθώς οι περισσότερες ειδικότητες που προσφέρουν τα κολλέγια έχουν **ουσιαστικό επαγγελματικό αντίκρισμα**.

Φυσικά δεν προσφέρουν όλα τα κολλέγια τις ίδιες υπηρεσίες και ποιότητα σπουδών, ενώ οι απόψεις για τη νομιμότητα και την αποτελεσματικότητά τους ποικίλλουν.

Όμως, όσο τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και οι ιδιωτικές ανώτερες σχολές λείπουν από τον τόπο μας και το κρατικό σύστημα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης δεν αλλάζει, τα κολλέγια θα αποτελούν ίσως την καλύτερη απάντηση στη ζήτηση των νέων για μάθηση και εξέλιξη και φαίνεται ότι **πολλά από αυτά έχουν ή θα έχουν τις δυνατότητες, όταν το Σύνταγμα το επιτρέψει, να λειτουργήσουν ως ιδιωτικά πανεπιστήμια**.

Η Ανάγκη με... Αριθμούς

- Όλοι επιζητούν σπουδές σε ΑΕΙ-ΤΕΙ (πίνακας 1)
- Το κράτος δεν διαθέτει κονδύλια για την παιδεία (πίνακας 2)
- Το ποσοστό πτυχιούχων φτωχό σε σύγκριση με άλλες χώρες (πίνακας 3)
- Πολλοί “μεταναστεύουν” για σπουδές στο εξωτερικό (πίνακας 4)

Πίνακας 1

**Ποσοστό του ΑΕΠ
διατιθέμενο για την παιδεία**

Χώρα	Δημόσιο	Ιδιωτικό
Καναδάς	7,2	0,7
ΗΠΑ	5,4	1,8
Δανία	7,7	0,5
Σουηδία	7,8	-
Φιλανδία	8,3	0,2
Ιρλανδία	5,5	0,4
Ολλανδία	5,5	0,6
Ισπανία	3,8	1,2
Ελλάδα	4,2	-
Γερμανία	4	1,5
Γαλλία	5,5	0,8
Ιαπωνία	3,7	1,1
Αυστραλία	5,5	0,7

Πηγή: ΟΟΣΑ

Πίνακας 2

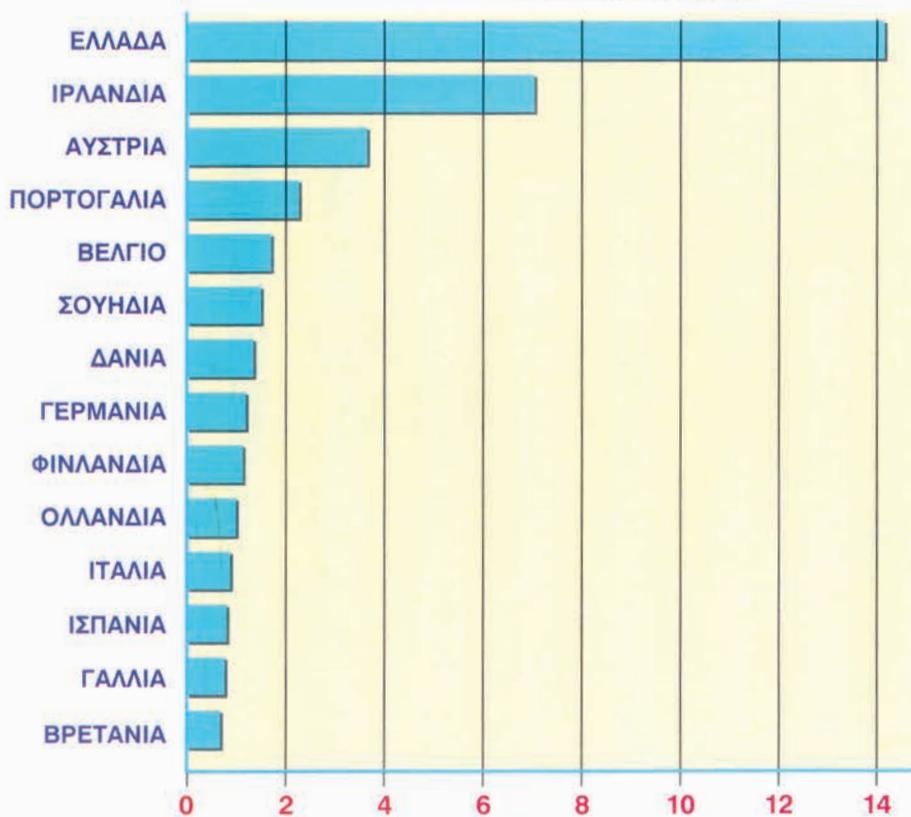
**Ποσοστό πτυχιούχων
στους νέους 22-29 ετών**

Αγγλία	28,7
Γαλλία	17,2
Ιρλανδία	21,3
Ολλανδία	27,4
Βέλγιο	14,7
Γερμανία	14,6
Ελβετία	10,7
ΗΠΑ	39,1
Καναδάς	37,7
Δανία	31,3
Νορβηγία	26,4
Φιλανδία	22,2
Σουηδία	15,3
Ισπανία	20,9
Ιταλία	12,3
Ελλάδα	12,3
Τουρκία	6,6
Ιαπωνία	25,3
Αυστραλία	36,4
Νέα Ζηλανδία	25,1

Πηγή: ΟΟΣΑ

Πίνακας 3

**Ποσοστά φοιτητών από χώρες της Ε.Ε. που σπουδάζουν
σε κάποια άλλη χώρα-μέλος της**

Πίνακας 4

Πηγή: European Commission 1996

ΚΟΛΛΕΓΙΑ

Η σημερινή κατάσταση

Το Ιστορικό σελ. 10

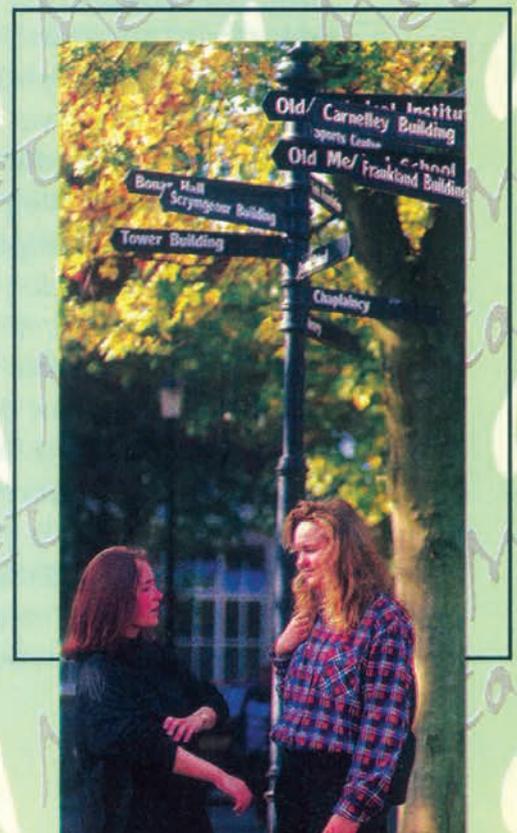
Το Σήμερα σελ. 13, 16, 19

Νομοθεσία σελ. 22

Αναγνώριση Πτυχίων σελ. 26, 28, 36

Ευρωπαϊκή Ένωση-ΟΟΣΑ σελ. 30, 33, 37

Σχόλια σελ. 24, 41

Ιστορική Εξέλιξη

Τα πρώτα Πανεπιστήμια ήταν... Ιδιωτικά

Πολύς λόγος γίνεται στις μέρες μας για την ιδιωτική εκπαίδευση. Εργαστήρια ελεύθερων σπουδών, κολλέγια, ιδιωτικά πανεπιστήμια αντιμετωπίζονται σαν νέα και ξενόφερτη μόδα και πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι η λειτουργία τους είναι αντίθετη στις δημοκρατικές αρχές της δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης.

Μία ιστορική αναδρομή όμως, θα μας πείσει ότι η **ιδιωτική εκπαίδευση δεν είναι ούτε νέα, ούτε ξενόφερτη, ούτε αντιδημοκρατική.**

Πρώτο παράδειγμα η Αθήνα των κλασικών χρόνων που διαμόρφωσε το πρότυπο του “καλού καγαθού πολίτη” και αποτέλεσε παράδειγμα προς μίμηση. Λίγοι ίσως γνωρίζουν ότι στην **αρχαία Αθήνα η εκπαίδευση ήταν υπόθεση καθαρά ιδιωτική** και όχι έργο της πολιτείας. Δεν υπήρχαν κρατικά σχολεία και η ιδιωτική εκπαίδευση ανθούσε σε όλα τα επίπεδα. Η πολιτεία έθετε απλώς ένα γενικό πλαίσιο επίβλεψης και είχε λόγο μόνο σε ότι αφορούσε τη στρατιωτική εκπαίδευση.

Αντίθετα, στη Σπάρτη ο πολίτης ήταν υποταγμένος στο σπαρτιατικό κράτος και η παιδεία, όπως και όλοι οι

τομείς της ζωής, εξαρτώνταν από την πολιτεία.

Οι Αθηναίοι περιφρονούσαν τα κρατικά σχολεία γιατί πίστευαν ότι δεν αρμόζουν σε ελεύθερους πολίτες.

Οι σχολές της Αθήνας λειτουργούσαν βασιζόμενες σε δίδακτρα και ιδιωτικές δωρεές, κάτι που θυμίζει έντονα το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η αυτοτέλεια και η αυτονομία της ανώτατης εκπαίδευσης στην Αθήνα οδήγησαν στο γνωστό πρότυπο του καλού κ’ αγαθού πολίτη, την ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών και τη γενικότερη ανάπτυξη του πολιτισμού.

Δεν μπορούμε λοιπόν να υποστηρίξουμε ότι η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση είναι αντιδη-

μοκρατική τη στιγμή που άνθισε στην κοιτίδα της δημοκρατίας.

Τα πρώτα ελληνιστικά χρόνια δημιουργήθηκε η απαίτηση για δημόσια εκπαίδευση. Τότε ιδρύθηκε το πρώτο οργανωμένο πανεπιστημιακό σύστημα που γνώρισε ο κόσμος, το περίφημο Μουσείο της Αλεξάνδρειας υπό την αιγίδα των Πτολεμαίων.

Κύρια χαρακτηριστικά του ήταν η αυτονομία και η αυτοτέλεια και η λει-

τουργία του συνεχίστηκε ως την εποχή του Ιουστινιανού.

Την εποχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είχαν οικονομική υποστήριξη από τη Ρώμη με τη μορφή προικοδότησης εδρών από τους αυτοκράτορες, οι οποίοι ενεργούσαν σαν ιδιώτες χορηγοί.

Εξετάζοντας την πιο πρόσφατη ιστορία, διαπιστώνουμε ότι κατά τη διάρκεια του μεσαίωνα η εκπαίδευση στη Δυτική Ευρώπη ήταν στα χέρια της Εκκλησίας ή υπόθεση ιδιωτική.

Το 19ο αιώνα όμως, με τη βιομηχανική επανάσταση επιβάλλονται νέα δεδομένα και ο τομέας της παιδείας προσελκύει το ενδιαφέρον των κρατικών φορέων.

Η ιδιωτική και η δημόσια εκπαίδευση συνυπάρχουν. Εκείνη την εποχή ιδρύονται τεχνικές σχολές, ερευνητικά κέντρα και νέα πανεπιστημιακά τμήματα.

Ας ρίξουμε όμως μια ματιά στα ελληνικά πράγματα της εποχής.

Μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό η χώρα αρχίζει να ξαναβρίσκει τους ρυθμούς της και το πρώτο Ελληνικό πανεπιστήμιο ιδρύεται το 1837 στην Αθήνα με τη διπλή μορφή σωματείου και ιδρύματος.

Το γενικό νομοθετικό πλαίσιο ορίζει το δημόσιο χαρακτήρα του θεσμού, δημιουργούνται όμως ήδη από τότε προβληματισμοί σχετικά με την αποτελεσματικότητα της δωρεάν παιδείας και τη δυνατότητα ίδρυσης ιδιωτικών

εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Το σύνταγμα του 1911 επιτρέπει την ίδρυση ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων.

“Η εκπαίδευσις, διατελούσα υπό την ανώτατην εποπτείαν του Κράτους ενεργείται δαπάνη αυτού... Επιτρέπεται εις ιδιώτας και εις νομικά πρόσωπα η ίδρυσις ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους”.

Το 1930 ιδρύεται το πρώτο ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα, η “Εκπαιδευτική Αναγέννηση” που αργότερα, με τη σημαντική οικονομική ενίσχυση του Α.Πάντου, επεκτείνει τις δραστηριότητές του και μετονομάζεται σε “Πάντειος Σχολή Πολιτικών Επιστημών”.

Το 1938 ιδρύεται η Βιομηχανική Σχολή Πειραιώς με ιδρυτές το Σύνδεσμο Ελλήνων Βιομηχάνων και

Βιοτεχνών, ενώ αντίστοιχη σχολή ιδρύεται αργότερα και στη Θεσσαλονίκη.

Βλέπουμε λοιπόν ότι **πολλά από τα σημερινά κρατικά ΑΕΙ ξεκίνησαν ως ιδιωτικές σχολές.**

Όλα κινούνται στο ίδιο πνεύμα ως το 1975, όταν το άρθρο 16 του Συντάγματος ορίζει το νομοθετικό πλαίσιο για την εκπαίδευση, που ισχύει ως τις μέρες μας:

“Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση...”

Η παιδεία τελεί υπό την ανώτατη

Δεν μπορούμε λοιπόν να υποστηρίξουμε ότι η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση είναι αντιδημοκρατική τη στιγμή που άνθισε στην κοιτίδα της δημοκρατίας

εποπτεία του κράτους, παρέχεται δαπάναις αυτού... Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι αυτοδιοικούμενα Ν.Π.Δ.Δ., λειτουργούν υπό την εποπτεία του κράτους και ενισχύονται οικονομικώς υπ' αυτού... Οι καθηγηταί των είναι δημόσιοι λειτουργοί”.

Έτσι το ισχύον Σύνταγμα, σε αντίθεση με τα προηγούμενα, ρητά δηλώνει το δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Ιδιωτικές ανώτερες σχολές όμως εξακολουθούν να λειτουργούν καθώς για την ανώτερη εκπαίδευση δεν υπάρχει ρητή συνταγματική απαγόρευση.

Έτσι, τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών, για τα οποία δεν υπάρχει ειδικός νόμος, βασίζονται στη λειτουργία τους στον αναγκαστικό νόμο του 1935 που ρύθμιζε διάφορα θέματα δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Επίσης, ιδιωτικές ανώτερες σχολές ηλεκτρονικών και ναυπηγών υπήρχαν ήδη από το 1965 και λειτουργούσαν χωρίς κανένα νομοθετικό πρόβλημα ως το 1982, οπότε και σταμάτησαν για λόγους αδυναμίας λειτουργίας (οικονομικούς και άλλους).

Από το 1981 έχει θεσπιστεί με νόμο και η Ανωτέρα Καλλιτεχνική Εκπαίδευση δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα, στα πλαίσια της οποίας λειτουργούν σήμερα ανώτερες καλλιτεχνικές σχολές.

Όσον αφορά το χώρο των εργαστηρίων ελευθέρων σπουδών και των Κολλεγίων, **το πρώτο Κολλέγιο ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1945.**

Πρόκειται για το αγγλόφωνο Deree, το οποίο πήρε το όνομά του από τον Ελληνοαμερικάνο Γουίλιαμ Ντερεχάνη που ήταν ένας από τους σημαντικότερους χορηγούς του ιδρύματος.

Στη δεκαετία του '70 ιδρύθηκαν τα

πρώτα επαγγελματικά ΕΕΣ, ενώ το 1975 εγκαθίστανται για πρώτη φορά στην Ελλάδα παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων όπως το La Verne στην Αθήνα.

Το 1981 ξεκινούν τα προπτυχιακά τμήματα του γνωστού σχολείου Anatolia στη Θεσσαλονίκη.

Μέχρι το 1985 στο χώρο κυριαρχούν δυτικά και αγγλόφωνα τμήματα προετοιμασίας (foundation) ή προπτυχιακά, ενώ τότε ιδρύονται τα πρώτα τμήματα προετοιμασίας για σπουδές στην Ανατολική Ευρώπη.

Το 1989 είναι το έτος ίδρυσης πολλών κολλεγίων που “εισάγουν” στη χώρα μια σειρά γνωστών αγγλικών και αμερικανικών ΑΕΙ.

Από τότε ως σήμερα **τα Κολλέγια “αυξάνονται και πληθύνονται” με γοργούς ρυθμούς.**

Το 1990 η κυβέρνηση ανακοινώνει την ίδρυση ιδιωτικών ΑΕΙ, αναγκάζεται όμως να υπαναχωρήσει καθώς κάτι τέτοιο θα απαιτούσε αναθεώρηση του Συντάγματος.

Από τότε, τόσο το θέμα της αναγνώρισης των πτυχίων ξένων πανεπιστημίων όσο και αυτό της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων στη χώρα μας **επανέρχεται όλο και πιο συχνά στο προσκήνιο** μαζί με συζητήσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Πρόσφατα ο Υπουργός της κυβέρνησης Κ. Λαλιώτης μίλησε για την ίδρυση ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ανώτατων σχολών, ενώ ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας Κ. Καραμανλής υποστήριξε την αναγκαιότητα της ύπαρξης ιδιωτικών πανεπιστημίων στη χώρα μας.

Φαίνεται πως τα ιδιωτικά πανεπιστήμια **διεκδικούν πλέον έντονα τη θέση τους στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.**

Η Ιδιωτική Μεταδευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση υπάρχει σε όλες σχεδόν τις χώρες

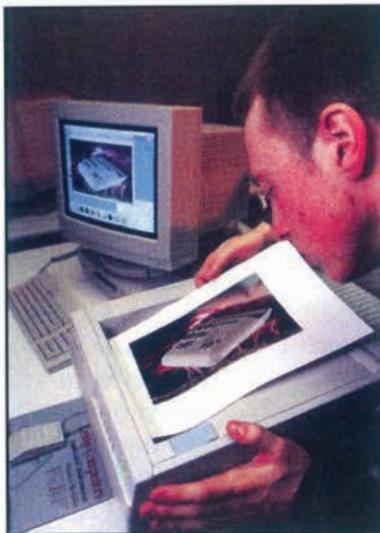
Στη χώρα μας, η ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι αρκετά υψηλή και υπερβαίνει κατά πολύ τις διαθέσιμες θέσεις στα κρατικά ΑΕΙ και ΤΕΙ. Έτσι, κάθε χρόνο έχουμε 150000 υποψήφιους που διαγωνίζονται για 50000 περίπου θέσεις. Οι "αποτυχόντες" του συστήματος των γενικών εξετάσεων (συχνά νέοι με όρεξη και δυνατότητες να σπουδάσουν) αναζητούν άλλες διεξόδους.

Μία από τις διεξόδους είναι οι σπουδές στο εξωτερικό που όμως δεν αποτελούν την καλύτερη λύση καθώς προϋποθέτουν καλή γνώση της ξένης γλώσσας και αλλαγή περιβάλλοντος ενώ μπορεί να κρύβουν αρκετές δυσκολίες και προβλήματα. Για τις σπουδές στο εξωτερικό υπάρχουν στη χώρα μας αρκετά κέντρα προετοιμασίας.

Ελληνικά ιδιωτικά πανεπιστήμια δεν υπάρχουν προς το παρόν καθώς το Σύνταγμα απαγορεύει ρητά την ίδρυσή τους. Το θέμα της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων αναλύεται εκτενέστερα στα επόμενα κεφάλαια όπου αξιολογοί ακαδημαϊκοί, πολιτικοί, δημοσιογράφοι, και εκπρόσωποι κολλεγίων εκθέτουν τις απόψεις και τα επιχειρήματά τους.

Οι ιδιωτικές ανώτερες σχολές δεν απαγορεύονται από το Σύνταγμα

(τέτοιες σχολές λειτουργούσαν ως το 1982 οπότε και αναγκάστηκαν να κλείσουν για οικονομικούς και άλλους λόγους), όμως το κράτος δεν χορηγεί άδειες για την ίδρυσή τους εκτός από την περίπτωση των καλλιτεχνικών σχολών που λειτουργούν υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού.

Το κενό των ιδιωτικών πανεπιστημίων και των ανωτερων σχολών έρχονται να καλύψουν διάφορα είδη εκπαιδευτικών οργανισμών που παρέχουν μεταδευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτά είναι:

α. Τα ΙΕΚ, δημόσια και ιδιωτικά, που ξεκίνησαν τη λειτουργία τους το 1992 και προσφέρουν εξειδικευμένη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε μεγάλο αριθμό ειδικοτήτων με

στόχο να γεφυρώσουν το χάσμα ανάμεσα στην κατάρτιση και την παραγωγή. Τα διπλώματα των ΙΕΚ καθώς και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων τους αναγνωρίζονται στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

β. Τα ΤΕΛ-ΤΕΣ, σχολές αναγνωρισμένες από το κράτος που προσφέρουν διετή ή τριετή επαγγελματική εκπαίδευση σε μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο. Οι απόφοιτοί τους μπορούν να εισαχθούν στα ΤΕΙ υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Υπάρχει αρκετά μεγάλη απορρόφηση των αποφοίτων

από την αγορά εργασίας.

γ. Τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών (ΕΕΣ) που λειτουργούν με βάση ένα νόμο του 1935, άνθησαν τη δεκαετία του '70 και ανήκουν στις μη αναγνωρισμένες από το κράτος σχολές, ενώ κανένας φορέας της πολιτείας δεν έχει λόγο στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους. Προσφέρουν από ολιγόωρα σεμινάρια μέχρι πολυετή προγράμματα. Απευθύνονται σε αποφοίτους Λυκείου οι οποίοι αναζητούν διεξόδους για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων. Σήμερα λειτουργούν γύρω στα ογδόντα ΕΕΣ σε όλη τη χώρα.

δ. Τα Κολλέγια. Πρόκειται όπως έχουμε ήδη αναφέρει για άτυπο όρο που χρησιμοποιείται για κάποια ΕΕΣ ή άλλου είδους οργανισμούς που επέκτειναν τις δραστηριότητές τους και συναψαν συνεργασία με πανεπιστήμια ή οργανισμούς πιστοποίησης του εξωτερικού, χορηγώντας τίτλους σπουδών ξένων πανεπιστημίων ανωτέρου, ανωτάτου και μεταπτυχιακού επιπέδου. Είναι γνωστό ότι το ΔΙΚΑΤΣΑ αρνείται να αναγνωρίσει τα συγκεκριμένα πτυχία, επικαλούμενο την ελληνική νομοθεσία, όμως οι δρόμοι για **επαγγελματική καταξίωση** είναι ανοικτοί για εκείνους που θέλουν να σταδιοδρομήσουν στον **ιδιωτικό τομέα**.

Η διαδικασία που ακολουθείται για τη συνεργασία μεταξύ ενός κολλεγίου και ενός ξένου πανεπιστημίου είναι η εξής: Αρχικά γίνεται μια πρόταση στο συγκεκριμένο πανεπιστήμιο και εφόσον υπάρξει ενδιαφέρον, έρχεται στην Ελλάδα μια ομάδα καθηγητών του για να συζητηθεί η προοπτική συνεργασίας.

Στη συνέχεια το κολλέγιο υποβάλλει εμπειρισταωμένη πρόταση για το τί ακριβώς θέλει να προσφέρει στους υποψήφιους σπουδαστές του. Ακολουθεί εξονυχιστική επιθεώρηση και μετά η πρόταση περνά από το Συμβούλιο Πιστοποιήσεων του πανεπιστημίου και εγκρίνεται ολοκληρωτικά ή υπό όρους. Υπογράφεται κάποια συμφωνία και η συνεργασία

αρχίζει να υλοποιείται. Η ισχύς της είναι 3 ως 5 χρόνια και υπάρχει δυνατότητα ανανέωσης, ενώ 2-4 φορές το χρόνο γίνονται επιθεωρήσεις από εκπροσώπους του ξένου πανεπιστημίου.

Υπάρχουν σήμερα γύρω στα 30 τέτοια κολλέγια που συχνά παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους καθώς **δεν υπάρχει σαφές θεσμικό πλαίσιο για την ίδρυση και τη λειτουργία τους**. Με βάση τις διαφορές αυτές, τα Κολλέγια μπορούν να καταταγούν στις ακόλουθες κατηγορίες:

Ως προς την ιδιοκτησία, τα περισσότερα κολλέγια είναι ιδιωτικά που ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Υπάρχουν όμως και αυτά που ανήκουν σε ιδιωτικούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς αλλά και κολλέγια που ανήκουν στο δημόσιο (όπως τα μεταπτυχιακά προγράμματα του ΕΛΚΕΠΑ).

Ως προς την προέλευση, τα κολλέγια κατά κανόνα είναι εκπαιδευτικοί οργανισμοί (αναβαθμισμένα ΕΕΣ ή μορφωτικά τμήματα ξένων πρεσβειών), κάποια όμως προέρχονται και από επιχειρήσεις ή επαγγελματικούς οργανισμούς, όπως το ALBA που ιδρύθηκε από τον Σύλλογο Ελλήνων Βιομηχάνων.

Ως προς το είδος συνεργασίας, τα κολλέγια συνάπτουν συνήθως συμφωνία με συγκεκριμένα πανεπιστήμια για συγκεκριμένα προγράμματα.

Κάποια όμως έχουν συνάψει γενικότερες συμφωνίες με οργανισμούς πιστοποίησης.

Ως προς τον τόπο συνεργασίας, η Αγγλία είναι η χώρα με την οποία συνεργάζονται τα περισσότερα κολλέγια και ακολουθούν οι Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ συνεργασίες υπάρχουν και με τη Γαλλία και την Ελβετία.

Ως προς τους τίτλους σπουδών, τα ξένα πανεπιστήμια σε συνεργασία με τα κολλέγια χορηγούν τίτλους σπουδών που μπορεί να ξεκινούν από προδιπλώματα (HND- DEUG) ή πανεπιστημιακά πτυχία (επιπέδου Bachelor's) και να φθάνουν μέχρι μεταπτυχιακούς τίτλους όπως μεταπτυχιακά διπλώματα, Master's και διδακτορικά.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Ας δούμε όμως τι συμβαίνει με την τριτοβάθμια εκπαίδευση στους εταίρους μας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρουσιάζοντας συνοπτικά το εκπαιδευτικό σύστημα κάθε χώρας.

Βέλγιο: Η τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν είναι δωρεάν ενώ λειτουργούν δημόσια και ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Δανία: Η τριτοβάθμια εκπαίδευση κυριαρχείται από την κρατική παρέμβαση και είναι δωρεάν. Λειτουργούν και εμπορικές σχολές ως αυτόνομα ιδρύματα.

Γερμανία: Το κάθε ομόσπονδο κράτος είναι αρμόδιο για το εκπαιδευτικό του σύστημα. Τα περισσότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου υπάρχουν όμως και εκκλησιαστικά και ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Ισπανία: Υπάρχουν δημόσια, εκκλησιαστικά και ιδιωτικά ΑΕΙ και καταβάλλονται δίδακτρα.

Γαλλία: Υπάρχει δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση και μεγάλη ποικιλία εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (πανεπιστήμια, κρατικές και ιδιωτικές σχολές, καθολικά ινστιτούτα κλπ.).

Ιρλανδία: Όλα τα ιδρύματα χρεώνουν δίδακτρα και επιδοτούνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από το κράτος.

Ιταλία: Οι ιδιώτες, σύμφωνα με το Σύνταγμα, έχουν δικαίωμα να ιδρύουν ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς οργανι-

σμούς των οποίων τα πτυχία θεωρούνται ισότιμα με αυτά των κρατικών πανεπιστημίων.

Λουξεμβούργο: Δεν υπάρχει οργανωμένη τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά μονοετή ως τριετή τμήματα εξειδίκευσης.

Ολλάνδία: Υπάρχουν κρατικά και αναγνωρισμένα ιδιωτικά ΑΕΙ και γίνονται προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ενιαίου εκπαιδευτικού συστήματος.

Πορτογαλία: Η τριτοβάθμια εκπαίδευση χρηματοδοτείται από τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα. Υπάρχουν συνεπώς ιδιωτικά και δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα και καταβάλλονται δίδακτρα.

Μ.Βρετανία: Τα πανεπιστήμια είναι αυτοδιοικούμενοι ανεξάρτητοι οργανισμοί.

Αν και χρηματοδοτούνται κυρίως από την κυβέρνηση δεν υπάγονται σε κανένα υπουργείο.

Αυστρία: Υπάρχουν δημόσια και ιδιωτικά

πανεπιστημιακά ιδρύματα που διακρίνονται σε πανεπιστήμια, κολλέγια καλών τεχνών και ειδικά κολλέγια επαγγελματικής κατάρτισης.

Σουηδία: Τα περισσότερα πανεπιστημιακά ιδρύματα χρηματοδοτούνται από το κράτος και δεν απαιτείται η καταβολή διδάκτρων.

Φινλανδία: Τα πανεπιστήμια είναι κρατικά, ενώ υπάρχουν ειδικευμένα ιδρύματα και πειραματικά προγράμματα που απονέμουν νέου τύπου πτυχία.

Κολλέγια στην Ελλάδα Σήμερα

Τρόπος Ίδρυσης και Λειτουργίας

Σύμφωνα με τον ορισμό του ΜΕΤΑ αλλά και την διαμορφωμένη γνώμη του κοινού, Κολλέγια είναι εκείνα τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών, που προσφέρουν εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου μετά από αναγνώριση - πιστοποίηση από ένα ξένο Πανεπιστήμιο συνήθως αγγλικό, ή αμερικανικό ή γαλλικό.

Υπάρχουν πολλοί που αναρωτιούνται με ποιο τρόπο ιδρύονται και λειτουργούν αυτά τα κολλέγια, γιατί οι διαθέσιμες πληροφορίες είναι πολλές φορές μπλεγμένες και αλληλοσυγκρουόμενες.

Τα βασικά ερωτήματα που τίθενται είναι :

- Πως ιδρύονται τα κολλέγια και πως πιστοποιούνται από τα ξένα πανεπιστήμια

- Ποια είναι τα πανεπιστήμια που μετέχουν σε τέτοιες συνεργασίες

- Ποιοι είναι ιδιοκτήτες των κολλεγίων

- Ποιο είναι το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Σ αυτά τα ερωτήματα προσπαθούμε να δώσουμε απαντήσεις παρακάτω.

Το κύριο και πρώτο ερώτημα που τίθεται από όλους τους ενδιαφερόμενους έχει σχέση με το πώς τα

Κολλέγια αποκτούν αυτή την αναγνώριση ή πιστοποίηση από τα ξένα Πανεπιστήμια.

Πρέπει να τονισθεί, ότι η διαδικασία πιστοποίησης που ακολουθούν τα ξένα πανεπιστήμια δεν έχει διαμορφωθεί για να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της ελληνικής εκπαιδευτικής “αγοράς”.

Τα βρετανικά αλλά και άλλα πανεπιστήμια έχουν από παλιά κανονισμούς και διαδικασίες με τις οποίες επιθεωρούν και εγκρίνουν προγράμματα σπουδών, που προσφέρονται από κολλέγια, που δεν ανήκουν στα ίδια τα πανεπιστήμια.

Τέτοια κολλέγια μπορεί να βρίσκονται στην ίδια τη Μεγ.Βρετανία αλλά και σε άλλες χώρες ευρωπαϊκές ή μη

(όπως στην Ισπανία, τη Γαλλία, την Μαλαισία κλπ). Το κάθε πανεπιστήμιο έχει κάποιο αρμόδιο όργανο (Συμβούλιο Πιστοποίησης ή κάτι παρόμοιο) μέσω του οποίου εφαρμόζει την σχετική πολιτική του.

Τα κύρια μέρη της διαδικασίας είναι:

- Αίτηση του ενδιαφερομένου οργανισμού προς το πανεπιστήμιο
- Αρχική επιθεώρηση - συνάντηση
- Υποβολή πλήρους πρότασης
- Επιθεώρηση

Δεν υπάρχει λοιπόν τίποτε μυστικό ή κρυφό. Ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί εύκολα να μάθει ποιοι είναι οι ιδιοκτήτες κάθε κολλεγίου και ποια είναι η εμπειρία τους

- Τελική έγκριση
- Υπογραφή σχετικής συμφωνίας.

Ακούγεται πολλές φορές, ότι τα ξένα Πανεπιστήμια που κάνουν τέτοιες συνεργασίες είναι χαμηλού επιπέδου.

Αν κοιτάξει κανείς όμως τις διαφημίσεις των Κολλεγίων θα δει ότι πολλά από τα Πανεπιστήμια που συνεργάζονται μαζί τους είναι πολύ γνωστά και μεγάλα.

Φυσικά υπάρχουν διαβαθμίσεις μεγέθους και κύρους αλλά αυτό είναι κάτι που μπορεί και πρέπει να ελέγχει ο κάθε υποψήφιος σπουδαστής.

Αλλωστε η διαβάθμιση του κύρους των Πανεπιστημίων υπάρχει και στα Ελληνικά Πανεπιστήμια και για αυτό παρατηρείται η διαφοροποίηση του επιπέδου φοιτητών που κατευθύνονται στο καθένα από αυτά.

Γενικά όμως μπορεί να πει κανείς, ότι το κύρος των περισσότερων ξένων Πανεπιστημίων, που συνεργάζονται και έχουν αναγνωρίσει τα Ελληνικά Κολλέγια, είναι υψηλότερο από το κύρος πολλών Ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Ενα άλλο θέμα που συζητιέται συχνά είναι εκείνο της ιδιοκτησίας των Κολλεγίων.

Τα Κολλέγια είναι γενικά ιδιωτικοί οργανισμοί. Οι ιδιοκτήτες είναι συνήθως εταιρείες, οι οποίες έχουν σχέση με παλιότερους εκπαιδευτικούς οργανισμούς που λειτουργούν άλλα αναγνωρισμένα εκπαιδευτήρια (Λύκεια, ΤΕΛ, ΙΕΚ).

Υπάρχουν βέβαια και εταιρείες που ανήκουν σε νέους επιχειρηματίες στον χώρο της εκπαίδευσης.

Δεν υπάρχει λοιπόν τίποτε μυστικό ή κρυφό. Ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί εύκολα να μάθει ποιοι είναι οι ιδιοκτήτες κάθε κολλεγίου και ποια είναι η εμπειρία τους.

Υπάρχουν εξ άλλου πολλοί που λένε, ότι η εκπαίδευση στα Κολλέγια είναι χαμηλού επιπέδου και οπωσδήποτε χαμηλότερου από εκείνη που παρέχεται στα ελληνικά δημόσια Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

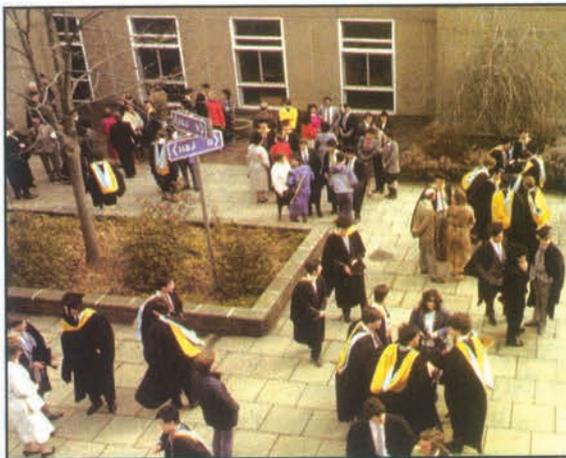
Αυτό βέβαια είναι ένα δύσκολο θέμα και δεν είναι δυνατόν να δώσει κανείς μια γενική απάντηση, γιατί και

στις δύο κατηγορίες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων υπάρχουν διαβαθμίσεις ποιότητας.

Μπορούμε όμως να πούμε, ότι υπάρχουν αρκετά Κολλέγια που έχουν μερικά πολύ καλά βασικά χαρακτηριστικά

λειτουργίας, που οδηγούν σε πολύ καλή ποιότητα σπουδών. Αναφέρουμε τα κυριότερα από αυτά :

- Λειτουργικές και καλοσυντηρημένες εγκαταστάσεις
- Σύγχρονα εργαστήρια
- Βιβλιοθήκες που είναι ανοικτές και λειτουργούν
- Καθηγητές υψηλού επιπέδου που διδάσκουν πραγματικά και δεν χάνουν καμιά ώρα εκπαίδευσης
- Κανονισμό που δεν επιτρέπει απουσίες των σπουδαστών
- Απαίτηση για εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών στο κάθε αντικείμενο σπουδής.
- Διδασκαλία συγκεκριμένης ύλης, με χρήση πολλών βιβλίων και εξέταση σε όλη την ύλη
- Μη μεταφορά μαθημάτων από

έτος σε έτος

-Μικρό αριθμό σπουδαστών ανά τμήμα.

Πιστεύουμε ότι τα περισσότερα από τα παραπάνω χαρακτηριστικά δεν καλύπτονται από τα περισσότερα Ελληνικά ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Βέβαια ο κάθε υποψήφιος πρέπει να ελέγξει αν αυτά τα χαρακτηριστικά καλύπτονται από το Κολλέγιο που θέλει να παρακολουθήσει. Η εκλογή είναι ευθύνη του κάθε ενός.

Εδώ πρέπει να προστεθούν μερικά ακόμη στοιχεία σχετικά με την ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών στα Κολλέγια.

Το πρώτο είναι ότι το κάθε ξένο πανεπιστήμιο (συνήθως αγγλικό) ελέγχει πολύ καλά την διαδικασία παροχής εκπαίδευσης και την αντίστοιχη της αξιολόγησης στο συνεργαζόμενο κολλέγιο.

Αυτό γιατί το πτυχίο που παρέχεται στο τέλος είναι δικό τους πτυχίο και αναγνωρίζεται όχι μόνο στην “ανατολή” αλλά και στην ίδια τη χώρα του πανεπιστημίου και σε όλο τον κόσμο.

Εξ άλλου από πέρυσι ιδρύθηκε το Βρετανικό Συμβούλιο Ποιότητας Ανώτερης Εκπαίδευσης, το οποίο ελέγχει και τα βρετανικά πανεπιστήμια και τα παραρτήματά τους.

Τέτοιους ελέγχους έχει κάνει το συγκεκριμένο συμβούλιο σε αρκετά ελληνικά Κολλέγια και οι σχετικές εκθέσεις ήταν θετικές.

Επομένως η ποιότητα των σπουδών στα Κολλέγια ελέγχεται με πολλούς τρόπους, τουλάχιστον για εκείνα τα Κολλέγια που συνεργάζονται με βρετανικά πανεπιστήμια.

Τέλος οι υποψήφιοι και οι γονείς τους ενδιαφέρονται ζωηρά για το αν θα βρίσκουν εργασία δηλαδή για το αν τα πτυχία τους αναγνωρίζονται τυπικά και ουσιαστικά στην αγορά εργασίας.

Κατ’ αρχήν πρέπει να θυμόμα-

στε, ότι τα όποια πτυχία παίρνουν οι απόφοιτοι των Κολλεγίων (DIPLOMA - BACHELOR - MASTER) δίνονται από ξένα πανεπιστήμια και όχι από τα ίδια τα κολλέγια.

Επομένως αυτά έχουν το κύρος του ξένου Πανεπιστημίου, που τα χορηγεί.

Με βάση αυτό το κύρος αλλά και τη φήμη του αντίστοιχου Ελληνικού Κολλεγίου οι απόφοιτοι αναζητούν και βρίσκουν εργασία στην ελεύθερη αγορά εργασίας, δηλαδή σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, που γνωρίζουν τι θέλουν και γνωρίζουν να επιλέγουν.

Τώρα στο θέμα της τυπικής αναγνώρισης των πτυχίων είναι γνωστή η μέχρι τώρα θέση του ΔΙΚΑΤΣΑ, μια θέση που βασίζεται σε μια πολύ περιεργή άποψη.

Ισχυρίζονται οι εκπρόσωποι του ΔΙΚΑΤΣΑ, ότι δεν θα αναγνωρίσουν τα πτυχία των ξένων Πανεπιστημίων, που δόθηκαν μετά από ολική ή μερική φοίτηση στην Ελλάδα.

Το ΔΙΚΑΤΣΑ δεν θα αναγνωρίσει έτσι το πτυχίο ενός αγγλικού Πανεπιστημίου που δίνεται μετά από φοίτηση σε ένα Κολλέγιο στην Ελλάδα ενώ θα αναγνωρίσει πτυχίο του ίδιου Πανεπιστημίου που δίνεται μετά από φοίτηση σε ένα αντίστοιχο Κολλέγιο στην Ισπανία.

Ανεξάρτητα όμως από αυτά, τα πτυχία Πανεπιστημίων από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οπωσδήποτε εξασφαλίζουν στους κατόχους τους αντίστοιχα επαγγελματικά δικαιώματα με βάση την κοινοτική οδηγία 89/48 του 1989, η οποία ισχύει και για την Ελλάδα.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τη στάση του ΔΙΚΑΤΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρονται σε επόμενα κεφάλαια.

Ιδιωτικές Ανώτερες Σχολές

Η ίδρυσή τους είναι Δυνατή και Αναγκαία Τώρα

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πολύ έντονες και πολύ δημιουργικές συζητήσεις σχετικά με την **ίδρυση ιδιωτικών σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** (ανωτέρων ή ανωτάτων).

Οι συζητήσεις περιστρέφονται γύρω από δύο άξονες - ο πρώτος είναι η ανακοινούμενη πολλές φορές πρόθεση της εκάστοτε κυβέρνησης να προχωρήσει στην ίδρυση Ιδιωτικών Πανεπιστημίων ενώ ο δεύτερος είναι η κακή κατάσταση της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως ομολογείται από πολλούς από τους ίδιους τους εκπροσώπους της αλλά κυριότερα όπως είναι γνωστή σε όλο τον κόσμο.

Είναι γνωστό όμως ότι δεν υπήρξε ένας πραγματικός διάλογος για το θέμα αυτό, γιατί τα “επίπεδα συζητήσεως” ήταν διαφορετικά και οι διάφοροι ομιλητές ή αρθρογράφοι τις πιο πολλές φορές αντιμετώπιζαν το θέμα από διαφορετική σκοπιά ο καθένας.

Στο μικρό αυτό άρθρο θα προσπαθήσουμε να θέσουμε μερικές απλές σκέψεις, που ίσως είναι πιο άμεσα κατανοητές από ανθρώπους που ασχολούνται με την επιχειρηματική δραστηριότητα και όχι την εκπαίδευση.

Ειδικότερα:

-Γιατί άραγε γίνεται συζήτηση για Ιδιωτικά Πανεπιστήμια για τα οποία υπάρχει συνταγματικό κώλυμα και όχι για Ιδιωτικές Ανώτερες Σχολές, για τις οποίες δεν υπάρχει;

-Γιατί χρειάζεται να αποδειχθεί ότι τα δημόσια ΑΕΙ και ΤΕΙ δεν είναι καλά, προκειμένου να αποφασιστεί η

ίδρυση Ιδιωτικών Ανωτέρων Σχολών; Δεν αρκεί το ότι δεν επαρκούν ποσοτικά;

-Θα υπάρχουν θέσεις εργασίας για τους πτυχιούχους των ιδιωτικών σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όταν ήδη υπάρχει τόση ανεργία μεταξύ των πτυχιούχων των δημοσίων ΑΕΙ και ΤΕΙ;

-Είναι δυνατή σήμερα η ίδρυση Ιδιωτικών Ανωτέρων Σχολών από πλευράς οργανωτικής και οικονομικής;

-Τέλος, ποιά θα είναι τα οφέλη από την λειτουργία αυτών των Σχολών;

Οι περισσότεροι αγνοούν ότι υπήρχαν και υπάρχουν Ιδιωτικές Ανώτερες Σχολές και ότι και σήμερα είναι δυνατή η ίδρυσή τους.

Το περίεργο μάλιστα είναι ότι αυτό το αγνοούν ή το αγνοούσαν και πολλοί από εκείνους που έπρεπε λόγω θέσεως να το γνωρίζουν.

Συγκεκριμένα, οι Ιδιωτικές Ανώτερες Σχολές (μετέπειτα Ιδιωτικά ΚΑΤΕΕ) με τεχνικές ειδικότητες λειτουργούσαν από το 1965 μέχρι το 1982, οπότε σταμάτησαν όχι λόγω κάποιας νομοθετικής ρύθμισης αλλά για λόγους αδυναμίας λειτουργίας (οικονομικούς και άλλους).

Εξ άλλου Ιδιωτικές Ανώτερες Σχολές στον χώρο του Υπουργείου Πολιτισμού λειτουργούσαν και λειτουργούν ενώ νέες άδειες συνεχίζουν να χορηγούνται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία.

Επομένως **είναι δυνατή σήμερα η ίδρυση Ιδιωτικών Ανωτέρων Σχολών**, που ενώ αποτελούν τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν απαγορεύονται από

το Σύνταγμα. **Το νομοθετικό πλαίσιο λοιπόν υπάρχει**, απλά και μόνο χρειάζεται κάποια “ανακαίνιση”.

Όσοι λοιπόν μιλούν θετικά για την ίδρυση και λειτουργία ακόμη και “Ιδιωτικών Πανεπιστημίων” ως προχωρήσουν αμέσως στην χορήγηση αδειών ίδρυσης Ιδιωτικών Ανωτέρων Σχολών. Η συνέχιση της συζητήσεως περί αναθεωρήσεως του Συντάγματος, ώστε να δημιουργηθεί η δυνατότητα ιδρύσεως Ιδιωτικών Πανεπιστημίων κανένα δεν εξυπηρετεί και ίσως είναι εκ του πονηρού.

Αν κοιτάξουμε τώρα το ποσοτικό θέμα, θα δούμε ότι, σήμερα έχουμε στην Ελλάδα μια ζήτηση για θέσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία υπερβαίνει κατά πολύ τις διαθέσιμες θέσεις στα ΑΕΙ και ΤΕΙ, που σήμερα καταλαμβάνονται μέσω των πανελλαδικών εξετάσεων.

Εχουμε λοιπόν 150.000 υποψήφιους κάθε χρόνο, που διαγωνίζονται για 50.000 περίπου θέσεις. Είναι βέβαιο ότι **ένας σημαντικός αριθμός όσων δεν πετυχαίνουν έχει τις πνευματικές ικανότητες για σπουδές σε ένα ΑΕΙ και ΤΕΙ**. Με όποιο κριτήριο και αν προσπαθήσουμε να μετρήσουμε αυτό τον αριθμό, θα φθάσουμε τις 20.000 τουλάχιστον σπουδαστές, οι οποίοι μπορούν να σπουδάσουν και για τους οποίους δεν υπάρχουν θέσεις στο Ελληνικό δημόσιο πανεπιστημιακό σύστημα.

Στην πραγματικότητα υπάρχουν αρκετά περισσότεροι, οι οποίοι ακόμη και αν δεν έχουν αντικειμενικά τις δυνατότητες για ανώτερες σπουδές, θέλουν να δοκιμάσουν και ίσως να μην πρέπει να τους στερεί κανείς αυτό το

δικαίωμα. Αλλωστε ένας αρκετά μεγάλος αριθμός από τους παραπάνω υποψήφιους σπουδαστές τελικά σπουδάζουν σε σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του εξωτερικού και επανέρχονται “τροπαιούχοι και πτυχιούχοι”.

Είναι φανερό λοιπόν ότι οι Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης χρειάζονται ούτως ή άλλως για κάλυψη της υπάρχουσας ζήτησης

από ικανούς υποψήφιους σπουδαστές. Μιας ζήτησης που, αν δεν καλυφθεί με αυτόν τον τρόπο, θα στραφεί με αυξανόμενο ρυθμό προς άλλες χώρες.

Δεν χρειάζεται λοιπόν να εμπλέκεται το θέμα της ιδρύσεως τέτοιων σχολών με εκείνο της ποιότητας των σπουδών στα δημόσια ΑΕΙ και ΤΕΙ, γιατί αυτές οι συζητήσεις, όπως είναι φυσικό, δημιουργούν “θέσει” εχθρούς της ιδιωτικής τριτοβάθ-

μιας εκπαίδευσης.

Εξ άλλου είναι τόσοι πολλοί οι καθηγητές ΑΕΙ και ΤΕΙ καθώς και τόσοι άλλοι επαίοντες, που έχουν μιλήσει για τη στάθμη της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε δεν χρειάζεται να προσθέσει κανείς τίποτε άλλο.

Για να απαντήσει κανείς στο ερώτημα σχετικά με την απορρόφηση των αποφοίτων των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, χρειάζεται να δει το θέμα στην σωστή του βάση, **που δεν είναι μόνο αριθμητική αλλά και ποιοτική**. Όταν μιλάμε για ανεργία μεταξύ των πτυχιούχων ΑΕΙ και ΤΕΙ, συνήθως υπολογίζουμε αυτούς που δεν εργάζονται σε σχέση με το σύνολό τους, χωρίς να διακρίνουμε τις ειδικότητές τους.

Είναι δυνατή σήμερα η ίδρυση Ιδιωτικών Ανώτερων Σχολών, που ενώ αποτελούν τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν απαγορεύονται από το Σύνταγμα. Το νομοθετικό πλαίσιο υπάρχει, απλά και μόνο χρειάζεται κάποια “ανακαίνιση”

Ετσι τα αποτελέσματα, στα οποία καταλήγουμε, είναι παραπλανητικά. Ετσι μιλάμε για ανεργία των θεολόγων, οι οποίοι περιμένουν πάνω από 10 χρόνια για να διοριστούν στο δημόσιο.

Είναι βέβαιο όμως, ότι οι Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δεν θα προσπαθήσουν να παράγουν πτυχιούχους σε αυτές τις ειδικότητες ούτε θα έχουν στόχο τον διορισμό στο δημόσιο.

Εξ άλλου συνήθως δεν λαμβάνουμε υπ' όψη ότι πολλοί απόφοιτοι δημοσίων ΑΕΙ και ΤΕΙ λόγω ελλειπών γνώσεων δεν τολμούν καν να κτυπήσουν την πόρτα ιδιωτικών εταιρειών, που ζητούν άτομα των προσόντων τους, αλλά προτιμούν την αναμονή για διορισμό στο δημόσιο με τα γνωστά μέσα. Αντίθετα είναι γνωστό, ότι οι πτυχιούχοι πολλών πανεπιστημίων του εξωτερικού, όταν επιστρέφουν στην Ελλάδα είναι περιζήτητοι, γιατί έχουν ουσιαστικές γνώσεις.

Αν λοιπόν υποθέσουμε, όπως μπορούμε να το κάνουμε βάσιμα, ότι οι πτυχιούχοι των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης θα έχουν **τις απαραίτητες γνώσεις για κάλυψη των αναγκών της αγοράς**, τότε δεν θα αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα απασχόλησης.

Από την άλλη πλευρά η παραγωγή ικανών στελεχών για το εμπόριο και τη βιομηχανία ασφαλώς είναι ωφέλιμη για την οικονομία και την κοινωνία της χώρας.

Στις μέχρι τώρα συζητήσεις εξ άλλου δεν λήφθηκε καθόλου υπ' όψη ένα βασικό θέμα, αυτό της υπάρξεως ή μη ενδιαφέροντος και δυνατότητας οικονομικής και οργανωτικής από άτομα ή εταιρείες για ίδρυση Ιδιωτικών Ανώτερων Σχολών.

Είναι αλήθεια, ότι αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί αυτονόητο αλλά δεν είναι ακριβώς έτσι αφού σήμερα δεν έχουν τεθεί προϋποθέσεις οργανωτικές, κτιριακές κλπ. για την λει-

τουργία τέτοιων εκπαιδευτικών μονάδων.

Επομένως οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούν να αποφασίσουν με βάση το πραγματικό κόστος και τις προοπτικές της όποιας επενδύσεώς τους.

Εν τούτοις, αν ερευνήσει κανείς πιο προσεκτικά τη σημερινή κατάσταση θα δει, ότι ήδη λειτουργούν ιδιωτικές σχολές ανώτερης εκπαίδευσης με την μορφή των Κολλεγίων.

Είναι λογικό να αναμένει κανείς, ότι **οι συγκεκριμένες μονάδες θα επιθυμούν την μετατροπή τους σε Ανώτερες Σχολές**, όταν αυτό θα επιτραπεί.

Είναι γνωστό εξ άλλου, ότι οι περισσότερες από αυτές έχουν και την απαραίτητη οργανωτική υποδομή αλλά και καθηγητικό προσωπικό ικανοποιητικού επιπέδου, για να στηρίξουν την λειτουργία Ιδιωτικών Ανώτερων Σχολών.

Είναι επίσης γνωστό, ότι κάποιες από τις παραπάνω μονάδες έχουν ήδη υποστεί **πιστοποίηση από Ξένα Πανεπιστήμια** όσον αφορά την εξασφάλιση ικανοποιητικής λειτουργίας τους.

Επομένως, αν σήμερα δινόταν η δυνατότητα ιδρύσεως Ιδιωτικών Ανώτερων Σχολών είναι βέβαιο, ότι θα υπήρχαν αρκετοί ήδη λειτουργούντες εκπαιδευτικοί οργανισμοί, που θα ενδιαφέρονταν και θα είχαν την δυνατότητα να πάρουν την σχετική έγκριση.

Όλα τα παραπάνω πείθουν νομίζω και τον πιο διστακτικό, για το ότι είναι **αναγκαία και δυνατή η ίδρυση Ιδιωτικών Ανώτερων Σχολών αμέσως χωρίς καμιά αλλαγή του συντάγματος**.

Η λειτουργία τέτοιων σχολών εκτός από την ικανοποίηση της ζήτησης για εκπαίδευση από πολλούς νέους και την ικανοποίηση αναγκών της αγοράς εργασίας θα δημιουργήσει και πολλαπλά άλλα οφέλη, που δεν πρέπει να παραβλέπονται.

Νομοθεσία και Ιδιωτική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Τα Ναι... τα Όχι... τα Ίσως...

Η νομιμότητα των διαφόρων μορφών ιδιωτικής μεταδευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απασχολεί ιδιαίτερα κάθε ενδιαφερόμενο. Είναι χρήσιμο λοιπόν να περιγράψουμε συνοπτικά τι ισχύει στη χώρα μας για κάθε κατηγορία.

Α. ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Οι όποιες προσπάθειες για την ίδρυση ιδιωτικών ανώτατων σχολών προσκρούουν στο ισχύον Σύνταγμα που ψηφίστηκε το 1975 και αναθεωρήθηκε το 1986. Σύγκεκριμένα, στο άρθρο 16 που αφορά την Παιδεία αναφέρεται: " Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες. Η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους...

Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους...

Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους... Η σύσταση ανώτατων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται."

Είναι ολοφάνερο ότι η ίδρυση ιδιωτικών ανώτατων σχολών απαγορεύεται ρητά και η μόνη λύση θα ήταν μία ενδεχόμενη αναθεώρηση του Συντάγματος.

Β. ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Για τις ανώτερες ιδιωτικές σχολές δεν υπάρχει ρητή απαγόρευση από το Σύνταγμα, ούτε κάποια νομική ή διοικητική γνωμοδότηση που να απαγορεύει τη λειτουργία τους. Αντίθετα μάλιστα η ίδρυσή τους καλύπτεται από ένα έστω και παρωχημένο νομοθετικό πλαίσιο.

Άλλωστε ιδιωτικές ανώτερες σχολές υπήρχαν ως το 1982, οπότε έκλεισαν για οικονομικούς και άλλους λόγους, ενώ στα πλαίσια του Υπουργείου Πολιτισμού λειτουργούν εδώ και χρόνια ανώτερες καλλιτεχνικές σχολές.

Υπάρχει λοιπόν η δυνατότητα να ιδρυθούν ιδιωτικές ανώτερες σχολές καθώς δεν υπάρχει κανένα συνταγματικό κώλυμα, το κράτος όμως αρνείται να χορηγήσει αντίστοιχες άδειες λειτουργίας.

Γ. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σύμφωνα με το Σύνταγμα “νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορήγησης αδείας για την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων που δεν ανήκουν στο Κράτος...”

Τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών **βασίζουν τη λειτουργία τους στο νομοθετικό διάταγμα της 9/10/35** “περι τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των κειμένων περί επαγγελματικής εκπαίδευσως διατάξεων”, το οποίο ρυθμιζε διάφορα θέματα δημόσιας και ιδιωτικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Το άρθρο 5 αναφερόταν στη διαδικασία ίδρυσης επαγγελματικών σχολών από ιδιώτες και έδινε προθεσμία τριών μηνών σε όσους λειτουργούσαν επαγγελματικές σχολές να συμμορφωθούν με τις διατάξεις.

Όσες ιδιωτικές εκπαιδευτικές μονάδες δεν συμμορφώθηκαν, θεωρούνταν πλέον εργαστήρια ελευθέρων σπουδών και δεν αναγνωρίζονταν από το κράτος.

Έκτοτε η μόνη διάταξη που ψηφίστηκε για τα ΕΕΣ ήταν ο νόμος 1966/91 που ρυθμίζει τα σχετικά με τη διαφήμισή τους, απαγορεύοντάς τους να χρησιμοποιούν τον όρο “κολλέγιο” στην προβολή τους.

Δ. ΙΕΚ και ΤΕΛ/ΤΕΣ

Και οι δύο κατηγορίες σχολών επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι πλήρως αναγνωρισμένες από το κράτος.

Βλέπουμε λοιπόν ότι τα ιδιωτικά πανεπιστήμια απαγορεύονται από το Σύνταγμα, για τις ιδιωτικές ανώτερες σχολές δεν χορηγούνται άδειες λειτουργίας, παρόλο που δεν υπάρχουν

νομικά εμπόδια, ενώ τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών δεν αναγνωρίζονται από το κράτος.

Έτσι ορίζει το Σύνταγμα και οι νόμοι. Υπάρχει όμως και η παράγραφος 4 του άρθρου 16 του Συντάγματος: “**Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας σε όλες τις βαθμίδες της στα κρατικά εκπαιδευτήρια**”

Πόσο ισχύει αυτό στις μέρες μας; Το ισχύον σύστημα φυσικά και δεν παρέχει σε όλους τους Έλληνες το δικαίωμα δωρεάν ανώτερης και ανώ-

τατης παιδείας, όταν δύο στους τρεις μένουν κάθε χρόνο εκτός των κρατικών ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Οι πολιτικοί και οι νομοθέτες έχουν αντιληφθεί πλέον το πρόβλημα. Ο Υπουργός Παιδείας προσπαθεί να βρει διεξόδους μέσω της ίδρυσης Ελευθέρων Κύκλων Σπουδών και

ΤΕΛ-ΤΕΣ... Ναι

ΙΕΚ... Ναι

ΕΕΣ... Ίσως

ΤΕΙ... Ναι;

ΑΕΙ... Όχι!

του Ανοιχτού Πανεπιστημίου.

Στις συζητήσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος, **το θέμα των ιδιωτικών πανεπιστημίων έχει τεθεί έντονα.**

Η Νέα Δημοκρατία προτείνει την ίδρυση ιδιωτικών ΑΕΙ, ενώ στο ΠΑΣΟΚ υπάρχουν εσωκομματικές συγκρούσεις για το ίδιο θέμα, καθώς πολλά στελέχη υποστηρίζουν ανοιχτά την ίδρυση ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων.

Στα άρθρα που ακολουθούν θα παρουσιαστεί αναλυτικά το νομοθετικό πλαίσιο που καλύπτει τη λειτουργία των ΕΕΣ καθώς και το ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα της αναγνώρισης των πτυχίων που χορηγούνται από ξένα πανεπιστήμια, μετά από φοίτηση σε κολλέγια στην Ελλάδα.

Το Θεσμικό Πλαίσιο για τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών

ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΥ*

(Αναδημοσίευση από τον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 12/9/96)

Μια διεξοδική νομική παρουσίαση ενός καυτού θέματος

Το πλαίσιο λειτουργίας των Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών (ΕΕΣ) ρυθμίζεται από το Ν.Δ. της 9/9.10.1935 και το άρθρο 15 του Ν.1966/1991 “μεταγραφές φοιτητών ΑΕΙ, σπουδαστών ΤΕΙ και άλλες διατάξεις”.

Με το Ν.Δ. της 9/9.10.1935 γίνεται δεκτό ότι “τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών ιδρύονται χωρίς άδεια και παρέχουν στους μαθητευόμενους (άρθρο 5 παρ.6) μόρφωση καθ’ όσον αφορά τας τέχνας και πρακτικά επαγγέλματα” (άρθρο 5 παρ.4).

Το άρθρο 15 του ν.1966/1991 καθορίζει ότι “τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών υποχρεούνται να χρησιμοποιούν ολογράφως τόσο στις ιδρυτικές τους πράξεις όσο και στην, με οποιονδήποτε τρόπο, μορφή, ή μέσο εν γένει εμφάνισή τους προς τα έξω **τον εξής αποκλειστικά και μόνο τίτλο: Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών** με ισομεγέθη και ομοιόμορφα απαραίτητως στοιχεία”. Επίσης, στο ίδιο άρθρο καθορίζεται ότι “στους προσερχόμενους για εγγραφή σπουδαστές χορηγείται υποχρεωτικά... έντυπη δήλωση υπογραφομένη από τον ιδιοκτήτη ... στην οποία αναφέρεται ρητά ότι η βεβαίωση που θα χορηγηθεί μετά το πέρας των σπουδών δεν αποτελεί κατά νόμο, τίτλο σπουδών ισότιμο με οποιοδήποτε άλλο τίτλο αναγνωρισμένης σχολικής μονάδας οποιασδήποτε βαθμίδας εκπαίδευσης στην Ελλάδα”.

Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτουν τα εξής:

- Τα ΕΕΣ αποτελούν κατ’ αρχήν **φορείς επαγγελματικής εκπαίδευσης που λειτουργούν νομίμως** εφ’ όσον τηρούν τις πιο πάνω διατάξεις.

- Η οργάνωση και λειτουργία τους δεν παραβιάζει τις διατάξεις του Συντάγματος περί ΑΕΙ και ιδίως εκείνες του άρθρου 16 παρ.5 και 8.

- Η επαγγελματική εκπαίδευση που παρέχουν τα ΕΕΣ μπορεί να εμφανίζεται με τη μορφή της διδασκαλίας, είτε της έρευνας είτε της πρακτικής άσκησης είτε και με συνδυασμό όλων αυτών των μορφών εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Η εκπαίδευση που παρέχεται **πιστοποιείται με βεβαίωση σπουδών**.

Ζήτημα έχει γεννηθεί εάν τα ΕΕΣ μπορούν νομίμως **να παρέχουν γνώσεις πανεπιστημιακού επιπέδου** αυτοτελώς ή συνεργαζόμενα με ημεδαπά ή αλλοδαπά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Και τούτο γιατί, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ.5 του Συντάγματος, η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Από τις διατάξεις αυτές, η νομολογία και η θεωρία έχουν συναγάγει ότι τα ΑΕΙ μόνο ως νομικά πρόσωπα δημοσίου χαρακτήρα είναι δυνατό να οργανωθούν, αποκλεισμένης της οργάνωσής τους υπό άλλη μορφή και μάλιστα υπό την μορφή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, που ασκούν επιχειρηματική ή άλλης μορφής κερδοσκοπική δραστηριότητα.

Επ' αυτών θα πρέπει να παρατηρηθούν τα εξής:

- Υπό το φως των πιο πάνω συνταγματικών διατάξεων, τα ΕΕΣ δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τα ημεδαπά ΑΕΙ στην κατά το Σύνταγμα και τη λοιπή κείμενη νομοθεσία αποστολή, οργάνωση και λειτουργία τους.

- Τα ΕΕΣ μπορούν να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν και με τη μορφή κερδοσκοπικής εταιρείας. Στην περίπτωση αυτή η οργάνωση και η λειτουργία τους εμπίπτει στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 5 παρ.1 του Συντάγματος με τις οποίες προστατεύεται και η συμμετοχή στην οικονομική ζωή της χώρας. Επομένως, κάθε περιορισμός στην άσκηση αυτής της δραστηριότητας, που αποτελεί περιορισμό **ενός συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος**, πρέπει να ερμηνεύεται στενώς, δηλαδή κατά τρόπο που συνεπάγεται τους μικρότερους περιορισμούς στο δικαίωμα του ιδιοκτήτη του ΕΕΣ να συμμετέχει στην οικονομική ζωή της χώρας. Κατά συνέπεια οι διατάξεις περί ΕΕΣ (άρθρο 5 παρ.4,5 και 6 του Ν.Δ. 9/9.10.1935 και άρθρο 15Ν.1966/91) στο βαθμό που εισάγουν περιορισμούς, σύμφωνους με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ.5,8 του Συντάγματος, πρέπει να ερμηνεύονται στενώς. Κατά την ερμηνεία αυτών των διατάξεων **πρέπει να επιλέγεται η περισσότερο φιλελεύθερη ερμηνεία** που είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ.1 του Συντάγματος.

- Τα ΕΕΣ μπορούν να παρέχουν γνώσεις πανεπιστημιακού επιπέδου με το κατάλληλο κατά περίπτωση διδακτικό προσωπικό, οι οποίες βεβαιούμενες τυπικά μετά την ολοκλήρωση των σπουδών να αποτελούν ένα επιπρόσθετο προσόν για τους ενδιαφερόμενους. Τυχόν απογόρευση αυτής της λειτουργίας από την πολιτεία θα αντέκρουε στην **αρχή της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών**, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 παρ.1 του Συντάγματος.

- Ομοίως, τα ΕΕΣ μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις εκπαιδευτικής συνεργασίας με ημεδαπά ή αλλοδαπά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Αυτές οι συμφωνίες συνεργασίας **δεν αντίκει-**

νται στις διατάξεις του άρθρου 16 παρ.5 και 8 του Συντάγματος οι οποίες ρυθμίζουν τα της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Οι συνταγματικές διατάξεις δεν αποκλείουν στα ημεδαπά ή αλλοδαπά ΑΕΙ να παραχωρούν πανεπιστημιακές λειτουργίες με τη μορφή συνεργασίας που προβλέπει τη δυνατότητα ένταξης των φοιτητών, για ορισμένη περίοδο των σπουδών τους, σε επιχειρήσεις και ιδρύματα του ιδιωτικού τομέα που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις υλικοτεχνικής και επιστημονικής υποδομής αναλόγου αντικειμένου και την εν συνεχεία αναγνώριση των αντίστοιχων φοιτητικών περιόδων που διανύθηκαν στους φορείς αυτούς και της επίδοσης των φοιτητών.

Συνεπώς, η ίδρυση και λειτουργία ΕΕΣ που παρέχουν εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου **είναι κατ' αρχήν νόμιμες**, αφού δεν παραβιάζονται οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ.5 και 8 του Συντάγματος και των απαγορεύσεων που τίθενται από τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ.5 και 8 του Συντάγματος. Ουσιαστικά δηλαδή το ζήτημα της λειτουργίας τους, η οποία προστατεύεται και από τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ.1 και 14 παρ.1 του Συντάγματος, εντοπίζεται στην παροχή ή όχι τίτλων σπουδών αναγνωρισμένων από το κράτος.

Από τη στιγμή που τα ΕΕΣ χορηγούν απλή βεβαίωση σπουδών δεν τίθεται θέμα αντισυνταγματικής και κατ' επέκταση παράνομης λειτουργίας τους.

Αλλωστε, ο συνταγματικός νομοθέτης δεν έχει καταστήσει την ανώτατη εκπαίδευση υποχρεωτική. Η ανώτατη εκπαίδευση παραμένει το είδος της παιδείας που παρέχεται μετά από **μια γνήσια ατομική επιλογή των ενδιαφερομένων**. Συνεπώς, η μη επίσημη από το κράτος απόδειξη λήψης της δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκην παρανομία στην παροχή της, όταν μάλιστα τα κριτήρια που θετεί μόνη της η αγορά είναι συχνά πιο αξιόπιστα.

*** Ο Σπύρος Ταλιαδούρος είναι δικηγόρος και τέως βουλευτής Καρδίτσας.**

Αναγνώριση Πτυχίων

ΤΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΟΣΙΝΑΚΗ

Ευρωπαϊκή Ένωση ΝΑΙ!, Συμβούλιο Επικρατείας ΝΑΙ!, ΔΙΚΑΤΣΑ ΟΧΙ!

Ο οργανισμός που έχει ορίσει το ελληνικό κράτος για την ακαδημαϊκή **αναγνώριση των τίτλων σπουδών** πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και τη **χορήγηση βεβαίωσης ισοτιμίας** ως προς τα ελληνικά πανεπιστημιακά πτυχία είναι το ΔΙΚΑΤΣΑ (Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής).

Εκεί υποχρεούνται να καταφεύγουν χιλιάδες Έλληνες απόφοιτοι με πτυχία ξένων πανεπιστημίων.

Το ΔΙΚΑΤΣΑ υπολογίζεται ότι δέχεται 8.500 με 9.000 αιτήσεις το χρόνο.

Από αυτές, αρνείται την χορήγηση βεβαίωσης ισοτιμίας σε ένα ποσοστό 20 με 25%.

Κατά κανόνα οι σπουδές που δεν αναγνωρίζει το ΔΙΚΑΤΣΑ είναι αυτές που έχουν πραγματοποιηθεί μερικώς ή ολικώς σε Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών που συνεργάζονται με πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Ο οργανισμός **αναγνωρίζει μόνο σπουδές οι οποίες γίνονται εξ ολοκλήρου στο εξωτερικό** και αυτό αποτελεί "σκόπελο" για τους αποφοίτους των ΕΕΣ. Εννοείται ότι τα ίδια τα ΕΕΣ δεν είναι σε θέση να χορηγήσουν δικά τους διπλώματα, καθώς αυτό απαγο-

ρεύεται από το νόμο.

Πρόκειται λοιπόν για **τίτλους σπουδών αναγνωρισμένων ευρωπαϊκών και αμερικανικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.**

Όπως υποστήριξε η διευθύντρια του ΔΙΚΑΤΣΑ Γιούλη Ευσταθίου σε πρόσφατη ραδιοφωνική εκπομπή για την Παιδεία:

"Εμείς δεν αναγνωρίζουμε αυτές τις σπουδές στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας... Σαφέστατα, ο ν.2083 του '92 περί ανώτατης παιδείας ορίζει ότι η ελάχιστη διάρκεια σπουδών σε πανεπιστημιακό ίδρυμα πρέπει να είναι οκτώ εξάμηνα.

Αρα, αφού οι σπου-

δές όλες δεν καλύπτουν τη διάρκεια των οκτώ εξαμήνων σε πανεπιστημιακό ίδρυμα δεν είναι δυνατόν να δώσουμε την ισοτιμία την ακαδημαϊκή ως προς τα πτυχία τα ελληνικά".

Με την "παράλογη αυτή λογική" το ΔΙΚΑΤΣΑ αρνείται να αναγνωρίσει το μέρος των σπουδών που πραγματοποιήθηκε σε **ελληνικό έδαφος**, παρόλο που το ίδιο το ξένο πανεπιστήμιο έχει αναγνωρίσει το πτυχίο ως δικό του και έχει δώσει έτσι το δικαίωμα στους αποφοίτους του να συνεχίσουν τις σπουδές τους ή να το χρησιμοποιήσουν ως

επαγγελματικό προσόν.

Η μη χορήγηση ισοτιμίας αποτελεί εμπόδιο για την πρόσβαση σε θέσεις του ελληνικού δημοσίου, ενώ οι απόφοιτοι δεν έχουν κανένα πρόβλημα με την ιδιωτική αγορά εργασίας, όπου πολλές φορές προτιμούνται κιόλας έναντι των αποφοίτων των κρατικών πανεπιστημίων.

Ειδικότερα σε ότι αφορά τίτλους σπουδών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτοί **εξασφαλίζουν επαγγελματικά δικαιώματα** στους κατόχους τους με βάση την **οδηγία 89/48** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την οποία υπέγραψε και η ελληνική κυβέρνηση αλλά για διάφορους λόγους το κράτος δεν την έχει ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο.

Το ΔΙΚΑΤΣΑ **αρνείται να συμμορφωθεί με την οδηγία**, λόγω της αντίθεσης μεταξύ των αιτιάσεων της Επιτροπής της ΕΕ και της ελληνικής νομοθεσίας.

(Το θέμα αυτό αναλύεται εκτενέστερα στο άρθρο “Η στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης” που ακολουθεί)

Την προηγούμενη χρονιά το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ) με δύο αποφάσεις του (1571/1.4.96 και 2542/27.5.96) αναγνώρισε εμμέσως πλην σαφώς τις σπουδές στα ΕΕΣ.

Πιο συγκεκριμένα **το ΣΤΕ ανέτρεψε απόφαση του ΔΙΚΑΤΣΑ** που είχε αρνηθεί να αναγνωρίσει πτυχίο νομικής που χορηγήθηκε σε Ελληνίδα από Γαλλικό Πανεπιστήμιο επειδή τα δύο πρώτα έτη σπουδών είχαν πραγματοποιηθεί σε ελληνικό ΕΕΣ.

Έτσι ανοίγει ο δρόμος και για την

αναγνώριση των ιδιωτικών πανεπιστημίων, ενώ στο ΣΤΕ **εκκρεμούν εκατοντάδες προσφυγές ενδιαφερομένων** κατά του ΔΙΚΑΤΣΑ για παρόμοιες περιπτώσεις.

Ο σύμβουλος Επικρατείας Ν. Σακελλαρίου έχει κατ’επανάληψη υποστηρίξει ότι η συνταγματική διάταξη που απαγορεύει τα ιδιωτικά ΑΕΙ **συγκρούεται με τη συνθήκη της ΕΟΚ,**

τη συνθήκη του Μάαστριχτ, τις οδηγίες για την ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση και την κοινοτική οδηγία 89/48.

Το πρώτο μεγάλο βήμα για την αναγνώριση των πτυχίων των ξένων πανεπιστημίων θα αποτελέσει **η απόφαση που πολύ σύντομα αναμένεται να εκδοθεί** από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Η υπόθεση θα παραπεμφθεί στην ολομέλεια του Ανωτατού Δικαστηρίου που θα κληθεί να δώσει απάντηση στο **αν υπάρχει σύγκρουση και αν υπερισχύει η κοινοτική νομοθεσία** απέναντι στη διάταξη του ελληνικού Συντάγματος που κάνει λόγο για κρατική ανώτατη εκπαίδευση. Βέβαια, ως την έκδοση της οριστικής απόφασης θα χρειαστεί τουλάχιστον ένας ακόμα χρόνος.

Μέχρι τότε, θα εξακολουθούν να κυριαρχούν τα ημίμετρα και το πολυσύνθετο πρόβλημα της αναγνώρισης δεν θα αντιμετωπίζεται κατάλληλα.

Την ώρα που γράφονταν αυτές οι σελίδες εκδόθηκε η αναμενόμενη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Λεπτομέρειες στην σελίδα 36.

Η μη χορήγηση ισοτιμίας αποτελεί εμπόδιο για την πρόσβαση σε θέσεις του ελληνικού δημοσίου, ενώ οι απόφοιτοι δεν έχουν κανένα πρόβλημα με την ιδιωτική αγορά εργασίας

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

Αριθμός 1571/1996

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

Συνεδρίαση δημόσια στο ακροατήριό του στις 2 Οκτωβρίου 1995 με την εξής σύνθεση: Αν. Μαρίνος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του ΣΤ Τμήματος, Ν. Ντούβας, Φ. Αρναούτογλου, Ν. Σκεκλιρίου, Α. Συγγούνα, Σύμβουλοι, Ε. Αντωνόπουλος, Δ. Κυριλλόπουλος, Παρέδροι Γραμματέας ο Β. Μανωλόπουλος, Γραμματέας του ΣΤ Τμήματος

Γίε να δικάσει την από 3 Ιουνίου 1993 αίτηση

του Ευθέμιου Αναγνωστόπουλου, κατοίκου Αθηνών, οδού Αρβύλων 40, ο οποίος παρίστη με το δικηγόρο Επαμ. Σηλιαντάκου [Α.Μ. 643], που τον διόρισε με κληροζούσιο.

κατ'ά του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής [ΔΙΚ.Α.Τ.Σ.Α.] το οποίο παρίστη με το δικηγόρο Θεόδωρο Τσάλλα [Α.Μ. 2600], που τον διόρισε με κληροζούσιο

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει ν' ακιρωθεί η 17/15/1993 πράξη του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙΚ.Α.Τ.Σ.Α.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή Συμβούλου Ν. Σκεκλιρίου

Κατόπιν το δικαστήριο ήκουσε τον κληροζούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους

Αριθμός 1571/1996

-2-

λόγους ακιρωσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον κληροζούσιο του ΔΙΚ.Α.Τ.Σ.Α., ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, σε αίθουσα του Δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή διά την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως κατεβλήθησαν τα, κατά νόμον, τέλη και το παράβολο [δελτότυπα εισπράξεως του Ταμείου Δικαστικών Εισπράξεων Αθηνών 4293858 και 4293859, έτους 1993 και ειδικά έντυπα παραβόλου του Δημοσίου 1648892 και 4315353]

2. Επειδή, διά της υπό κρίση αιτήσεως, όπως αυτή συνεληρώθη διά δικηγόρου προσθέντων λόγων, ζητείται η ακιρωσις της υπ' αρ. πρ. 17/15/93 από 5.5.93 αποφάσεως του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου [Δ.Σ.] του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής [ΔΙΚ.Α.Τ.Σ.Α.] καθ' ο μέρος μέρος ο ηδη αιτών, κάτοχος του τίτλου σπουδών "MAITRISE EN DROIT PUBLIC", ο οποίος απενεμήθη εις αυτόν από το σροταγές Γαλλικών Πανεπιστημίων υπό την επωνυμίαν "UNIVERSITE DE LILLE II FACULTE DES SCIENCES JURIDIQUES POLITIQUES ET SOCIALES, FRANCE", κατετάγη, με την πράξιν αυτήν, κατ' εφαρμογήν της διατάξεως του άρθρου 4 του ν. 741/1977, όπως αυτή αντικατεστάθη διά της διατάξεως του άρθρου 78 του ν. 1566/1983, εις το πέμπτον [Ε] εξημιμόνον σπουδών Τμήματος Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι., με την αιτιολογίαν ότι "τα δύο πρώτα έτη σπουδών από τα τέσσερα [4] έχουν πραγματοποιηθεί σε

Αριθμός 1571/1996

-3-

Κέντρο ελευθέρων σπουδών στην Ελλάδα, το οποίο δεν ανήκει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση".

13. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά, η υπό κρίσιν αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή εις το σύνολόν της, να ακυρωθούν το 293 από 263.93 πρακτικών του Δ.Σ. του Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. και η υπ' αρ. πρ. 17/15/93 από 5.593 πράξεις του Προέδρου του Δ.Σ. του Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., καθ' ο μέρος οι πράξεις αυτές αφορούν τον ήδη αιτούντα, να παρλειφθεί η εξέταση των προβαλλομένων λόγων ακύρωσεως ως αλυσιτελής και να αναπεμφθεί η υπόθεσις εις την Διοίκησιν [το Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.] προκειμένου αυτή επιλαμβανομένη μετά την ακύρωσιν των προαναφερθεισών πράξεων, του αιτήματος του ήδη αιτούντος τηρήσει από του σημείου εκείνου, από του οποίου εμεσολάβησεν η ακύρωσις των ως άνω πράξεων, την προβλεπομένη, από το πρό της μεσολαθήσεως του ν. 2158/93 νομοθετικόν καθεστώς, διαδικασίαν και ολοκληρώσει αυτήν νομίμως.

Δ ι α τ α ύ τ α

Δέχεται την υπό κρίσιν αίτησιν.

Ακυώνει το 293 από 263.93 πρακτικών του Δ.Σ. του Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. και την υπ' αρ. πρ. 17/15/93 από 5.593 πράξιν του Προέδρου του Δ.Σ. του Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., καθ' ο μέρος οι πράξεις αυτές αφορούν τον ήδη αιτούντα, κατά τα εν τω αιτιολογικώ.

Αναπέμπει την υπόθεσιν εις την Διοίκησιν [το Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.] δια την τήρησιν της νομίμου διαδικασίας, κατά τα εν τω αιτιολογικώ.

Διατάσσει την απόδοσιν του κατατεθέντος παραβόλου και

Επιβάλλει εις το Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. την δικαστικήν δαπάνην του αιτούντος, η οποία ανέρχεται εις το ποσόν των είκοσι οκτώ χιλιάδων [28.000] δραχμών.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 6 Οκτωβρίου και στις 25 Οκτωβρίου 1995 και στις 17 Ιανουαρίου 1996 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 1ης Απριλίου 1996.

Ο Πρόεδρος του ΣΤ' Τμήματος Ο Γραμματέας του ΣΤ' Τμήματος

Αν. Μαρίνος

Β. Μανιάρη

Ε.Χ. Τσάγκας

Η Στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΟΣΙΝΑΚΗ*

Αμοιβαία Εμπιστοσύνη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Η Ενωμένη Ευρώπη των πολιτών και των λαών αποτελούσε πάντοτε μία από τις βασικότερες επιδιώξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ιδρυτική Συνθήκη της Κοινότητας ανέφερε ως βασικό της στόχο τη συνεχή και στενότερη συνεργασία των λαών της και περιλάμβανε άρθρα που στόχευαν στην κατάργηση των εθνικών διακρίσεων και την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

Μετά από 40 χρόνια, η Συνθήκη του Μάαστριχτ και η Ενιαία Εσωτερική Αγορά θεμελίωσαν τις τέσσερις βασικές ελευθερίες: **την ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων, των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των υπηρεσιών**. Οι Ευρωπαίοι πολίτες πρέπει πλέον να είναι ελεύθεροι να ζουν και να εργάζονται σε οποιοδήποτε κράτος-μέλος επιθυμούν και αυτό απαιτεί την **εξάλειψη μιας σειράς από υλικά και τεχνικά εμπόδια**.

Ανάμεσα σε αυτά είναι και τα εμπόδια για την άσκηση κάποιου επαγγέλματος. Η πρόσβαση σε ορισμένες δραστηριότητες και επαγγέλματα υπόκειται συχνά στην απόδειξη κατοχής γνώσεων και αυτές πιστοποιούνται με την κατοχή διπλωμάτων και πτυχίων που ποικίλλουν από τη μια χώρα στην άλλη. Με στόχο να ξεπεραστεί το εμπόδιο αυτό, ήδη κατά τις δεκαετίες '70 και '80 άρχισαν να εκδίδονται **κοινοτικές οδηγίες** ώστε να επιτευχθεί η αμοιβαία αναγνώριση

των όρων πρόσβασης στα διάφορα επαγγέλματα. Έτσι υπάρχουν εδώ και χρόνια αρκετές οδηγίες για συγκεκριμένα επαγγέλματα (των γιατρών, δικηγόρων, αρχιτεκτόνων και άλλων).

Το 1989, ενόψει της ολοκλήρωσης της Ενιαίας Αγοράς, το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε ότι **η Κοινότητα είχε ανάγκη από ένα γενικότερο σύστημα επαγγελματικής αναγνώρισης** και εξέδωσε την **οδηγία 89/48** που θεσπίζει ένα σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Εφαρμόζεται σε **πανεπιστημιακή εκπαίδευση τριετούς τουλάχιστον διάρκειας** και βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης όσον αφορά την εγκυρότητα των κλάδων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τα κράτη μέλη ήταν υποχρεωμένα να συμμορφωθούν με αυτή εντός δύο ετών (δηλαδή από την 1-1-91), καθώς κάθε κοινοτική οδηγία είναι πάντοτε υποχρεωτική για τα κράτη μέλη όσον αφορά τα αποτελέσματά της, αν και αφήνει στην εκλογή των τελευταίων τον τρόπο και τα μέσα για την επίτευξη της. Σύμφωνα με την οδηγία νοείται ως δίπλωμα:

“ οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων

• που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, ή οποία έχει

οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους

- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχος του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και ενδεχομένως ότι παρακολούθησε με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια και

- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχος του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρος στην Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχος του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο.

Εξομοιώνεται προς δίπλωμα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας και που αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισότιμου επιπέδου και εφόσον παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά κατο-

χυρωμένου επαγγέλματος...

Εάν στο κράτος μέλος υποδοχής η πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή η εξάσκησή του προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την εξάσκησή του, υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενη την έλλειψη προσόντων αν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα που επιβάλλεται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την εξάσκησή του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε ένα κράτος μέλος..."

Με πιο απλά λόγια η οδηγία αυτή, που όπως αναφέρθηκε αφορά ανώτατες σπουδές, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν τα διπλώματα που έχουν απονεμίσει οι αρμόδιες αρχές ενός άλλου κράτους μέλους και είναι απαραίτητα για την άσκηση κάποιου επαγγέλματος.

Δηλαδή ο κάτοχος ενός πανεπιστημιακού τίτλου έχει σε όλες τις χώρες της ΕΕ τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα με εκείνα που έχει στη χώρα που απέκτησε τον τίτλο σπουδών.

Είναι ευνόητο ότι σε αυτή την κατηγορία ανήκουν και τα πτυχία πανεπιστημίων από χώρες της ΕΕ που απονέμονται στην Ελλάδα από τα κολλέγια καθώς στην οδηγία δεν υπάρχει όρος για το πού πραγματοποιήθηκαν οι σπουδές που οδήγησαν στην απόκτηση του διπλώματος.

Αυτό που ενδιαφέρει είναι η απόκτηση διπλώματος από το ξένο πανεπιστήμιο και εφόσον το Κολλέγιο είναι αναγνωρισμένο από αυτό, τα διπλώματά του είναι καθόλα έγκυρα για όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντίστοιχη οδηγία εκδόθηκε το 1992 για σπουδές μη πανεπιστημιακού επιπέδου (μεταδευτεροβάθμια

εκπαίδευση διάρκειας μικρότερης των τριών ετών). Πρόκειται για την **οδηγία 92/51/ΕΚ**.

Πρέπει εδώ να τονιστεί ότι οι οδηγίες αυτές αφορούν **επαγγελματική αναγνώριση**, δηλαδή το δικαίωμα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας.

Σε ότι αφορά την **ακαδημαϊκή αναγνώριση**, δηλαδή το να επιτραπεί ή συνέχισια μιας κατάρτισης για την οποία έχει δοθεί δίπλωμα από άλλο κράτος μέλος, δεν υπάρχει συγκεκριμένος κοινοτικός μηχανισμός ή οδηγία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση όμως επιθυμεί να αναπτύξει την αμοιβαία αναγνώριση των ακαδημαϊκών τίτλων για να διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των φοιτητών και οι πρώτες προσπάθειες γίνονται μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων που προωθούν την κινητικότητα των φοιτητών.

Οι κοινοτικές οδηγίες για την επαγγελματική αναγνώριση **δεν έχουν ενσωματωθεί ακόμη στο εθνικό μας δίκαιο (“παρανόμως”)**.

Στη χώρα μας ισχύουν μόνο για τα ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα, τους δικηγόρους και τους χρηματιστές.

Ένας από τους σημαντικότερους λόγους αυτής της καθυστέρησης είναι και το ζήτημα της εξομοίωσης των πτυχίων ΑΕΙ και ΤΕΙ.

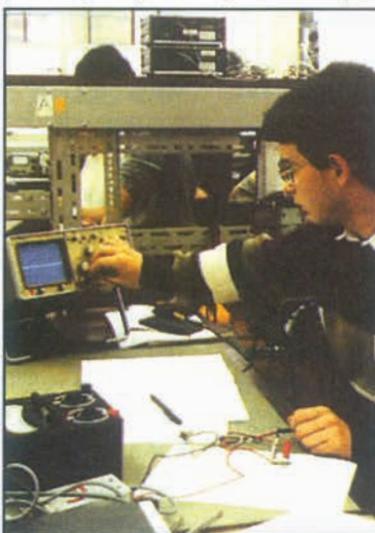
Για το λόγο αυτό η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων **άσκησε προσφυγή κατά της χώρας μας**, επειδή παρέλειψε να συμμορφωθεί πλήρως προς την οδηγία 89/48/ΕΟΚ.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εκδίκασε την υπόθεση στις 23/3/95 (Υπό-

θεση C-365/93), αποφάνθηκε ότι “η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ” και καταδίκασε τη χώρα μας.

Η Ελλάδα απειλείται τώρα να καταδικαστεί για δεύτερη φορά, για την οδηγία 92/51 την οποία έπρεπε να είχε ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο από το 1994.

Ηδη έχει κινηθεί από την Επιτροπή προδικαστική διαδικασία για το συγκεκριμένο θέμα.

Αυτό σημαίνει ότι αργά ή γρήγορα η χώρα μας θα αναγκαστεί να συμμορφωθεί, καθώς θα έρχεται συνεχώς **αντιμέτωπη με το κοινοτικό δίκαιο** και θα αναγκάζεται κάθε φορά να καταβάλλει υψηλά πρόστιμα όπως ορίζει η κοινοτική νομοθεσία.

Αυτό εξάλλου επικαλέστηκε και ο Υπουργός της κυβέρνησης Κ.Λαλιώτης κατα την

πρόσφατη συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ με αντικείμενο την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Η Ενωμένη Ευρώπη προϋποθέτει ελεύθερη διακίνηση των ατόμων και σεβασμό στο κοινοτικό δίκαιο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται αποφασισμένη να προωθήσει την Ευρώπη των πολιτών, παρόλες τις δυσκολίες που προκύπτουν, και όλα τα κράτη-μέλη οφείλουν να συμπράξουν σε αυτή την πορεία προς την Ευρωπαϊκή ενοποίηση.

** Η Κλεοπάτρα Βοσινάκη είναι πτυχιούχος Αγγλικής Φιλολογίας, κάτοχος Master Ευρωπαϊκών Σπουδών και συνεργάτης της σειράς εκδόσεων META.*

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Δεκεμβρίου 1988

σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών

(89/48/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 49, 57 παράγραφος 1 και 66,

την πρόταση της Επιτροπής,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας:

οτι, δυνάμει του άρθρου 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών αποτελεί έναν από τους στόχους της Κοινότητας. Οτι, για τους υπηκόους των κρατών μελών, συνεπάγεται ιδίως την ευχέρεια να εξασκούν επαγγελματική δραστηριότητα, ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί σε κράτος μέλος εκτός από εκείνο στο οποίο απέκτησαν τα επαγγελματικά τους προσόντα

οτι οι διατάξεις που έχει μέχρι σήμερα θεσπίσει το Συμβούλιο και δυνάμει των οποίων τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν αμοιβαία και για επαγγελματικούς σκοπούς τα διπλώματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που χορηγούνται στο έδαφός τους, αφορούν λίγα επαγγέλματα. Οτι το επίπεδο και η διάρκεια της εκπαίδευσης που αποτελούσε προϋπόθεση για την πρόσβαση στα επαγγέλματα αυτά είχαν ρυθμιστεί νομοθετικά με τρόπο ανάλογο σε όλα τα κράτη μέλη ή είχαν αποτελέσει αντικείμενο της ελάχιστης εναρμόνισης που ήταν αναγκαία για τη δημιουργία αυτών των τομεακών συστημάτων αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων

οτι προκειμένου να υπάρξει σύντομη ανταπό-

κριση στην προσδοκία ευρωπαίων πολιτών που είναι κάτοχοι διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τα οποία πιστοποιείται επαγγελματική εκπαίδευση και τα οποία έχουν χορηγηθεί σε κράτος μέλος εκτός από εκείνο στο οποίο θέλουν να εξασκήσουν το επάγγελμά τους, πρέπει να εφαρμόζεται και μια άλλη μέθοδος αναγνώρισης αυτών των διπλωμάτων, η οποία να διευκολύνει, για τους πολίτες αυτούς, την άσκηση όλων των επαγγελματικών δραστηριοτήτων για τις οποίες απαιτείται, σε ένα κράτος μέλος υποδοχής, εκπαίδευση πέραν της δευτεροβάθμιας, εφόσον διαθέτουν τέτοια διπλώματα που τους προετοιμάζουν για τις δραστηριότητες αυτές, πιστοποιούν τη συμπλήρωση κύκλου σπουδών τουλάχιστον τριών ετών και έχουν χορηγηθεί σε άλλο κράτος μέλος [...]

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται:

α) ως δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων:

- που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους

- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και, ενδεχομένως, ότι παρακολούθησε με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών

μετά τη δευτεροβάθμια, και

- από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος,

εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρους στην Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχός του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο. [...]

Άρθρο 3

Εάν στο κράτος μέλος υποδοχής, η πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή η εξάσκησή του προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την εξάσκησή του, υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενη την έλλειψη προσόντων:

αν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα που επιβάλλεται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την εξάσκησή του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε ένα κράτος μέλος, ή

αν ο αιτών έχει εξασκήσει το επάγγελμα αυτό με πλήρη απασχόληση επί δύο έτη κατά τη διάρκεια των δέκα τελευταίων ετών σε άλλο κράτος μέλος που δεν κατοχυρώνει νομοθετικά αυτό το επάγγελμα, κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο γ) και του άρθρου 1 στοιχείο δ) εδάφιο πρώτο, και έχει αποκτήσει έναν ή περισσότερους τίτλους εκπαίδευσης:

- που έχουν χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του κράτους αυτού,

- από τους οποίους προκύπτει ότι ο κάτοχός τους παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών, ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και, ενδεχομένως, ότι παρακολούθησε με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια, και

- που προετοίμασαν τον αιτούντα για την εξάσκηση του εν λόγω επαγγέλματος.

Εξομοιώνεται προς τον τίτλο εκπαίδευσης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, οποιοσδήποτε τίτλος ή σύνολο τίτλων που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει αποκτηθεί εντός της Κοινότητας και αναγνωρίζεται από αυτό το κράτος μέλος ως ισοδύναμο επιπέδου, υπό τον όρο ότι η αναγνώριση αυτή έχει κοινοποιηθεί στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή. [...]

Άρθρο 12

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία εντός δύο ετών από την κοινοποίησή της. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 13

Το αργότερο πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία που ορίζεται στο άρθρο 12, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, έκθεση σχετικά με την πορεία της εφαρμογής του γενικού συστήματος αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών.

Αφού προβεί σε όλες τις αναγκαίες διαβουλεύσεις, η Επιτροπή παρουσιάζει με την ευκαιρία αυτή τα συμπεράσματά της όσον αφορά τις τροποποιήσεις που πρέπει ενδεχομένως να γίνουν στο σύστημα. Η Επιτροπή υποβάλλει, ενδεχομένως, ταυτόχρονα προτάσεις για τη βελτίωση των υφισταμένων ρυθμίσεων με σκοπό τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας, του δικαιώματος εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών για τα πρόσωπα που αφορά η εν λόγω οδηγία.

Άρθρο 14

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 21 Δεκεμβρίου 1988.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος
B. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

I. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ενώπιον του Δικαστηρίου

Υποθ. C-365/93

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας
Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων

23.03.95

*“Παράβαση κράτους μέλους - Οδηγία 89/48/ΕΟΚ - Αναγνώριση των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών”
(Έκτο τμήμα)*

Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 27 Ιουλίου 1993, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωρισθεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ, επειδή παρέλειψε να θεσπίσει και να κοινοποιήσει στην Επιτροπή εμπροθέσμως τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθεί πλήρως προς την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Διαπιστώνεται, κατ' αρχάς, ότι κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν είχε λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι τα εκδοθέντα δυνάμει της οδηγίας προεδρικά διατάγματα για ορισμένους επαγγελματικούς τομείς αναταποκρίνονται σε μερική μεταφορά της οδηγίας και ότι οι διαδικαστικές φύσεως απαιτήσεις εκπληρώθηκαν με τον ορισμό συντονιστή, κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 2, και ενός κέντρου ενημερώσεως, κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 3, της οδηγίας. Ωστόσο, δεν έχει ακόμα συντελεστεί η μεταφορά της οδηγίας ως προς το σύνολο των επαγγελματικών τομέων τους οποίους αυτή αφορά.

Το Δικαστήριο αποφασίζει:

“1) Η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ, επειδή παρέλειψε να θεσπίσει, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για να συμμορφωθεί πλήρως προς την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.”

Το επιχείρημα ότι τα ήδη υφιστάμενα όργανα και διαδικασίες μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Υπενθυμίζεται ότι, να μεν η μεταφορά οδηγίας στο εθνικό δίκαιο δεν απαιτεί κατ' ανάγκη νομοθετική ενέργεια σε κάθε κράτος μέλος, είναι όμως απαραίτητο το συγκεκριμένο εθνικό δίκαιο να εξασφαλίζει πράγματι την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας από την εθνική διοίκηση, η νομική κατάσταση που διαμορφώνεται βάσει του δικαίου αυτού να είναι αρκετά ακριβής και σαφής και οι δικαιούχοι να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν το πλήρες περιεχόμενο των δικαιωμάτων τους και, ενδεχομένως, να τα προβάλλουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Η τελευταία αυτή προϋπόθεση έχει ιδιαίτερη σημασία όταν, όπως στην προκειμένη περίπτωση, η οδηγία αποβλέπει στην απονομή δικαιωμάτων στους υπηκόους άλλων κρατών μελών.

Στην προκειμένη υπόθεση, όμως, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι η ισχύουσα εθνική της νομοθεσία πληρούσε αυτές τις προϋποθέσεις. Ειδικότερα, δεν διευκρινίζει σε ποιο βαθμό και με ποια νομική βάση είχαν επιφορτισθεί τα υφιστάμενα όργανα να ασκούν τις απορρέουσες από την οδηγία νέες αρμοδιότητες.

Επι του Πιεστηρίου...

Τις ημέρες που γραφόταν αυτό το βιβλίο, το ΣΤ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε ομόφωνα ότι τίθεται θέμα ευθείας σύγκρουσης του άρθρου 16 του Ελληνικού Συντάγματος (που απαγορεύει τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια) με το Κοινοτικό Δίκαιο (Συνθήκη της ΕΟΚ, Συνθήκη του Μάαστριχτ, Οδηγία 89/48/89).

Το ΣΤ' Τμήμα αποφάσισε ότι δεν ενδιαφέρει ο τόπος απόκτησης ενός πτυχίου αλλά το περιεχόμενο των σπουδών. Ετσι δέχεται και αναγνωρίζει όλα τα πτυχία που έχουν αποκτηθεί με σπουδές που έγιναν κατά ένα μέρος σε ελληνικά Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών και κατά το υπόλοιπο στο εξωτερικό.

Λόγω όμως της σοβαρότητας της υπόθεσης, το θέμα παραπέμπεται στην ολομέλεια του ΣΤΕ με αίτημα να σταλεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Το τελευταίο θα καθορίσει ποιο είναι το καθεστώς λειτουργίας των ξένων πανεπιστημίων που έχουν παραρτήματα στην Ελλάδα καθώς και αν το κοινοτικό δίκαιο υπερισχύει της ελληνικής νομοθεσίας.

Σημειώνεται ότι η απόφαση του ΣΤΕ εκδίδεται μετά από σχετικές προσφυγές πτυχιούχων ξένων πανεπιστημίων οι οποίοι είχαν πραγματοποιήσει τις μισές σπουδές τους σε παραρτήματα των ξένων πανεπιστημίων στη χώρα μας και στους οποίους το ΔΙΚΑΤΣΑ αρνήθηκε να αναγνωρίσει το μέρος των σπουδών που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα.

Η Έκθεση του ΟΟΣΑ για την Παιδεία στην Ελλάδα

Το 1995 ο τότε Υπουργός Παιδείας Γ. Παπανδρέου ζήτησε από τον **Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)** την επισκόπηση και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος της Ελλάδας. Οι εμπειρογνώμονες του ΟΟΣΑ έχοντας στη διάθεσή τους την προκαταρκτική έκθεση του ΥΠΕΠΘ και επισκεπτόμενοι τη χώρα μας το Φεβρουάριο του 1995 συνέταξαν μια έκθεση αξιολόγησης για όλους τους τομείς και βαθμίδες της εκπαίδευσης. Παραθέτουμε στη συνέχεια τα συμπεράσματα και τις προτάσεις των εμπειρογνομώνων του ΟΟΣΑ για την ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση:

Συμπεράσματα και προτάσεις: Σύνοψη

Διευρύνουμε τις συζητήσεις μας σε πολλά πανεπιστήμια και ΤΕΙ και συμβουλευθήκαμε τους ειδήμονες σχετικά με την ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση με ένα αίσθημα απογοήτευσης. Μια απογοήτευση που οφειλόταν στο γεγονός ότι **μια χώρα, τόσο αφοσιωμένη στις ανώτατες σπουδές, επιβαρύνεται τόσο πολύ από ένα σύστημα που δεν μπορεί να αρχίσει να παράγει αυτό που χρειάζεται η χώρα.**

Μεγάλο μέρος της παθολογίας φαίνεται ότι είναι ενσωματωμένο στην πολιτική κουλτούρα της χώρας. Αισθανθήκαμε, ωστόσο, ότι η ένταση της δυσαρέσκειας ήταν αρκετά ισχυρή ώστε να παίξει σημαντικό ρόλο σε μια προσπάθεια ριζικών αλλαγών, που θα έπρεπε τελικά να επιτύχει καθολική πολιτική και επαγγελματική υποστήριξη.

Διατυπώνουμε, συνεπώς, βαρυσήμαντες συστάσεις που, παρά τον κίνδυνο επαναλήψεων, θεωρούμε ότι θα ήταν χρήσιμο να συνοψιστούν ως εξής:

- Η παροχή τριτοβάθμιας εκπαί-

δευσης πρέπει να στηρίζεται στην αποτίμηση των σημερινών και μελλοντικών αναγκών της οικονομίας, και της έκτασης στην οποία αυτές καλύπτονται από την υφιστάμενη παροχή.

- Τα πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ πρέπει να αναμένεται να δημιουργήσουν ένα θεσμικό σχέδιο που θα καλύπτει ένα λογικό χρονικό ορίζοντα. Το σχέδιο αυτό θα αποτιμά τον τύπο των προγραμμάτων που πρέπει να παρέχονται, ούτως ώστε να καλύπτονται **οι ανάγκες των σπουδαστών και οι ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας**· θα εκτιμά το είδος του προσωπικού, την υποδομή και τον εξοπλισμό που απαιτούνται· και, τέλος, θα διαπραγματεύεται με την κυβέρνηση σε αυτή τη βάση.

Ο έλεγχος των δαπανών θα πρέπει να βασίζεται σε συμφωνίες που θα καλύπτουν τους στόχους· ακόμη πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι δαπάνες θα σχετίζονται με την επίτευξη αυτών των στόχων.

- Τα πανεπιστήμια δεν έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ή να ελέγχουν τις ετήσιες εγγραφές των σπουδαστών τους, ούτε μπορούν να κατα-

νέμουν τους πόρους ή να προσλαμβάνουν διδακτικό προσωπικό με βάση τις συγκεκριμένες ανάγκες του ιδρύματος. Τα ελληνικά πανεπιστήμια θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα λήψης τέτοιων αποφάσεων μέσα σε ένα σαφώς προσδιορισμένο εθνικό πλαίσιο.

Ο αριθμός των κατ' έτος εγγραφών θα πρέπει να προσδιορίζεται με διαβουλεύσεις μεταξύ του Υπουργείου και των πανεπιστημίων μάλλον, παρά μονομερώς από το Υπουργείο, και θα πρέπει να συσχετίζεται με τις συμφωνημένες δυνατότητες των ιδρυμάτων.

• Το πρόβλημα των "ανενεργών" φοιτητών πρέπει να αντιμετωπιστεί σε συνάρτηση με τις επιπτώσεις που έχει η επαναλαμβανόμενη εγγραφή τους στον αριθμό των νεοεγγραφόμενων φοιτητών κατ' έτος στον προϋπολογισμό του ιδρύματος, καθώς και στη βαθύτερη δέσμευση προς τις ανώτατες σπουδές ως μιας σημαντικής επιδίωξης. Πρέπει να επιδιωχθεί η διαμόρφωση αξιόπιστων αριθμητικών δεδομένων αναφορικά με τους σπουδαστές που συμμετέχουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

• Το προσωπικό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να περιλαμβάνει στην πλειονότητά του **εκπαιδευτικούς αφοσιωμένους κατ' αποκλειστικότητα στους φοιτητές τους**, στην έρευνα και στις άλλες παιδευτικές δραστηριότητες. Ο μέσος όρος των διδακτικών υποχρεώσεων των καθηγητών μπορεί να αυξηθεί πέρα από τις 3-5 ώρες εβδομαδιαίως. Η πλήρης απασχόληση θα μπορούσε να αποτελέσει τον κανόνα, με αντάλλαγμα την ανάλογη αμοιβή. Κάτι τέτοιο θα απαιτούσε τη χορήγηση ικα-

νοποιητικού μισθού.

Ένας καταστατικός χάρτης, που θα ορίζει τα καθήκοντα, τις υποχρεώσεις και τις συνθήκες εργασίας για εκπαιδευτικούς και φοιτητές, θα μπορούσε να ωθήσει προς τη δημιουργία πλήρους επαγγελματισμού, ο οποίος ενδιαφέρεται περισσότερο για την προαγωγή των φοιτητών και την εκπαίδευσή τους παρά για την ανταπόκριση σε πολιτικές ή πελατειακές πιέσεις.

• **Η αύξηση των εσόδων των ιδρυμάτων** πέραν όσων παρέχονται

από το δημόσιο ταμείο πρέπει να ενθαρρύνεται. Μια τέτοια αύξηση θα μπορούσε να προέλθει από δημοτικά τέλη στις περιοχές όπου παρατηρείται υπέρμετρη ζήτηση για περισσότερες εγγραφές.

Τα ιδρύματα πρέπει να ενθαρρύνονται στην **απόκτηση περισσότερων πόρων από ιδιωτικές πηγές**. Πρόσθετα έσοδα θα μπορούσαν να προέλθουν από τη δια-

χείριση προγραμμάτων σπουδών που παρέχονται αντί διδάκτρων/πληρωμής σε ποικίλες ομάδες στόχων: η επιβολή διδάκτρων από "γηγενείς" σπουδαστές και πιθανώς για κάποιες μορφές μεταπτυχιακών σπουδών, η αμοιβή για συμβουλευτική υποστήριξη στη βιομηχανία κ.λπ. - γενικά ενθαρρύνουν τα πανεπιστήμια να αναπτύξουν πιο επιχειρηματικό πνεύμα απ'ότι έκαναν μέχρι σήμερα.

• Η έγκριση κάποιων μορφών **κατάλληλα διαπιστευμένων ιδιωτικών ιδρυμάτων** θα μπορούσε να διευρύνει την προσφορά σε μια περίοδο που η ζήτηση δεν ικανοποιείται, δίνοντας τη δυνατότητα σε περισσότε-

Η έγκριση κάποιων μορφών κατάλληλα διαπιστευμένων ιδιωτικών ιδρυμάτων θα μπορούσε να διευρύνει την προσφορά σε μια περίοδο που η ζήτηση δεν ικανοποιείται, και να δημιουργήσει τον απαιτούμενο ανταγωνισμό με το δημόσιο σύστημα

ρους φοιτητές να σπουδάζουν στην Ελλάδα αντί στο εξωτερικό, και να δημιουργήσει τον απαιτούμενο ανταγωνισμό με το δημόσιο σύστημα.

- Ζωτικής σημασίας είναι η μεταρρύθμιση του περιεχομένου και του ύφους του προγράμματος σπουδών των πανεπιστημίων. Οι διδακτικές μέθοδοι πρέπει να στραφούν προς την ανάπτυξη καινοτομιών και ανεξάρτητης σκέψης. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν πρέπει απλώς να εφοδιάζει τους φοιτητές και τους διδάσκοντες με καλύτερες εκπαιδευτικές εμπειρίες, αλλά επίσης **να ενισχύει την οικονομική ποικιλομορφία και απόδοση**. Ειδικότερα, τα ζητήματα που απαιτούν μια ευρεία μεταρρύθμιση είναι:

- η αναθεώρηση της ύλης των εισαγωγικών εξετάσεων και των σχετικών διαδικασιών, με στόχο αφενός την απαλλαγή από τα περιττά βάρη της απομνημόνευσης και τη συχνά παρωχημένη διδακτέα ύλη, και αφετέρου την καθιέρωση εξετάσεων που ελέγχουν την κρίση των ατόμων και τις βασικές ικανότητές τους·

- η αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ της γενικής και της εφαρμοσμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης υπέρ της δεύτερης·

- η αποτροπή της εξάρτησης από καθορισμένα διδακτικά εγχειρίδια, με την αντικατάσταση της δωρεάν παροχής καθορισμένων διδακτικών εγχειριδίων από την κατάλληλη ενίσχυση των βιβλιοθηκών·

- μια λεπτομερής ανασκόπηση των συστημάτων ανατροφοδότησης και αξιολόγησης των φοιτητών, που είναι προς το παρόν πολύ άκαμπτα και ενθαρρύνουν την απομνημόνευση.

Οι διαδικασίες αξιολόγησης πρέπει να υπόκεινται σε εξωτερικό μετριάσμο, με στόχο αφενός την απομείωση των πιέσεων από μέρους των φοιτητών και των άλλων ενδιαφερομένων ομάδων, όσον αφορά το περιεχόμενο και το ύφος της διδασκαλίας,

τους τρόπους και τα κριτήρια της αξιολόγησης, και αφετέρου την αναβάθμιση της ποιότητας της διδασκαλίας·

- είναι αναγκαία κάποια μορφή πίεσης, με στόχο την απαλλαγή των πανεπιστημίων από απρόθυμους και μη ικανούς φοιτητές, πιθανόν μέσω αξιολόγησης της συνολικής προόδου τους στο τέλος του δεύτερου έτους·

- οι φοιτητές πρέπει να έχουν μεγαλύτερη ελευθερία να ακολουθούν μαθήματα της επιλογής τους στο πλαίσιο των πτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, ενώ πρέπει να σταματήσει η πρακτική που ακολουθείται μέχρι τώρα, να συμπληρώνονται προγράμματα σπουδών με φοιτητές που δεν έχουν επιλέξει να συμμετέχουν σε αυτά. Είναι ουσιαστικό για τους φοιτητές **να αφοσιώνονται στις σπουδές τους** και να μην θεωρούνται απλώς ως εξαρτημένα άτομα.

- **Η διακηρυγμένη αυτονομία των πανεπιστημίων χρειάζεται να γίνει πράξη**. Οι υφιστάμενοι κεντρικοί έλεγχοι στα οικονομικά τους πρέπει να αντικατασταθούν από μεταβίβαση των κονδυλίων του προϋπολογισμού, που θα βασίζεται σε διαπραγμάτευση σχετικά με τον αριθμό των εγγραφόμενων φοιτητών και άλλες δεσμεύσεις. Επίσης οι έλεγχοι θα πρέπει να διεξάγονται σε μια κατάλληλη χρονική περίοδο σε κάθε οικονομικό έτος, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αποτελεσματικός σχεδιασμός από μέρους των ιδρυμάτων.

- Τα ιδρύματα πρέπει να έχουν την δυνατότητα να προσλαμβάνουν το προσωπικό τους χωρίς ανάμιξη του Υπουργείου, στο πλαίσιο ενός συμφωνημένου προϋπολογισμού για τη στελέχωσή τους. Ταυτόχρονα πρέπει να υπόκεινται σε **αποτελεσματικούς ελέγχους και διαφανείς διορισμούς**, καθώς και σε διαδικασίες συμβάσεων του είδους που τα πανεπιστήμια σε άλλες χώρες μπόρεσαν να χρησιμοποιήσουν ως πλαίσιο εργα-

σίας, χωρίς περιορισμούς στην ελευθερία τους.

- Εξωτερικές ομάδες, ιδιαίτερα εργοδότες, πρέπει να εμπλέκονται στη διοίκηση των ιδρυμάτων, τουλάχιστον έχοντας συμβουλευτικό ρόλο.

- Καθώς τα ιδρύματα απαιτούν αυτονομία, θα χρειαστεί να καθιερώσουν πιο **αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης και σχεδιασμού**. Αυτό είναι πιθανό να οδηγήσει σε μια αύξηση του κύρους των πρυτανικών αρχών σε βάρος της συγκλήτου, και η αναδόμηση θα απαιτήσει προσεκτική ανάλυση και διαπραγμάτευση.

- Πρέπει να γίνει μια ανασκόπηση των υφιστάμενων διδακτορικών και των κάθε είδους μεταπτυχιακών σπουδών σε συνδυασμό με μια εξέταση των ερευνητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στα πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ.

Κάτι τέτοιο πρέπει να αποτελέσει προκαταρκτικό στάδιο για τη θεώρηση ενός σχεδίου για τις μεταπτυχιακές σπουδές, που πρέπει να συνυπολογίσει τις μελλοντικές **ανάγκες στελέχωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων**.

- Τα προγράμματα σπουδών των ΤΕΙ πρέπει να μπορούν να οδηγούν στο πρώτο πτυχιακό επίπεδο, εφόσον παρουσιάζουν την απαιτούμενη ποιότητα σε μια αυστηρή διακρίβωση. Οι μισθοί των διδασκόντων πρέπει να συσχετίζονται με τα ατομικά προσόντα καθώς και με το επίπεδο της διδασκαλίας και της έρευνας,

και να μην αυξάνονται αυτομάτως.

- Η ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση χρειάζεται ένα **αφοσιωμένο και εξειδικευμένο διδακτικό δυναμικό**. Πρέπει να δημοσιεύονται κονδύλια για την εξέλιξη του προσωπικού και στο επίπεδο της διδασκαλίας στο ίδρυμα και στο επίπεδο της ατομικής διδασκαλίας. Είναι αναγκαίο να υπάρχει μια κεντρική θεσμική δυνατότητα για την εξέλιξη του προσωπικού, που θα μπορούσε να λειτουργεί ως μια συμβουλευτική πηγή για τα ιδρύματα.

- Η ποιότητα και η θέση της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα ενισχυθούν σημαντικά, εφόσον καθιερωθεί ένα **ενδεδειγμένο σύστημα αξιολόγησης της διδασκαλίας και της έρευνας**.

Σκοπός του πρέπει να είναι η αυτοβελτίωση μέσω της αυτοαξιολόγησης και η επιδεικνυόμενη υπευθυνότητα μέσω της εκτίμησης από ομότιμους εκπαιδευτικούς.

Αν καθιερωθεί αυτό το σύστημα ταυτόχρονα με ένα πιο

αυστηρό σύστημα αξιολόγησης των φοιτητών, η έλλειψη εμπιστοσύνης, που προς το παρόν διαποτίζει το σύστημα, θα ήταν δυνατό να εξαλειφθεί. Θα μπορούσε να συσταθεί ένα **εξειδικευμένο κέντρο για την αξιολόγηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**, ανεξάρτητο από το Υπουργείο, στο οποίο κέντρο θα ανατεθεί το καθήκον της παροχής συμβουλών σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης και η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και της αντικειμενικότητας των διαδικασιών αξιολόγησης σε ολόκληρο το σύστημα.

Τα Ανόητα και τα Αυτονόητα

ΤΟΥ ΑΛΒΕΡΤΟΥ ΑΡΟΥΧ*

(Αναδημοσίευση από το Κέρδος της 14/6/95)

Είμαι σίγουρος πως η έκθεση του ΟΟΣΑ για την ελληνική εκπαίδευση συντάχθηκε από ανθέλληνες. Κι αν όχι από ανθέλληνες, σίγουρα από ανθρώπους ξένους προς την ελληνική παράδοση. Πώς μπόρεσε το -συχνά ύποπτο για δυτικότερες επιρροές- υπουργείο Παιδείας να εμπιστευτεί τον ακρογωνιαίό λίθο της ελληνικότητάς μας, την εκπαίδευση δηλαδή, σ'ένα ξένο οργανισμό;

Γιατί δεν ρώτησε τους εθιμοτυπικούς φύλακες του ελληνικού ήθους, δηλαδή τις παραεκκλησιαστικές οργανώσεις, τις συντεχνίες δασκάλων και καθηγητών, τους φροντιστηριούχους, τους συλλόγους αιωνίων φοιτητών, τους εκδοτικούς οίκους που προμηθεύουν τη νεολαία μας με δωρεάν βιβλία, κι όλα τα θεσμικά συμφέροντα που νέμονται την ελληνική παιδεία, τι πρέπει να κάνει; Γιατί αν τους ρωτούσε, η αυτονόητη απάντηση θα ήταν πως το υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να αφήσει τα πράγματα όπως έχουν. Να μην αλλάξει ούτε ένα ιώτα από τη μοναδική στον κόσμο ελληνική παιδεία, **κι ας γράφουν οι Έλληνες παιδιά το ιώτα αυτό με ήτα.**

Η έκθεση του ΟΟΣΑ, για παράδειγμα, θεωρεί αυτονόητο πως η εκπαίδευση θα έπρεπε να είναι οργανωμένη με κριτήρια ορθολογικά. Οποία παρανόηση όμως της ελληνικής πραγματικότητας. **Τι άλλο είναι οργανωμένο ορθολογικά στην Ελλάδα; Κι**

έπειτα ο ορθολογισμός, γεννήθηκε μεν στην αρχαία Ελλάδα, παραμορφώθηκε ωστόσο από τον αιρετικό Διαφωτισμό της Δύσης, ενώ στη μοντέρνα Ελλάδα εμπλουτίστηκε με τον βυζαντινισμό του ελληνικού Μεσαίωνα και τον μπαχαλικό (και μπακάλικό) κρατισμό, κληροδότημα της τουρκοκρατίας. Οπότε **γιατί πρέπει ξάφνου, να αλλάξουμε τα ήθη και έθιμά μας και να ακολουθήσουμε τον ορθολογισμό της Δύσης;**

Εφόσον το Δημόσιο αρνείται ή δεν μπορεί να ξοδέψει περισσότερα για την εκπαίδευση, γιατί δεν επιτρέπει στους ιδιώτες να το κάνουν αυτό μέσα από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια;

Τι πειράζει αν, παρόλο που ένας στους τρεις εργαζόμενους είναι πτυχιούχος, το 17.5% των Ελλήνων δεν έχει πάει στο δημοτικό, ενώ το 34% του ενεργού εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα επίσης δεν έχει τελειώσει δημοτικό; **Τι πειράζει αν 40.000 νέοι σπουδάζουν στο εξωτερικό;** Τι πειράζει που τη τελευταία δεκαετία

η ανεργία στους νέους έχει αυξηθεί κατά 50% και εν πολλοίς οφείλεται στο γεγονός πως η ελληνική εκπαίδευση, σε οποιαδήποτε βαθμίδα, δεν έχει προσαρμοστεί στις επιταγές της αγοράς; Τι πειράζει, τέλος, αν οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση αποτελούν το πενιχρό 6,8% του κρατικού προϋπολογισμού, ενώ αλλού φτάνουν ακόμα και το 20%;

Δηλαδή επειδή θεωρείται αυτονόητο από την ποιος-ξέρει-από-ποια-ξένα-διευθυντήρια συνταχθείσα έκθεση, πως εφόσον το Δημόσιο αρνείται ή δεν μπορεί να ξοδέψει περισσότερα για την εκπαίδευση, **γιατί δεν επιτρέπει στους**

ιδιώτες να το κάνουν αυτό μέσα από τα ιδιωτικά (αλλά όχι αναγκαστικά κερδοσκοπικά) πανεπιστήμια, δεν σημαίνει πως κάτι τέτοιο είναι αυτονόητο για μας.

Για μας αυτονόητο είναι **να μην ενοχληθεί το καθηγητικό κατεστημένο του Δημοσίου από τον ιδιωτικό ανταγωνισμό, για να μπορεί αναπόσπαστο να “παιδεύει” την ελληνική νεολαία**. Για μας αυτονόητο είναι η φοιτώσα νεολαία να διατηρεί και να επαυξάνει τα κεκτημένα με τόσους και τόσους αγώνες δικαιώματα, όπως απεριόριστες εξεταστικές περιόδους, το έντιμο 5, την αιώνια φοίτηση, και το μοναδικό, αλλά δωρεάν, βιβλίο.

Για μας αυτονόητο είναι η ελληνική ανωτάτη εκπαίδευση να αποτελεί μια κλειστή συντεχνία η οποία με κάθε τρόπο εμποδίζει την παραγωγή ντόπιας ιδιωτικής ανωτάτης εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να χρειάζεται να την εισάγουμε από τα ξένα στέλνοντας εκεί κάθε χρόνο 40.000 νέους και ξοδεύοντας 100 δις δραχμές σε συνάλλαγμα.

Θεωρεί, επίσης, ορθολογικό και αυτονόητο η έκθεση του ΟΟΣΑ, πως οι τεμπέληδες φοιτητές θα πρέπει να πληρώνουν διδάκτρα, ή πως τα βιβλία δεν θα πρέπει να είναι δωρεάν, ή πως θα πρέπει να εξοικονομούνται πόροι από όπου είναι δυνατόν, είτε από ιδιώτες ομογενείς είτε από τοπικούς φορείς, αλλά εμείς δεν τα καταλαβαίνουμε αυτά.

Διότι για μας αυτονόητο είναι όλα να τα πληρώνει το κράτος, είτε αυτό έχει να πληρώσει είτε όχι. Αλλωστε όταν κάτι είναι δωρεάν, όπως η παιδεία, είναι δωρεάν! Όχι καταστάσεις μεσοβέζικες. Τι σημαίνει πως τίποτα δεν είναι δωρεάν και πως κάποιος πληρώνει φόρους;

Οι πλούσιοι μισθωτοί και συνταξιούχοι πληρώνουν φόρους, και τους αξίζει να τους πληρώνουν εφόσον δεν ακολουθούν την πατροπαράδοτη παράδοση που ακολουθούν οι υπόλοιποι Έλληνες, δηλαδή τη φοροδιαφυγή. Τι σημαίνει πως ζάπλουτοι φοιτητές οι οποίοι θα μπορούσαν να πληρώσουν διδάκτρα, παίρνουν ακόμα και

τα βιβλία δωρεάν;

Η ελληνική γαλαντομία είναι εγγεγραμμένη στο ελληνικό Σύνταγμα, και επομένως όλοι οι πολίτες, είτε πλούσιοι είτε φτωχοί, που θέλουν να σπουδάσουν είναι ίσοι μπρος στο Νόμο. Πού να τα καταλάβουν αυτά οι ξένοι εκμεταλλευτές.

Αλλά το ότι δεν καταλαβαίνουν τίποτα οι ξένοι, που θέλουν να ανακατευτούν στην παδεία μας, είναι εμφανές από αυτό που λένε: “Η μεγάλη αφοσίωση στην εκπαίδευση [σ.σ. κάτι καθόλου προφανές σε μη μεσογειακές χώρες], ως παράγοντας δύναμης... είναι απονευρωμένη και άγονη σε κάθε φάση της, από ένα εν πολλοίς ακατάλληλο “σύστημα” που ουσιαστικά προετοιμάζει το μαθητή και το φοιτητή να εργασθεί σε μια οικονομία μικρομεσαίων βιοτεχνιών ή σε έναν εξογκωμένο δημόσιο τομέα”.

Μα αυτό είναι το μεγαλείο της ελληνικής εκπαίδευσης, βρε όρνια κουτόφραγχοι, το ότι προσαρμόστηκε τελείως κατάλληλα στην πιο μοντέρνα και ανθηρή οικονομία που έχει γίνει ποτέ στον κόσμο: **σε μια μικρομεσαία και παραοικονομούσα ιδιωτική οικονομία** που στηρίζεται από ένα γιγαντιαίο κράτος.

Και μην τους ακούτε όταν λένε πως η οικονομία δεν είναι ανθηρή, διότι τι ξέρουν αυτοί από παραοικονομία. Και μην τους ακούτε να λένε για διαρθρωτική ανεργία, διότι εμείς την ανεργία την έχουμε μετατρέψει σε έμμισθη αεργία.

Και τι πειράζει που δεν είμαστε ανταγωνιστικοί; Είμαστε όμως ευτυχημένοι. Όχι όπως οι Ευρωπαίοι, που, ενώ είναι ανταγωνιστικοί, είναι αλλοτριωμένοι μέσα στην ανάπτυξή τους, την ευημερία τους και τον πολιτισμό τους. Δεν τα θέλουμε ρε όλα αυτά. Χάρισμά σας και στα μούτρα τα δικά σας.

Πάρτε τον ορθολογισμό σας πίσω και γυρίστε από κει που ήρθατε και αφήστε μας ήσυχους στον ανορθολογισμό μας και στην ανοησία μας. Μπα!

** Ο Αλβέρτος Αρούχ είναι αρθρογράφος στο Κέρδος και την Αγορά.*

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Προοπτικές

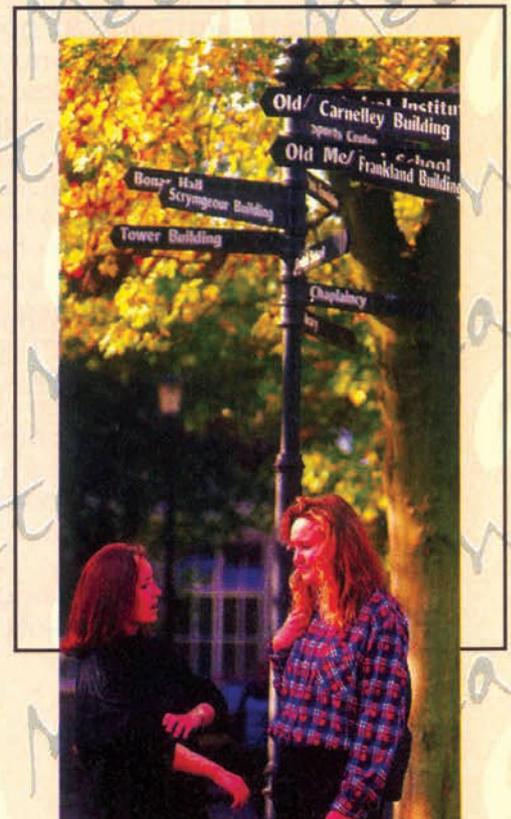
Πολιτικός Κόσμος (σελ. 47 Προγραμματικές δηλώσεις ΠΑΣΟΚ, σελ. 51 Κ. Καραμανλής, σελ. 72 Β. Κοντογιαννόπουλος, σελ. 82 Εκπρόσωποι ΠΑΣΟΚ, σελ. 96 Στ. Μάνος)

Πανεπιστημιακοί (σελ. 45 Π. Γέμτος, σελ. 56 Θ. Λουκάκης, σελ. 63 Θ. Λιανός, σελ. 66 Ν. Μαρκάτος, σελ. 77 Κ. Ζουράρις, σελ. 90 Ι. Γεωργάτσος, σελ. 92 Γ. Μπήτρος, σελ. 94 Ε. Μπιτσάκης)

Δημοσιογραφικός Κόσμος (σελ. 69 Θ. Αναστασιάδης)

Εκπρόσωποι Κολλεγίων (σελ. 46 W. McGrew, σελ. 58 Κ. Καρχανιάς, σελ. 88 Δ. Φουντουκάκος)

Άλλοι (σελ. 85 Γ. Μαρής)

Εισαγωγή

Το ζήτημα της ιδιωτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απασχολεί όλους τους τομείς της ελληνικής πραγματικότητας. Εκπρόσωποι όλων των κλάδων και ομάδων εκφράζουν τις απόψεις τους για το θέμα, οι οποίες κυμαίνονται από εντελώς αρνητικές μέχρι αναμφισβήτητα θετικές.

Κάποιοι εκτιμούν ότι το πρόβλημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα λυθεί με το “άνοιγμα των πυλών” στα δημόσια πανεπιστήμια.

Άλλοι υποστηρίζουν την επιβολή διδάκτρων στα κρατικά ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Υπάρχουν κάποιοι που στηρίζουν τη δημιουργία πανεπιστημιακών ιδρυμάτων από άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (όπως φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης) και άλλοι που τάσσονται ανοιχτά υπέρ της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων, κερδοσκοπικών και μη.

Δεν είναι λίγοι εξάλλου εκείνοι που πιστεύουν ότι η πολιτεία εθελουφλεί, κατατάσσοντας πολλά αξιόλογα ιδιωτικά Κολλέγια (που λειτουργούν ως παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων) στη γενική κατηγορία των Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών, αρνούμενη πεισματικά να θεσμοθετήσει ένα σωστό πλαίσιο λειτουργίας και ελέγχου.

Θέλουμε πολύ συνοπτικά να καταγράψουμε εδώ τη γνώμη του “ΜΕΤΑ” που είναι, ότι τα Κολλέγια που λειτουργούν στην Ελλάδα από χρόνια ουσιαστικά είναι Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και γενικά κάνουν αξιόλογο έργο.

Η πολιτεία θα πρέπει να χρησιμοποιήσει την εμπειρία που έχει αποκτηθεί με ιδιωτικές επενδύσεις προς όφελος της νεολαίας και της χώρας.

Αυτό μπορεί και πρέπει να γίνει με βάση την σημερινή συνταγματική πραγματικότητα και σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία για την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των κατόχων τίτλων ευρωπαϊκών πανεπιστημίων.

Οι συνταγματικές αλλαγές και η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων με την κυριολεκτική έννοια του όρου πανεπιστήμιο, μπορούν να περιμένουν.

Στα άρθρα που ακολουθούν, και που με μεγάλη προσοχή συλλέξαμε, παρουσιάζονται όλες αυτές οι απόψεις και άλλες ακόμη, καθώς και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούν οι υποστηρικτές της κάθε μιας.

Παρατίθενται άρθρα και συνεντεύξεις πανεπιστημιακών, πολιτικών, δημοσιογράφων, εκπροσώπων κολλεγίων, τα οποία εκτός των άλλων ελπίζουμε να βοηθήσουν τους αναγνώστες μας να καταλήξουν στα δικά τους συμπεράσματα σχετικά με το μέλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Υπέρ του Ελεύθερου Ανταγωνισμού

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΓΕΜΤΟΥ*

Είναι αλήθεια πως τα Πανεπιστήμια βρίσκονται από καιρό σε μια ιδιότυπη **κρίση ταυτότητας**: από ένα φορέα πολιτισμού που ανέπτυξαν οι δημοκρατικές κοινωνίες για να διασφαλίσουν την ελευθερία του λόγου και της κριτικής σκέψης και να αναπαράγουν την πνευματική τους ηγεσία τείνουν να μεταβληθούν σε **επαγγελματικές σχολές παραγωγής στελεχών** για τις ανάγκες της οικονομίας.

Το Πανεπιστήμιο, βέβαια, έχει τις ρίζες του στη μεσαιωνική ιδέα της Universitas magistrorum et scholarium και της καλλιέργειας και μετάδοσης της γνώσης των μεγάλων σοφών του παρελθόντος.

Η ανάπτυξη της νεώτερης επιστήμης, αλλά και του κοινωνικού προβληματισμού **έστρεψε το κύριο ενδιαφέρον στην έρευνα** και μετέτρεψε το παραδοσιακό “μαθησιακό” Πανεπιστήμιο σ’ ένα δυναμικό θεσμό, που αντιμετωπίζει κριτικά και δημιουργικά όλα τα σημαντικά προβλήματα που απασχολούν το σύγχρονο άνθρωπο σε μια ελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία.

Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη της βιομηχανικής κοινωνίας έχει κάνει επιτακτική την ανάγκη **επιστημονικής εκπαίδευσης** των στελεχών της οικονομίας.

Έτσι, μεγάλη είναι η πίεση το πανεπιστήμιο της κριτικής σκέψης να δώσει τη θέση του σ’ ένα θεσμό παραγωγής εξειδικευμένου προσωπικού για την κάλυψη πρακτικών αναγκών της οικονομικής ζωής.

Γενικά **τάσσομαι υπέρ του ελεύθερου ανταγωνισμού στις παραγωγικές διαδικασίες** και υπέρ των μικτών αγορών, στις οποίες μετέχουν σε ελεύθερο ανταγωνισμό μεταξύ τους, τόσο οι δημόσιοι, όσο και οι ιδιωτικοί φορείς. Πιστεύω ότι ο ανταγωνισμός διασφαλίζει καλύτερη προσφορά υπηρεσιών προς τους

καταναλωτές. Σημασία έχει **η ίδια η διαδικασία του ελεύθερου ανταγωνισμού** στην κοινωνική και οικονομική ζωή και όχι τόσο το ποιοί μετέχουν.

Όσον αφορά το χώρο της Παιδείας, **δεν θα είχα αντίρρηση για την εμφάνιση πραγματικών ιδιωτικών Πανεπιστημίων, αν, βέβαια, άλλαζε το Σύνταγμα, υπό τις εξής προϋποθέσεις**: Πρώτον, ότι θα διασφαλιστεί **ικανοποιητική χρηματοδότηση** στα δημόσια Πανεπιστήμια. Δεύτερον, ότι θα πρόκειται για πραγματικά **ολοκληρωμένα Πανεπιστήμια**, που θα καλύπτουν

όλο το φάσμα των βασικών σπουδών (και όχι “Πανεπιστήμια” ενός μόνο κλάδου) και θα έχουν τον απαραίτητο εξοπλισμό που χρειάζεται ένα σύγχρονο Πανεπιστήμιο για την εκπλήρωση του σκοπού του. Τρίτον, θα υπάρχει αυστηρός **διαχωρισμός μεταξύ ακαδημαϊκής και οικονομικής διεύθυνσης**, δηλ. ο επιχειρηματίας δεν θα έχει την ακαδημαϊκή διεύθυνση του Πανεπιστημίου.

Όλα αυτά προϋποθέτουν μια μεγάλη επένδυση, βέβαια, την οποία αμφιβάλλω αν υπάρχουν πολλοί που είναι σε θέση να διαθέσουν.

Επίσης σημαίνουν **αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο**. Τελός, θα ήθελα, να τονίσω ότι ακόμη κι αν επιτραπεί, τελικά, να ιδρυθούν ιδιωτικά Πανεπιστήμια, θα λύσουν μόνο οριακά προβλήματα της ανώτατης παιδείας και θα καλύψουν έναν πολύ μικρό αριθμό φοιτητών.

Το πραγματικό πρόβλημα είναι η **σημερινή κατάσταση των δημοσίων πανεπιστημίων**, που έχουν ουσιαστικά εγκαταλειφθεί από την πολιτεία και λαμβάνουν συνεχώς λιγότερους πόρους για λειτουργία, εξοπλισμό και αμοιβές προσωπικού.

* Ο κ. Πέτρος Γέμτος είναι πρώην Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

*Γενικά τάσσομαι υπέρ
του ελεύθερου
ανταγωνισμού και υπέρ
των μικτών αγορών,
στις οποίες μετέχουν
σε ελεύθερο ανταγωνισμό,
τόσο οι δημόσιοι, όσο και
οι ιδιωτικοί φορείς*

Ο Ρόλος της Ιδιωτικής Ανώτατης Παιδείας στην Ελλάδα

ΤΟΥ WILLIAM W. MCGREW*

Απαραίτητο συμπλήρωμα στα δημόσια ΑΕΙ

Οι λόγοι που η **ιδιωτική παιδεία** μπορεί να παίξει σπουδαίο ρόλο ως **συμπλήρωμα ή εναλλακτική λύση στα κρατικά πανεπιστήμια** σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, όπου τα κρατικά πανεπιστήμια σε καμιά περίπτωση δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στο μεγάλο αριθμό αξίων υποψηφίων, είναι πολλοί:

1. Η εκπαίδευση, δημόσια ή ιδιωτική, ασκείται από άτομα, όχι από μηχανές. Το ιδιωτικό πανεπιστήμιο μπορεί να **επιλέξει τους καθηγητές του αξιοκρατικά**, να τους δώσει καλύτερα κίνητρα ως προς τις αμοιβές και το περιβάλλον εργασίας και να τους ανταμείψει για την εξαιρετική εργασία τους ή να τους απολύσει, αν η απόδοσή τους αποδειχθεί ανεπαρκής.

2. Το ιδιωτικό πανεπιστήμιο μπορεί να οργανώνεται πιο απλά και ορθολογικά, είναι **πιο ευελικό στη λήψη γρήγορων αποφάσεων**, είναι πιο πρόθυμο να πειραματίζεται και να φέρει νέες μεθοδολογίες και διδακτικά προγράμματα.

3. Εκείνα τα ιδιωτικά πανεπιστήμια στην Ελλάδα τα οποία είναι αναγνωρισμένα από ξένους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, **υφίστανται έλεγχοι για την ποιότητα της διδασκαλίας τους** από επιθεωρητές και αξιολογούνται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που αξιολογούνται τα φημισμένα πανεπιστήμια στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Αντιθέτως, στα Ελληνικά κρατικά πανεπιστήμια δεν υπάρχει εξωτερική ανεξάρτητη αξιολόγηση της προσφερόμενης παιδείας ή των αποτελεσμάτων της μάθησης.

4. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια μπορούν να εγγυηθούν **την καλύτερη εκπαίδευση του κάθε φοιτητή** με μικρότερες τάξεις, ατομική επίβλεψη από τους καθηγητές, καλύτερες βιβλιοθήκες, εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών, αθλητικές εγκαταστάσεις και φοιτητικές υπηρεσίες όπως επαγγελματική και ψυχολογική καθοδήγηση, θέατρο, μουσική, φοιτητικές εκδόσεις, κλπ.

5. Το ιδιωτικό πανεπιστήμιο μπορεί να επηρεάσει τους μαθητές του ως προς την υπεύθυνότητα προς την κοινωνία

και τις απαιτήσεις του κόσμου της εργασίας, μπορεί να επιβάλει την υποχρεωτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων, μπορεί να αντικαταστήσει στη συνείδηση των μαθητών του τη στάση της ελάχιστης προσπάθειας με την στάση της μέγιστης προσπάθειας και έτσι **να τους προετοιμάσει για την υψηλά ανταγωνιστική εποχή μας**.

6. Το ιδιωτικό πανεπιστήμιο μπορεί να απαιτήσει να διεξάγονται μερικά ή όλα τα μαθήματα σε μια από τις ισχυρές παγκοσμίως γλώσσες, ώστε να προετοιμάσει τους αποφοίτους για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό και για επαγγέλματα που απαιτούν επάρκεια σε ξένη γλώσσα.

7. Μερικά ιδιωτικά πανεπιστήμια στην Ελλάδα είναι **μη κερδοσκοπικά ιδρύματα** οργανωμένα ακριβώς με τον ίδιο τρόπο όπως τα γνωστά ξένα πανεπιστήμια Harvard, Yale, Princeton, Stanford, Columbia, M.I.T. κλπ όλα ιδιωτικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια, όπου τόσοι ηγέτες της Ελλάδας σπούδασαν. Τα διδάκτρα δηλαδή καλύπτουν μόνο το πραγματικό κόστος λειτουργίας τους.

Παρά τα πολλά νομικά και άλλα εμπόδια που τίθενται από την πολιτεία, **τα ιδιωτικά πανεπιστήμια επιβιώνουν και ανδρώνονται στην Ελλάδα λόγω της ποιότητας της παιδείας που προσφέρουν**. Σε μια δημοκρατία οι πολίτες θα έπρεπε να είναι ελεύθεροι να επιλέγουν το προϊόν ή την υπηρεσία που κρίνουν ανώτερη. Συνταγματικές δεσμεύσεις, μονοπώλια και άλλες απαγορεύσεις που περιορίζουν τη λαϊκή βούληση, τελικά μόνο προστατεύουν ειδικά συμφέροντα και λειτουργούν εναντίον του γενικού συμφέροντος. Αν ο ελεύθερος ανταγωνισμός επιτρέπεται ανάμεσα σε όλα τα πανεπιστήμια, ιδιωτικά και δημόσια, η ποιότητα και των δύο θα βελτιωθεί και τελικά είναι οι μαθητές που θα είναι οι νικητές.

* Ο William W. McGrew είναι πρόεδρος του Αμερικανικού Κολλεγίου Θεσσαλονίκης, τμήματος του Κολλεγίου Ανατόλια.

Δημόσια Παιδεία για Όλους τους Έλληνες

Αποσπάσματα από τις Προγραμματικές Δηλώσεις του ΠΑΣΟΚ για την Παιδεία

Το δικαίωμα κάθε Έλληνα πολίτη στη γνώση ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο ή οικονομική κατάσταση, είναι αναφαίρετο. **Αποτελεί θεμελιακό στοιχείο της δημοκρατίας.**

Στόχος της πολιτικής μας στο χώρο της Παιδείας είναι να προχωρήσουμε στη **δημιουργία των προϋποθέσεων** για την προσφορά σε όλες τις Ελληνίδες και όλους τους Έλληνες, **μιας Δημόσιας παιδείας σύγχρονης, ουσιαστικής, ποιοτικής, ανταγωνιστικής** μέσα στον Ευρωπαϊκό και διεθνή στίβο, που λειτουργεί με έντονους και ραγδαίους ρυθμούς.

Η εξασφάλιση των προϋποθέσεων αυτών περνά μέσα από τον **εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος**, τον εμπλουτισμό του με νέους θεσμούς ώστε να καταστεί σύγχρονο, αξιοκρατικό, αποκεντρωμένο και αποτελεσματικό.

Μια δημοκρατική Πολιτεία έχει υποχρέωση να εξασφαλίζει σ'όλους τους πολίτες την παιδεία και την εκπαίδευση αξιολογώντας την σαν

κορυφαίο “κοινωνικό αγαθό” που δεν επιτρέπει κοινωνικούς αποκλεισμούς.

Το εκπαιδευτικό σύστημα, πρέπει να εξυπηρετεί τις μορφωτικές, πολιτιστικές και οικονομικές ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας, η οποία θα πρέπει να επιβιώσει και να αναδειχθεί, διατηρώντας την ταυτότητά της, σ'ένα ανοιχτό και έντονα ανταγωνιστικό ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον.

Καθώς πλησιάζει το 2000 βιώνουμε όλοι μας μια εποχή ραγδαίων μετασχηματισμών και ανακατατάξεων.

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η τεχνολογική έκρηξη, ο εκμηδενισμός των αποστάσεων και η προσέγ-

γηση των πολιτισμών δημιουργούν ένα νέο κοινωνικό τοπίο.

Η θέση του σύγχρονου πολίτη στη νέα κοινωνία θα καθορίζεται όλο και περισσότερο από **γνώσεις και δεξιότητες που θα ανανεώνονται συνεχώς.**

Η επένδυση στη γνώση είναι ο καθοριστικός παράγοντας για την καταπολέμηση της ανεργίας, την αντι-

*Μια δημοκρατική
Πολιτεία έχει
υποχρέωση να
εξασφαλίζει σ'όλους
τους πολίτες την
παιδεία και την
εκπαίδευση
αξιολογώντας την
σαν κορυφαίο
“κοινωνικό αγαθό”*

μετώπιση του οικονομικού ανταγωνισμού, την ισχυροποίηση της κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Πανεπιστήμια με ουσιαστική αυτοτέλεια, κέντρα επιστημονικής έρευνας και γνώσης.

Ο Πανεπιστημιακός χώρος πρέπει να παραμένει **ανεξάρτητος, απερίσπαστος και ελεύθερος** για να λειτουργήσει δημιουργικά και αποτελεσματικά.

Γι' αυτό το σκοπό προωθούμε τη διεύρυνση της **οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας των πανεπιστημίων.**

Η θέσπιση του Εθνικού Κεφαλαίου Παιδείας, με νομοσχέδιο που έχει ήδη δημοσιοποιηθεί, θα συμβάλλει ουσιαστικά στην **οικονομική ανεξαρτητοποίηση των Πανεπιστημίων από το Κράτος** και θα τους επιτρέψει την ανάληψη σημαντικών καινοτόμων προγραμμάτων.

Όπως ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα στη γνώση, έτσι και κάθε επιστήμονας, που προσφέρει και δημιουργεί τη γνώση, έχει δικαίωμα στην ακαδημαϊκή του εξέλιξη.

Επίσης, δικαιούται την ανεξαρτησία του από παράγοντες ξένους προς την επιστήμη και προς το περιεχόμενο της ακαδημαϊκής του δραστηριότητας, δημιουργίας και προσφοράς.

Στόχος μας είναι να διαμορφώσουμε πιο **ουσιαστικές και εποικοδομητικές προϋποθέσεις εξέλιξης** στον ακαδημαϊκό χώρο, σε συνεργασία με τους λειτουργούς του ακαδημαϊκού

χώρου.

Δεν θα θιγεί το δικαίωμα στη μονιμότητα, που ορίζει ο Νόμος Πλαίσιο, αλλά θα ενισχυθούν ακόμη περισσότερο αυτοί που προσφέρουν και συμβάλλουν στην ποιοτική άνοδο της πανεπιστημιακής μας εκπαίδευσης.

Επιδίωξή μας είναι ν' ανοίξουμε τις διόδους και ν' αποκαταστήσουμε **σταθερή ακαδημαϊκή επικοινωνία** με το επιστημονικό δυναμικό του Ελληνισμού. Οι Έλληνες επιστήμονες της δια-

σποράς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διδάσκουν στα Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Με τον τρόπο αυτό το φάσμα των ακαδημαϊκών δασκάλων και δημιουργών της γνώσης,

που θα προσφέρουν στην ελληνική νεολαία και στον ελληνικό πανεπιστημιακό χώρο, θα καταστεί πιο ευρύ.

Το έργο μας στην παιδεία (1993 - 1996)

Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (Ε.ΣΥ.Π)

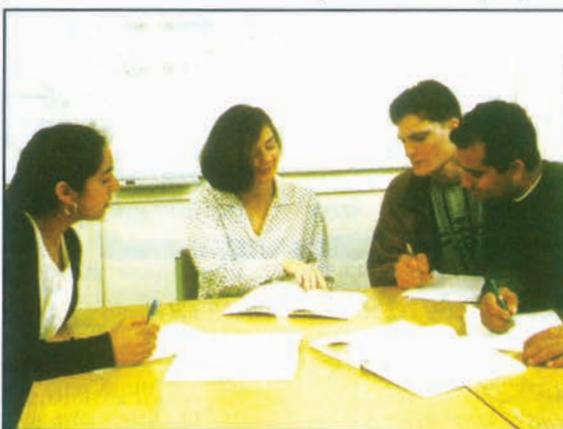
Με το νόμο 2327/95 θεσμοθετήθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.

Στόχοι του είναι η ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση, η τεκμηρίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, η συνεχής αξιολόγηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος και η στενότερη διασύνδεση της εκπαίδευσης με τις πραγματικές ανάγκες της χώρας.

Διεθνές Πανεπιστήμιο

Ελληνικών Σπουδών

Με το νόμο 2413/96 ιδρύθηκε το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελληνικών Σπουδών με σκοπό τη φοίτηση και έρευνα

στα θέματα ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού και την ενίσχυση του ρόλου του ελληνισμού στις διεθνείς εξελίξεις.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Διπλασιάστηκε σε σχέση με το 1993 ο αριθμός των Δημοσίων ΙΕΚ (από 36 έγιναν 72) και διπλασιάστηκε ο αριθμός των φοιτητών τους (από 6.000 στις 12.000).

Δια βίου Εκπαίδευση

Με το νόμο 2327/95 ιδρύθηκε το ΙΔΕΚΕ (Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων) με στόχο τη μελέτη, έρευνα και παροχή πληροφοριών που αφορούν τη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση και ιδιαίτερα την ανάπτυξη συστημάτων μάθησης από απόσταση, την εκπαίδευση εκπαιδευτικών, εκπαίδευση ενηλίκων και την προώθηση του θεσμού της δημιουργικής απασχόλησης μαθητών.

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Εκπονήθηκε νέο πρόγραμμα **ανάπτυξης και χρηματοδότησης των μεταπτυχιακών σπουδών** και πρόγραμμα υποστήριξης της πανεπιστημιακής έρευνας.

Θεσμοθετήθηκε η χορήγηση υποτροφιών και δανείων με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Έγινε επεξεργασία προτάσεων για τον **εκσυγχρονισμό του συστήματος** των πανεπιστημιακών συγγραμ-

μάτων, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών.

Για πρώτη φορά η Ελλάδα υιοθέτησε και εφάρμοσε συγκεκριμένο **πρόγραμμα για την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης**.

Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Διαμορφώθηκε **νέο θεσμικό πλαίσιο** σχετικά με την διαδικασία και τις προϋ-

ποθέσεις πλήρωσης θέσεων Εκπαιδευτικού Προσωπικού και την προώθηση ουσιαστικής **βελτίωσης των απαιτούμενων προσόντων**. Καταρτίστηκαν νέα προγράμματα σπουδών και θεσμοθετήθηκε ρύθμιση που αφορά νέο κανονισμό σπουδών. Δημιουργήθηκαν νέα ΤΕΙ (Λαμία, Ήπειρος) και νέα τμήματα σε ΤΕΙ της χώρας.

Ανοιχτό

Πανεπιστήμιο

Αρχίζει από τον Δεκέμβριο 1996 η λειτουργία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Στην ολοκλήρωσή του, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο θα μπορεί να παρέχει ανοικτή, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σε 250.000 φοιτητές.

Προγραμματικοί στόχοι και δεσμεύσεις.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Ο ΟΕΕΚ ξεκινάει μια τεράστια προσπάθεια για τη στήριξη της απασχόλησης των αποφοίτων των ΙΕΚ ιδρύοντας Κέντρα Σταδιοδρομίας και Απασχόλησης τα οποία προσφέρουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και επαγγελματικό προσανατο-

Ο Πανεπιστημιακός

χώρος πρέπει να παραμένει ανεξάρτητος, απερίσπαστος και ελεύθερος για να λειτουργήσει δημιουργικά και αποτελεσματικά

λισμό στη νεολαία της χώρας μας.

Έχει προγραμματιστεί η λειτουργία εννέα κέντρων στις ακόλουθες πόλεις: Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Κομοτηνή, Κοζάνη, Λάρισα και Λαμία.

Έχει ξεκινήσει η διαδικασία αποκατάστασης των επαγγελματικών δικαιωμάτων με την επεξεργασία σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων.

Είναι σημαντικό ότι με το Νόμο 2343, το Υπουργείο Οικονομικών κατοχύρωσε τη δυνατότητα των αποφοίτων ΙΕΚ να συμμετάσχουν σε διαγωνισμό για την πλήρωση 210 οργανικών θέσεων, ΔΕ αποφοίτων ΙΕΚ Πληροφορικής.

Δια βίου Εκπαίδευση

Μέσω του ΙΔΕΚΕ θα αναπτυχθεί πειραματική εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με τη μέθοδο της **μάθησης από απόσταση** (αγωγή υγείας, εκπαίδευση Διευθυντών Λυκείων στο management, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κοινωνικών ομάδων με ιδιαιτερότητες κλπ). Θα υποστηριχθεί η ανάπτυξη του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου.

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

• Δημιουργία νέου νόμου για τα Πανεπιστήμια.

Με το νόμο αυτό θα **εξασφαλίζεται η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Πανεπιστημίων** ενώ ταυτόχρονα αυτά θα αξιολογούνται. Το διδακτικό προσωπικό θα εξελίσσεται απόλυτα με βάση αξιολογικά κριτήρια.

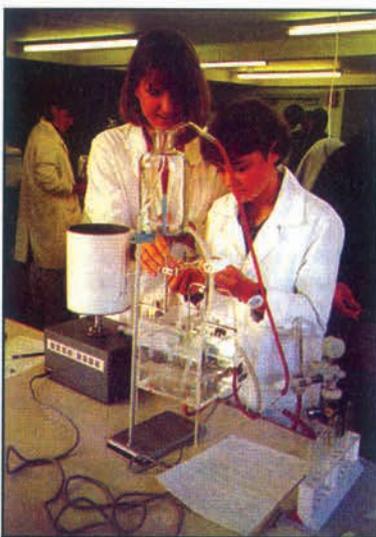
Η χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων θα εξαρτάται από τον αριθμό των εισακτέων σε αυτά.

Με τον τρόπο αυτό, τα Πανεπιστήμια θα έχουν κίνητρα αύξησης του αριθμού των εισακτέων, θα αυξήσουν τους πόρους τους και θα αποκτήσουν κίνητρο για τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους.

• Ενιαιοποίηση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω της διαχρονικά ποιοτικής ανέλιξης των ΤΕΙ.

• Αύξηση του αριθμού των εισακτέων στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η αύξηση θα γίνει σταδιακά μέχρι το 1999 με απώτερο στόχο την εισαγωγή όλων των κατόχων του Εθνικού Απολυτηρίου στη μεταλυκειακή εκπαίδευση. Μ'αυτόν τον τρόπο επιφέρουμε ένα **απο-**

φασιστικό χτύπημα στην παραπαιδεία. Το κόστος που θα προκληθεί θα καλυφθεί από δημόσιες δαπάνες, από ιδίους πόρους και από άλλες πηγές.

• Φοίτηση σε ώριμη ηλικία

Με ειδική διαδικασία θα μπαίνουν στα Πανεπιστήμια φοιτητές ώριμης ηλικίας (άνω των 30 ετών).

• Ίδρυση νέων πανεπιστημιακών τμημάτων.

• Νέα πολιτική για τα πανεπιστημιακά συγγράμματα.

Θα καταργηθεί το ένα και μοναδικό σύγγραμμα στα ΑΕΙ έτσι ώστε ο φοιτητής να αποκτά ευρεία κρίση, ισχυρές αναλυτικές και συνθετικές ικανότητες, στοιχεία δηλαδή καθοριστικά για την επιστημονική του ταυτότητα.

Ποιοτικό Άλμα για την Εκπαίδευση

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Αποσπάσματα από την ομιλία του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας στην Ημερίδα που διοργάνωσε η Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων - Μαθητών Ελλάδας με θέμα : “Ποιοτικό άλμα για την εκπαίδευση του 21ου αιώνα”.

...Κυρίες και κύριοι, είναι λαϊκισμός και μάλιστα χαμηλού επιπέδου να επιχειρείται η ισοπέδωση προς τα κάτω στο όνομα της Δημοκρατίας.

Και είναι ακόμα χειρότερος λαϊκισμός να επιχειρείται η εξάρθρωση, η απάλειψη, η περιθωριοποίηση των εννοιών της αξιολόγησης, της αξιοκρατίας, της διάθεσης και της επιτυχίας στο όνομα δήθεν της ελευθερίας. Γιατί θα ισχυριστώ ενώπιόν σας ότι **εκεί όπου το καλό και κακό, το ικανό και το μη ισοπεδώνεται**, αυτό είναι φασισμός. Εκεί όπου δεν επιβραβεύεται η προσπάθεια, η δίψα για διάθεση και η επιτυχία, αυτό πάλι είναι φασισμός. Και το τρίτο είναι οι περίφημες εκείνες γενικόλογες διακηρύξεις που χρόνια τώρα ακούμε για τις **προσπάθειες εμπορευματοποίησης της παιδείας**. Σε μια λογική ότι τα πάντα πρέπει να ελέγχονται από το Δημόσιο. Και αν το

Δημόσιο μπορεί και έχει αποδειχθεί ότι μπορεί να ανταποκριθεί στις προτεραιότητες και στις ανάγκες δεν θα είχαμε κανένα πρόβλημα.

Συζητούμε για ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση και δείτε ξανά τον απατηλό τρόπο που συχνά προσεγγίζουν το θέμα όταν ήδη υπάρχει, είναι εδώ, μέσω των περιφημων κέντρων ελευθέρων σπουδών

Γνωρίζετε άλλωστε ότι τέτοιου είδους δογματικές εκδηλώσεις δεν έχουμε. Όταν όμως αποδεικνύεται καθημερινά ότι αδυνατεί να ανταπεξέλθει τουλάχιστον στο συνολικό φόρτο της ανάγκης παροχής υπηρεσιών παιδείας τότε αυτές οι εύκολες αιτιάσεις και εμπορευματοποιήσεις είναι λαϊκισμός και εσκεμμένος αποπροσανατολισμός...

...Θα πω ευθέως ενώπιόν σας ότι **το σύστημα της δωρεάν**

Παιδείας, όπως εφαρμόζεται σήμερα και τα τελευταία χρόνια, **είναι προσπάθεια εξαπάτησης των πολιτών πρώτου μεγέθους**. Και εξηγούμαι. Όταν οι πόροι που δαπανώνται σ' αυτό που είθισται να λέγεται, ίσως υποτιμητικά, **αδίκως υποτιμητικά**

παραπαιδεία - και λέω ίσως αδικώς υποτιμητικά, διότι το κενό πάντα καλύπτεται από κάτι.

Δεν μπορούμε λοιπόν να αδικούμε για τις αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος ή της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου ή της Κυβέρνησης γενικότερα **εκείνους που καλύπτουν το κενό**, βεβαίως με κίνητρο το κέρδος, αλλά που ίσως τελικά λόγω αδυναμίας, υστέρησης, ανεπάρκειας, να καλύπτει και ένα κενό που κάποιος έπρεπε να το καλύψει.

Είναι όμως δεδομένο ότι στην κατεύθυνση αυτή δαπανώνται περίπου, κατά προσέγγιση, τα διπλά απ' όσα σήμερα δαπανώνται για την Εθνική Παιδεία από τον κρατικό Προϋπολογισμό.

Πόσο δωρεάν Παιδεία δηλαδή είναι για εκείνο το νοικοκυριό, για εκείνη την οικογένεια εάν προσπαθεί να αξιοποιήσει τη θεμιτή όλων, επιθυμητή, ίσως για μια χώρα σαν και εμάς, φιλοδοξία των νεοσσών της να σπουδάσουν; Και προσπαθεί να το κάνει **καταβάλλοντας τεράστια σημαντικά ποσά** που σήμερα πια σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνούν τον τετραψήφιο αριθμό.

Πόσο δωρεάν Παιδεία είναι όταν, αν θυμούμαι καλά το νούμερο, περίπου πενήντα τόσες χιλιάδες Έλληνες σπουδάζουν στο εξωτερικό; **Με βαρύτατη την αιμορραγία σε συνάλλαγμα.**

Πόσο δωρεάν Παιδεία έχουμε όταν στοιχειώδεις πρόνοιες φοιτητικής μέριμνας -στέγαση, σίτιση κ.ο.κ.- όχι απλώς δεν διασφαλίζονται, αλλά με εξαίρεση ένα πολύ μικρό ποσοστό στη μεγάλη, στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν ή μένουν στην ανάγκη να συντηρούνται αφ' εαυτόν ή από τον οικογενειακό προϋπολογισμό;

Τα λέω αυτά όχι γιατί έχω τίποτα επί της αρχής με τη δωρεάν παιδεία. Αν και θα μπορούσε κανείς να συζητήσει και το ζήτημα της κοινωνικής δικαιο-

σύνης ή μη, όταν εξομοιώνονται οι εύποροι με τους άπορους. Το βέβαιο πάντως είναι ότι **στη σημερινή του μορφή δε λειτουργεί. Στην ουσία αποπροσανατολίζει και εξαπατά.** Και αυτό με οδηγεί αβίαστα στη διατύπωση μιας σκέψης που λέει ότι τουλάχιστον για κάποιους τομείς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης **θα μπορούσαμε να αναζητήσουμε και εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης της κατανομής του κόστους Παιδείας.**

Γιατί, για παράδειγμα, για εκείνον τον φοιτητή ή σπουδαστή που διπλασιάζει τα χρόνια της φοίτησης του από δική του ευθύνη ή αμέλεια -και βέβαια σε μια ελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία αυτό είναι αναφαίρετο δικαίωμα -όμως γιατί να επιβαρύνεται ο Έλληνας φορολογούμενος με το μεγάλο κόστος της εξασφάλισης των υπηρεσιών Παιδείας, των οποίων μάλιστα δεν ποιεί χρήση;

Με άλλα λόγια, κυρίες και κύριοι, οφείλουμε τρία χρόνια μόλις πριν απ' την αλλαγή της στην ηγεσία, τουλάχιστον να μάθουμε να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Όσο και αν, έστω και όταν αυτά που λέμε έρχονται να συγκρουστούν με μύθους που συντηρούνται εδώ και δεκαετίες, που εξυπηρετούν τελικά συμφέροντα και που βεβαίως η μόνη προτεραιότητα που στην πράξη την εξυπηρετούν είναι το συμφέρον του Έλληνα πολίτη, και στο συγκεκριμένο τομέα, του άμεσα ενδιαφερόμενου, δηλαδή του μαθητή ή του φοιτητή και της οικογένειάς του.

Εαν πράγματι μπορέσουμε να αναδείξουμε την Παιδεία ως τον τομέα εκείνο όπου η Ελλάδα θα έχει το **μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα υπεροχής έναντι άλλων κοινωνιών**, θα μπορούσαμε ακόμα να βάλουμε ως προτεραιότητα συμμετοχής στην κατανομή του κόστους των υπηρεσιών Παιδείας και την παροχή υπηρεσιών Παιδείας σε αλλοδαπούς που

φοιτούν ή θα φοιτούν στην Ελλάδα ή παραρτήματα ελληνικών ιδρυμάτων εκτός Ελλάδας, βεβαίως αντί διδασκτρων. Θα μου πείτε μοιάζει πολύ μακρινό όνειρο και μακρινή αυτή η ημέρα.

Εαν σας πω όμως ένα απλό παράδειγμα ότι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που είναι το μεγαλύτερο Πανεπιστήμιο σε ολόκληρη τη νοτιοανατολική Ευρώπη σε πολλούς τομείς αποδεδειγμένα σε επιστημονικό επίπεδο πρωτοπορεί. Θα

σας πω την άποψή μου: ότι δεν είναι όνειρο θερινής νυκτός. Αρκεί να το θελήσουμε και ορθολογιστικά να το οργανώσουμε να φθάσουμε στο σημείο να προσφέρει υπηρεσίες Παιδείας σε μαζικό επίπεδο

σε μη Έλληνες. Και οδηγεί αυτό σε μια άλλη μεγάλη προτεραιότητα. Βεβαίως το Δημόσιο ή ο δημόσιος τομέας οφείλει να καλύπτει ένα μεγάλο κομμάτι στην παροχή των υπηρεσιών Παιδείας.

Όμως για λόγους πολύ ευνόητους και κατανοητούς τονίζω ότι **υπάρχει χώρος για τη δραστηριοποίηση και του ιδιωτικού τομέα.** Αυτό όπως γνωρίζετε στην πρώτη και δεύτερη βαθμίδα εκπαίδευσης υπάρχει. Εκεί που έχει γίνει και γίνεται πολύ θόρυβος είναι για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Θα σας πω λοιπόν τα απλά και ευνόητα. Πρώτα απ' όλα αυτά που έχουν να κάνουν με την διαρκώς αυξανόμενη αιμορραγία συναλλάγματος.

Δεύτερο και αυτό συχνά και αποκαλύπτεται ή με την ενισχυμένη αιμορραγία εγκεφάλων, γιατί δεν θέλει ιδιαίτερες γνώσεις να γνωρίζει κανείς

ότι οι επιτυχέστεροι σε επιδόσεις Έλληνες φοιτητές και μάλιστα στα καλύτερα άρα και τα ακριβότερα πανεπιστήμια του εξωτερικού, συνηθέστατα προσελκύονται σε σταδιοδρομίες που προσφέρονται στην αλλοδαπή. Και ακόμα συζητούμε για ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση και δείτε ξανά τον απατηλό τρόπο που συχνά προσεγγίζουν το θέμα όταν ήδη υπάρχει, είναι εδώ και μάλιστα με τρόπο ανεξέλεγκτο, **μέσω των περιφημων κέντρων ελευθέρων σπουδών.**

Εαν λοιπόν είναι εδώ, εαν λοιπόν κανείς δεν μπορεί να σταματήσει την εξέλιξη που έρχεται, τι μας φοβίζει, και τι φοβίζει μια σύγχρονη πολιτεία να έρχεται και μέ εγκυρο τρόπο να θεσμοθετήσει, να διασφαλίσει τις

αυστηρές προδιαγραφές σύστασης λειτουργίας, επιλογής διδασκόντων, προϋποθέσεων σπουδών και πτυχίων, παρά να αφήνουμε αυτή την κατάσταση να διαιωνίζεται και να χειροτερεύει καθημερινά και να κρυβόμαστε πίσω από τις προηληφθείσες ταμπέλες περί δήθεν εμπορευματοποίησης.

Οφείλω όμως, μια και αναφέρομαι στο συγκεκριμένο ζήτημα, γιατί άλλωστε γνωρίζετε ότι η Νέα Δημοκρατία επιμένει στη σύσταση και μη κερδοσκοπικών μη κρατικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οφείλω να σας πω ότι κατά την άποψή μου το ισχυρότερο επιχείρημα που συνάδει προς αυτήν την κατεύθυνση είναι **η άμιλλα και ο ανταγωνισμός με τα δημόσια.** Εδώ ερχόμαστε σε ένα ζήτημα φιλοσοφικό.

Όποιος πιστεύει ότι ο ανταγωνισμός είναι κακό πράγμα βεβαίως βρί-

σκεται σε αντιδιαστολή με αυτή την άποψη. Και είναι σεβαστό γιατί αν το πει ή όποιος το λέει μπορεί να διαφωνεί μαζί μας, αλλά λέει άποψη με επιχείρημα.

Εμείς πιστεύουμε ότι ο ανταγωνισμός μέσα στα θεμιτά πλαίσια και στα νομίμως προδιαγραφέντα όρια που θέτει η νόμιμη πολιτεία, είναι όχι απλώς θετικό, αλλά αποτελεί ίσως και **ένα από τα ισχυρότερα κίνητρα για την βελτίωση της απόδοσης.**

Εαν λοιπόν, και θα 'ρθω σ' αυτό το θέμα αμέσως μετά, έχουμε προβληματισμούς ή παράπονα για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν ή έστω κάποια από τα ιδρύματα μας, εαν αξιοποιούν σωστά την περιουσία τους, αν αξιοποιούν σωστά τις εκπαιδευτικές ικανότητες του προσωπικού τους, εαν φτάνουν στο μαξιμουμ τις δυνατότητες απόδοσής τους, εαν έχουμε τέτοιους προβληματισμούς, ο καλύτερος τρόπος για να επιτύχουμε την βελτίωση αυτής της απόδοσης, δεν είναι ούτε οι παραινήσεις, ούτε οι πληρώσεις με ή χωρίς εισαγωγικά, ούτε βέβαια οι διοικητικές κυρώσεις.

Είναι απλώς το άνοιγμα της πόρτας στον ελεύθερο φρέσκο αέρα του ανταγωνισμού.

Υπάρχει όμως και ένα άλλο ζήτημα και έρχομαι στην επόμενη προτεραιότητα που έχει να κάνει με τα ευρήματα Παιδείας και όχι μόνο βέβαια πανεπιστημιακής. Τον **ασφυκτικό διοικητικό εναγκαλισμό** που ένα υπερσυγκεντρωτικό, γραφειοκρατικό μοντέλο, έχει επιβάλλει.

Θα δώσω ένα απλό παράδειγμα.

Είναι δυνατόν να μην έχουν σήμερα πια τα ιδρύματα την διοικητική και νομική αυτοτέλεια; Τι σας το λέω - θέλω να είμαι πολύ ανοιχτός μαζί σας - όχι ως παροχή δικαιώματος, σας το λέω ως κριτήριο και κίνητρο αναζήτησης ευθυνών. Σε όποιον δίνεις την ελευθερία να επιλέγει και να δρα, έχει και το δικαίωμα να αξιολογεί αν κάνει καλή ή κακή χρήση αυτού του δικαιώματος. Αυτό σημαίνει λοιπόν ότι θα

έχουν και τα ίδια τα ιδρύματα **ισχυρότατο κίνητρο να βελτιώνουν την απόδοσή τους** αφού και η κρατική επιχορήγηση και μιλώ για τα δημόσια, θα εξαρτάται από την απόδοσή τους. Υπάρχουν σήμερα διεθνώς παραδεκτοί τρόποι μέτρησης, αξιολόγησης της απόδοσής τους. Υπάρχουν κίνητρα να αξιοποιήσουν την περιουσία τους που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι και μεγάλη αλλά και σχολάζουσα. Υπάρχουν

κίνητρα να αναζητηθούν δωρεές και χορηγίες.

Θα έχουν έτσι κίνητρο να συνεργαστούν στενότερα με το παραγωγικό κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας την ... στα λόγια από πολλά χρόνια, αλλά μέχρι σήμερα με πολύ ισχνά αποτελέσματα εξασφαλισθείσα **συνεργασία μεταξύ εκτέλεσης και παραγωγής...**

...Ερχομαι γρήγορα - γρήγορα σε δύο - τρία άλλα θέματα που δεν έχουν, ίσως, το βαθύτερο ιδεολογικό περιεχόμενο εκείνων που σας ανέφερα μέχρι τώρα, αλλά αποτελούν σημαντικές προτεραιότητες.

Βιβλίο, σύγγραμμα. Ηρθε η εποχή να πούμε στον Έλληνα φοιτητή ότι

**Η Νέα Δημοκρατία
επιμένει στη σύσταση
και μη κερδοσκοπικών
μη κρατικών ιδρυμάτων
τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
Κατά την άποψή μου το
ισχυρότερο επιχείρημα που
συνάδει προς αυτήν την
κατεύθυνση είναι η άμιλλα
και ο ανταγωνισμός
με τα δημόσια**

πρέπει να απελευθερωθεί από την αυθεντία του ενός συγγραμματος και να πάμε στην κάρτα συγγραμμάτων, όπου ο φοιτητής μπορεί να διαλέξει αξιοποιώντας την κρίση του, αλλά και τις επιλογές του, το σύγγραμμα εκείνο που νομίζει ότι εξυπηρετεί τις ανάγκες του.

Αλλά εδώ υπάρχει και ένα ζήτημα με τα βιβλία. Και επειδή έκανα κάτι υπαινιγμούς για λαϊκισμό πριν, θα σας πω, λαϊκισμός δεν είναι να λες ότι θα αφιερώσεις το 5% του ΑΕΠ στην παιδεία.

Λαϊκισμός είναι να τάξεις λίγο πριν τις εκλογές ότι θα αυξήσεις τον αριθμό των εισακτέων.

Ο λαϊκισμός είναι να τάξεις ότι σε ένα χρόνο από σήμερα θα βάλεις όλο τον κόσμο χωρίς εξετάσεις στα πανεπιστήμια. Και τότε όλα αυτά;

Όταν προ ελαχίστων μόλις 24ώρων ομολογήθηκε ότι θα καθυστερήσουν ακόμα κατά ένα χρόνο, η έκδοση των νέων βιβλίων για τα Γυμνάσια και Λύκεια.

Βιβλία σε πολλές περιπτώσεις όχι μόνο στη βασική τους δομή παραμένουν τα ίδια εδώ και πολλές δεκαετίες, αλλά που ακόμα δυστυχώς και σήμερα, είναι έμπλεα υποκειμενικών, αυθαίρετων, ιδεοληπτικών αναφορών.

Είναι επίσης δεδομένο ότι ύψιστη προτεραιότητα έχουν οι ξένες γλώσσες και η πληροφορική.

Τα λέω μαζί ενώ είναι ξεχωριστά θέματα για τον απλούστατο λόγο ότι **συνθέτουν βασικούς πυλώνες για να αναδειχθεί η Παιδεία** όχι μόνο ζήτημα εθνικής προτεραιότητας, αλλά να αναδειχθεί **σημείο στρατηγικού πλεονεκτήματος της Ελλάδας** έναντι άλλων κοινωνιών.

Είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα της Ευρώπης απαραίτητο εργαλείο είναι η χρήση, ίσως, δεν φθάνει πια η μία μόνο, ξένη γλώσσα.

Και βεβαίως είναι αδιανόητο την εποχή της πληροφορικής να μην εξοι-

κειώνουμε τις νέες ηλικίες, ήδη από τα πρώτα σχολικά θρανία, μ' αυτό το νέο κόσμο. Εναν ολόκληρο νέο κόσμο...

...Εαν πράγματι είναι η εποχή - εμείς το πιστεύουμε αμετακίνητα - όπου ο ανθρώπινος παράγοντας όχι μόνο αναδεικνύεται με μεγαλύτερη έμφαση, απ' ότι στο πρόσφατο παρελθόν, η ατμομηχανή της ιστορίας, το κλειδί για την ανάπτυξη και τη πρόοδο, θέλω απλώς να επισημάνω ότι αυτό ισχύει διπλά για μια χώρα ή ένα έθνος που ποτέ εκ των πραγμάτων ούτε στηρίχθηκε, ούτε μπορούσε να στηριχθεί σε ποσοτικά χαρακτηριστικά.

Αλλά που οφείλει εκ της ιστορικής του διαδρομής, αλλά και εξ ανάγκης να αναδεικνύει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Αυτή λοιπόν την ποιότητα, αυτό το ποιοτικό άλμα -που το άκουσα μουσική στα αυτιά μου κ. Πρόεδρε- το οποίο τόσο το έχουμε παραμελήσει δεκαετίες τώρα, είναι η στιγμή, είναι η ώρα **να τα αναδείξουμε ως πρώτη μας προτεραιότητα** και να το υπηρετήσουμε όλες και όλοι με συνέπεια.

Συνέπεια όμως που σχετίζεται με μία άλλη μεγάλη επιλογή. Την επιλογή της αποτελεσματικότητας. Και το λέω αυτό διότι είμαστε μια κοινωνία κουρασμένη από τα πολλά λόγια, από τις εύκολες εξαγγελίες και τα μεγάλα λόγια.

Είναι η ώρα να αναδείξουμε τις προτεραιότητές μας, να πούμε τις βασικές αλήθειες, τώρα, σήμερα να τις ρίζουμε στο αμόνι της αντιπαράθεσης και της κριτικής, ώστε και συνθετικά ενισχυμένες να βγουν, αλλά και την πραγματική ηθική και πρακτική υπεροχή τους να αναδείξουμε, και να είμαστε έτοιμοι στο εγγύς μέλλον να τις κάνουμε πράξη **προς όφελος όλων, προς όφελος πάνω απ' όλα της Ελλάδος.**

Σας ευχαριστώ πολύ.

Η Εκπαίδευση Πρέπει να Παρέχεται Δωρεάν

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΛΟΥΚΑΚΗ*

- Κύριε καθηγητά, είναι γνωστή η ευαισθησία σας γύρω από τα μείζονα θέματα της εκπαίδευσης και οι προσπαθειές σας για την εδραίωση υψηλής ποιότητας σπουδών στα Πανεπιστήμια. Ως τόσο πολλά προβλήματα παραμένουν άλυτα και οι πολίτες της χώρας δεν είναι ευχαριστημένοι από την παρούσα κατάσταση. Μου λέτε ποιο είναι κατά τη γνώμη σας το μεγαλύτερο σημερινό πρόβλημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας;

Δυστυχώς η απάντηση είναι πολύ απλή. Το κύριο αίτιο της σημερινής απαράδεκτης κατάστασης είναι η πολύ μεγαλύτερη ζήτηση μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τις διατιθέμενες θέσεις στα δημόσια (πλην των λίγων ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.) εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Αυτά δε, παρά την αντίθετη επιταγή του Συντάγματος της χώρας και παρά τις αντίθετες πρακτικές των υπόλοιπων χωρών της Ε.Ε., οι οποίες ουδόλως αφήνουν την πλεοψηφία της νεολαίας τους να μπαίνει στην αγορά εργασίας χωρίς επαγγελματικά προσόντα. Ολα δε αυτά με μηδενικό κόστος για τους πολίτες.

Ούτε για να μάθουν ξένες γλώσσες τα παιδιά τους πληρώνουν οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι, ούτε για να μάθουν ένα επάγγελμα ή να σπουδάσουν μία επιστήμη.

- Από την απάντησή σας διακρίνω ότι είσαστε εναντίον του θεσμού των ιδιωτικών κολλεγίων και Πανεπιστημίων.

Αυτό που είμαι βασικά εναντίον είναι η σημερινή εξοντωτική για τους νέους μας κατάσταση. Η σημερινή κατάσταση που καταστρέφει πολλές φορές την οικογενειακή ζωή και που οδηγεί τους νέους σε κατάθλιψη και ενίοτε στην αυτοκτονία.

Δεν γνωρίζω άλλες πολιτισμένες χώρες που να συμβαίνουν τέτοια πράγματα και πολύ καλά γνωρίζω ότι είμαστε πρωταθλητές Ευρώπης στη φοιτητική μετανάστευση.

- Και πως προτείνετε να διορθωθεί αυτή η κατάσταση;

Μα προφανώς τόσο με την σημαντική αύξηση των θέσεων στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα όσο και με τη σημαντική διευκόλυνση της μετακίνησης από ένα ίδρυμα στο άλλο.

Αυτό έχει ήδη αρχίσει να το κάνει η κυβέρνηση, η οποία όμως μή διαθέτοντας επαρκείς πόρους, προσπαθεί παράλληλα να θεσπίσει δημόσια εκπαίδευση με δίδακτρα!

- Επομένως, τι είναι μεμπτό με την ύπαρξη και των ιδιωτικών πανεπιστημίων με δίδακτρα;

Πολλά. Κατ' αρχήν προσωπικά πιστεύω ότι η εκπαίδευση είναι ένα κοινωνικό αγαθό που πρέπει να παρέχεται δωρεάν σε κάθε πολιτισμένη χώρα, όπως άλλωστε συμβαίνει σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Στη χώρα μας η ύπαρξη κερδοσκοπικών οργανισμών που θα δίνουν πτυχία, πιθανώς ανάλογα με τα συμφέροντα του επιχειρηματία, δε νομίζω

ότι θα βοηθήσει στην πραγματική λύση του προβλήματος. Καθόλου δε δεν πιστεύω σε αφέλειες του τύπου “τι πειράζει και αν δεν εφαρμόζεται στην υπόλοιπη Ευρώπη, εμείς θα τα καταφέρουμε”.

- Και εαν τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια ανήκουν σε μη κερδοσκοπικούς, κοινωφελείς και υπό κοινωνικό έλεγχο οργανισμούς, παλι ισχύουν οι αντιρρήσεις;

Ούτε τέτοια Πανεπιστήμια υπάρχουν στην Ευρώπη.

- Υπάρχουν όμως στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και είναι, ως γνωστό, από τα καλύτερα στον κόσμο.

Επειδή συμβαίνει να γνωρίζω αρκετά καλά την εκεί κατάσταση, θα μου επιτρέψετε να διαλύσω μερικούς μύθους. Θα το κάνω αυτό παίρνοντας ως παράδειγμα τους ετήσιους προϋπολογισμούς για δύο από τα γνωστότερα αμερικάνικα πανεπιστήμια:

Προϋπολογισμός %

- 1) Από δίδακτρα
- 2) Από Ερευνητικά Προγράμματα
- 3) Από ιδιαίτερη περιουσία & Ένωση Αποφοιτών

	M.I.T.	
1) 25	2) 55	3) 20
	PRINCETON	
1) 25	2) 25	3) 50

Επομένως τα “Ιδιωτικά Πανεπιστήμια” καλύπτουν μόνο το 25% του προϋπολογισμού τους από τα υψηλότερα δίδακτρα (περίπου 6 εκ. το χρόνο, χωρίς τα έξοδα διαβίωσης) που χρεώνουν. Για τα υπόλοιπα χρησιμοποιούν τα ερευνητικά προγράμματα που είναι κατά 90% με κρατική χρηματοδότηση και την μεγάλη ως τεράστια (6 δις. δολάρια για το Princeton) περιουσία τους και τη γενναιοδωρία των αποφοίτων τους.

Επομένως, το αμερικάνικο παρά-

δειγμα ουδόλως είναι εφαρμόσιμο στην Ευρώπη και πολύ περισσότερο στην Ελλάδα. Αλλωστε από καιρό προκαλώ τους προτείνοντες την ίδρυση Ιδιωτικών Πανεπιστημίων για ένα δείγμα επιχειρηματικού σχεδίου, χωρίς ανταπόκριση.

- Τίποτε άλλο χρήσιμο για την εξομάλυνση της πραγματικά κακής κατάστασης έχετε να προτείνετε;

Πολλά. Θα περιοριστώ όμως σε δύο. Πρώτο: Το Σύνταγμα επιτρέπει ιδιωτικά ιδρύματα τριετούς φοίτησης που δίνουν επαγγελματικά προσόντα. Ας τα επιτρέψει η κυβέρνηση και μετά, όσοι από τους αποφοίτους τους θέλουν να συνεχίσουν προς τα πανεπιστήμια.

Δεύτερο: Να φροντίσει η κυβέρνηση για τη βελτίωση του επιπέδου σπουδών στα δημόσια πανεπιστήμια, παράλληλα με την αύξηση του αριθμού εισακτέων. Εαν “μαντρωθούν” όλοι οι καθηγητές και υποχρεωθούν να διδάσκουν ως ο νόμος ορίζει, να δείτε πως μπορεί να αυξηθεί ο αριθμός των φοιτητών.

Φυσικά, παράλληλα θα πρέπει να αυξηθούν ουσιαστικά και οι μικροί μισθοί των καθηγητών καθώς και γενικότερα οι πιστώσεις για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σε εθνικό φυσικά επίπεδο, η παραπάνω αύξηση δαπανών θα αντισταθμιστεί, πολλές φορές περισσότερο, από την οικονομία του σταματήματος της φοιτητικής μετανάστευσης και αποκατάστασης της οικογενειακής γαλήνης στις οικογένειες των συμπολιτών μας.

Ευτυχώς, φαίνεται ότι η κυβέρνηση κινείται, επιτέλους, προς τη σωστή κατεύθυνση ως προς τις παραπάνω υποδείξεις.

*** Ο κ. Θεόδωρος Λουκάκης είναι καθηγητής στο τμήμα Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου.**

Ιδιωτικά Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Ιδρυση και Λειτουργία

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΝΙΑ*

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πολλές συζητήσεις για την ανάγκη υπάρξεως και τον τρόπο ιδρύσεως ιδιωτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Σκοπός αυτού του άρθρου είναι να παρουσιάσει κάποιες σκέψεις για τον τρόπο ιδρύσεως και λειτουργίας τέτοιων ιδρυμάτων εφόσον για την ανάγκη υπάρξεώς τους έχουν μιλήσει πολλοί άλλοι.

Εξ άλλου υπάρχει γενική συμφωνία σε δύο τουλάχιστον διαπιστώσεις:

1. Αρκετά τμήματα των ελληνικών πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. δεν λειτουργούν σωστά (για μερικούς δεν λειτουργούν καν) για διάφορους λόγους, που έχουν αναφερθεί σε πολλά άρθρα και μελέτες.

2. Ούτως ή άλλως ο αριθμός σπουδαστών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να αυξηθεί ενώ συγχρόνως ο αριθμός σπουδαστών στα υπάρχοντα ιδρύματα να μειωθεί.

3. Στην λύση των παραπάνω προβλημάτων είναι δυνατό κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις να συμβάλει η ίδρυση ιδιωτικών (μη κρατικών) ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Θα ήθελα από την αρχή αυτού του άρθρου να αναφερθώ σε μερικές βασικές έννοιες που θα διευκολύνουν την κατανόηση των απόψεων που ακολουθούν.

Κατ'αρχήν πιστεύω ότι είναι λάθος να μιλάμε για ιδιωτικά πανεπιστήμια ενώ θα ήταν σωστό να μιλούσαμε για ιδιωτικά Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Ι.Τ.Ε.).

Όλοι γνωρίζουμε ότι ο όρος Πανε-

πιστήμιο είναι συνυφασμένος με την λειτουργία στον ίδιο χώρο ανώτατων σχολών, που καλύπτουν μια ποικιλία γνωστικών αντικειμένου μεταξύ των οποίων πρέπει να υπάρχουν η φιλοσοφία, η τεχνολογία, οι τέχνες, η ιατρική.

Αν ίσχυε αυτός ο ορισμός τότε στην Ελλάδα τα Πανεπιστήμια θα ήταν δύο (Πανεπιστήμιο Αθηνών και Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης).

Είναι περίεργο να μιλάμε για Οικονομικό ή για Αγροτικό Πανεπιστήμιο. Ευτυχώς που το Πολυτεχνείο Αθηνών παρέμεινε Πολυτεχνείο.

Υπ'αυτήν την έννοια θα έπρεπε να μιλάμε για Ιδιωτικά ΙΤΕ και όχι για Ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

Θα ήταν βέβαια δυνατόν κάποιες από αυτές τις Ιδιωτικές Τριτοβάθμιες Σχολές να εξελιχθούν σε Ιδιωτικά Πανεπιστήμια μετά από πολλά χρόνια.

Πώς πρέπει να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια; Το ερώτημα είναι πάρα πολύ μεγάλο για να απαντηθεί σε λίγες γραμμές. Τα κύρια θέματα που τίθενται είναι:

1. Πώς θα ιδρυθούν τα ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης;

2. Ποιο θα είναι το καθεστώς ιδιοκτησίας;

3. Ποια θα είναι η αρχική πηγή ελέγχου και πως θα εξασφαλιστεί στην συνέχεια ο επιστημονικός έλεγχος της λειτουργίας;

4. Η λειτουργία των ιδιωτικών ΙΤΕ θα είναι ίδια με εκείνη των ελληνικών δημόσιων πανεπιστημίων;

5. Ποια θα είναι η σχέση των ιδιωτικών πανεπιστημίων με την κοινωνία;

ΤΡΟΠΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ

Πολλές συζητήσεις έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια για την ανάγκη να αλλάξει το Σύνταγμα για να γίνει δυνατή η ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών Ι.Τ.Ε. (ιδιωτικών πανεπιστημίων).

Πιστεύω, ότι κάτι τέτοιο δεν είναι απαραίτητο ή τουλάχιστον δεν είναι απαραίτητο αυτή τη στιγμή, γιατί **υπάρχουν νόμιμοι τρόποι που επιτρέπουν την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών ΙΤΕ.** Θα αναφέρω μερικούς από αυτούς:

1. Είναι δυνατή η ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών ανώτερων σχολών. Η άρνηση του Υπ. Παιδείας να θεσπίσει τις απαραίτητες διαδικασίες και να χορηγήσει τις σχετικές άδειες είναι εντελώς παράνομη.

2. Είναι δυνατή η νομοθέτηση ειδικής διαδικασίας ελέγχου της λειτουργίας των υπάρχοντων ιδιωτικών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης - αναφέρομαι στα ιδιωτικά Κολλέγια, που λειτουργούν και έχουν χιλιάδες σπουδαστές κάτω από την κάλυψη ξένων πανεπιστημίων. Είναι τουλάχιστον ανόητο να μη θελει το Υπ. Παιδείας να δει την πραγματικότητα.

3. Είναι κατά τη γνώμη μου δυνατή η ίδρυση και λειτουργία τέτοιων κολλεγίων κάτω από αντίστοιχη κάλυψη ελληνικών πανεπιστημίων. Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο θα ήταν δυνατόν να έχει πολλές θετικές επιδράσεις στα ίδια τα ελληνικά πανεπιστήμια (όχι μόνο οικονομικές).

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Ένα μη κρατικό Ι.Τ.Ε. (πανεπιστήμιο) μπορεί να είναι:

- Ένας κερδοσκοπικός ιδιωτικός οργανισμός (άτομο ή εταιρεία).

- Ένας μη κερδοσκοπικός ιδιωτικός

οργανισμός όπως ένα σωματείο ή σύλλογος ή οργάνωση ελληνική ή ξένη ή ένα ξένο πανεπιστήμιο που θα ιδρύσει εδώ ένα παράρτημά του.

Πολλοί από τους υπερασπιστές της ίδρυσης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων επιμένουν ότι αυτά πρέπει να είναι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί.

Από την άλλη πλευρά πολλοί έχουμε ζωηρές αμφιβολίες για την σκοπιμότητα ιδρύσεως πανεπιστημίων με τέτοιο ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Κατ' αρχήν υπάρχουν ισχυροί φόβοι για τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα τέτοιων ιδρυμάτων, γιατί βέβαια

ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας εξαντλείται στην μη τελική διανομή κερδών.

Αυτό όμως δεν αποκλείει την στόχευση άλλου είδους "κερδών" που έχουν σχέση με πολιτική, πολιτιστική, γλωσσική, θρησκευτική

διείσδυση και επηρεασμό.

Αντίθετα η επιδίωξη κερδών από ένα κερδοσκοπικό ιδιωτικό οργανισμό είναι μια εντελώς ελεγχόμενη διαδικασία, που συνήθως δεν αναμειγνύεται με οποιοδήποτε άλλο αφανή στόχο.

Εξ άλλου συνήθως **το κόστος παροχής υπηρεσιών από ένα καθαρά κερδοσκοπικό ιδιωτικό οργανισμό είναι φθηνότερο** (ακόμα και όταν αυτός είναι συνεχώς κερδοφόρος) από το αντίστοιχο των λεγόμενων μη κερδοσκοπικών οργανισμών.

Δεν πρέπει επίσης να παραλείψουμε να σημειώσουμε, ότι οι μη κερδοσκοπικοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί και ιδιαίτερα τα παραρτήματα ξένων αντίστοιχων οργανισμών στην Ελλάδα παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε πολύ ψηλές τιμές και τα ακαθάριστα κέρδη τους τα διαθέτουν για να προβάλλουν την εικόνα της χώρας προελεύσεώς τους (στην καλύτερη περίπτωση).

Παρότι η παραπάνω παρουσίαση είναι πολύ συνοπτική, αρκεί νομίζουμε, για να δημιουργήσει **αμφιβολίες για το κατά πόσο ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας ενός ιδιωτικού ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ι.Τ.Ε.) είναι η πιο σωστή επιλογή.**

Βέβαια και για τον καθαρά ιδιωτικό κερδοσκοπικό χαρακτήρα ενός τέτοιου ιδρύματος θα μπορούσαν να υπάρχουν πολλές αμφιβολίες, που θα ήταν αντικείμενο πολύ μακριάς συζήτησης.

Οι κυριώτερες αμφιβολίες που συνήθως προβάλλονται είναι εκείνες που έχουν σχέση με :

-Το επίπεδο καθηγητών (που έχει σχέση με το κόστος των αμοιβών τους)

-Το επίπεδο εισόδου των φοιτητών

-Το επίπεδο της υλικοτεχνικής υποδομής

-Το επίπεδο των αποφοιτούντων

Θα αποφύγουμε αυτή τη στιγμή να αναλύσουμε το κάθε ένα από τα θέματα, που τέθηκαν, θα κάνουμε όμως την γενική παρατήρηση, ότι στην Ελλάδα σε άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης και σε άλλους τομείς παροχής υπηρεσιών, η σύγκριση όσον αφορά τα παραπάνω σημεία μεταξύ των ιδιωτικών κερδοσκοπικών οργανισμών από την μια μεριά και των αντίστοιχων μη κερδοσκοπικών ή δημόσιων, **συνήθως αποβαίνει υπέρ των πρώτων** (αν μάλιστα λάβει κανείς υπόψη το σχετικό κόστος).

ΕΛΕΓΧΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Ενα ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όπως και οποιοσδήποτε οργανισμός δεν είναι δυνατόν να δημιουργηθεί μέσα σε μια στιγμή.

Πέρα από την αρχική ιδέα και την αναγκαία χρηματοδότηση χρειάζεται οπωσδήποτε μια **σοβαρή τεχνογνωσία σε πολλούς τομείς** όπως :

-Την οργάνωση και διοίκηση.

-Την εξεύρεση, πρόσληψη και συνεχή αξιολόγηση του προσωπικού.

-Την δημιουργία εργαστηρίων,

όπου χρειάζονται

-Την αξιολόγηση των σπουδαστών σ'όλη την πορεία τους κατά την φοίτηση

-Τις διδακτικές μεθόδους, τα βιβλία, τους στόχους εκπαίδευσης κλπ.

Τα παραπάνω στοιχεία είναι βασικά και **πρέπει να εξασφαλιστούν από την αρχή σε ικανοποιητικό επίπεδο** για να μπορούμε να ελπίζουμε, ότι ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο θα πετύχει τους στόχους του.

Εδώ πάλι υπάρχουν διάφορες δυνατότητες θεωρητικά τουλάχιστον όπως:

-Δημιουργία μιας οργανωτικής επιτροπής από καθηγητές άλλων ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων, που θα μεταφυτεύσει στον νέο οργανισμό τις εμπειρίες και γνώσεις τους και θα φροντίσει για την διατύπωση του καταστατικού χάρτη λειτουργίας του.

-Στήριξη σε αντίστοιχες εμπειρίες ξένων ή ξένου πανεπιστημίου, που θα ενεργεί για κάποιο χρονικό διάστημα σαν σύμβουλος και επιθεωρητής του ελληνικού ιδιωτικού πανεπιστημίου. Το πανεπιστήμιο αυτό θα έπρεπε να είναι από χώρα της ΕΟΚ, για λόγους που έχουν σχέση με την αναγνώριση των τίτλων και των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων.

-Δημιουργία ειδικού εποπτικού οργάνου από το Υπουργείο Παιδείας, που θα φροντίζει για την διατύπωση των αρχών λειτουργίας των ιδιωτικών πανεπιστημίων και τον έλεγχο τηρήσεώς τους με συνεχή έλεγχό τους.

Φυσικά μπορούν να υπάρξουν πολλές παραλλαγές των παραπάνω και θα ήταν δυνατό να συζητηθούν επίσης επί μακρό.

Πιστεύουμε, ότι η πιο απλή και άμεσα εφαρμόσιμη πρόταση θα ήταν η δεύτερη, παρ'ότι και αυτή έχει μειονεκτήματα. Το κυριότερο όμως πλεονέκτημα αυτής της λύσης είναι, ότι μεταφέρεται στην χώρα πλήρους τεχνογνωσία και εξασφαλίζεται ο **απρόσκοπτος και ανεπηρέαστος από τα ελληνικά πράγματα έλεγχος της λειτουργίας**

του ελληνικού ιδιωτικού πανεπιστημίου.

Αυτή η λύση μπορεί να συνδυαστεί με την δημιουργία ενός εποπτικού οργάνου του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο όμως δεν θα έπρεπε σε καμιά περίπτωση να παίζει ενεργό ρόλο στην λειτουργία των ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Σε μια τέτοια περίπτωση **θα ήταν δυνατή η βαθμιαία ανάπτυξη του ιδιωτικού πανεπιστημίου.** Σημειώνουμε ότι τα Κολλέγια που λειτουργούν αυτή τη στιγμή έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν με αυτόν ακριβώς τον τρόπο.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Όλοι έχουμε καταλάβει ότι **τα ελληνικά πανεπιστήμια δεν λειτουργούν σωστά** από χρόνια και ότι πρέπει να συμβούν σ' αυτά αλλαγές τόσο μεγάλες, που θα χρειαστούν τεράστια προσπάθεια με μακροχρόνιο συντονισμό και γενική αποδοχή για να καταστούν δυνατές.

Τα βασικά προβλήματα που βλέπουμε οι πολλοί ακόμη και οι μη ειδικοί είναι :

1.Οι φοιτητές δεν φοιτούν παρά σε ελάχιστο ποσοστό.

2.Μεγάλο ποσοστό ωρών χάνεται ακόμη και γ'αυτούς τους λίγους που θέλουν να φοιτήσουν.

3.Οι περισσότεροι καθηγητές αφιερώνουν πολύ λίγο χρόνο στα πανεπιστήμιά τους (υπάρχουν βέβαια αρκετές φωτεινές εξαιρέσεις). Πολλοί δεν μένουν καν στον τόπο λειτουργίας των πανεπιστημίων τους.

4.Η διδασκαλία γίνεται με βάση ένα μέρος του "μοναδικού συγγραμματος" και η εξέταση με βάση ένα μέρος του μέρους.

5.Ο σεβασμός και εκτίμηση προς τον καθηγητή μειώνεται καθημερινά.

6.Κι όμως πτυχία δίνονται σ'όλους έστω και με κάποιες καθυστερήσεις.

7.Οι χώροι των πανεπιστημίων δεν μπορούν να χαρακτηριστούν σαν χώροι εκπαιδευτηρίων.

8.Αμιλλα δεν υπάρχει.

9.Οι καθηγητές είναι δημόσιοι υπάλληλοι με ότι σημαίνει αυτό.

10.Οι επιχειρήσεις προτιμούν όλο και περισσότερο πτυχιούχους του εξω-

τερικού (ακόμη και αν δεν είναι του καλύτερου αρχικού επιπέδου).

Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια λοιπόν θα έπρεπε να εξασφαλίζουν από την αρχή την πλήρη διαφοροποίηση τους από τα δημόσια για να υπάρχει πραγματικός λόγος δημιουργίας τους.

Αν κάτι τέτοιο καταστεί δυνατό τότε ίσως θα διευκολυνθούν οι απαραίτητες αντίστοιχες αλλαγές στα κρατικά πανεπιστήμια, αλλαγές που ίσως δεν θα επιβληθούν κυρίως ή μόνο με νομο-

θετικές ρυθμίσεις αλλά και με την βαθμιαία **αλλαγή στην νοοτροπία διδασκόντων και διδασκόμενων** καθώς και του κοινωνικού τους περιγύρου.

Είναι βέβαιο, ότι σε περίπτωση που ιδρυθούν και λειτουργήσουν αξιόλογα ιδιωτικά πανεπιστήμια, χωρίς να βελτιωθούν τα κρατικά, τότε μετά από λίγα χρόνια **οι καλύτεροι σπουδαστές θα πηγαίνουν στα ιδιωτικά και οι χειρότεροι στα κρατικά.**

ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εδώ κανείς πρέπει να εξετάσει αυτή την σχέση από πολλές πλευρές, από τις οποίες όμως οι κυριότε-

Σε περίπτωση που ιδρυθούν και λειτουργήσουν αξιόλογα ιδιωτικά πανεπιστήμια, χωρίς να βελτιωθούν τα κρατικά, τότε μετά από λίγα χρόνια οι καλύτεροι σπουδαστές θα πηγαίνουν στα ιδιωτικά και οι χειρότεροι στα κρατικά

ρες είναι:

-Τρόπος επιλογής και ύψος διδácτρων των εισαγόμενων.

-Επίπεδο σπουδών και πτυχίων και αποδοχή τους από την αγορά εργασίας (εργοδότες που θα είναι είτε ιδιώτες είτε το δημόσιο).

-Σχέση με τα αντίστοιχα κρατικά πανεπιστήμια και αντιστοιχία ειδικοτήτων, πτυχίων κλπ.

Όλα τα παραπάνω θέματα είναι δύσκολα και πολύπλοκα και οπωσδήποτε σχετίζονται με το καθεστώς ιδιοκτησίας και τον τρόπο ελέγχου λειτουργίας των ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Για να απλοποιηθεί το όλο θέμα θα πρέπει **να ξεκινήσουμε από κάποια βάση και σαν τέτοια προσδιορίζουμε την λειτουργία ενός ιδιωτικού πανεπιστημίου, που:**

-Λειτουργεί σαν κερδοσκοπικός οργανισμός.

-Συνεργάζεται στενά με αντίστοιχο Πανεπιστήμιο εγκατεστημένο σε χώρα της ΕΟΚ με παράλληλη γενική εποπτεία από Επιτροπή του Υπουργείου Παιδείας (τέτοιες συνεργασίες προωθούνται ούτως ή άλλως από την ΕΟΚ).

Σ' αυτή την περίπτωση οι απαντήσεις στα αρχικά βασικά ερωτήματα θα μπορούσαν να είναι :

-Η επιλογή των φοιτητών θα πρέπει να γίνεται μεταξύ εκείνων που πληρούν τις προϋποθέσεις του ξένου πανεπιστημίου. Σαν βάση όμως μετρήσεως της ικανότητας εισόδου θα μπορούσε να είναι και η βαθμολογία των πανελλαδικών εξετάσεων ή κάποιο σύστημα μεικτό.

-Το ύψος των διδácτρων θα καθορίζεται από τον "ιδιοκτήτη" (ιδιώτη ή εταιρεία) του πανεπιστημίου. Φυσικά είναι δυνατό να συζητηθούν εδώ πολλά θέματα σχετικά με την ανάγκη επένδυσης κεφαλαίων στην ανανέωση του εξοπλισμού, την έρευνα, τις υποτροφίες κλπ. Τέτοια θέματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται στο καταστατικό λειτουργίας του ιδιωτικού πανεπιστημίου. Θα ήταν εξ άλλου δυνατό το

κράτος ή άλλοι φορείς ή και τα ίδια τα πανεπιστήμια να δίνουν υποτροφίες σε ένα αριθμό σπουδαστών.

-Το επίπεδο σπουδών και πτυχίων θα ελέγχεται από το ξένο πανεπιστήμιο, το οποίο ούτως ή άλλως θα τα χορηγεί στην αρχή. Ετσι αυτά θα έχουν την ίδια αναγνώριση που είχαν και μέχρι τώρα για τους σπουδαστές που φοιτούσαν και αποφοιτούσαν από το ξένο πανεπιστήμιο.

-Το ίδιο ισχύει και για το θέμα της αντιστοιχίας πτυχίων και ειδικοτήτων με τα αντίστοιχα των ελληνικών κρατικών πανεπιστημίων.

Οι παραπάνω απαντήσεις είναι ασφαλώς απλουστευτικές και μπορούν να αποτελέσουν την βάση για πολλές συζητήσεις.

Εν τούτοις έχουν το πλεονέκτημα, ότι άτυπα τουλάχιστον **έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία από πολλά χρόνια** χωρίς να δημιουργηθεί κανένα ουσιαστικό πρόβλημα στην ελληνική κοινωνία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Πιστεύω, ότι οι προηγούμενες σκέψεις βοηθούν στην θέση του όλου προβλήματος στις σωστές του σημερινές διαστάσεις και **το αποσυνδέουν από μεγάλες "κουβέντες", που πολλές φορές γίνονται και για άλλους λόγους** (π.χ. αλλαγή Συντάγματος).

-Τα ιδιωτικά ΙΤΕ υπάρχουν ήδη και λειτουργούν από χρόνια.

-Η λειτουργία τους μπορεί και πρέπει να θεσμοθετηθεί και να ελεγχθεί.

-Υπάρχει το συνταγματικό πλαίσιο που επιτρέπει την σχετική νομοθεσία.

-Οι μηχανισμοί ίδρυσης, ελέγχου και λειτουργίας υπάρχουν ήδη και έχουν δοκιμαστεί.

Το μόνο που χρειάζεται είναι η Πολιτεία να αντιληφθεί τα παραπάνω και να κοιτάξει το πρόβλημα πρακτικά και άμεσα.

*** Ο Κώστας Καρκανιάς είναι Πρόεδρος του Ελληνοβρετανικού Κολλεγίου.**

Χρειαζόμαστε Νέα Πανεπιστήμια;

ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Π. ΛΙΑΝΟΥ*

(Αναδημοσίευση από το ΒΗΜΑ της 22/1/95 και της 12/2/95)

Είναι γνωστό και ολοφάνερο ότι η ζήτηση πανεπιστημιακών σπουδών (και κυρίως πτυχίων) υπερβαίνει την προσφορά.

Προς το παρόν η υπερβάλλουσα ζήτηση καλύπτεται με σπουδές στο εξωτερικό, με «σπουδές» στα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών ή παραμένει ανικανοποίητη. Υπάρχουν λόγοι για τους οποίους θα έπρεπε να αναζητούμε καλύτερες λύσεις, αν δεχθούμε ότι το υπάρχον έλλειμμα εκφράζει μια πραγματική ζήτηση της κοινωνίας μας.

Για πολλούς η απάντηση σε παρόμοια ερωτήματα είναι απλή: εφόσον οι πολίτες ζητούν μεγαλύτερες ποσότητες ενός αγαθού από τις προσφερόμενες, πρέπει να αυξηθεί η προσφορά.

Υπο το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, δηλ. της δωρεάν παιδείας και της απαγόρευσης ιδιωτικών πανεπιστημίων, η λύση αυτή σημαίνει ένα μόνο πράγμα: δημιουργία νέων κρατικών ΑΕΙ.

Πράγματι τέτοιες προτάσεις έχουν γίνει και μάλιστα πρόσφατα και υπάρχουν πιέσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Η γνώμη του γράφοντος είναι ότι **η δημιουργία νέων κρατικών ΑΕΙ για την κάλυψη του ελλείμματος πανεπιστημιακών σπουδών είναι μια κακή πρόταση.**

Η γνώμη αυτή στηρίζεται στους εξής λόγους:

Πρώτον, η δημιουργία ενός πανεπιστημίου για 25.000 φοιτητές με την κατάλληλη υποδομή, δηλ. κτίρια (και όχι αποθήκες), βιβλιοθήκες, μηχανήματα, όργανα, ηλεκτρονικούς

υπολογιστές κλπ, με κατάλληλο και αρκετό διδακτικό προσωπικό, απαιτεί μια σημαντικότερη χρηματική δαπάνη που με πρόχειρους υπολογισμούς πλησιάζει τα 100 δισ. δρχ. και με ετήσια δαπάνη λειτουργίας περίπου 20 δισ. δρχ.

Για ένα κράτος που βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκόπιας (το δημόσιο χρέος της χώρας είναι περίπου 115% του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος) η δαπάνη αυτή είναι απαγορευτική.

Δεύτερον, **έχω σοβαρές αμφιβολίες για την ποιότητα σπουδών** που ένα νέο πανεπιστήμιο θα μπορέσει να προσφέρει.

Αλλωστε, έχω σοβαρές αμφιβολίες και για την ποιότητα σπουδών **που παρέχουν τα υπάρχοντα ΑΕΙ.**

Στην περίπτωση που ένα νέο ΑΕΙ δημιουργηθεί εκτός Αθηνών και Θεσσαλονίκης (όπως φαίνεται λογικό) θα παρακολουθήσουμε και πάλι διαμαρτυρίες, διαδηλώσεις, κλείσιμο εθνικών οδών, ξυλοδαρμούς, αντεγκλήσεις στη Βουλή μεταξύ των τοπικών βουλευτών κλπ, σχετικά με το ποιά πόλη θα πάρει ποιο τμήμα του υπο ίδρυση πανεπιστημίου, με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό και την αποδυνάμωση του πανεπιστημίου πριν καν ιδρυθεί.

Επίσης θα δημιουργηθεί μία ακόμη ομάδα ιπταμένων καθηγητών και φοιτητών, οι οποίοι δεν θα βρίσκονται ποτέ ταυτόχρονα στην έδρα του πανεπιστημίου. Υποθέτω ότι κάτι τέτοιο θα συμβεί γιατί αυτή είναι η παράδοση στα υπάρχοντα περιφερειακά πανεπιστήμια και δέν υπάρχει τίποτα που να υποδεικνύει ότι η

κατάσταση μπορεί να αλλάξει.

Τρίτον, μπορεί να υποστηριχθεί ότι **η υπάρχουσα ζήτηση πανεπιστημιακών σπουδών δεν είναι πραγματική, υπο την έννοια ότι είναι δωρεάν** και για οτιδήποτε προσφέρεται δωρεάν, σε όρους χρηματικούς, η ζήτηση τείνει πάντοτε να είναι υπερβολική. Από την διαπίστωση αυτή γίνεται αναγκαία η επιβολή περιορισμών στον αριθμό των εισακτέων.

Με άλλα λόγια, η υπερβάλλουσα ζήτηση πανεπιστημιακών σπουδών προέρχεται από την υποχρέωση που έχει αναλάβει η πολιτεία για παροχή δωρεάν παιδείας (συμπεριλαμβανομένων των συγγραμμάτων και της

σίτισης μεγάλου αριθμού φοιτητών).

Φαίνεται δηλ. ότι η πολιτεία έχει εγκλωβίσει τον εαυτό της σε ένα σύστημα που αναγκαστικά θα προκαλεί ελλείψεις. Υπ' αυτούς τους όρους, **η δημιουργία νέων κρατικών ΑΕΙ δέν αποτελεί λύση αλλά διαιώνιση του προβλήματος.**

Από την προηγούμενη συζήτηση βγαίνουν δύο συμπεράσματα.

Πρώτον ότι η δημιουργία νέων κρατικών ΑΕΙ για την κάλυψη του ελλείματος θα είναι κακή λύση και, δεύτερον, ότι η ουσία του προβλήματος βρίσκεται στο υφιστάμενο σύστημα δωρεάν παιδείας που πρέπει να εξεταστεί εξ αρχής.

Ιδιωτικά (μη κερδοσκοπικά) Πανεπιστήμια

Σε προηγούμενα άρθρα για την Ανώτατη Παιδεία είχα τονίσει το προφανές, δηλαδή την υπερβάλλουσα ζήτηση πανεπιστημιακών σπουδών και τους τρόπους με τους οποίους αντιμετωπίζεται η κατάσταση, δηλαδή με αυθαίρετους περιορισμούς στην εισαγωγή φοιτητών στα υπάρχοντα ΑΕΙ, με εξαγωγή φοιτητών στο εξωτερικό (πάνω από 25.000 για τον προηγούμενο χρόνο) και με την στροφή στα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών (κατ' ευφημισμόν κολέγια) όσων δέν είχαν την τύχη να εισαχθούν σε κάποιο ΑΕΙ.

Είναι πλέον η κατάλληλη ώρα να εξετάσουν οι αρμόδιοι μιά ακόμα εναλλακτική λύση στο πρόβλημα της υπερβάλλουσας ζήτησης πανεπιστημιακών σπουδών, δηλαδή **τη δημιουργία ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων**. Το θέμα αυτό έχει συζητηθεί στο παρελθόν και απεδείχθη ότι είναι εξαιρετικά ευαίσθητο και πολιτικά φορτι-

σμένο. Είναι λοιπόν αναγκαίο όταν προτείνει κανείς την δημιουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων να είναι απολύτως σαφής. **Το «δικό μου» λοιπόν ιδιωτικό μη κερδοσκοπικό πανεπιστήμιο έχει τα εξής χαρακτηριστικά:**

(i) Έχει την απαιτούμενη υποδομή, δηλ. κτίρια, εργαστήρια, βιβλιοθήκη κλπ, την απαιτούμενη ποσότητα και ποιότητα καθηγητικού προσωπικού και την κατάλληλη διάρθρωση προγραμμάτων σπουδών ώστε να μπορεί να ανταγωνιστεί τα ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια που έχουν υψηλό επίπεδο σπουδών.

(ii) Η αποδοχή των φοιτητών γίνεται από την αρμόδια προς τούτο επιτροπή του πανεπιστημίου και το ύψος των διδάκτρων προσδιορίζεται από το ίδιο το πανεπιστήμιο.

(iii) Τα έσοδα του πανεπιστημίου καλύπτουν τα έξοδα και, αν υπάρξει «κέρδος», δηλ. αν τα έσοδα υπερβαίνουν τα έξοδα, χρησιμοποιείται για

την ανάπτυξη και επέκταση του πανεπιστημίου κατά την κρίση της διοίκησης του. Με άλλα λόγια δέν υπάρχει επιχειρηματικό κέρδος προς διανομή στους μετόχους.

(iv) Η διοίκηση του πανεπιστημίου ορίζεται από τους μετόχους. Μέτοχοι δε είναι οι χρηματοδότες του πανεπιστημιακού ιδρύματος

(v) Οι πράξεις της διοίκησης που αφορούν την ακαδημαϊκή πλευρά της λειτουργίας του πανεπιστημίου, δηλ. την επιλογή ή την απομάκρυνση του καθηγητικού προσωπικού, τη διάρθρωση του προγράμματος και άλλα σχετικά θέματα απαιτούν την έγκριση της ακαδημαϊκής επιτροπής.

(vi) Η ακαδημαϊκή επιτροπή αποτελείται από καθηγητές κρατικών ΑΕΙ, από εκπρόσωπο του υπουργείου παιδείας και από καθηγητές του ίδιου του πανεπιστημίου. Η σύνθεση της επιτροπής μπορεί να προσδιορισθεί με διάφορα κριτήρια. Πρέπει όμως να είναι τέτοια ώστε να εξασφαλίζεται ο έλεγχος της πολιτείας σε θέματα ακαδημαϊκού επιπέδου.

(vii) Το ιδιωτικό πανεπιστήμιο θα ελέγχεται περιοδικά για να βεβαιώνεται η διατήρηση του καλού ακαδημαϊκού επιπέδου. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλονται κυρώσεις μέχρι και άρση της άδειας λειτουργίας του.

Η περιγραφή του παραπάνω ιδιωτικού πανεπιστημίου ασφαλώς δημιουργεί ερωτήσεις κυρίως με τις λεπτομέρειες της λειτουργίας του, οι οποίες νομίζω ότι μπορούν να απαντηθούν. Η κύρια ερώτηση όμως που πρέπει να απαντηθεί πρώτη είναι τούτη. Αν δέν υπάρχει επιχειρηματικό κέρδος προς διανομή, γιατί να υπάρξει

ιδιωτικό ενδιαφέρον για επένδυση κεφαλαίων σε μία τέτοια «επιχείρηση»; Πιστεύω ότι **υπάρχουν ακόμα άτομα που θα ενδιαφέρονταν να συνδέσουν το όνομά τους με ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα** χωρίς οικονομικό όφελος. Επίσης, ιδιωτικό δέν σημαίνει αναγκαστικά ατομικό.

Μπορεί να υπάρξουν συλλογικοί φορείς που να έχουν τέτοια ενδιαφέροντα, π.χ. επιμελητήρια, σύνδεσμοι διαφόρων συμφερόντων, τράπεζες κλπ. Επιπλέον οι ενδιαφερόμενοι δέν είναι ανάγκη να είναι έλληνες πολίτες ή ελληνικοί φορείς. Μπορεί π.χ. να

είναι ομογενείς από άλλες χώρες, ιδρύματα των Ελλήνων του εξωτερικού κλπ. Εν πάση περιπτώσει, κάτι τέτοιο δέν πρέπει να αποκλεισθεί εκ των προτέρων. Μόνο αν υπάρξει η δυνατότητα δημιουργίας ενός τέτοιου πανεπιστημίου θα φανεί αν υπάρχει ενδιαφέρον για την ίδρυσή του.

Τέλος, υπάρχει πάντα ο φόβος ότι σε ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο δέν είναι βέβαιο

οτι μπορεί να εξασφαλισθεί η ακαδημαϊκή ελευθερία και η προστασία των καθηγητών που υποστηρίζουν απόψεις διαφορετικές από αυτές που θα ήθελαν οι ιθύνοντες, είτε αυτές είναι ριζοσπαστικές ή εξαιρετικά συντηρητικές.

Αυτός ο φόβος υπάρχει τόσο στα ιδιωτικά όσο και στα δημόσια (και ασφαλώς στα ελληνικά) ΑΕΙ. Πιστεύω όμως ότι η σωστή λειτουργία της ακαδημαϊκής επιτροπής που προτείνω μπορεί να περιορίσει σημαντικά αυτούς τους φόβους.

*** Ο κ. Θεόδωρος Λιανός είναι καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.**

Είναι πλέον η κατάλληλη ώρα να εξετάσουν οι αρμόδιοι μιά ακόμα εναλλακτική λύση στο πρόβλημα της υπερβάλλουσας ζήτησης πανεπιστημιακών σπουδών, δηλαδή τη δημιουργία ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων

Ανώτατη Παιδεία: Κοινωνικό ή Εμπορευματικό Αγαθό

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΜΑΡΚΑΤΟΥ*

(Αναδημοσίευση από τα ΝΕΑ της 6/6/96)

Οι υποστηρικτές του ιδιωτικού Πανεπιστημίου ξεκινούν από την πιθανώς ορθή άποψη ότι πολλοί από τους αποτυχόντες στις Εξετάσεις θα είχαν ίσως την ικανότητα, σε απόλυτο μέγεθος, να σπουδάσουν στο Πανεπιστήμιο και να επωφεληθούν απ' αυτό, αλλά το κράτος δεν διαθέτει τα απαιτούμενα κονδύλια. Αρα, λένε, ως χρησιμοποιηθούν ιδιωτικές πηγές και ως επιβληθούν διδάκτρα, ενδεχομένως κλιμακούμενα με βάση το οικογενειακό εισόδημα.

Η οικονομική, όμως, ενίσχυση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δεν πρέπει να βασίζεται στο οικογενειακό εισόδημα, γιατί ο φοιτητής είναι –και έτσι πρέπει επιτέλους να εκλαμβάνεται– άτομο ανεξάρτητο.

Το κράτος πρέπει, λοιπόν, να χορηγεί τα χρήματα για όλους μια και δεν εργάζονται, ανεξάρτητα από το οικογενειακό εισόδημα, πράγμα που φυσικά δεν δημιουργεί, όπως λένε, κοινωνική ανισότητα, γιατί η διαφορετική φορολογική κλίμακα την εξουδετερώνει. Τέτοια ανισότητα προκαλούν οι «εισαγωγικές εξετάσεις», αλλά δεν ευθύνεται γι' αυτό η «δωρεάν Παιδεία».

Το γεγονός ότι οι γονείς αυτών που δεν φοιτούν στηρίζουν με τους φόρους τους εκείνους που φοιτούν δεν οδηγεί σε παράδοξο, διότι **το προϊόν της Ανώτατης Παιδείας αποτελεί έναν κοινωνικό πλούτο**. Εξάλλου, το κόστος όλων των υπηρεσιών (π.χ. εθνική άμυνα, ασφάλεια κ.τ.λ.) το επωμίζεται ισόμετρα ο λαός μας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ατομική χρησιμότητά τους.

Τέλος, τα διδάκτρα, κακά τα ψέματα, δεν εισάγουν κανένα παραπάνω κίνητρο φοίτησης στους νέους, και όποιοι το πιστεύουν δεν γνωρίζουν τους νέους.

«ΚΑΛΑ» ΚΑΙ «ΚΑΚΑ»

Τα έσοδα του Πανεπιστημίου, συνεχίζουν οι υποστηρικτές του «ιδιωτικού», θα εξαρτώνται από τον αριθμό των φοιτητών που θα προσελκύει και, μέσω του ανταγωνισμού, τα «καλά» θα παίρνουν καλούς καθηγητές και φοιτητές, ενώ τα «κακά» θα κλείνουν λόγω έλλειψης εσόδων. Αυτά δεν συνέβησαν βεβαίως ούτε στα ιδιωτικά σχολεία μας, τόσα χρόνια τώρα. Το ότι θα προσελκύουν «καλύτερους» καθηγητές γιατί θα πληρώνονται καλύτερα είναι επίσης λάθος.

Οι «καλύτεροι» βρίσκονται ήδη στα κρατικά Πανεπιστήμια εξαιτίας κοινωνικών λόγων, που είναι σε πολλές περιπτώσεις ισχυρότεροι από τους οικονομικούς στη χώρα μας. Κάποια εξαγωγή συναλλάγματος θα σταματήσει βέβαια, όμως αυτό δεν αποτελεί αντιστάθμισμα για την υποβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης, που θα προκύψει λόγω της πληθώρας των ιδιωτικών Πανεπιστημίων που θα λειτουργούν.

Γιατί η επιλογή ενός «κακού» Πανεπιστημίου δεν θα εξαρτάται από τον ίδιο τον φοιτητή, όπως πιστεύεται από μερικούς, και δεν θα είναι αποτέλεσμα ατομικής προτίμησης και **κινήτρων άσχετων με την ποιότητα της εκπαίδευσης**.

Η ίδια ομάδα που τώρα λόγω

βαθμών καταλήγει στα «κακά» Πανεπιστήμια και κάθε λογής Κολέγια, εκεί θα ξαναπάει, ενώ τα «κακά» θα ανθούν και επιπλέον προς αυτά θα ωθούνται, λόγω κόστους, και οι οικονομικά ασθενέστεροι.

Δηλαδή οι 20.000 που εισέρχονται σήμερα στα Πανεπιστήμια θα εξακολουθήσουν να επιτυγχάνουν, ενώ οι 100.000 θα εισέρχονται σε κακής ποιότητας Ιδρύματα, και παρ' όλα αυτά, λόγω κοινωνικών διασυνδέσεων, θα παίρνουν και τις καλύτερες δουλειές από τους 20.000 αποφοίτους που τις αξίζουν.

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ

Ετσι η Παιδεία δεν θα γίνει πιο προσιτή στους μη προνομιούχους και **παρά τον υποτιθέμενο ανταγωνισμό δεν θα γίνει καλύτερης ποιότητας** από αυτή που παρέχεται σήμερα, γιατί στη χώρα μας (ευτυχώς!) δεν λειτουργεί μόνο η «αγορά» αλλά και ψυχολογικοί και κοινωνικοί λόγοι.

Οι πτυχιούχοι θα αυξηθούν πολύ πέραν των δυνατοτήτων απορρόφησης της αγοράς (πράγμα που έχει άλλωστε ήδη αρχίσει να συμβαίνει) και οι μισθοί τους θα πέσουν σε μια ανταγωνιστική οικονομία. Ωστόσο, η ζήτηση για πανεπιστημιακή εκπαίδευση δεν θα μειωθεί (όπως δεν μειώθηκε τόσα χρόνια τώρα) όπως συνέβη στις ΗΠΑ. Μόνο όσοι σκέπτονται με αγοραία κριτήρια προωθούν τέτοιες ιδέες. **Αντίθετα θα υπάρξει στροφή προς τα κακά Πανεπιστήμια**, με περαιτέρω υποβάθμιση της ποιότητας και έξαρση του ερασιτεχνισμού.

Απόδειξη ότι υπάρχουν ήδη Κέντρα που δεν προσφέρουν σωστή κατάρτιση και όμως έχουν πολλούς μαθητές, που δεν ενδιαφέρονται προφανώς για απόκτηση πραγματικών γνώσεων αλλά για ένα «χαρτί». Ετσι ο συναγωνισμός δεν θα βελτιώσει, όπως λένε, και το δημόσιο Πανεπιστήμιο, όπως άλλωστε το ιδιωτικό σχολείο δεν βελτίωσε τόσα χρόνια το δημόσιο.

Επιπλέον, ένα ιδιωτικό Πανεπιστήμιο δεν μπορεί να αντέξει οικονομικά, παρά μόνο με επιδοτήσεις ή με άντληση πόρων από επιχειρήσεις

μέσω ερευνητικών προγραμμάτων. Και τα δύο θα είναι καταστροφικά στο δεδομένο κλίμα.

Δεν υπάρχουν προκαταλήψεις, αλλά είναι φανερό ότι κανείς δεν θα πείθει για την απαιτούμενη διαφάνεια στη διαχείριση. **Κακά τα ψέματα, δάσκαλος και επιχειρηματίας δεν γίνεται.** Η αλήθεια είναι ότι όποτε δόθηκαν τέτοιες ευχέρειες στην «ιδιωτική πρωτοβουλία», στη χώρα μας και διεθνώς, το κοινωνικό σύνολο εισέπραξε, σε πολλές περιπτώσεις, χρεοκοπημένες επιχειρήσεις, στασιμότητα στην ανάπτυξη, ανυπαρξία τεχνογνωσίας και εξειδίκευσης μαζί με ένα φυσικό περιβάλλον που ψυχορραγεί.

ΤΟ «ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟ»

Επειδή, λοιπόν, το ζήτημα των ιδιωτικών Πανεπιστημίων πολυσυζητήθηκε μάλλον αρνητικά, κατασκευάστηκε μια νέα περισσότερο πειστική παραλλαγή. Το «μη κερδοσκοπικό ιδιωτικό Πανεπιστήμιο», ένα δηλαδή αναβαθμισμένο και παράλληλα αγαθοεργό ίδρυμα που θα χρηματοδοτείται από ιδιώτες επιχειρηματίες ή και φορείς, για να ισοσκελίζει τον προϋπολογισμό του.

Δεν υπάρχει επιχειρηματικό κέρδος προς διανομή στους μετόχους, που όμως ορίζουν τη διοίκηση. **Πώς θα εξασφαλισθούν όμως έτσι η ακαδημαϊκή ελευθερία και ο σεβασμός της προσωπικότητας** για παράδειγμα, των καθηγητών που υποστηρίζουν ριζοσπαστικές ή άκρως συντηρητικές απόψεις; Και ας μην ξεχνάμε ότι η προσφορά γνώσεων χωρίς καλλιέργεια θέτει σε αμφισβήτηση ακόμα και την εικόνα του σωστού επαγγελματία.

Ο λόγος της πρότασης είναι λοιπόν προφανής. Το κρατικό Πανεπιστήμιο δεν είναι αυτό που θέλει και χρειάζεται η διοίκηση. Είναι σε χέρια ανθρώπων που έχουν τις δικές τους κοσμοθεωρίες. Αυτών που επιμένουν να παράγουν επιστήμονες με καλό γνωστικό επίπεδο αλλά και ελεύθερη σκέψη. Εμπρός λοιπόν, ας στραφούμε στο μη κερδοσκοπικό ιδιωτικό Πανεπιστήμιο, ας διαμορφώσουμε τις τάσεις, ώστε να υπάρξει μια πληθώρα τεχνο-

κρατικά άριστων επιστημόνων απ' όπου θα διαλέξουμε τα στελέχη μας.

Σε ορισμένες ειδικότητες, όπως των μηχανικών και των γιατρών, έχουμε υπολογίσει ότι το ετήσιο κόστος εκπαίδευσης ανά φοιτητή φθάνει ποσά της τάξεως των 3-4 εκατομμυρίων. Είναι λοιπόν ευνόητο ότι η μέση ελληνική οικογένεια αδυνατεί να καλύψει τέτοια δαπάνη και θα πρέπει ή να δοθεί χαμηλής στάθμης εκπαίδευση ή να δημιουργηθούν «φθηνά» πεδία γνώσης ή αυτή να είναι προνόμιο των ολίγων. Και δεν θα διαφωνούν πολλοί ότι η επιλογή του χώρου σπουδών πρέπει να γίνεται ανάλογα με το πνευματικό κεφάλαιο και όχι το χρηματικό.

Η σχετική επένδυση για ίδρυση πραγματικού Πανεπιστημίου –και όχι επιχείρησης τύπου φροντιστηρίου ή Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών– είναι τεράστια. **Ποια ιδιωτική επιχείρηση ή και δημόσιος οργανισμός θα αναλάβανε παρόμοιο οικονομικό κίνδυνο και με ποια κίνητρα και κεφάλαια;**

Αν πράγματι η επιχειρηματική πρωτοβουλία έχει τη διάθεση να βοηθήσει την υπόθεση της εκπαίδευσης, ας συμβάλλει να αποδοθούν στην κοινωνία επιστήμονες με αναβαθμισμένα προσόντα, ας βοηθήσει στην ανάπτυξη της υποδομής, ας χορηγήσει υποτροφίες, ας ενθαρρύνει την έρευνα στα δημόσια Πανεπιστήμια.

Πρέπει πάντως, να σημειώσουμε, ότι ενώ προσωρινώς η λειτουργία ιδιωτικών Πανεπιστημίων απαγορεύεται από το Σύνταγμα, διάφορες προμορφές τους έχουν ήδη εγκατασταθεί στη χώρα μας μέσω της συνεργασίας ιδιωτικών οργανισμών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Ηδη λειτουργούν στη χώρα μας 180 τέτοια παραρτήματα! Ανάμεσα στα άλλα μειονεκτήματα, τα ιδρύματα αυτά περιορίζονται μόνο στο ρόλο της κατάρτισης εξειδικευμένου τεχνικού δυναμικού.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Χρειάζεται λοιπόν προσοχή, για να αποτρέψουμε τη διάχυση της ξένης κουλτούρας που οργανωμένα γίνεται μέσα από τα κάθε μορφής σχολεία και ανοίγει την πόρτα για την εξάρτηση και τη διακύβευση της εθνικής μας ιδιαιτερότητας. Γιατί ποιος θα εμποδίσει την ίδρυση τουρκικού ιδιωτικού Πανεπιστημίου στη Θράκη ή των Σκοπίων στη Φλώρινα; Πράγμα που αναμφίβολα θα ενοχλούσε πρωτίστως εκείνους που προβάλλουν την ιδέα του ιδιωτικού Πανεπιστημίου!

Μεταξύ των βασικών συστατικών στοιχείων του Πανεπιστημίου είναι η διακήρυξη της εθνικής ταυτότητας ενός κράτους που χωρίς αυτή τα έθνη κινδυνεύουν να περιληφθούν σ' αυτά που

κάποτε ο Μάρξ ταξινόμησε ως «μη ιστορικά». Απόδειξη ότι όλα τα νέα κράτη ιδρύουν αμέσως Πανεπιστήμιο –το επιστημονικό και πολιτιστικό ανάλογο της σημαίας τους.

Όσοι μετέχουν στην ιερή διαδικασία της εκπαίδευσης, όσοι ασκούν με ευσυνειδησία το λειτουργήμα αυτό οφείλουν να συμβάλλουν και προς την κατεύθυνση της κάθαρσης του χώρου από τις ακραίες και ληστρικές μορφές της παραπαιδείας.

Η λύση βρίσκεται στην αναβάθμιση και της ποιότητας της παρεχόμενης στάθμης παιδείας, αλλά και στην αριστοποίηση της διοικητικής της οργάνωσης και φυσικά στην κατάργηση των εισαγωγικών εξετάσεων με την παρούσα μορφή τους.

Είναι όλα αυτά βήματα σ' έναν αγώνα που πάνω απ' όλα θέλει πνοή και πίστη, θέλει όραμα και επιμονή. Η εκπαίδευση είναι από τη φύση της κοινωνικό αγαθό και είναι χρέος όλων μας να τη διαφυλάξουμε και να τη θεραπεύσουμε μ' αυτή της την υπόσταση.

**Ο κ. Νίκος Μαρκάτος είναι πρώην Πρύτανης του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου.*

Γιατί Όχι και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια;

ΤΟΥ ΘΕΜΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ*

(Αναδημοσίευση από την Ελευθεροτυπία της 15/5/96)

Στο όνομα της δημοκρατίας λένε, έχουν γίνει τα πιο φρικιαστικά εγκλήματα. Ίσως αυτό να είναι υπερβολικό, το σίγουρο πάντως είναι ότι εν ονόματι της δημοκρατικής «ισονομίας» και «ισοπολιτείας», λέγονται οι περισσότερες βλακειές και εδραιώνονται ως ταμπού οι πιο ανόητες προκαταλήψεις. Όπως **η ιερά μανία που έχει καταλάβει κρατικοδίαιτους καθηγητές και διανοητές να μην επιτραπεί ποτέ στην Ελλάδα να υπάρξουν ιδιωτικά πανεπιστήμια**, διότι έτσι λέει, καταπατείται το Σύνταγμα που προβλέπει ίσες ευκαιρίες για μόρφωση σε όλους!!!

Ουδέν αναληθέστερον βεβαίως τούτου. Διότι **ίσες ευκαιρίες στην πραγματικότητα δεν μπορούν να υπάρξουν από την ίδια τη ζωή**. Άλλος γεννιέται έξυπνος και άλλος βλαξ, άλλος τεμπέλαρος και άλλος φιλομαθής, οπότε εκ των πραγμάτων η αφετηρία είναι διαφορετική. Αλλά και τα ίδια προσόντα, νά χουν, άλλος μπορεί π.χ. να αποδειχθεί τυχερός και να του «πέσουν» θέματα που ξέρει στις εξετάσεις κι άλλος απίστευτα άτυχος και να σκοντάψει στο ένα και μοναδικό που δεν έχει διαβάσει. Μύθος πρώτος λοιπόν έχουμε και λέμε, και πάμε για τον δεύτερο: Μα φυσικά η Παιδεία δεν επιτρέπεται να είναι προνόμιο των πλουσίων και αυτό ακριβώς συμβαίνει. Π.χ. βλέπουμε στις εξετάσεις των ΑΕΙ να πρωτεύουν παιδιά που προέρχονται κυρίως από την επαρχία ή κάπως χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα γιατί... ε, είναι φανερό το γιατί! Έχουν μεγαλύτερα κίνητρα να διαβάσουν,

γιατί μόνο έτσι πιστεύουν –και ενίοτε είναι πραγματικότητα– ότι μπορούν να «κάνουν κάτι» στη ζωή τους. Αντίθετα οι κανακάρηδες των εύπορων οικογενειών δεν αφήνουν τον μπαμπά τους να ηρεμήσει ένα Σαββατοκύριακο στο σκάφος του, γιατί τρώνε τις μαθητώρες τους στα κλαμπ της παραλίας! **Συνεπώς πώς μπορούμε στα σοβαρά να πιπλάμε ακόμη μύθους του περ...σμένου αιώνα για την Παιδεία προνόμιο των ολίγων;**

Γι' άλλους λόγους γίνεται η Παιδεία προνόμιο των ολίγων! Π.χ. είναι δεδομένο ότι δεν μπορεί κανείς να κάνει σήμερα τίποτα μ' ένα καλό χαρτί ελληνικού πανεπιστημίου. Είτε γιατρός είναι, είτε μηχανικός, είτε δικηγόρος (βγαίνουν ακόμη;) είτε αρχαιολόγος δεν νοείται ότι μπορεί να βρει δουλειά με προοπτικές αν δεν έχει μεταπτυχιακό κάπου από το εξωτερικό. Αλήθεια ή ψέματα; Συνεπώς είτε είναι είτε δεν είναι δημόσια η ας την πούμε βασική πανεπιστημιακή εκπαίδευση, οι πραγματικές ευκαιρίες διαμορφώνονται μετά για όσους έχουν και τα πνευματικά προσόντα, αλλά και τις οικονομικές δυνατότητες για εξειδίκευση στην Αγγλία, στη Γερμανία, είτε στην Αμερική. Αρα όσοι μας λένε ότι τα ΑΕΙ πρέπει να παραμείνουν αυστηρά κρατικά για να δίνονται ίσες ευκαιρίες σε όλους, μας λένε ψέματα, για δικούς τους λόγους. Ίσως π.χ. συντηχιακούς. **Στο κάτω-κάτω «επαγγελματίες» του Δημοσίου είναι και αυτοί.** Αν δεν υπερασπισθούν το σπίτι τους –θα πέσει να τους πλακώσει.

Παρεμπιπτόντως: Οχι δεν πήρα «φακελάκι» (αν και θα' πρεπε «φακελάρα» για τέτοιες περιπτώσεις) από κανέναν ιδιοκτήτη ΙΕΚ που φιλοδοξεί να κάνει την σχολή του πανεπιστήμιο, για να υποστηρίξω ότι πρέπει να υπάρχουν και ιδιωτικά ΑΕΙ. Και ναι, θα συμφωνήσω στην εκτίμηση ότι ελάχιστοι ιδιώτες έχουν τη δυνατότητα να διαθέσουν τα τεράστια ποσά τα οποία απαιτούνται για ένα σοβαρό ανταγωνιστικό ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Ισως και να μην ενδιαφέρεται κανείς!

Απλώς είναι πολύ ενοχλητική αυτή η μανιώδης προκατάληψη εναντίον της ιδιωτικής εκπαίδευσης, ιδίως όταν προέρχεται από τους εκσυμφέροντος απολογητές ενός άκρως αποτυχημένου κρατικού συστήματος!

Και ακόμη, αν αφήσουμε κατά μέρος τις έμμενες ιδέες, θα δούμε ότι μπορεί να υπάρξει ένας τρίτος δρόμος, αυτός της λειτουργίας κατά περίπτωση των κρατικών πανεπιστημίων με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, ώστε να ξεπεραστούν ορισμένα από τα τρομακτικά τους προβλήματα. Οπως των πολύ χαμηλών αποδοχών των ακαδημαϊκών καθηγητών που τους αναγκάζει να έχουν και δεύτερες και τρίτες δουλειές για να ζήσουν, ή τις ελλείψεις εργαστηρίων, αιθουσών και υλικοτεχνικής υποδομής εν γένει.

Μπορεί ο οιοσδήποτε υπέρμαχος της αμιγούς δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης να ισχυρισθεί ότι λειτουργούν άσφογα; Η μήπως στα σοβαρά λέγεται πως αρκεί να αυξηθούν οι πόροι; Μα όσο και να αυξηθούν, πάντα θα είναι υποδεέστεροι από τις κανονικές ανάγκες μιας κοινωνίας που για να μπει στον 21ο αιώνα, οφείλει να καλύψει το

διευρυνόμενο επίπεδο τεχνογνωσίας με τους λοιπούς εταίρους της ΕΟΚ.

Ή μήπως το άλλο που θρασύτατα λέγεται: Πως αν δηλαδή υπάρξουν ιδιωτικά πανεπιστήμια, πώς θα ελέγχεται... η διαφάνεια και η αξιοκρατία στην επιλογή των καθηγητών! Αλίμονο!

Δεν ξέρω αν υπάρχει πιο φαύλη και «αρρωστημένη» κατάσταση απ' αυτή που ισχύει σήμερα στα κρατικά πανεπιστήμια. Ιντριγκες, συμωνοσίες, λυκοφιλίες, πολιτικά και οικονομικά ανταλλάγματα για να κατα-

λάβει κάποιος την πολυπόθητη θέση του καθηγητή! Χειρότερη απ' αυτή, πιστέψτε με, δεν γίνεται!

Οχι, δηλαδή ότι τα ιδιωτικά ΑΕΙ θα λύσουν το πρόβλημα της Παιδείας μας που είναι μάλλον κοινωνικό, παρά ζήτημα χρηματοοικονομικό.

Αλλά οπωσδήποτε κακό δεν θα κάνουν. Το να υπάρξει αποσυμφόρηση των κρατικών πανεπιστημίων θα είναι προς όφελος όλων. Το να σπουδάσουν εδώ, αντί να φύγουν για το εξωτε-

ρικό, όσοι μπορούν να διαθέσουν τα απαραίτητα χρήματα, μόνο καλό θα κάνει στην εθνική οικονομία.

Το να βρουν δουλειές κάποιοι κάτοχοι... δεκάδων διδακτορικών που τώρα κάνουν μαθήματα... αγγλικών για να ζήσουν, επίσης δεν θα βλάψει κανέναν. Και τέλος, αν υποθέσουμε ότι όντως θα ιδρυθεί, υπό κρατικό έλεγχο και εποπτεία βεβαίως, ένα καλό ιδιωτικό πανεπιστήμιο, **ο ανταγωνισμός με τα δημόσια ασφαλώς θα είναι θετικός και για τις δύο πλευρές.**

Αμ το άλλο; Δεν είναι απίστευτα υποκριτικό να επιτρέπεται η ιδιωτική εκπαίδευση στο Γυμνάσιο και το Λύκειο, όπου κυρίως διαμορφώνεται η προσω-

Η λειτουργία των ιδιωτικών πανεπιστημίων θα επιφέρει εξυγίανση στο πραγματικά προκλητικό καθεστώς των ΑΕΙ όπου χιλιάδες «καθηγητές» διδάσκουν άπαξ εβδομαδιαίως και τον υπόλοιπο εργάσιμο χρόνο «πουλάνε» την ιδιότητά τους ως σύμβουλοι στην ελεύθερη αγορά. Μήπως τους ενοχλεί που θα τους χαλάσουν τη βολή;

πικότητα και η πνευματική οντότητα του καθε νέου και να... απαγορεύεται στην ανώτατη εκπαίδευση για να μην θιγεί η δημοκρατία; Πραγματικά είναι δύσκολο να ακολουθήσει κανείς τη λογική όσων κραυγάζουν κατά των ιδιωτικών ΑΕΙ αντί να κοιτάξουν τα χάλια των δημοσίων στα οποία οι ίδιοι διδάσκουν... μια ώρα την εβδομάδα!

Εκτός κι αν τους φοβίζει αυτό.

Οτι η λειτουργία των ιδιωτικών πανεπιστημίων θα επιφέρει εξυγίανση **στο πραγματικά προκλητικό καθεστώς των ΑΕΙ** όπου χιλιάδες «καθηγητές» διδάσκουν άπαξ εβδομαδιαίως και τον υπόλοιπο εργάσιμο χρόνο «πουλάνε» την ιδιότητά τους ως σύμβουλοι στην ελεύθερη αγορά. Μήπως τους ενοχλεί που θα τους χαλάσουν τη βολή;

Ας βγάλουμε επιτέλους τις παρωπίδες κι ας αφήσουμε την κοινή λογική να δώσει καλές εφικτές λύσεις. Κλείνουν για μήνες τα πανεπιστήμια για κάτι «αστεία» σχετικά με τον όλο κρατικό προϋπολογισμό χρήματα των 10-15 δισ. δρχ., όσα χάνει δηλαδή σε δύο μήνες η «Ολυμπιακή» και κανείς δεν ενοχλείται. Απίστευτος στρουθοκαμηλισμός. Ρώτησα γνωστό πρύτανη αν θα έλυναν ή όχι άπαξ και δια παντός το πρόβλημα αυτού του ελλείματος με μια συμβολική εισφορά εκ μέρους των φοιτητών, έστω π.χ. 150.000 δρχ. το χρόνο έκαστος ως διδάκτρα. «Μα φυσικά, αλλά ποιος τολμά να πει κάτι τέτοιο;» μου είπε. «Θα μας κάψουν ζωντανούς ότι καταργούμε την δωρεάν Παιδεία.» Πράγματα αστεία! **Ποιος Έλληνας δεν λέω μέσος, αλλά και πιο κάτω εισοδήματος δεν θα έδινε... δέκα χιλιάδικα το μήνα για να σπουδάξει σωστά το παιδί του; Τί λέμε τώρα;**

Σαν να λέμε... δύο εξόδους για σινεμά, τίποτα παραπάνω (και χωρίς τις κοκα-κόλες...). Και μήπως οι ίδιοι οι φοιτητές σέβονταν λίγο παραπάνω τα βιβλία τους, αν έστω έδιναν δύο τρεις χιλιάδες δρχ. για το καθένα απ' αυτά, όπως γίνεται στις περισσότερες χώρες όπου υπάρχει δωρεάν δημόσια εκπαί-

δευση; Άλλο όμως το δωρεάν και άλλο το «τζαμπέ» για να τα καίμε τα βιβλία για χαβαλέ. Και μη μου πείτε «πώς θα τα αγοράσουν οι φτωχοί».

Για όσους είναι πραγματικά φτωχοί, ας δίνονται δωρεάν με τη σχετική βεβαίωση... απορίας της ενορίας. Αλλά όλοι οι υπόλοιποι γιατί να μην πληρώσουν κάτι όπως άλλωστε πληρώνουμε –και με το παραπάνω– για τη ΔΕΗ, τον ΟΤΕ, ή τις εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία;

Γι' αυτό και είχε δίκιο ο υπουργός Παιδείας, ο Γιώργος Παπανδρέου, που κάπως έθιξε το ζήτημα απέξω απέξω και πήγαν να τον παρουν με τις πέτρες. Επίπλεον υπάρχουν και πολλές άλλες δυνατότητες που ήδη διερευνώνται σε δυτικοευρωπαϊκές χώρες και στην Αμερική.

Ας πούμε ιδιωτικές εταιρείες που για λόγους πολύ έμμεσης προβολής, όπως κάνουν ας πούμε με δωρεές στα νοσοκομεία, είναι διατεθειμένες να ενισχύσουν ένα πανεπιστήμιο ή μια συγκεκριμένη έδρα, συχνά άσχετα με το δικό τους εμπορικό συμφέρον. Και αυτό για να μην... ανησυχήσουν οι γνωστοί «διανοούμενοι» ότι τα μονοπώλια πάνε να «ελέγξουν τη γνώση». Αν περιμένανε οι πολυεθνικές την γνώση από τα ελληνικά πανεπιστημιακά γιατινά, θα' χαν πέσει προ πολλού έξω!!!

Τέλος, και να γίνει ιδιωτικό πανεπιστήμιο, ας μην ανησυχούν πολύ, μάλλον θα' χει την τύχη του πολιτικού γάμου. Για αρκετά χρόνια ακόμη, ο μέσος ανασφαλής τύπος θα επιδιώκει σώνει και καλά ένα κρατικό χαρτί ώστε να δικαιούται να μπει... στην επετηρίδα αδιορίστων του Δημοσίου και να διαδηλώνει κι αυτός με την άνεσή του, με την ελπίδα ότι κάποτε θα «βουλευτεί».

Ωστε να μπορεί να έχει και μια δεύτερη δουλειά, ή να λαδώνεται κανονικά, ώστε να στείλει κάποτε το παιδί του κατευθείαν στο Κέμπριτζ. Υ.Γ. Από μπάνια τι γίνεται, αρχίσατε;

***Ο Θέμος Αναστασιάδης είναι δημοσιογράφος και αρθρογράφος στην Ελευθεροτυπία.**

Επτά Προϋποθέσεις για τον Εκπαιδευτικό Εκσυγχρονισμό

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ*

Η εικοσαετής συνεχής και συστηματική ενασχόλησή μου με τα προβλήματα της Παιδείας με έχει πείσει ότι, για να βγει η Παιδεία μας από το σημερινό τέλμα, **επιβάλλεται να αναθεωρηθούν ξεπερασμένες από τις εξελίξεις αντιλήψεις**, που ενδημούν στο εκπαιδευτικό μας σύστημα και υποσκάπτουν το μέλλον της χώρας.

Επτά είναι οι βασικές τομές που επιβάλλεται να πραγματοποιηθούν στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, για να απελευθερωθούν οι απεριόριστες δυνατότητες της ελληνικής νεολαίας και να εναρμονιστούμε με τις απαιτήσεις του μέλλοντος.

1. Αναθεώρηση του συστήματος της «δωρεάν παιδείας».

Πρώτη προϋπόθεση για τον εκπαιδευτικό εκσυγχρονισμό είναι η αναθεώρηση του συστήματος της «δωρεάν παιδείας». Είναι επιτέλους καιρός να αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα με ειλικρίνεια και χωρίς δημαγωγικές κορώνες. **Η «δωρεάν παιδεία» είναι μύθος.** Η Πολιτεία, για να ανταποκριθεί στη συνταγματική επιταγή

για δωρεάν παιδεία, στην πραγματικότητα προσφέρει **μια ποιοτικά υποβαθμισμένη εκπαίδευση** με το ένα και μοναδικό βιβλίο, τα μίζερα προγράμματα, τα ανεπαρκή μέσα υποδομής, τους κακοπληρωμένους εκπαιδευτικούς. Αλλά μια παιδεία χωρίς ποιότητα, όπως αυτή που παρέχεται

σήμερα, είναι **παράγων οπισθοδρόμησης και κοινωνικά άδικη**, γιατί πλήττει κατεξοχήν τους οικονομικά ασθενέστερους.

Οι οικονομικά ισχυροί, κι όχι μόνον αυτοί, καλύπτουν το ποιοτικό έλλειμμα με την προσφυγή στα φροντιστήρια, τα ιδιαίτερα μαθήματα, τα «καλά» ιδιωτικά σχολεία και τα ξένα πανεπιστήμια.

Η άρση της υποκρισίας και της κοινωνικής αδικίας σημαίνει:

-Αναθεώρηση του όλου συστήματος των δωρεάν παροχών, με στόχο να ενισχύονται κυρίως και πρωτίστως όσοι έχουν πραγματικά ανάγκη.

Οι οικονομικά ισχυροί πρέπει να πληρώνουν. Οι οικονομικά ασθενείς πρέπει να ενισχύονται μέσω ενός σύγ-

Η Πολιτεία, για να ανταποκριθεί στη συνταγματική επιταγή για δωρεάν παιδεία, στην πραγματικότητα προσφέρει μια ποιοτικά υποβαθμισμένη εκπαίδευση

χρονου συστήματος υποτροφιών.

Για να αποκατασταθεί δε η ίση μεταχείριση ανάμεσα σε όλους τους νέους κι όχι μόνο μεταξύ εκείνων που σπουδάζουν, η Πολιτεία οφείλει να καθιερώσει την οικονομική ενίσχυση των νέων που επιλέγουν να ασχοληθούν με κάποιο επάγγελμα, αντί να συνεχίσουν σπουδές, με ένα ποσόν που να αντιπροσωπεύει τις δαπάνες που θα κατέβαλλε εάν εσπούδαζαν.

-Αντικατάσταση του σημερινού συστήματος των δωρεάν παροχών (δωρεάν φοίτηση, δωρεάν βιβλία κ.λ.π.) με **σύστημα υποτροφιών και επιχορηγήσεων**. Το σημερινό σύστημα έχει οδηγήσει σε άμβλυση της συναισθησης του κόστους και της οικονομικής θυσίας που συνεπάγονται για τους φορολογούμενους οι δωρεάν εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Αντίθετα οι δωρεάν παροχές έχουν δημιουργήσει μια στάση περιφρόνησης που εκδηλώνεται με τις καταστροφές στα σχολικά κτίρια, το καψίμο των βιβλίων κ.λ.π.

-Εισαγωγή ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων στη διαχείριση των εκπαιδευτικών πόρων, με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση τους.

Η αντίληψη αυτή σημαίνει ενθάρρυνση του θεσμού της «χορηγίας» από ιδιωτικούς φορείς, ενθάρρυνση των γονέων να οργανώνουν, μέσα στα σχολεία, συμπληρωματικά αυτοχρηματοδοτούμενα προγράμματα αισθητικής αγωγής, ξένων γλωσσών, άθλησης κ.λ.π. Σημαίνει ακόμα καταλογισμό στους υπεύθυνους των φθορών που προκαλούνται από την ανεύθυνη συμπεριφορά.

Σημαίνει, τέλος, περιορισμό της σπατάλης του δημοσίου χρήματος με την καθιέρωση συστήματος δανεισμού των σχολικών βιβλίων, με την ίδρυση βιβλιοθηκών αντί της δωρεάν διανομής συγγραμμάτων, την προγραμματισμένη ίδρυση νέων σχολικών μονάδων με βάση χωροταξική μελέτη και ορθολογικά κριτήρια κι όχι με μικροκομματι-

κές σκοπιμότητες.

-Η αύξηση, τέλος, των κρατικών δαπανών για την παιδεία στα μέσα ευρωπαϊκά επίπεδα. Είναι αδιανόητο, αλλά και αποκαλυπτικό της δημαγωγίας περί «δωρεάν» παιδείας, η χώρα μας να έχει καθιερώσει το πλέον προωθημένο σύστημα δωρεάν παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και ταυτόχρονα να διαθέτει έναν από τους χαμηλότερους εκπαιδευτικούς προϋπολογισμούς.

2. Κατάργηση κάθε κρατικού μονοπωλίου

Δεύτερη προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό της παιδείας είναι η κατάργηση κάθε κρατικού μονοπωλίου στον εκπαιδευτικό τομέα. **Είναι απαράδεκτη για την εποχή μας, η απαγόρευση της ίδρυσης και λειτουργίας μη κρατικών ΑΕΙ** στη χώρα μας, καθώς και η διατήρηση του πνευματικού μονοπωλίου του ενός σχολικού βιβλίου ή του ενός συγγράμματος.

Η ισχύουσα συνταγματική απαγόρευση δεν μπορεί να αποτελεί άλλοθι για την συνέχιση της σημερινής υποκριτικής στάσης της Πολιτείας και όσων πολεμούν την ίδρυση ιδιωτικών ΑΕΙ. Γιατί στη χώρα μας, σήμερα, **ιδιωτική πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπάρχει**.

Είτε με την προσφυγή κατευθείαν στα πανεπιστήμια του εξωτερικού και την εν συνεχεία αναγνώριση των σπουδών, είτε με την προσφυγή σε ιδρύματα που λειτουργούν «παράνομα» στο εσωτερικό, **αλλά στην ουσία παρέχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση**, που επιτρέπει στους αποφοίτους τους να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε αναγνωρισμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Πρέπει να γίνει σαφές ότι το Σύνταγμα απαγορεύει απλά σε ιδιώτες να ιδρύουν πανεπιστήμια. Σύμφωνα με επίσημη γνωμοδότηση,

αδιαμφισβήτητου κύρους επιτροπής πανεπιστημιακών, νομομαθών και δικαστικών λειτουργών, που είναι κατατεθειμένη στο Υπουργείο Παιδείας από το 1990, είναι δυνατή η ίδρυση πανεπιστημίων από νομικά πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου, παρά την υφισταμένη συνταγματική απαγόρευση.

3. Σαφής διαχωρισμός μεταξύ τίτλων σπουδών και επαγγελματικών δικαιωμάτων

Η τρίτη τομή που απαιτείται είναι η άρση της υφισταμένης σύγχυσης ανάμεσα σε δύο θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα. Το δικαίωμα για μόρφωση και το δικαίωμα για επαγγελματική αποκατάσταση. Το πρώτο,

η Πολιτεία οφείλει να ικανοποιεί απεριόριστα, με μοναδική προϋπόθεση την ύπαρξη αντίστοιχων πνευματικών ικανοτήτων. Το δεύτερο, που επίσης έχει χρέος να ικανοποιεί, αποτελεί συνάρτηση της προσωπικής επιλογής του ατόμου, του επιπέδου εκπαίδευσης, αλλά και των δυνατοτήτων της οικονομίας και της αγοράς εργασίας.

Τα δύο αυτά δικαιώματα δεν ταυτίζονται κατ' ανάγκην. Η σύγχυση που επικρατεί ανάμεσα στα δύο ατομικά δικαιώματα, έχει οδηγήσει σε δύο αρνητικές πρακτικές στον εκπαιδευτικό τομέα, που πρέπει να αναθεωρηθούν: στον κεντρικό προγραμματισμό και τους ποσοτικούς περιορισμούς στον αριθμό των σπουδαστών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, κατά πρώτο λόγο.

Στην ενσωμάτωση στα πτυχία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων διαφόρων επαγγελματικών δικαιωμάτων και

προνομίων, που δημιουργούν τα περίφημα «κεκτημένα» δικαιώματα και οδηγούν σε τεχνητή διόγκωση της ζήτησης για τριτοβάθμια εκπαίδευση (π.χ. διάκριση των υπαλλήλων σε Α και Β κατηγορία, επετηρίδες, επιδόματα κ.λ.π.).

Ο προγραμματισμός και οι ποσοτικοί περιορισμοί του αριθμού των σπουδαστών, με στόχο εθνικού χαρακτήρα παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας, είναι και λανθασμένοι και αναποτελεσματικοί.

Λανθασμένοι, γιατί αγνοούν την πραγματικότητα της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, η οποία επιτρέπει την ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων και προσφέρει μεγαλύτερες δυνατότητες απασχόλησης στους Έλληνες πτυχιού-

χους. Αναποτελεσματικοί, γιατί οποιοσδήποτε περιορισμός ή προγραμματισμός στη χώρα μας, ανατρέπεται από το αναφαίρετο δικαίωμα αλλά και τη δυνατότητα πλέον κάθε ελληνικής οικογένειας να στέλνει για σπουδές τα παιδιά της στο εξωτερικό.

Εξίσου αναγκαίος είναι ο σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά δικαιώματα. Οι τίτλοι σπουδών πιστοποιούν την κατοχή συγκεκριμένων γνώσεων και η αξιοπιστία τους αποτελεί ευθύνη των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η ευθύνη για την παροχή αξιόπιστων επαγγελματικών υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο, ανήκει στα Επαγγελματικά Επιμελητήρια και τις επαγγελματικές ενώσεις που οφείλουν, από κοινού με την Πολιτεία, να προσδιορίσουν με εγκυρότητα και αυστηρότητα τις προϋποθέσεις άσκησης κάθε επαγγέλματος, με βάση τις

γνώσεις, αλλά και την εμπειρία και μοναδικό στόχο την εξυπηρέτηση και προστασία του κοινωνικού συνόλου.

Το πραγματικό όσο και υπαρκτό πρόβλημα **συσσώρευσης πτυχιούχων σε κορεσμένα επαγγέλματα** δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με διοικητικά μέτρα και τεχνητές διαχωριστικές γραμμές.

Αντιμετωπίζεται με την ευελιξία της αγοράς εργασίας, με την ικανότητα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων να προσαρμόζονται στις εξελίξεις και στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, και τέλος, με την εφαρμογή σοβαρών προγραμμάτων επαγγελματικού αναπροσανατολισμού. Η αναθεώρηση των ξεπερασμένων από τις εξελίξεις παραπάνω αντιλήψεων θα επιτρέψει

την **αντικατάσταση του συστήματος των Πανελληνίων εξετάσεων** για την είσοδο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ένα νέο σύστημα εισαγωγής οφείλει να στοχεύει στην κατάργηση των Δεσμών και την εξέταση των υποψηφίων σε ευρύτερο φάσμα μαθημάτων και ύλης. Ταυτόχρονα, δυνατότητα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα έχουν όλοι όσοι βαθμολογηθούν πάνω από μια αποδεκτή βάση (π.χ. 14/20) και με κριτήρια που θα μπορεί αυτόνομα να θέτει κάθε πανεπιστημιακό τμήμα.

4. Κατάργηση της διάκρισης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε Ανώτατη και Ανώτερη.

Η τέταρτη τομή, που επιβάλλεται να γίνει, είναι η κατάργηση της διάκρισης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε Ανώτατη και Ανώτερη, σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Ζούμε την εποχή των ανοικτών

συνόρων και της ελεύθερης διακίνησης των εργαζομένων. Η πραγματικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μας υποχρεώνει σε διπλή εναρμόνιση, ως προς τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και ως προς τα επαγγελματικά δικαιώματα.

Σήμερα, με το γενικό σύστημα αναγνώρισης διπλωμάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα ιδρύματα που παρέχουν μεταλυκειακή εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών

ετών, εντάσσονται στην ενιαία τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κατά συνέπεια, **τα ΤΕΙ θα λειτουργήσουν ή ως πανεπιστημιακά ιδρύματα ή ως Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης**. Αυτό που δεν μπορεί πλέον να συνεχιστεί είναι το σημερινό καθεστώς.

Όσοι αντιδρούν στη λειτουργία των ΤΕΙ ως ανωτάτων εκπαιδευ-

τικών ιδρυμάτων, ή αγνοούν την πραγματικότητα ή εθελουφλούν.

Η λύση αυτή σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι η επιβαλλόμενη μετατροπή των ΤΕΙ θα γίνει με απλή νομοθετική ρύθμιση. Αντίθετα, σημαίνει **ουσιαστική αναβάθμιση των ΤΕΙ**, με ακαδημαϊκά κριτήρια και αξιοκρατικές διαδικασίες. Ανάλογες ρυθμίσεις ακολουθήθηκαν στο παρελθόν, στις περιπτώσεις της Παντείου και της Χαροκοπείου Σχολής, που έγιναν πανεπιστημιακά ιδρύματα.

5. Οικονομική, επιστημονική και κοινωνική αναβάθμιση του Ελληνα εκπαιδευτικού.

Πέμπτη προϋπόθεση για την ποιοτική αναβάθμιση της παιδείας μας είναι η οικονομική, επιστημονική και κοινωνική αναβάθμιση του Ελληνα εκπαιδευτικού.

Είναι αδύνατο να υπάρξει ποιό-

***Είναι απαράδεκτη
για την εποχή μας,
η απαγόρευση της
ίδρυσης και
λειτουργίας
μη κρατικών
ΑΕΙ στη χώρα μας***

τητα με εκπαιδευτικούς ανεπαρκώς κλιματισμένους, χωρίς πρωτοβουλίες και πενιχρά αμειβόμενους. Η καθιέρωση **ιδιαιτέρου εκπαιδευτικού μισθολογίου** και η δραστική **αύξηση των αποδοχών** για τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση, αποτελεί στόχο υψίστης προτεραιότητας.

Η παράλληλη απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα –ιδιωτικά γραφεία, φροντιστήρια κ.λ.π.- δεν πρέπει να απαγορεύεται, αλλά να δηλώνεται, να φορολογείται και να συνεπάγεται διαφορετικό μισθολόγιο.

Το κόστος μπορεί να καλυφθεί από τα αντισταθμίσιμα που θα προκύψουν από την νέα θεώρηση της «δωρεάν παιδείας».

6.Αποστείρωση της Παιδείας από το μικρόβιο του κομματισμού.

Εκτη τομή, που επιβάλλεται να πραγματοποιηθεί, είναι η αποστείρωση της Παιδείας από το μικρόβιο του κομματισμού.

Ο κομματισμός που εισέβαλε ακάθεκτος στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, είτε ευθέως με τη λειτουργία των διαφόρων κομματικών παρατάξεων εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων, είτε έμμεσα με την θεσμοθέτηση διαδικασιών δήθεν «εκδημοκρατισμού» και «συμμετοχής» στα αντιπροσωπευτικά όργανα, μετέτρεψε το χώρο της παιδείας σε χώρο κομματικών αντιπαράθεσεων και ανταγωνισμών.

Αποτέλεσμα είναι **η εξαφάνιση της αξιοκρατίας** εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων και τελικά της ποιότητας από το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

Οφείλουμε να καταργήσουμε όλους τους μηχανισμούς που κατοχύρωσαν την εισβολή του κομματισμού στην Παιδεία και καθιέρωσαν την κομματική συναλλαγή αντί των αξιολογικών κρίσεων με κριτήρια εκπαιδευτικά και μόνο.

7.Αποκέντρωση του εκπαιδευτικού μας συστήματος

Έβδομη, τέλος, προϋπόθεση για την αναβάθμιση της Παιδείας μας είναι η αποκέντρωση του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Η ευρωπαϊκή πολιτική για τις περιφέρειες και η διεθνής τάση για αποκέντρωση και συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών και των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία, μας επιβάλλουν τολμηρή ανακατανομή αρμοδιοτήτων και αποφάσεων, ανάμεσα στο Υπουργείο Παιδείας, που θα διατηρήσει τον καθορισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, τη νομοθετική πρωτοβουλία και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος, και τις περιφέρειες, τις νομαρχίες, τους ΟΤΑ αλλά και τα επιμέρους ΑΕΙ, σχολεία και ΙΕΚ, που θα αποκτήσουν σημαντικά περιθώρια πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων στην εκπαιδευτική λειτουργία.

Πιστεύω ότι είναι επιτέλους η ώρα, ο πολιτικός κόσμος, οι φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας, η κοινωνία, να δούμε την οδυνηρή πραγματικότητα με ειλικρίνεια και αίσθημα ευθύνης και να τολμήσουμε να πάρουμε τις αναγκαίες αποφάσεις.

Είναι η στιγμή, καθώς κρίνεται το ευρωπαϊκό μέλλον μας, να αναλάβουμε όλοι τις ευθύνες μας απέναντι στα νιάτα αυτής της χώρας και να οδηγήσουμε επιτέλους τον ατέρμονο διάλογο και τις συζητήσεις για την Παιδεία σε ουσιαστικά αποτελέσματα.

Οι περίφημοι εθνικοί διάλογοι, τα εθνικά συμβούλια και οι εθνικές επιτροπές ως πάψουν να αποτελούν άλλοθι για να μην παίρνονται οι δύσκολες αποφάσεις ή να συγκαλύπτονται οι κυβερνητικές αποτυχίες.

*** Ο κ. Βασίλης Κοντογιαννόπουλος είναι πρώην Υπουργός Παιδείας και βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.**

Μη Φοβάστε τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια

Αποσπάσματα απο τη συνέντευξη του ΚΩΣΤΑ ΖΟΥΡΑΡΙ* στον Δ. Λάμπρου

(Αναδημοσίευση από την εφημερίδα Φοιτητική Επικοινωνία του 6/97)

-Κύριε Ζουράρι, το ιδιωτικό πανεπιστήμιο βρίσκεται “ante portas”. Τι αλλαγές θα επέλθουν;

Εξαρτάται, κατ’ αρχάς, από την φύση των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Είναι κάποιες ειδικότητες, όπως η Ιατρική, η Φυσική κ.ά, που κατά τη γνώμη μου δεν μπορούν να ενταχθούν σε ιδιωτικά πανεπιστήμια...

-Κι όμως, από τα πρώτα ονόματα ενδιαφερομένων που έχουν ακουστεί είναι του κ. Αποστολόπουλου του Ιατρικού Κέντρου, ο οποίος φέρεται ήδη να προετοιμάζεται για ίδρυση Ιατρικής Σχολής.

Κοιτάξτε, είναι πιθανόν, αλλά πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι χρειάζονται πολύ μεγάλες επενδύσεις, παράλληλα οι φοιτητές θα πρέπει να καταβάλλουν υψηλότερα διδάκτρα και βεβαίως απαιτείται ως εκ των ουκ άνευ αντίστοιχη νοσοκομειακή μονάδα, η οποία θα στηρίζει την έρευνα.

Γι αυτό κατά τη γνώμη μου, λίγοι θα έχουν τη δυνατότητα να προβούν σε τέτοιου είδους επενδύσεις.

-Διατυπώνεται συχνά η ένσταση ότι εφόσον οι θετικές, κατά κάποιο τρόπο, ειδικότητες απαιτούν υψηλές επενδύσεις, τα ιδιωτικά πανεπιστήμια θα ασχοληθούν με τις ανθρωπιστικές επιστήμες και τα περισσότερα δεν θα είναι τίποτα άλλο από μεγάλα “φροντιστήρια”.

Δηλαδή, εγώ νοικιάζω ένα κτίριο, προσλαμβάνω πέντε καθηγητές και χωρίς επενδύσεις σε εποπτικά μέσα, παρέχω διπλώματα Κοινωνιολογίας, Πολιτικών, Οικονομικών Επιστημών, Φιλοσοφικής.... Τι απαντάτε;

Δεν νομίζω. Ας απαντήσω κι εγώ με ένα παράδειγμα.

Στη Γαλλία υπάρχει τομέας ιδιωτικών πανεπιστημίων που

τελεί υπό την εποπτεία των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων και σας πληροφορώ ότι είναι σοβαρότατες σχολές, με πολύ ακριβά διδάκτρα και με ανεπτυγμένο σύστημα υποτροφιών.

Βεβαίως, η ίδρυση τέτοιων σχολών χρειάζεται την εποπτεία του κράτους χονδρικά, μιας εποπτευσής αρχής, μιας συλλογικής κοινότητας που λέγεται εθνική ή κοινωνική ή άλλη

*Πρέπει να ξαναδούμε
το σύστημα της
λεγόμενης δωρεάν
παιδείας που έχει στην
ουσία ως αποτέλεσμα
την επιδότηση των
πλουσίων
από τους φτωχούς.*

*Για να το πω
σημασιακά, το
Κολωνακι επιδοτείται
από το Κερασίμι*

και η οποία θα ορίζει συγκεκριμένα πλαίσια, ώστε να μην παραχθεί το γνωστό ελληνικό μπάχαλο.

-Μήπως ξεχνάτε ότι είναι διαφορετική η Ελλάδα από τη Γαλλία; Μήπως στην Ελλάδα, λόγω και των πελατειακών σχέσεων μεταξύ πολιτών και πολιτικών, το μπάχαλο -όπως το ονομάζετε- είναι αναπότρεπτο;

Ο ιδιωτικός τομέας χρειάζεται καλούς. Καμία επιχείρηση δεν πρόκειται να προσλάβει έναν τενεκέ, ας πούμε. Ρουσφέτι μπορεί να γίνει στην είσοδο.

Φέροντας πάλι το Γαλλικό παράδειγμα, βλέπω ότι πολλοί από αυτούς τους φοιτητές απορρίπτονται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

- Δηλαδή, κατά τη γνώμη σας, μπορεί να εφαρμοστεί.

Ναι, βέβαια, μπορεί να εφαρμοστεί. Αλλωστε, υπάρχει ήδη, όλες αυτές οι αμερικάνικες σχολές είναι μια τέτοια ενδιάμεση κατάσταση, η οποία δεν τελεί, μάλιστα, υπό την εποπτεία του Δημοσίου.

Θα πρέπει, λοιπόν, να δημιουργηθεί μια προοπτική με την εποπτεία του Δημοσίου, με όρους οι οποίοι θα είναι σε όλους γνωστοί.

Ετσι, θα μπορούσε να δημιουργηθεί κι ένα δευτερογενές πλεονέκτημα: η ελάφρυνση του δημόσιου προϋπολογισμού για την Παιδεία, που οδηγεί στο σχήμα λιγότεροι φοιτητές -περισσότερα λεφτά, και άρα σε βελτίωση της δημόσιας εκπαίδευσης.

- Δηλαδή, και στο Δημόσιο τομέα εσείς μιλάτε για ανθρωπιστικές επιστήμες που δεν χρειάζονται υψηλές επενδύσεις.

Η αλήθεια είναι ότι στις δικές μας επιστήμες δεν υπάρχει μεγάλη ζήτηση από την αγορά, δεν έχουν απορροφητικότητα, δεν έχουν γκλαμουριά...

- Η Φιλοσοφία, ας πούμε...

Αυτές είναι άχρηστες τελείως, αυτές μόνο το κράτος μπορεί να τις έχει. Παπυρολογία, παραδείγματος χάρη, Βυζαντινολογία...

Ποιος να ενδιαφερθεί; Δεν υπάρχει ζήτηση.

- Κατά τον ίδιο τρόπο, αυτό μπορεί να επεκταθεί και σε άλλες σχολές; Για παράδειγμα, ένα φημισμένο αμερικανικό πανεπιστήμιο ιδρύει Νομική σχολή στα πρότυπα του Γειλ. Η δική μας δημόσια Νομική σχολή δεν θα υποβαθμιστεί;

Ακούστε, ο τομέας της Νομικής είναι από τους λιγότερο διαπερατούς από τους ξένους.

Γιατί οιοσδήποτε ιδρύσει Νομική σχολή είναι υποχρεωμένος να διδάξει ελληνικό δίκαιο και βέβαια σε αμιγώς ελληνική γλώσσα.

- Δεν είναι αυτό το πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι ότι ενδεχομένως κάποιες τέτοιες σχολές, με το κύρος που φέρει το πτυχίο τους, θα έχουν απόφοιτους με πιο εύκολη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, γιατί και στην ίδια την Αμερική είναι διαφορετικό να έχεις πτυχίο Γειλ και διαφορετικό να 'χεις πτυχίο του πανεπιστημίου της Ιντιάνα... Τζόουνς (γέλια).

Αν σου διδάσκει τον Ελληνικό Αστικό Κώδικα, ο οποίος είναι δυσκολότατος, και το ελληνικό Εμπορικό Δίκαιο και το κάνει καλά τότε βεβαίως θα 'ναι καλή σχολή.

Αλλά, προσέξτε, δεν βλέπω το

λόγο να μην είναι καλή η Νομική Αθηνών ή Θεσσαλονίκης.

Μάλιστα, εγώ ξέρω ότι είναι καλές σχολές από τους φοιτητές που έρχονται στη Γαλλία για μεταπτυχιακά.

Είναι περίπου καλές και δεν είναι δύσκολο να γίνουν ακόμα καλύτερες.

- Σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες μας, η Εθνική Τράπεζα είναι από τους πρώτους υποψήφιους για την ίδρυση ιδιωτικού πανεπιστημίου...

Η Εθνική Τράπεζα είναι σα να λέμε το ελληνικό Δημόσιο.

Όταν μιλά κανείς για την Εθνική Τράπεζα, είναι σα να μιλά για την Ελλάδα. Οι μετοχές της ανήκουν στα ασφαλιστικά ταμεία των εργαζομένων, στην Εκκλησία, που αποτελεί εγγύηση ελληνικότητας. Μάλιστα, η ίδια η Εκκλησία θα μπορούσε να ιδρύσει ιδιωτικό πανεπιστήμιο.

- Ωραία, υποθέτουμε ότι η Εθνική Τράπεζα ιδρύει ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Πως ακριβώς φαντάζεστε την εποπτεία που λέτε;

Θα βάλει δέκα ανθρώπους σαν εμένα, διαφόρων ειδικοτήτων και γενικότερης αποδοχής, ώστε να ελέγχουν τους σκοπούς που εξυπηρετεί η ίδρυση του Πανεπιστημίου. Κι αυτό είναι εύκολα ανιχνεύσιμο.

Δεν πρέπει να φοβάστε το άνοιγμα της Ελλάδος. Εγώ, που ξέρετε

ότι είμαι ο πιο ελληνοκεντρικός και που τρέφω απέραντη περιφρόνηση προς το ελληνικό πανεπιστήμιο, του οποίου το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι εισαγόμενα αφασικά μαλάκια και αγράμματοι εντελώς, τριτοκλασάτοι καθηγητές πανεπιστημίων του εξωτερικού, δεν φοβάμαι το άνοιγμα στον κόσμο.

Ο ελληνικός εφοπλισμός, π.χ., δεν φοβήθηκε ποτέ και μεγαλουργεί. Η Ελλάδα δεν φοβάται το συναγωνισμό.

Γιατί ο πολιτισμός της έχει ισχυρότατα στοιχεία.

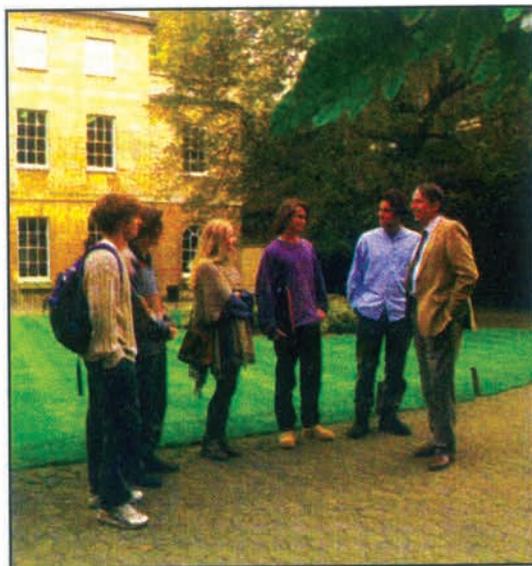
Φρονώ, λοιπόν, ότι αν υπάρχει ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση θα βελτιωθεί αυτομάτως και η δημόσια.

- Από την αναφορά σας στους καθηγητές των ελληνικών πανεπιστημίων, προκύπτει ότι

λίγοι από αυτούς αξίζουν. Τι θα γίνει στην περίπτωση που αυτοί οι λίγοι προτιμήσουν να στελεχώσουν το ίδρυμα ενός ισχυρού οικονομικού παράγοντα, λόγω οικονομικών απολαβών αλλά και συνθηκών εργασίας;

Το ελληνικό Δημόσιο είναι πλουσιότατο. Είμαστε 26οι σε 200 χώρες και έχουμε τη δυνατότητα ως Δημόσιο να σαρώσουμε οποιαδήποτε ξένη επέμβαση.

Διότι έχουμε ένα ουσιαστικό πλεονέκτημα. Αυτό είναι ότι οι ιδιώτες-επενδυτές θέλουν από κάποια στιγμή και πέρα να πάρουν πίσω τα λεφτά τους, ενώ το Δημόσιο έχει τη δυνατότητα να έχει παραγωγικότητα, χωρίς

ουσιαστική χρονολόγηση.

- Πιστεύετε, δηλαδή, ότι οι καλοί καθηγητές θα παραμείνουν στο δημόσιο πανεπιστήμιο, παρά τις καλύτερες συνθήκες και τους υψηλότερους μισθούς;

Στην πράξη, εκτός από ορισμένους τομείς ο ιδιωτικός τομέας δεν θα δώσει υψηλότερους μισθούς και εν πάση περιπτώσει αν το ελληνικό πανεπιστήμιο θέλει να αντέξει το συναγωνισμό, θα πρέπει να αυξήσει τους μισθούς του μόνιμου προσωπικού.

Επίσης, πρέπει να ξαναδούμε το σύστημα της λεγόμενης δωρεάν παιδείας που έχει στην ουσία ως αποτέλεσμα την επιδότηση των πλουσίων από τους φτωχούς.

Για να το πω σχηματικά, το Κολωνάκι επιδοτείται από το Κερατσίνι. Ή όπως ο μέγας Αριστοτέλης έγραψε: “Και το άνισον δίκαιον εστί, αλλά ου τοις πάσιν, αλλά τοις ανίσοις”. Δηλαδή όταν έχεις κοινωνική ανισότητα, πρέπει να εφαρμόσεις άνισο δίκαιο.

Όταν εξισώνεις την κόρη μου με ένα συνομήλικό της κορίτσι από το Κερατσίνι, τότε ουσιαστικά βάζεις το Κερατσίνι να επιδοτεί την κόρη μου, το κάθε πλουσιοκόριτσο.

Φταίμε κι εμείς, τα χρόνια του φοιτητικού συνδικαλισμού μας αποβλάκωσαν, θα έλεγα, και δεν βλέπαμε ότι γινόταν έμμεση επιδότηση των πλουσίων από τους φτωχούς.

Πρέπει, λοιπόν, να υπάρχει μια κλιμακούμενη ανταποδοτική δυνατό-

τητα εκ μέρους των “εχόντων”, σε συνδυασμό με ένα σύστημα διευρυνμένων υποτροφιών για τα παιδιά των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων.

- Ολο, λοιπόν, αυτό το άνοιγμα τι συνέπειες θα έχει;

Ακούστε, το πρόβλημα είναι γενικότερο κι έχει να κάνει με τη σχέση της κοινωνίας με τον εαυτό της και την παιδεία.

Τάση της σύγχρονης κοινωνίας είναι το σύνολο κάθε ομάδας ηλικίας να περνάει από ένα παρατεταμένο σύστημα σπουδών.

Αυτή τη στιγμή εμείς έχουμε χαμηλά ποσοστά. Ακόμη κι αν βάλουμε τους φοιτητές εξωτερικού, το

ποσοστό των σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι 40% και πρέπει να φτάσει στο 60-70%.

- Κύριε Ζουράρι, γιατί χρειαζόμαστε ένα τόσο μεγάλο ποσοστό εξειδικευμένων ατόμων; Μήπως μας εκπαιδεύουν για να υπηρετήσουμε ένα συγκεκριμένο σύστημα, σε έναν πλανήτη γεμάτο πολυεθνικές εταιρείες;

Μπα, δεν νομίζω. Εμείς οι Έλληνες, σε αντίθεση με τις ευρωδυτικές και τις αμερικανικές κοινωνίες, έχουμε κάτι που καμιά χώρα του δυτικού κόσμου δεν έχει. Εμείς και οι Κινέζοι.

Οι πιο παλιοί λαοί στον πλανήτη. Τι είναι αυτό; Η μόρφωση.

Πάνω απ’ όλες τις αξίες, τοποθετούμε τη μόρφωση, ενώ στις δυτικές κοινωνίες η μόρφωση είναι πολύ χαμηλής προτεραιότητας επιδίωξη του

Εγώ, που ξέρετε ότι είμαι ο πιο ελληνοκεντρικός και που τρέφω απέραντη περιφρόνηση προς το ελληνικό πανεπιστήμιο, δεν φοβάμαι το άνοιγμα στον κόσμο

ατόμου.

Στη δυτική Ευρώπη π.χ. ο γιος του εργάτη γίνεται αυτονόητα εργάτης.

Ενώ οι Έλληνες θεωρούν αυτή την κατάσταση μεταβατική. Υπάρχει μια εμμονή στη μόρφωση στην Ελλάδα, ασχέτως αν καμιά φορά η μόρφωση υποβιβάζεται στο “να πάρει το παιδί χαρτί”.

Από εκεί και πέρα, όλοι αυτοί οι επιστήμονες που θα παραχθούν και δεν θα μπορούν να απασχοληθούν στο επάγγελμά τους, θα ανοίξουν ... σουβλατζίδικα.

- Θα ανοίξουν ή θα υπάρξει κοινωνική ένταση;

Είναι πιθανόν. Αλλά εγώ λέω πάντα ότι είναι καλύτερα να ‘χεις μια κοινωνική εξέγερση που γίνεται από μορφωμένους, γιατί αυτή η εξέγερση θα προκαλέσει μικρότερη ζημιά, από τα εξεγείρονται τα στίφη. [...]

- Για να επανέλθουμε στο θέμα των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Εάν το Δημόσιο, όπως λέτε, απαλλαγεί από την τεράστια δαπάνη για τις σπουδές τόσοσων φοιτητών και δεν στραφεί προς τη βελτίωση των δημοσίων πανεπιστημίων αλλά προς την ακόμη μεγαλύτερη παραμέλησή τους τι θα γίνει;

Δεν είναι λογικό αυτό. Είναι πιθανόν, στη Ελλάδα ζούμε άλλωστε, αλλά θεωρητικά η στοχοθεσία θα είναι ευχερέστερη.

Ακόμη κι αν το ιδιωτικό πανεπιστήμιο πάρει τους πλούσιους, το κράτος μπορεί να δώσει έμφαση στο δημόσιο χαρακτήρα των δικών του πανεπιστημίων και να ενισχύσει έτσι τα οικονομικά κατώτερα κοινωνικά στρώματα.

Θα συμβεί τότε το φαινόμενο, το προ εικοσαετίας, όταν τα καλά Γυμνάσια στην Ελλάδα ήταν μόνο δημόσια, πριν έρθει το ΠΑΣΟΚ και κάνει ταξική την Παιδεία και επαναφέρει τα πράγματα στη γνήσια καπιταλιστική τάξη, στο να έχουν οι πλούσιοι καλύτερη εκπαίδευση για τα “πλουσιόπαιδα” τους.

- Ενα μέτρο σύγκρισης είναι η κρατική με την ιδιωτική τηλεόραση;

Όντως, είναι πολύ εύστοχο παράδειγμα.

Σας πληροφορώ, το ξέρετε ίσως, ότι η αξιοπιστία της ΕΡΤ είναι πολύ μεγαλύτερη απ’ αυτή των ιδιωτικών καναλιών.

Κι εδώ έχουμε ένα προϊόν και βλέπουμε ότι, παρότι η ΕΡΤ υπονομεύεται από τους ίδιους τους δημοσιογράφους της, καταφέρνει να κερδίζει τη μάχη της αξιοπιστίας.

- Όλοι αυτά διατεινόμαστε στις παρέες μας αλλά στο σπίτι “παίζει” στη διαπασών ο Τριανταφυλλόπουλος.

Είναι ένα πετυχημένο παράδειγμα αλληλοσυμπλήρωσης. Χρειάζεται και το Δημόσιο (ΕΡΤ) για τα σοβαρά όπως οι ειδήσεις και το ιδιωτικό αν θες να δεις ξέκωλα κλπ.

Και ξανατονίζω εδώ ότι η ΕΡΤ υπονομεύεται εκ των έσω. [...]

- Κύριε Ζουράρι, σας ευχαριστούμε πολύ.

Κι εγώ σας ευχαριστώ.

*** Ο Κώστας Ζουράρις είναι πολιτειολόγος, συγγραφέας και καθηγητής σε Γαλλικό Πανεπιστήμιο.**

Οι Θέσεις του ΠΑΣΟΚ για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Απόψεις των κ.κ. Κ. Σημίτη, Γ. Παπανδρέου, Ευ. Βενιζέλου,
Κ. Σκανδαλίδη και άλλων

Το ζήτημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απασχολεί συχνότατα τον πολιτικό κόσμο, καθώς όλοι ανεξαρτήτως πεπειθήσεων αναγνωρίζουν ότι το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι αποτελεσματικό και τα πανεπιστήμια δεν λειτουργούν όπως θα έπρεπε. Κάθε τόσο βγαίνει στην επιφάνεια το θέμα της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων ως εναλλακτική λύση στο πρόβλημα της Παιδείας.

Είναι χρήσιμο λοιπόν να δούμε τις θέσεις των εκπροσώπων του κυβερνώντος κόμματος για το θέμα αυτό, τα δύο τελευταία χρόνια.

Από το Μάιο του 1995, ο τότε Υπουργός Παιδείας Γ. Παπανδρέου είχε καταθέσει προτάσεις στην Επιτροπή για την αναθεώρηση του Συντάγματος που αφορούσαν στη **δυνατότητα ίδρυσης σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης** και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Τότε, ο Υπουργός Δικαιοσύνης και εισηγητής του ΠΑΣΟΚ στην Επιτροπή Ευ. Βενιζέλος δήλωνε στη συνεδρίαση της 14/11/95: “Ως προς το άρθρο 16 του Συντάγματος, η θέση του ΠΑΣΟΚ

είναι πως τα πανεπιστήμια πρέπει οπωσδήποτε να είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Και το διατυπώνω έτσι γιατί θέλω να αφήσω ένα περιθώριο για τη συζήτηση και των σκέψεων του Υπουργείου Παιδείας που μιλάει σε κάθε περίπτωση και χωρίς καμμία εξαίρεση για νομικά πρό-

σωπα δημοσίου δικαίου. Και εγώ πιστεύω ότι γι αυτό **δεν χρειάζεται καμμία αναθεώρηση του άρθρου 16, παρ.5”**.

Στη συνέντευξη τύπου που ακολούθησε, ο Γ. Παπανδρέου τόνισε ότι ο ίδιος προσωπικά δεν έχει κανένα ιδεολογικό πρόβλημα με τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και επανέλαβε για πολλοστή φορά την εισήγησή του στην Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος για την δυνατότητα

“Εμείς δεν θέλουμε

πανεπιστήμια -

επιχειρήσεις...

Η συνταγματική

ρύθμιση που υπάρχει

είναι δεσμευτική”

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ

ίδρυσης σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Πάντως τόνισε ότι θεωρεί προτεραιότητά του την αναβάθμιση των δημοσίων πανεπιστημίων.

Η συζήτηση για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια φούντωσε και πάλι μετά από μακρά περίοδο ηρεμίας τον Απρίλιο του 1996, όταν παρουσιάστηκαν τα συμπεράσματα του ΟΟΣΑ για την ελληνική παιδεία από έρευνα που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του τότε Υπουργού Παιδείας Γ. Παπανδρέου.

Ένα από τα κύρια συμπεράσματα ήταν ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να αντιμετωπίσει το ζήτημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων για να περιορίσει τη φοιτητική μετανάστευση.

Λίγες μόλις μέρες αργότερα στη συνεδρίαση των πρυτάνεων, εμφανίζεται το κείμενο με τις παλαιότερες προτάσεις Παπανδρέου με μία πρόσθετη πρόταση, αυτή που αφορούσε τη μετατροπή των κρατικών πανεπιστημίων σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

Παρόλο που ο υπουργός υποστήριξε ότι πρόκειται για λάθος, ο Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Πασοκ Κ. Σκανδαλίδης κατηγόρησε εμμέσως τον κ. Παπανδρέου ότι ασκεί επιμέρους πολιτική χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις προγραμματικές δεσμεύσεις για τη διασφάλιση του δημόσιου δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης.

Η νεολαία ΠΑΣΟΚ απείλησε να “καρτατομήσει” τον υπουργό αν οι

θέσεις του δεν ταυτίζονται με αυτές του Κινήματος, ενώ ο τότε υφυπουργός Παιδείας Γ. Πασχαλίδης δήλωσε ότι “πρέπει να σταματήσει το παραλήρημα γύρω από ξεπερασμένα ταμπού” και ότι “ένα μεγάλο μέρος των ιδιωτικών πόρων θα μπορούσε να προσανατολιστεί στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας, με ρυθμίσεις που θα συναποφασίσουν υπουργείο Παιδείας και πανεπιστήμια”.

Το Μάιο του 1996, από το βήμα της Βουλής, ο Γ. Παπανδρέου υποστήριξε ότι θα πρέπει και άλλοι φορείς με τη μορφή Νομικών Προσώπων Δημοσίου

Δικαίου να μπορούν να ιδρύουν ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τονίζοντας ότι “σήμερα έχουμε καταστροφή της λογικής της δωρεάν παιδείας, η οποία μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με τη διεύρυνση των θέσεων που μπο-

ρεί να προσφέρει η κοινωνία στα παιδιά που θέλουν να φοιτήσουν σε πανεπιστήμιο”.

Διευκρίνισε στη συνέχεια ότι το θέμα της λειτουργίας ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τη μορφή Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου είναι τελείως διαφορετικό και έχει σχέση με την αναβάθμιση του δημόσιου τομέα που αποτελεί στόχο της κυβέρνησης.

Στις 30/5/96 με αφορμή την απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας για την αναγνώριση πτυχίου ξένου πανεπιστημίου με μερική φοίτηση σε κολλέγιο, ο Γ. Παπανδρέου δήλωσε ότι “η πανεπιστημιακή εκπαίδευση παρέχεται και θα παρέχεται μόνο από τα δημόσια ελληνικά πανεπιστήμια και

από τα Ιδρύματα που θα δημιουργήσουν άλλα **νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου**", ενώ σε ότι αφορά τα ΕΕΣ τόνισε ότι "είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο ουσιαστικά έχει σχέση με τη ζήτηση από γονείς και παιδιά για τριτοβάθμια εκπαίδευση...

Πρέπει να απαντήσουμε στη ζήτηση αυτή με την αναβάθμιση, την αναδιάρθρωση των δημοσίων πανεπιστημίων".

Την επόμενη μέρα, σε συνέντευξη τύπου, ο πρωθυπουργός Κ.Σημίτης διευκρίνισε ότι "εμείς δεν θέλουμε πανεπιστήμια-επιχειρήσεις...

Η συνταγματική ρύθμιση που υπάρχει είναι δεσμευτική, είναι γνώμονάς μας και αποτελεί καθοδήγηση για την πολιτική μας".

Για τη δυνατότητα ίδρυσης πανεπιστημίων από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου σημείωσε: "Τα δημόσια πανεπιστήμια της χώρας έχουν τη δυνατότητα να οργανωθούν κατα διαφορετικούς τρόπους.

Οι νομικές μορφές μπορεί να είναι διαφορετικές. Το θέμα είναι στην ουσία ποιος κατευθύνει την παιδεία και εμείς έχουμε ως κριτήριο το Σύνταγμα".

Το θέμα της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων επανέρχεται στο προσκήνιο ένα χρόνο αργότερα, με αφορμή τις προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος και αφού ήδη ο Υπουργός Παιδείας Γ.Αρσένης έχει εξαγγείλει αλλαγές στο πανεπιστημιακό σύστημα που ξεφεύγουν από τα στενά πλαίσια της δημόσιας και δωρεάν Παιδείας.

Κατά τη συνεδρίαση του Εκτελεστικού γραφείου, στις 27/5/97. στελέχη όπως οι κύριοι Λαλιώτης, Πρωτόπαππας, Τσουκάτος και Δασκαλάκης διατυπώνουν διάφορες απόψεις για ενδεχόμενη **λειτουργία πανεπιστημίων που θα ανήκουν σε νομικά πρόσωπα, δεν θα είναι κερδοσκοπικά και στα οποία θα καταβάλλο-**

νται διδάκτρα, ενώ ο γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής κ. Κ.Σκανδαλίδης δηλώνει ότι η ουσία του άρθρου του ισχύοντος Συντάγματος που αναφέρεται στο δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης δεν πρόκειται να αναθεωρηθεί.

Η νεολαία ΠΑΣΟΚ με πρόσφατη ανακοίνωσή της υποστηρίζει ότι "Λόγοι ακαδημαϊκοί, εκπαιδευτικοί, κοινωνικοί, πολιτισμικοί, εθνικοί και ανθρωπιστικοί αποκλείουν την ίδρυση ενός ιδιωτικού μη κρατικού πανεπιστημίου.

Η νεολαία ΠΑΣΟΚ θεωρεί **αδιαπραγμάτευτο το δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης**, αντιλαμβάνεται τη γνώση ως κοινωνικό αγαθό που προσφέρεται δωρεάν από την Πολιτεία και ποτέ δεν μπορεί να αποδεχθεί τη λειτουργία ιδρυμάτων που βρίσκονται εκτός της ακαδημαϊκής δεοντολογίας και του κοινωνικού ελέγχου".

Στο ίδιο κείμενο όμως, η νεολαία ΠΑΣΟΚ υπεραμύνεται των προτάσεων Αρσένη για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Ακολουθεί σφοδρή σύγκρουση στο Υπουργικό Συμβούλιο με υπέρμαχους της ίδρυσης πανεπιστημίων από κοινωνικούς φορείς και δωρητές τους Χ.Πρωτόπαππα, Ν.Χριστοδουλάκη, Σ. Τζουμάκα και Β.Παπανδρέου.

Οι πλέον πρόσφατες δηλώσεις ανήκουν στον πρώην υπουργό Γ.Α.Μαγκάκη, ο οποίος σε συνέντευξή του στην εφημερίδα 'Νίκη', τόνισε ότι "αποτελεί δημοκρατική κατάκτηση ο δημόσιος χαρακτήρας της εκπαίδευσης. Το ότι έχει τα χάλια της η δημόσια εκπαίδευση, αυτό δεν αποτελεί λόγο να την παρακάμψουμε...

Ας είμαστε ρεαλιστές. Σοβαρά, **πραγματικά πανεπιστήμια δεν μπορούν να δημιουργηθούν από ιδιώτες.**

Ποιος επιχειρηματίας θα αναλάμβανε τέτοιο κόστος;

... Αν κάτι θα έβλεπα θετικά θα ήταν στα δημόσια ΑΕΙ να αρθεί ο δωρεάν χαρακτήρας της εκπαίδευσης".

Κρατικά και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΗ*

(Αναδημοσίευση από τον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 19/9/96)

Εδώ και τέσσερα χρόνια η τύχη μου επιφύλαξε την δυνατότητα να φοιτώ ταυτόχρονα στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της ελληνικής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Θα ήθελα λοιπόν να εκφράσω τις απόψεις μου αναφορικά με το επίπεδο των προσφερομένων υπηρεσιών στους φοιτητές της χώρας μας.

Θα ήταν εύκολο η επιστολή αυτή να έπαιρνε τη μορφή ενός απολογισμού εντυπώσεων και μιας γενικόλογης τοποθέτησης **απέναντι στον δημόσιο υδροκεφαλισμό και στον ιδιωτικό τυχοδιωκτισμό** με την ανάλογη βέβαια εκτόξευση κατηγοριών. Αυτά όμως είναι λίγο έως πολύ γνωστά σε όσους έχουν ασχοληθεί με τα θέματα παιδείας στην χώρα μας.

Σκοπός μου είναι να περιγράψω την κατάσταση που αντιμετώπισα ο ίδιος κατά την μετάβασή μου από τη δεύτερη στην τρίτη βαθμίδα της εκπαίδευσης καθώς και να εκφράσω την αποψη μου σχετικά με την κρατική αναγνώριση των ιδιωτικών κολλεγίων.

Από τα πρώτα φοιτητικά μου χρόνια γεύτηκα τις δύο πλευρές της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης. **Από την μια, το κρατικό δύσκαμπτο ίδρυμα**, υπεράριθμο, με σοβαρές ελλείψεις στον οργανωτικό και υλικοτεχνικό τομέα, αναχρονιστικό, αναξιόπιστο, αλλά με πολύτιμο διδακτικό προσωπικό. **Από την άλλη το ιδιωτικό αλλοδαπό σύστημα:** οργάνωση, επιλογή, ευελιξία αλλά αμφιβόλου ποιότητας καθηγητές και ορατές τάσεις κερδοσκοπίας.

Ενταγμένο στην λογική των δημο-

σίων υπηρεσιών το κρατικό ίδρυμα ουδόλως με εξέπληξε. Γραφειοκρατία, καθυστέρηση, κομματικές αντιπαράθεσεις ανάμεσα στους «βαμμένους» καθηγητές και φοιτητές, εξαντλητικές απεργίες. Και όλα αυτά μέσα σε ένα **αναχρονιστικό και κραυγαλέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας** που υπονομεύει το ίδιο τον διδακτικό χαρακτήρα του πανεπιστημίου.

Προκλητική ανοχή των πρυτανικών αρχών απέναντι σε καθηγητές φαντομάδες, αδυναμία των καθηγητών να επιβληθούν στα αμφιθέατρα, ανικανότητα των φοιτητών να επιβληθούν στους εαυτούς τους. Ανάμεσα στην ακατάσχετη κομματική συνθηματολογία των διαδρόμων και υπό τους ήχους των ζαριών του ταβλιού του άνω διαζώματος, ο Έλληνας φοιτητής, φορέας της «λυκειακής» αντίληψης της λούφας, είναι καταδικασμένος να διεκδικήσει με αξιώσεις την κληρονομιά του ωχαδερφισμού σε μια κοινωνία που θέλει να εντάξει πρώιμα τους νέους της σε ψηφοφόρους, υπέρμαχους ιδεών και αξιών που ποτέ δεν γνώρισαν.

Τα πολλές φορές «παλαιομοδίτικα» και ανακριβή πανεπιστημιακά συγγράματα, σε συνδυασμό με εξετάσεις-παρωδία όπου το σκονάκι και η αντίγραφή –de facto πλέον αναγνωρισμένα- θεωρούνται τα εκ των ουκ άνευ της επιτυχίας, έρχονται να **ολοκληρώσουν την εικόνα της συνολικής αποσύνθεσης** που χαρακτηρίζει το παρόν και υποθηκεύει το μέλλον των κρατικών πανεπιστημίων.

Δεν αξιώνει βέβαια κανείς, μέσα

σε ένα τέτοιο περιβάλλον αυθαιρεσίας και επιπολαιότητας, να επιδειχθεί το επιθυμητό έργο.

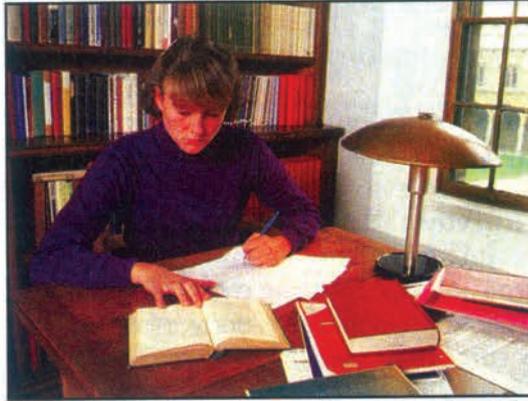
Σε μια χώρα που υπολειτουργεί, όπου οι αργίες και οι απεργίες έγιναν το σήμα κατατεθέν ενός ολόκληρου λαού, όπου το βραχυπρόθεσμο πολιτικό κόστος υπερτερεί σε βάρος της μακροπρόθεσμης κοινωνικής ευημερίας και η φορολογία εκείνων που πραγματικά προσθέτουν στο ΑΕΠ μετατρέπεται σε εισόδημα εκείνων που δεν προσφέρουν, **η εκπαίδευση, ο ακρογωνιαίος λίθος κάθε κοινωνίας, δεν θα μπορούσε να αποτελεί την εξαίρεση.** Απλούστατα, τα ελληνικά πανεπιστήμια, ως προθάλαμοι της δημοσιοϋπαλληλικής νοοτροπίας, προετοιμάζουν την νέα γενιά των κρατικών λειτουργών, περισσότερο οκνηρών και αντιπαραγωγικών. Λίγοι οι τυχεροί, πολλοί οι άτυχοι. Μία διέξοδος στο εξωτερικό για μεταπτυχιακά είναι ότι καλύτερο δύναται να επιδιώξει ο Έλληνας φοιτητής και μαζί μ' αυτόν ο μελλοντικός του εργοδότης.

Ο ανά τον κόσμο ρόλος των πανεπιστημίων, που θέλει τα ιδρύματα αυτά ζωντανούς οργανισμούς έρευνας άρρηκτα συνδεδεμένους με την παραγωγή, τις επιχειρήσεις και την έρευνα ηχεί στα ελληνικά ώτα σαν ένα μέρος ενός φουτουριστικού σχεδίου **τερματισμού της βολής εκατοντάδων ευθυνόφοβων καρεκλοκρατούντων.**

Παρ' όλες τις μομφές, δεν είμαι επ' ουδενί θιασιώτης της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Ούτε υπεραμύνομαι της κατάργησης της δημόσιας παιδείας. Απλώς, οφείλω να παραθέσω ορισμένες διαπιστώσεις. Στο ιδιωτικό «πανεπιστήμιο» -ναι, ας το ονομάσουμε και αυτό πανεπιστήμιο- υπάρχει αν μη τι

άλλο **σοβαρότητα και επαγγελματισμός,** στοιχεία που τόσο ελλειματικά είναι στην ελληνική κοινωνία. Αυτά, ενεργοποιούν τους μηχανισμούς αυτοελέγχου με αποτέλεσμα να περιορίζονται στο ελάχιστο οι περιπτώσεις εκτροπής των φοιτητών αλλά και των καθηγητών από το έργο τους.

Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με την αυστηρότητα των πρυτανικών αρχών και μέσα σε ένα κλίμα απουσίας, έστω και ψήγματος, κομματικοποίησης, συνθέτουν **μια εικόνα σαφώς καλύτερη από αυτή των κρατικών ιδρυμάτων.**

Ο κίνδυνος βέβαια πάντα ελλοχεύει, και αυτός δεν είναι άλλος από την κερδοσκοπία που εμφανίζεται στα ιδιωτικά ιδρύματα. Ας μην εθελotuφλούμε κύριοι.

Δεν χρειάζεται να είναι κάποιος μεταπτυχιακός φοιτητής στα οικονομικά

για να γνωρίζει ότι η κερδοσκοπία είναι σύμπτωμα ελλιπούς λειτουργίας ενός οικονομικο-κοινωνικού συστήματος. Και στην προκειμένη περίπτωση η νόσος ακτινογραφείται στην έλλειψη θάρρους και αποφασιστικότητας από τις κυβερνήσεις να μεταβάλουν ένα καθεστώς που παγιδεύει τα Ελληνόπουλα ανάμεσα σε άδικα και όχι αντιπροσωπευτικά συστήματα εισαγωγής στα δημόσια πανεπιστήμια από τη μια και ακαθορίστου νομικού πλαισίου και αναγνώρισης ιδιωτικά ιδρύματα από την άλλη.

Ολόκληρη η ελληνική κοινωνία **παγιδεύεται από τη ρητορική της «δωρεάν δημόσιας εκπαίδευσης»** που -κατά τη γνώμη μου- αυτό που προσφέρει σήμερα το ελληνικό κράτος ούτε δωρεάν διατίθεται (πρώτον γιατί με την κακοδιαχείριση ο κάθε φοιτητής κοστίζει πολύ ακριβά σε κάθε

Ελληνα φορολογούμενο και δεύτερον η ελληνική οικογένεια καλείται να προπληρώσει πολλαπλώς τα διδάκτρα όταν στέλνει τα παιδιά της σε πανάκριβα φροντιστήρια ήδη από το Γυμνάσιο και όταν εκ των πραγμάτων είναι αναγκασμένη να τα στείλει στο εξωτερικό για δαπανηρά μεταπτυχιακά), αλλά ούτε και ουσιαστική εκπαίδευση μπορεί να χαρακτηριστεί για τους λόγους που προανέφερα.

Πρέπει όλοι να καταλάβουμε ότι **το ιδιωτικό πανεπιστήμιο δεν είναι μια ευρεσιτεχνία της ελεύθερης αγοράς** αποσκοπώντας στο εύκολο κέρδος, αλλά αποτελεί μια κοινωνική ανάγκη και έρχεται να **καλύψει την αδυναμία του κράτους** να προσφέρει ευκαιρίες για εκπαίδευση και επαγγελματική αποκατάσταση, με άλλα λόγια την αποτυχία του κράτους να καλύψει το σύνολο της ζήτησης για παιδεία.

Είναι κρίμα λοιπόν να αναλώνεται το εξαιρετικά αξιόλογο επιστημονικό δυναμικό της χώρας μας σε πανεπιστήμια που χρονίως νοσούν. Η Ελλάδα «εξάγει» καθηγητές σε όλο τον κόσμο. Παράλληλα, τεράστια ποσά συναλλάγματος σπαταλώνται σε πανεπιστήμια του εξωτερικού εξαιτίας της αδυναμίας κατάρτισης εγχωρίων αξιόπιστων και ολοκληρωμένων μεταπτυχιακών προγραμμάτων. Αλλά και στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών η κατάσταση δεν αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας.

Το κύμα πανεπιστημιακής μετανάστευσης προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα της Μεγάλης Βρετανίας (είναι γνωστή πλέον η κατάσταση με τα foundation programmes) είναι πλέον ανησυχητικό.

Ας αφήσουμε λοιπόν τις πρυτανικές αρχές και τους καθ' ύλην αρμοδίους αντί να μοχθούν για την «μεταμόρφωση» των πανεπιστημίων να αλωνίζουν τα media ασχολούμενοι με το να επιρίπτουν ευθύνες για τις –συνηθισμένες πλέον– καταστροφές των γνωστών-αγνώστων και **ας κατοχυρώ-**

σουμε συνταγματικά τα ιδιωτικά πανεπιστήμια ακριβώς έτσι όπως κατοχυρώνονται στις ανεπτυγμένες χώρες του δυτικού πολιτισμού. Κάτι τέτοιο θα επιδράσει ως καταλύτης, θα αποτελέσει την ιδανικότερη ψυχρολουσία και, μέσω του ανταγωνισμού, υπό το φως της ολικής διάλυσης, θα καταστήσει επιβεβλημένη **την αναβάθμιση των κρατικών ιδρυμάτων.**

Ελλιπή κονδύλια; Σίγουρα. Γιατί όμως ο Έλληνας φορολογούμενος να τροφοδοτεί μια ακόμα προβληματική επιχείρηση; Γιατί στην Ελλάδα να διατηρείται ο θεσμός του αιώνιου φοιτητή, στερώντας από τους συναδέλφους του μια ανετότερη φοιτητική ζωή μέσω υποτροφιών για εξοπλισμό και έρευνα; Αυτό που προέχει είναι η θεσμική ανανέωση που επιβάλλει και την ριζική αλλαγή της αρτηριοσκληρωτικής αντίληψης των πρυτάνεων, καθηγητών και φοιτητών.

Προηγείται η βούληση. Και αυτή θα επέλθει **υπό τον φόβο του ανταγωνισμού.** Στις ανεπτυγμένες χώρες τα περισσότερα κονδύλια που απευθύνονται στα πανεπιστήμια είναι ιδιωτικά. Οι επιχειρήσεις εμπιστεύονται την έρευνα των φοιτητών, η νέα τεχνολογία δημιουργείται στους κόλπους του πανεπιστημίου.

Όταν λοιπόν δείξουμε σοβαρότητα σε οργανωτικό επίπεδο, αποβάλλουμε τα σύνδρομα μεγαλομανίας και αταβισμού, όταν επιτέλους αποφασίσουμε να είμαστε παραγωγικοί ως έθνος και καταλάβουμε ότι το σημερινό πολιτικό κατεστημένο δεν επιθυμεί επιστήμονες αλλά εξ απαλών ονύχων φανατισμένους ψηφοφόρους, τότε θα εμφανιστούν τα κονδύλια και μαζί μ'αυτά η αναβάθμιση. Εως τότε είμαστε καταδικασμένοι στην κακομοιριά και στη μετριότητα.

*** Ο Γιάννης Μαρής είναι τεταρτοετής φοιτητής Οικονομικών.**

Προϋποθέσεις για την Ποιότητα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

ΤΟΥ ΔΡΑΚΟΥΛΗ ΦΟΥΝΤΟΥΚΑΚΟΥ

Η δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες στην προσαρμογή της στα σύγχρονα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα. **Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής προβλήματα:**

- Έλλειψη εθνικού σχεδιασμού σ' ότι αφορά την ανάπτυξη και χωροθέτηση του πανεπιστημιακού συστήματος

- Έλλειψη προγραμματισμού βασικών λειτουργιών και δραστηριοτήτων

- Έλλειψη διαδικασίας ποιοτικής αξιολόγησης του πανεπιστημιακού συστήματος και μηχανισμών, διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου

- Έλλειψη οργανωμένων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών με αποτέλεσμα τη φυγή του νέου επιστημονικού μας δυναμικού στο εξωτερικό

- Λήψη κρίσιμων αποφάσεων με κριτήρια και σκοπιμότητες μη-ακαδημαϊκού χαρακτήρα.

Αυτές οι αδυναμίες θα πρέπει με κάθε τρόπο να ξεπεραστούν. Ο στόχος για το μέλλον πρέπει να είναι ένας και μόνο - **ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.**

Τι σημαίνει αυτό;

Πρώτον, σύγχρονα προγράμματα σπουδών και σύνδεση θεωρίας και πράξης, που σήμερα θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την ευόδωση της προσπάθειας υψηλής στάθμης στελεχών.

Στην εποχή της οικουμενικής απασχόλησης και των ταχύτατων αλλαγών στις οικονομικές, τεχνολογικές και κοινωνικές αρθρώσεις μιας χώρας, **το εκπαιδευτικό σύστημα είναι απαραίτητο να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που έχει απ' αυτό η κοινωνία.**

Το περιβάλλον στο οποίο το

εκπαιδευτικό σύστημα είναι υποχρεωμένο να λειτουργήσει πρέπει να σχετίζεται πλέον με τη διεθνοποιημένη κοινωνία, με τις παγκόσμιες επιχειρήσεις παραγωγής υπηρεσιών.

Ένα παράδειγμα είναι αρκετό: 256 νοσοκομεία της Ιαπωνίας τα διαχειρίζονται 16 αμερικάνικες εταιρείες.

Σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία αυξάνονται αισθητά τα στελέχη και οι σύμβουλοι σε γραφεία μελετών, βιομηχανικές, πολυεθνικές και εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες, επενδυτικές εταιρείες) που επιδιώκουν να αναπτύξουν δραστηριότητες με το εξωτερικό, σε άλλες χώρες της Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Μεσογείου.

Καθώς οι επιχειρήσεις στρέφονται υποχρεωτικά στην αναζήτηση ποικιλόμορφων και αποτελεσματικών μορφών επικοινωνίας, η αγορά εργασίας διευρύνεται και στους χώρους των τηλεπικοινωνιών, των πολυμέσων, των υπολογιστών και των μέσων επικοινωνίας.

Κατά συνέπεια, **η τριτοβάθμια εκπαίδευση οφείλει να αποσκοπεί στην ανάπτυξη των πνευματικών ικανοτήτων των σπουδαστών,** ώστε να γίνονται ικανοί να συλλαμβάνουν, κατανοούν και αναλύουν τις μεταβολές που σημειώνονται στο σημερινό κόσμο, να προσαρμόζονται σε αυτές και να διαπνέονται από πνεύμα πρωτοβουλίας και δράσης.

Απαιτείται :

- Θεσμοθέτηση βραβείων για μελέτες, που θα στοχεύουν και θα επιλύουν προβλήματα των επιχειρήσεων από την Εκπαιδευτική Κοινό-

τητα - Χρηματοδότηση υποτροφιών

- Συνεργασία των επιμελητηρίων με τα Γραφεία Σταδιοδρομίας των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

- Χρηματοδότηση των ερευνητικών προγραμμάτων των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων από τις επιχειρήσεις

- Δημιουργία ηλεκτρονικών και συμβατών βιβλιοθηκών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα

- Διαλέξεις εκπροσώπων παραγωγικών τάξεων στους σπουδαστές

- Εργασίες στους φοιτητές που να ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων

- Πρακτική άσκηση σε χώρους δουλειάς

- Οργάνωση επιστημονικών ημερίδων με παράγοντες της Εκπαιδευτικής Κοινότητας

- Πιστοποίηση των επαγγελματικών ικανοτήτων από μικτές επιτροπές της επιχειρησιακής και εκπαιδευτικής κοινότητας.

Δεύτερον, αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τόσο της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και των υπηρεσιών τους. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής γενικές διαδικασίες:

- Υπευθυνότητες και αρμοδιότητες τμημάτων

- Σχεδιασμός και περιγραφή μαθημάτων

- Αξιολόγηση διδακτικού προσωπικού

- Προετοιμασία μαθημάτων

- Διεξαγωγή μαθημάτων και εργασιών

- Αξιολόγηση σπουδαστικής επίδοσης

- Έλεγχος εγγραφών

- Αξιολόγηση αγορών και προμηθειών

- Συντήρηση εκπαιδευτικού υλικού, εξοπλισμού και χώρων

- Επίβλεψη παρεχόμενων υπηρεσιών

- Συνεχής επιμόρφωση προσωπικού

- Προληπτικές και διορθωτικές ενέργειες

Ο ιδιωτικός τομέας στοχεύοντας και στην ουσία πραγματοποιώντας Πανεπιστημιακή εκπαίδευση στη χώρα μας είναι καιρός να λάβει τη

θέση που του αρμόζει.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα Ελληνικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που είναι συνδεδεμένα με Πανεπιστήμια των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που μέσω αυτών χορηγούν πτυχία και μια που η Ελληνική Πολιτεία δεν τα αναγνωρίζει, άρα δεν τα ελέγχει, **υφίστανται πραγματικά αυστηρούς ελέγχους από τα Συμβούλια των κρατών-μελών** στο οποίο υπάγεται το αντισυμβαλλόμενο Πανεπιστήμιο.

Ειδικά για τα Βρετανικά Πανεπιστήμια και για τις συνεργασίες τους με ιδρύματα εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου το αρμόδιο όργανο είναι το **Βρετανικό Συμβούλιο Ποιότητας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (HEQC)**.

Τα σημεία στα οποία με ιδιαίτερη προσοχή το HEQC ελέγχει τα συνεργαζόμενα Ελληνικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα **είναι τα εξής:**

- Υλικοτεχνική υποδομή - άρτια καταρτισμένη βιβλιοθήκη, εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών και άλλα εργαστήρια παροχής υπηρεσιών

- Υψηλού επιπέδου καθηγητές, τρόπος επιλογής τους και μέθοδοι διδασκαλίας

- Συνεχής επιστημονική ενημέρωση και βελτίωση διοικητικού προσωπικού

- Αντικειμενικό και αδιάβλητο σύστημα αξιολόγησης σπουδαστών (π.χ. σύστημα εξωτερικών εξεταστών)

- Ακριβής τήρηση αρχειακού υλικού

- Διαδικασία λήψης αποφάσεων

- Διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων και έλεγχος της υλοποίησής τους

- Ροή και εφαρμογή εκπαιδευτικού προγράμματος (εγγραφή φοιτητών, παρακολούθηση, βιβλία ύλης).

Ας απελευθερώσουμε λοιπόν τους εαυτούς μας από τους ασφυκτικούς κρατικούς παρεμβατισμούς και ας δώσουμε τη θέση που ανήκει στην Ιδιωτική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στη χώρα μας.

*** Ο Δρακούλης Φουντουκάκος είναι συνιδρυτής και συνδιευθυντής του Κολλεγίου IST.**

Μια Πρόταση για Ανοιχτά Πανεπιστήμια

ΤΟΥ Ι.Γ. ΓΕΩΡΓΑΤΣΟΥ*

(Αναδημοσίευση από την Ελευθεροτυπία της 23/5/96)

Από ένα σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων σε ένα σύστημα κρατικών υποτροφιών.

Κάθε χρόνο τέτοιο καιρό οι επικείμενες πανελλήνιες εξετάσεις αποτελούν για όλους τους Έλληνες ερέθισμα για προβληματισμό αναφορικά με το σύστημα των εισαγωγικών εξετάσεων στα πανεπιστήμια, αλλά και για προτάσεις για βελτίωση του συστήματος. Μια τέτοια πρόταση έγινε πρόσφατα από το δημοσιογράφο Βίκτωρα Νέτα, σε άρθρο του στην "Ελευθεροτυπία" της 30.4.'96, με την οποία συμφωνώ απόλυτα (όπως εξάλλου είχα αρθρογραφήσει σχετικά προ διετίας περίπου). Σύμφωνα λοιπόν με αυτή την πρόταση, **τα πανεπιστήμια πρέπει να ανοίξουν και να δέχονται όσους θέλουν να σπουδάσουν χωρίς εξετάσεις.**

Τα κύρια πλεονεκτήματα των ανοιχτών πανεπιστημίων είναι τα εξής: πρώτον, οι περισσότεροι από τους πενήντα χιλιάδες νέους, που τώρα ξενιτεύονται προκειμένου να σπουδάσουν και μάλιστα σε μια ιδιαίτερα ευαίσθητη ηλικία, θα μείνουν στη χώρα μας, κοντά στις οικογένειές τους και δεύτερον, το μεγαλύτερο ποσοστό του συναλλάγματος της τάξης τουλάχιστον των 150 δισεκατομμυρίων δραχμών, που απαιτείται για την εκπαίδευση αυτών των πενήντα χιλιάδων παιδιών, θα παραμείνει επίσης στη χώρα μας.

Από την άλλη μεριά, τα κύρια μειονεκτήματα των ανοιχτών πανεπιστημίων είναι πρώτον, ότι τα υπάρχοντα πανεπιστήμια της χώρας μας δεν θα μπορέσουν, βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον, να εκπαιδεύσουν τους επιπλέον φοιτητές και δεύτερον, με

την υπάρχουσα νομοθεσία περί δωρεάν παιδείας το Δημόσιο θα επωμιστεί και τις δαπάνες της εκπαίδευσης του αυξημένου αριθμού των φοιτητών.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι αν μπορέσουμε να εξαλείψουμε τα μειονεκτήματα, τουλάχιστον να αμβλύνουμε τις επιπτώσεις τους, **θα μπορέσουμε να βάλουμε σε ένα σωστό δρόμο το σύστημα εισαγωγής φοιτητών στα πανεπιστήμια μας** και να συγκλίνουμε και με τους εταίρους μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πριν προχωρήσω στις προτάσεις μου θα ήθελα να δηλώσω ευθύς εξ αρχής ότι **είμαι αντίθετος στα ιδιωτικά πανεπιστήμια.** Οι λόγοι είναι πολλοί, αλλά όχι του παρόντος. Το μόνο που πρέπει να αναφερθεί είναι ότι στην Ευρώπη δεν υπάρχουν στην πράξη ιδιωτικά πανεπιστήμια, ανεξάρτητα εάν θεσμικά επιτρέπεται η ίδρυσή τους. Έτσι λ.χ. στην Αγγλία υπάρχουν 90 περίπου δημόσια πανεπιστήμια και ένα μόνο ιδιωτικό.

Αλλά και στην Αμερική τα λεγόμενα ιδιωτικά πανεπιστήμια δεν ανήκουν σε ιδιώτες, αλλά σε ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα δε "ιδιωτικά" πανεπιστήμια εξελίχθηκαν στο μέγεθος που είναι σήμερα κατά τη διάρκεια εκατονταετίας και πλέον, από θρησκευτικά συνήθως σεμινάρια.

Τη σπονδυλική στήλη της αμερικανικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης την αποτελούν τα μεγάλα πολιτειακά (δηλαδή δημόσια) πανεπιστήμια.

Για να επιστρέψω στις προτάσεις μου θα έλεγα ότι μια εφικτή λύση που

αποσκοπεί στην ανακοπή της διαρροής του σπουδαστικού συναλλάγματος κάθε χρόνο, αλλά και του ξενιτεμού της νεολαίας μας είναι η εξής:

Οι εισαγωγικές εξετάσεις να μετατραπούν σε εξετάσεις εξασφάλισης κρατικής υποτροφίας. Οι υποτροφίες θα είναι εξίσου περιορισμένες, στο σύνολό τους και ανά πανεπιστημιακό τμήμα, όπως σήμερα είναι οι θέσεις για τις οποίες ανταγωνίζονται οι φοιτητές. Φοιτητής που θα εξασφαλίζει μια κρατική υποτροφία θα εγγράφεται στο αντίστοιχο τμήμα του πανεπιστημίου για το οποίο εξασφάλισε την υποτροφία και το κράτος θα στέλνει σ'εκείνο το πανεπιστήμιο ένα ποσοστό της υποτροφίας (20-30% λ.χ.) για τα λειτουργικά έξοδα του φοιτητή και τα υπόλοιπα θα τα διαθέτει για επενδύσεις σε κτίρια, εξοπλισμούς κ.λ.π. ή ακόμα και για την ίδρυση νέων πανεπιστημίων. Όσοι από τους υποψηφίους δεν κερδίσουν κρατική υποτροφία, αλλά θέλουν να σπουδάσουν, θα μπορούν να εγγραφονται στα πανεπιστήμια καταβάλλοντας διδάκτρα.

Τα δίδακτρα δηλαδή που θα κατέβαλαν για να σπουδάσουν στο εξωτερικό, θα τα καταβάλουν σε ένα ελληνικό πανεπιστήμιο με την προϋπόθεση βέβαια ότι **θα έχουν συμμετάσχει στις πανελλήνιες εξετάσεις και θα έχουν πετύχει τουλάχιστον προβιβάσιμους βαθμούς.** Και πάλι το 20-30% αυτών των διδασκτρων θα το κρατά το πανεπιστήμιο και το υπόλοιπο θα το στέλνει στο δημόσιο ταμείο για επενδύσεις.

Είμαι σίγουρος ότι η συντριπτική πλειονότητα των γονιών **θα προτιμούν να καταβάλλουν διδάκτρα σε ελληνικό πανεπιστήμιο** και να κρατούν τα παιδιά κοντά τους, παρά να τα στέλνουν στο εξωτερικό όπου θα

επιβαρύνονται επιπλέον με την διαμονή τους και με τα ταξίδια τους.

Με αυτό το μηχανισμό επίσης **δεν καταργείται ουσιαστικά και η έννοια της "δωρεάν παιδείας"**, όπως ισχύει σήμερα.

Όσον αφορά τους χώρους όπου θα γίνει η εκπαίδευση του αυξημένου αριθμού φοιτητών, υπάρχουν κατά την άποψή μου τρεις λύσεις:

1. Ανωτατοποίηση των ΤΕΙ με ένταξή τους στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Η διαδικασία ανωτατοποίησης

θα πρέπει να είναι αξιοκρατική (κρίση διδασκόντων από πανεπιστημιακούς καθηγητές και ένταξή τους στις πανεπιστημιακές βαθμίδες ΔΕΠ) και όχι για όλα τα τμήματα.

2. Πιο αποδοτική αξιοποίηση των υπαρχόντων αμφιθεάτρων, εργαστηρίων και άλλων εγκαταστάσεων των πανεπιστημίων μας. Οι εγκαταστάσεις που έχουν γίνει και γίνονται

στο Ζωγράφου λ.χ. τόσο για το πανεπιστήμιο Αθηνών όσο και για το ΕΜΠ, μπορούν να εκπαιδεύσουν, κατά τη γνώμη μου, τους διπλάσιους τουλάχιστον φοιτητές αν λειτουργούν πρωί-απόγευμα. Το ίδιο ισχύει και για το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

3. Ανέγερση νέων εγκαταστάσεων (προκατασκευασμένων σε πρώτη φάση) στα νέα περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας. (Οι δαπάνες θα καλυφθούν από τα επιπλέον διδάκτρα).

Ευνόητο είναι ότι για να λειτουργήσει το σύστημα θα χρειαστεί να προσληφθούν και άλλοι διδάσκοντες, αλλά και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι υπάρχοντες (υπάρχουν τμήματα με εκατό και πλέον μέλη ΔΕΠ, ενώ θα αρκούσαν 25-30!).

** Ο Ι.Γ. Γεωργιάτσος είναι καθηγητής του πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πρόεδρος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.*

Μια εφικτή λύση που αποσκοπεί στην ανακοπή της διαρροής του σπουδαστικού συναλλάγματος κάθε χρόνο, αλλά και του ξενιτεμού της νεολαίας μας είναι η εξής: Οι εισαγωγικές εξετάσεις να μετατραπούν σε εξετάσεις εξασφάλισης κρατικής υποτροφίας

Τι Κινδυνεύει από το Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο

ΤΟΥ Γ. Κ. ΜΠΗΤΡΟΥ*
(Αναδημοσίευση από το Βήμα της 5/5/96)

Την περασμένη Κυριακή, με κύριο άρθρο του διευθυντή του κ. Σταύρου Ψυχάρη, "Το Βήμα" κάλεσε την κυβέρνηση να τολμήσει μια αποφασιστική τομή προκειμένου, μεταξύ των άλλων, να επιτραπεί η παροχή υπηρεσιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και από μη δημόσια πανεπιστήμια.

Η εξέλιξη αυτή αποτελεί **ορόσημο στη διαπάλη για την κατάργηση του δημόσιου μονοπωλίου στην ανώτατη εκπαίδευση** και γέρνει αποφασιστικά την πλάστιγγα υπέρ εκείνων που προσβλέπουν στις εκσυγχρονιστικές δυνάμεις του ανταγωνισμού.

Ενώ όμως από τη μια μεριά στην εφημερίδα και στον εκδότη της ανήκουν θερμά συγχαρητήρια για τη θέση που πήραν, από την άλλη, η σαφέστατη αντίθεση που διατύπωσαν στην παροχή της δυνατότητας να δημιουργηθούν ιδιωτικά πανεπιστήμια ως αμιγώς κερδοσκοπικές επιχειρήσεις πηγάζει από την ίδια συλλογιστική **που στηρίζει τα φαινόμενα του κρατισμού και του λαϊκισμού**, τα οποία με παρρησία καταδικάζουν.

Γι' αυτό, στη συνέχεια, θα προσπαθήσω να επισημάνω τις θεμελιώδεις λογικές αντιφάσεις που χαρακτηρίζουν αυτή τη συλλογιστική με αναφορά στο ιδιωτικό πανεπιστήμιο, αν και όσα θα λεχθούν ισχύουν γενικά για όλες τις δραστηριότητες όπου επικρατούν δημόσια μονοπώλια, και όχι μόνο.

Ο διευθυντής διατύπωσε την άποψη ότι το "Βήμα" δεν μπορεί να είναι υπέρ της ίδρυσης πανεπιστημίων που θα είναι επιχειρήσεις γιατί έχει την

βεβαιότητα ότι υποκρύπτονται κίνδυνοι. Αλλά δεν αναφέρθηκε στους κινδύνους αυτούς.

Επομένως, για να αξιολογήσουμε την βασιμότητά τους πρέπει να αναζητήσουμε απαντήσεις στα εξής ερωτήματα: Ποιοί μπορεί να είναι αυτοί οι κίνδυνοι, ποιούς αφορούν και γιατί η λειτουργία πανεπιστημίων από μη δημόσιους συλλογικούς φορείς θα τους απέτρεπε. Σήμερα θα ασχοληθώ με τα δύο πρώτα.

Ας υποθέσουμε ότι ένας ιδιώτης αποφασίζει να επενδύσει σε ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο το οποίο σκοπεύει να λειτουργήσει εντελώς κερδοσκοπικά.

Για να κάνουμε το παράδειγμα πιο ακραίο, ας υποθέσουμε ακόμη ότι το εν λόγω πανεπιστήμιο δεν υπάγεται σε κανέναν "υποχρεωτικό κανονισμό λειτουργίας" θεσπισμένο από το κράτος και ότι τα πτυχία του δεν περνούν από καμία διαδικασία κρατικής αναγνώρισης.

Τότε ένας κίνδυνος που θα υπήρχε θα ήταν η ιδιωτική αυτή επιχείρηση, στην προσπάθειά της να μεγιστοποιήσει τα κέρδη της, να προσφέρει υποβαθμισμένες πανεπιστημιακές υπηρεσίες. Αν το έκανε και αν ήταν επιτυχημένη, σε μια σχετικά ανταγωνιστική αγορά, όπου θα λειτουργούσαν παράλληλα, δημόσια και κερδοσκοπικά και μη κερδοσκοπικά ιδιωτικά πανεπιστήμια αυτό θα ήταν αποτέλεσμα δύο παραγόντων.

Ή οι φοιτητές και οι γονείς τους θα έπρεπε να μην μπορούν να κρίνουν την ποιότητα των υπηρεσιών που τους

παρέχει ή αυτή η επιχείρηση - πανεπιστήμιο θα έπρεπε να μπορεί να τους ξεγελάει συστηματικά. Με την πληροφόρηση όμως που εγγενώς δημιουργείται στην αγορά, ο δεύτερος κίνδυνος **εξαρτάται από την φροντίδα των ενδιαφερομένων να πληροφορηθούν και την ικανότητά τους να κρίνουν.**

Αν δεν ενδιαφέρονται να μάθουν ή δεν θέλουν να μπουν στον κόπο να αναζητήσουν τις αναγκαίες πληροφορίες, τότε το κράτος δεν νομιμοποιείται να τους καλύπτει περνώντας το σχετικό κόστος στο κοινωνικό σύνολο. Αν όμως δεν μπορούν να κρίνουν, τότε δημιουργείται ένα θεμελιώδες πρόβλημα.

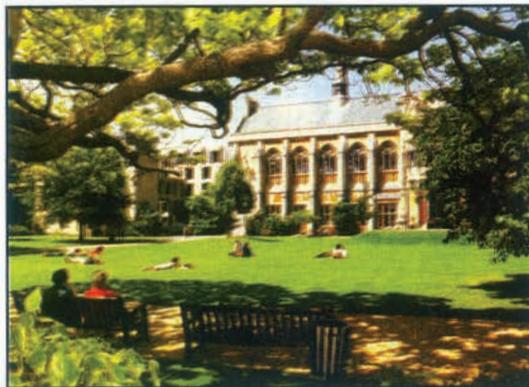
Αυτό είναι το εξής: αν ένας πολίτης δεν μπορεί να κρίνει για την ποιότητα των υπηρεσιών που του προσφέρονται από αυτή την υποθετική επιχείρηση - πανεπιστήμιο, γιατί θα μπορεί να κρίνει με την ψήφο του ποια κυβέρνηση θα κυβερνάει την χώρα;

Με άλλα λόγια, **αν υποθέσουμε ότι ο πολίτης δεν μπορεί να κρίνει σε θέματα που τον αφορούν άμεσα, τότε αρνούμαστε την πεμπτουσία της δημοκρατίας** και αποδεχόμαστε μια κατάσταση συντηρητικής ασυναρτησίας.

Στο συμπέρασμα αυτό κάποιος θα αντιτείνει ίσως ότι ο κίνδυνος να μην μπορούν να κρίνουν αφορά τους πολίτες οι οποίοι δεν έχουν την μόρφωση και γενικά τα πνευματικά εφόδια που απαιτούνται για να κάνουν ποιοτικές συγκρίσεις.

Αλλά και το επιχείρημα αυτό είναι λογικά μετέωρο, αν όχι υποκριτικό και υστερόβουλο.

Και τούτο γιατί **η αντιπροσωπευτική δημοκρατία είναι αδιαίρετη** και στηρίζεται στη θεμελιώδη προϋπόθεση ότι, πλην των πνευματικά καθυστερη-

μένων, όλοι οι πολίτες μπορούν να κρίνουν.

Ο άλλος πιθανός κίνδυνος από τη λειτουργία αμιγώς ιδιωτικών πανεπιστημίων είναι να παρέχουν τις υπηρεσίες τους μόνο στους οικονομικά ευπορότερους, με αποτέλεσμα να διευρυνθεί η κοινωνική ανισότητα.

Αν και ο συγκεκριμένος φόβος δεν επιβεβαιώνεται από τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία σε χώρες όπου λειτουργούν παράλληλα δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια, ως δεχτούμε προς στιγμή ότι υπάρχει.

Τότε για τους νέους που αποδεδειγμένα διαθέτουν τα προσόντα να φοιτήσουν σε δημόσια πανεπιστήμια, αλλά δεν υπάρχουν θέσεις, το κράτος, χάριν της δημοκρατίας και της ισότητας στις ευκαιρίες, **θα έπρεπε να τους χρηματοδοτεί τις σπουδές τους στα ιδιωτικά πανεπιστήμια.**

Διαφορετικά εκείνο το οποίο είναι υπεύθυνο γιατί προάγει την κοινωνική ανισότητα είναι το δημόσιο πανεπιστήμιο, το οποίο χρηματοδοτείται και με τους φόρους αυτών που τώρα αποκλείονται.

Και βέβαια αυτή **η κοινωνική αδικία δεν περιορίζεται μόνο στους οικονομικά αδύνατους.**

Συμπερασματικά, ο μόνος κίνδυνος που υπάρχει από την δυνατότητα να λειτουργήσουν αμιγώς ιδιωτικές επιχειρήσεις στους κλάδους που δραστηριοποιείται το Δημόσιο είναι να καταρρεύσει η συλλογιστική **πάνω στην οποία έχουν θεμελιωθεί οι πολιτικές του κρατισμού και του λαϊκισμού.**

Αλλά αυτό τον κίνδυνο θα πρέπει να τον επιδιώκουμε.

** Ο κ. Γ.Κ. Μπήτρος είναι καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.*

Ψεύδη “Ιδιωτικά”

ΤΟΥ ΕΥΤΥΧΗ ΜΠΙΤΣΑΚΗ*

(Αναδημοσίευση από τα ΝΕΑ της 5/6/96)

Στόχος της ιδεολογίας και πράξης των ιδιωτικοποιήσεων είναι ήδη και ο δημόσιος χαρακτήρας της Παιδείας.

Όπως γράφουν στο εμπειριστατωμένο άρθρο τους οι συνάδελφοι Δ.Τσάτσος και Κ.Τσουκαλάς, το «ιδιωτικό «πανεπιστήμιο» μοιάζει να ετοιμάζεται».

Για τον σκοπό αυτό φαίνεται ότι ετοιμάζεται να αρθεί το εμπόδιο του άρθρου 16 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει το Κράτος «ως τον μόνο θεμιτό φορέα της ανώτατης παιδείας» («ΤΑ ΝΕΑ», 30.05.96).

Αλλωστε, οι Κασσάνδρες της συντήρησης, μέρος του πανεπιστημιακού κατεστημένου και μέρος των ΜΜΕ φρόντισαν να προετοιμάσουν την κοινή γνώμη με μια συστηματική κατασκευοφάντηση της Μέσης και της Ανώτατης Παιδείας μας.

Το κύμα των ιδιωτικοποιήσεων είναι στοιχείο της στρατηγικής του νέου-συντηρητισμού.

Εντούτοις, υπάρχουν ιδιωτικά πανεπιστήμια στις «αναπτυγμένες» κεφαλαιοκρατικές χώρες;

Όπως είναι γνωστό, και όπως σημειώνεται στο προαναφερθέν άρθρο, τα μεν αμερικανικά ιδιωτικά πανεπιστήμια έχουν τεράστιους πόρους, ενώ στην Ευρώπη δεν υπάρ-

χουν ιδιωτικά πανεπιστήμια. (Η Οξφόρδη και το Κέμπριτζ είναι κατ' όνομα ιδιωτικά).

Αν, λοιπόν, οι κυβερνήσεις μας προχωρήσουν στην ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, **θα επιτύχουν άλλη μία πρωτιά αθλιότητας.**

Τί επιδιώκουν όμως, οι δυνάμεις που προωθούν την ιδιωτικοποίηση της Παιδείας;

Τί άλλο από το κέρδος; Αλλά τί είδους πανεπιστήμια θα δημιουργήσουν οι αετονύχηδες, ημέτεροι ή αλλοδαποί;

Θα επενδύσουν μήπως στην Παιδεία τα κολοσσιαία ποσά που απαιτούν σχολές όπως η Ιατρική, η Φυσική, η Χημεία, κ.λ.π.;

Θα ήταν αφέλεια να φαντασθούμε κάτι τέτοιο. Τα τυχόν «πανεπιστήμια» – επιχειρήσεις **θα μιμηθούν τους αεριτζήδες, οι οποίοι ευδοκιμούν ιδιαίτερος στη χώρα μας.**

Θα στήσουν μαγαζιά για να προετοιμάζουν κομπιουτερατζήδες, λογιστές, ειδικούς στη διοίκηση επιχειρήσεων, ότι εξυπηρετεί κυρίως το παρασιτικό κεφάλαιο, ενώ ταυτόχρονα δεν απαιτεί σοβαρές επενδύσεις.

Χάρη στον ανταγωνισμό, μας λεν οι προωθητές, θα γίνουν καλύτερα τα δημόσια πανεπιστήμια.

Πρόκειται προφανώς για ψεύδος: πρώτον, οι βασικές σχολές δεν θα έχουν «ανταγωνιστές».

Και δεύτερον, και κυριότερο: το κράτος πάντοτε φειδωλό σε ότι έχει σχέση με την Παιδεία, θα βρει το απαιτούμενο άλλοθι για να μειώσει περαιτέρω το ισχνό κονδύλιο που διαθέτει σήμερα (ποσοστιαία, το χαμηλότερο της Ευρώπης).

Τέλος, αν τυχόν δημιουργηθούν κάποια σοβαρά ιδιωτικά πανεπιστήμια, τα υψηλά δίδακτρα **θα κάνουν περισσότερο έντονο τον ταξικό χαρακτήρα της Παιδείας.**

Αλλά το πρόβλημα είναι πολύ βαθύτερο και κρίσιμο. Δηλαδή: τί Παιδεία επιδιώκουμε;

Θέλουμε απλώς άτομα με ειδικές γνώσεις που θα υπηρετήσουν τη διοίκηση και την παραγωγή; Αλλά τότε, η βασική έρευνα που τα τελευταία χρόνια αρχίζει να υπάρχει και στη χώρα μας θα φθίνει και θα απονευρωθεί.

Αντίστοιχα, οι ανθρωπιστικές σπουδές οι οποίες δεν «αποδίδουν» θα υποβαθμισθούν. Ας υποβαθμίσουμε, λοιπόν, τις ήδη υποβαθμισμένες ανθρωπιστικές σπουδές. Στη θέση του ολοκληρωμένου πολίτη, ας προετοιμάσουμε το στενοκέφαλο τεχνικό.

Και τέλος, τα ιδιωτικά «πανεπιστήμια» θα συμβάλουν στην ενίσχυση του κοσμοπολιτισμού, του ατομισμού και στην εξαφάνιση των θετικών στοιχείων της πολιτισμικής μας παράδοσης.

Η σημερινή κυβέρνηση και ειδικά ο υπουργός Παιδείας δεν μπορούν να παριστάνουν τον Πόντιο Πιλάτο για δύο λόγους:

Πρώτον, παρ' όλες τις ελλείψεις και τις αγκυλώσεις για τις οποίες υπεύθυνο είναι πριν από κάθε άλλον το Κράτος, τόσο η Μέση όσο και η

Ανώτατη Παιδεία **δεν υστερούν σε σχέση με τις αντίστοιχες των ευρωπαϊκών χωρών.**

Απόδειξη: οι επιτυχίες των αποφοίτων των πανεπιστημίων μας που πηγαίνουν για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, καθώς και οι επιτυχίες μαθητών που απέτυχαν στις πανελλήνιες και που συχνότατα διακρίνονται στα ξένα πανεπιστήμια.

Δεύτερον, υπάρχει λύση στο πρόβλημα Παιδείας.

Αύξηση των δαπανών για τις τρεις βαθμίδες της δημόσιας εκπαίδευσης. Εκσυγχρονισμός και ορθολογισμός της «διδασκείας ύλης» στη Μέση Παιδεία. Περιορισμός της γραφειοκρατίας και πραγματική αυτονομία των πανεπιστημίων. Κατάργηση του «συγγράματος» με ταυτόχρονη δημιουργία σύγχρονων βιβλιοθηκών. Ενίσχυση της βασικής

έρευνας και των ανθρωπιστικών σπουδών, κ.λ.π.

Αλλά τα προηγούμενα προϋποθέτουν: κλείσιμο των φροντιστηρίων, των ΙΕΚ και των διαφόρων κέντρων επαγγελματικής εκπαίδευσης και ένταξη του διδακτικού τους προσωπικού στη Μέση Παιδεία ή και στην Ανώτατη, όσων έχουν τα απαιτούμενα προσόντα.

Τα προηγούμενα **θα σήμαιναν την ανατροπή μιας αντιδραστικής παράδοσης 150 χρόνων** και το χτύπημα τεράστιων ιδιωτικών συμφερόντων.

Ποιος Ηρακλής θα τολμούσε να καθαρίσει τους στάβλους του από την κόπρη τόσων εποχών;

*** Ο Ευτύχης Μπυσσάκης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.**

Γιατί το “Δωρεάν” Στραγγαλίζει τη Δημόσια Εκπαίδευση

ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΝΟΥ*

(Αναδημοσίευση από το Βήμα της 5/5/96)

Όταν γιορτάσαμε πριν από λίγες μέρες στη Βουλή τα εκατό χρόνια από το θάνατο του Χαρίλαου Τρικούπη ελέχθησαν πολλά από τους πολιτικούς αρχηγούς για το έργο του κορυφαίου αυτού Έλληνα πολιτικού του 19ου αιώνα.

Κανένας όμως από τους ομιλητές δεν αναφέρθηκε σε μια από τις λιγότερο γνωστές πτυχές της πολιτικής του, που ήταν **η απόφασή του να καταργήσει το σύστημα της δωρεάν παιδείας** το οποίο ίσχυε την εποχή εκείνη στην Ελλάδα.

Εκείνο που είχε την τόλμη να πραγματοποιήσει ο Χαρίλαος Τρικούπης πριν από έναν αιώνα, όταν τα επιχειρήματα υπέρ της δωρεάν παιδείας (λόγω του χαμηλού επιπέδου οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της Ελλάδας την εποχή εκείνη) ήταν ιδιαίτερα ισχυρά, η σημερινή πολιτική ηγεσία δεν έχει δυστυχώς την τόλμη ούτε να το συζητήσει.

Όλα τα κόμματα εντός και εκτός Βουλής συνεχίζουν σήμερα, εν όψει της συνταγματικής αναθεώρησης, να υποστηρίζουν το σύστημα της “δωρεάν” παιδείας παρά το γεγονός ότι γνωρίζουν πολύ καλά ότι **αποτελεί μια υποκριτική, κοινωνικά άδικη και παράλογη ρύθμιση** που ευθύνεται κατά μέγα μέρος για τα σημερινά αδιέξοδα του εκπαιδευτικού μας συστήματος και το οποίο εκφυλίζει

και παραλύει το εκπαιδευτικό μας σύστημα και ιδιαίτερα τη δημόσια παιδεία.

Το ισχύον Σύνταγμα στο άρθρο 16 (παρ. 4) προβλέπει ότι “όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας σε όλες τις βαθμίδες της στα κρατικά εκπαιδευτήρια”.

Όπως είναι γνωστό όμως στη ζωή αυτή η παραγωγή κανενός προϊόντος ή υπηρεσίας δεν γίνεται δωρεάν.

Αυτό που το Σύνταγμα στην πραγματικότητα εννοεί είναι ότι για τη λειτουργία των δημοσίων εκπαιδευτηρίων **θα πληρώνουν αποκλειστικά και μόνο οι φορολογούμενοι μέσω της γενικής φορολογίας**. Σημειώνω ότι τα έσοδα από φορολογία προέρχονται κατά 65% από έμμεσους φόρους, τους οποίους καταβάλλουν όλοι αδιακρίτως οι Έλληνες πολίτες.

Η “δωρεάν” παιδεία, η οποία εμφανίζεται εκ πρώτης όψεως ως μια “κοινωνική παροχή”, δεν είναι λοιπόν τίποτα περισσότερο από **ένα προσεκτικά μακιγιαρισμένο σύστημα χρηματοδότησης της δημόσιας παιδείας**.

Σήμερα, από όποια πλευρά και αν το εξετάσουμε, το σύστημα αυτό δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας.

Από τα στοιχεία που κατέθεσε το υπουργείο Παιδείας στον ΟΟΣΑ προκύπτει ότι οι Έλληνες ξοδεύουν

από ιδιωτικούς πόρους για δαπάνες παιδείας 600-700 δισ. δραχμές τον χρόνο (ξένα πανεπιστήμια, φροντιστήρια, ιδιαίτερα, κέντρα ελευθέρων σπουδών κ.λπ.).

Οι υπηρεσίες που προσφέρει το σύστημα της δωρεάν παιδείας έχουν προφανώς κατά συνέπεια **αποτύχει να ικανοποιήσουν τη ζήτηση** για υπηρεσίες παιδείας στη χώρα μας.

Η ίδια η κοινωνία δεν αρκείται στη “δωρεάν παιδεία” και είναι διατεθειμένη να προσφέρει περισσότερα από κάθε άλλη περίοδο για την επί πληρωμή αγορά υπηρεσιών παιδείας (άλλη μια φορά σχεδόν όσα πληρώνει το κράτος για τη “δωρεάν” παιδεία).

Αναγκάζεται μάλιστα να καταφύγει για το λόγο αυτόν και στο εξωτερικό καθώς έχουμε το πανευρωπαϊκό ρεκόρ (σε σχέση με τον πληθυσμό της χώρας) φοιτητών που οδηγούνται για πανεπιστημιακές σπουδές στο εξωτερικό.

Η χρηματοδότηση μιας υπηρεσίας από τη γενική φορολογία **μεταφέρει όλες τις κρίσιμες αποφάσεις και επιλογές από τον καταναλωτή της υπηρεσίας στους πολιτικούς και στην κρατική γραφειοκρατία.**

Μη έχοντας στα χέρια τους τη δύναμη των διδάκτρων, τα οποία παρά ταύτα τα καταβάλλουν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους έμμεσα, οι γονείς είναι απλοί παρατηρητές στη λήψη των αποφάσεων που αφορούν τη δημόσια παιδεία.

Οι επιθυμίες τους και οι ανάγκες των παιδιών τους έχουν δευτερεύουσα και τριτεύουσα σημασία σε ένα

σύστημα στο οποίο προτεραιότητα έχουν οι άμεσες ανάγκες του πολιτικού συστήματος (διορισμοί, μεταθέσεις κ.λπ.) και των διαφόρων ομάδων συμφερόντων.

Έτσι επικρατούν λύσεις όπως είναι η επιλογή καθηγητών στα ΑΕΙ με συντεχνιακά κριτήρια και η επετηρίδα στον διορισμό καθηγητών στη μέση εκπαίδευση, **εις βάρος της αξιοκρατίας** την οποία θα επέβαλε ασφαλώς

ένα σύστημα που θα έθετε σε πρώτη προτεραιότητα τις ανάγκες των εκπαιδευμένων.

Ταυτόχρονα όλοι οι παράγοντες του συστήματος - γονείς, μαθητές, φοιτητές και διδάσκοντες - λειτουργούν μέσα σε ένα κλίμα χαλάρωσης, το οποίο θα ήταν πολύ πιο περιορισμένο αν οι υπηρεσίες που πρόσφεραν τα δημόσια εκπαιδευτήρια ήταν εν μέρει τουλάχιστον επί πληρωμή.

Παράδειγμα χαρακτηριστικό η σχέση σχολείου και φροντιστηρίου.

Οι ίδιοι μαθητές και καθηγητές που δεν αποδίδουν το πρωί στο σχολείο, επιδεικνύουν εξαιρετική σοβαρότητα και αυτοπειθαρχία το απόγευμα στο φροντιστήριο.

Η χώρα βρίσκεται σήμερα και θα συνεχίσει να βρίσκεται για την επόμενη τουλάχιστον δεκαετία **σε δυσχερέστατη δημοσιονομική κατάσταση.**

Επιπλέον δημόσιοι πόροι για την παιδεία είναι πολύ δύσκολο να βρεθούν, ενώ ήδη με τους πόρους που διατίθενται υπάρχει εδώ και χρόνια αδυναμία αξιοπρεπούς πληρωμής των διδασκόντων στα δημόσια εκπαιδευτήρια (καθηγητής μέσης εκπαίδευσης

**Η επιδότηση της
εκπαίδευσης (λόγω της
έμμεσης φορολογίας
που τη χρηματοδοτεί) ενός
σημαντικού αριθμού
παιδιών πλουσιότερων
οικογενειών από
φτωχότερους πολίτες είναι μια
προφανής μορφή
κοινωνικής αδικίας που
επιβάλλεται από το σημερινό
σύστημα της “δωρεάν” παιδείας**

σης με 25 χρόνια υπηρεσία παίρνει 220.000 δραχμές το μήνα), οι οποίοι εξωθούνται έτσι στην παραπαιδεία και την παρανομία.

Επιπροσθέτως οι πολίτες δείχνουν όλο και μεγαλύτερη δυσπιστία έναντι του πολιτικού συστήματος και της διοικητικής γραφειοκρατίας, που είναι σήμερα οι μεγάλοι ασθενείς της ελληνικής κοινωνίας, κάτι που κάνει ακόμη δυσχερέστερη τη συγκέντρωση νέων πόρων μέσω του συστήματος της γενικής φορολογίας για τη χρηματοδότηση της δημόσιας παιδείας.

Η επιδότηση της εκπαίδευσης (λόγω της έμμεσης φορολογίας που τη χρηματοδοτεί) ενός σημαντικού αριθμού παιδιών πλουσιότερων οικογενειών από φτωχότερους πολίτες (στους οποίους περιλαμβάνεται βεβαίως και μεγάλος αριθμός φτωχών συνταξιούχων που δεν έχουν παιδιά σε σχολεία ή πανεπιστήμια) **είναι μια προφανής μορφή κοινωνικής αδικίας** που επιβάλλεται από το σημερινό σύστημα της “δωρεάν” παιδείας.

Ειδικά σε ότι αφορά την ανώτατη εκπαίδευση, η παροχή “δωρεάν” παιδείας είναι κοινωνικά άδικη για το σύνολο των εκπαιδευομένων, αφού ο μέσος φορολογούμενος έχει εκ των πραγμάτων χαμηλότερο εισόδημα από αυτό το οποίο θα έχει τη δυνατότητα να απολαμβάνει σε ολόκληρη τη ζωή του ο γιατρός, δικηγόρος ή μηχανικός, για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση του οποίου πληρώνει ο μέσος φορολογούμενος.

Αυτός είναι άλλωστε ο λόγος που οδηγεί όλο και περισσότερες χώρες σήμερα (π.χ. η Νέα Ζηλανδία), να εισάγουν συστήματα μακροχρονίων επιδοτούμενων δανείων, τα οποία προσφέρει το κράτος και τα εισπράττει αργότερα παρακρατώντας ένα μικρό μέρος του εισοδήματος του εκπαιδευομένου επιστήμονα όταν υποβάλλει τη φορολογική του

δήλωση.

Από τα παραπάνω προκύπτει πιστεύω η **αδήριτη ανάγκη να περιληφθεί ολόκληρο το άρθρο 16 του Συντάγματος στις υπό αναθεώρηση διατάξεις** και όχι μόνο το τμήμα του που αφορά τα ιδιωτικά (και προφανώς μη κερδοσκοπικά) πανεπιστήμια. Σημειώνω ότι ήδη πριν από 14 μήνες έθεσα το ζήτημα στην ειδική διάσκεψη που οργάνωσε η ΝΔ στο Ναύπλιο και επανήλθα τον περασμένο Νοέμβριο στην Επιτροπή της Βουλής για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει η αναθεώρηση θα πρέπει βεβαίως να εξασφαλίζει ότι **οι αδύνατες κοινωνικά ομάδες** θα έχουν πρόσβαση χωρίς κανένα οικονομικό εμπόδιο σε υψηλού επιπέδου υπηρεσίες παιδείας σε όλες της τις βαθμίδες.

Είναι κοινός στόχος όλων μας να ζούμε σε μια κοινωνία η οποία προσφέρει σε όλους **ισότητα ευκαιριών για την απόκτηση της γνώσης**.

Πώς ακριβώς θα διασφαλιστεί αυτό είναι θέμα που μπορεί να επιλυθεί μετά από διάλογο των κομμάτων και των ενδιαφερομένων ομάδων.

Αυτό που προέχει είναι να περιληφθεί όλο το άρθρο 16 στις υπό αναθεώρηση διατάξεις του Συντάγματος. Αν δεν συμβεί αυτό όποια μεταρρύθμιση και αν επιχειρηθεί στην παιδεία είναι καταδικασμένη να αποτύχει και η δημόσια παιδεία θα συνεχίσει να στραγγαλίζεται από τους ασφυκτικούς περιορισμούς που θέτει για την ανάπτυξή της η ρύθμιση περί “δωρεάν” παιδείας σε συνδυασμό με την αναπόφευκτη πολυετή δημοσιονομική πενία.

** Ο κ. Στέφανος Μάνος είναι βουλευτής Α' Αθηνών της Ν.Δ. και πρώην υπουργός.*

ΚΟΛΛΕΓΙΑ

Παρουσίαση

Κατάλογος Κολλεγίων σελ. 100

Ειδική Παρουσίαση- Προβολή

ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ σελ. 106

IST STUDIES σελ. 110

AKTO σελ. 114

SPORTS SCIENCES σελ. 118

A.C.T. - ANATOLIA σελ. 120

CAMPUS ARTS AND SCIENCES σελ. 122

NEW YORK σελ. 124

S.B.S. σελ. 125

CITY σελ. 126

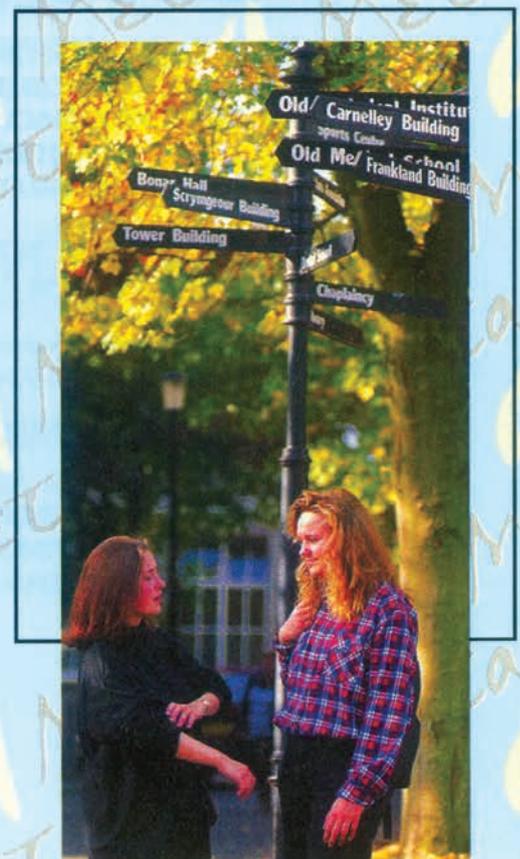
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Είναι γνωστό πως βασικός στόχος των META είναι η έγκυρη και πλήρης πληροφόρηση των αναγνωστών τους.

Ετσι στον οδηγό αυτό παρουσιάζονται μόνο όσα ΕΕΣ ανταποκρίνονται στον ορισμό των κολλεγίων, όπως τον δώσαμε στην εισαγωγή, και εφόσον βέβαια μας έστειλαν τα βεβαιωτικά που τους ζητήσαμε για την συνεργασία τους με τα αντίστοιχα ξένα πανεπιστήμια.

Ενδεχομένως να υπάρχουν και μερικά ακόμη Κολλέγια τα οποία δεν παρουσιάζουμε διότι παρά τις πολλαπλές προσπάθειές μας δεν έστειλαν αντίστοιχα βεβαιωτικά έγγραφα είτε από αμέλεια είτε διότι δεν ήθελαν να συμπεριληφθούν.

Σημειώνουμε επίσης ότι μερικές από τις ειδικότητες που προσφέρουν τα κολλέγια έχουν "μεταφρασθεί" από τα META, έτσι ώστε να είναι πιο κατανοητό το πεδίο σπουδών (όπως και στο "κλασικό" META για τις Ιδιωτικές Σχολές) και καλό θα είναι κάθε ενδιαφερόμενος να επικοινωνεί με το ίδιο το κολλέγιο για περισσότερες πληροφορίες.

ΑΚΤΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Χαρ.Τρικούπη 21 & Σόλωνος **Τ.Κ.** - **ΠΟΛΗ :** 10681 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 3813700,5245993,3238111 **ΦΑΞ :** 3820215

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Middlesex University (Μ. Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΓΡΑΦΙΣΤΩΝ • ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
• ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ • ΣΧΕΔΙΟΥ ΜΟΔΑΣ
• ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ • ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 114

A.C.T. - ANATOLIA

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Τ.Θ. 21021 Πυλαία **Τ.Κ.** - **ΠΟΛΗ :** 55510 Θεσσαλονίκη
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 031/323711, 316740 **ΦΑΞ :** 031/301076

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Τα Αμερικανικά και Βρετανικά Πανεπιστήμια

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ • ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
• ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ • ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 120

A.C. WALES

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Μακ Μίλλαν 3 **Τ.Κ.** - **ΠΟΛΗ :** 11144 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 2287588-9 **ΦΑΞ :** 2287575

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ University of Wales-Swansea (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ • ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
• ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
• ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ • ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ • ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ • ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ • ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
• ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ • ΝΟΜΙΚΗΣ

AMERICAN EUROPEAN STUDIES

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Μισαραλιώτου 15 **Τ.Κ.** - **ΠΟΛΗ :** 11742 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 9244270-9244273 **ΦΑΞ :** 9244740

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Robert Gordon University,
Heriot Watt University (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ • ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

B.C.A.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Δημητριάδα 4 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 11528 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 7253782-7 **ΦΑΞ :** 7251563

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Johnson and Wales University, Un.of Plymouth,
London Guildhall Un., Un.of Huddersfield (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

CAMPUS Arts and Sciences

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Δηλνγιάννη 11 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 14561 Κηφισιά
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 8018274-8018550-8084482 **ΦΑΞ :** 8087968

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ European Business School of London(Μεγ.Βρετανία)
Pratt Institute of New York, Un. of Maryland, Un. of Akron,
Rob Morris College, N. Hamshire College(ΗΠΑ)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΓΡΑΦΙΣΤΩΝ • ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
• ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΓΡΑΦΙΣΤΩΝ ΜΕ Η/Υ & ΚΙΝΗΣΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ
• ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ • ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
• ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ • ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
• ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ • ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ • ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 122

CITY

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Τσιμισκή 13 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 54624 Θεσσαλονίκη
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 031/224186-275575 **ΦΑΞ :** 031/287564

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ University of Sheffield (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ • ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 126

DEREE

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Γραβιάς 6 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 15342 Αγ.Παρασκευή
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 6009800-9 **ΦΑΞ :** 6009811

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Τα Αμερικανικά και Βρετανικά Πανεπιστήμια

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ • ΧΟΡΟΥ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ • ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ • ΜΟΥΣΙΚΗΣ
• ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ • ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ • ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ • ΙΣΤΟΡΙΑΣ
• ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ • ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ • ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ELLANION

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Λυκούργου 7 Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 10551 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 3244611 **ΦΑΞ :** 3240207

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Un. of Portsmouth (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ • ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
• ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ • ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Ρεθύμνου 2 & Βασ.Ηρακλείου Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 10682 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 8217710-8229272 **ΦΑΞ :** 8215025

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ University of Wales (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ • ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
• ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
• ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ • ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 106

ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Δερισγύ 17 Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 10434 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 8819910-8819363 **ΦΑΞ :** 8812458

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Un. of Northumbria at Newcastle (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΓΡΑΦΙΣΤΩΝ • ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ
• ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ-ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
• ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

EUROPEAN

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Μακρή 12 Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 11742 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 9220106-9225853 **ΦΑΞ :** 9220287

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Τα Αμερικανικά και Βρετανικά Πανεπιστήμια

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
• ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

EUROPEAN STUDIES OF ARTS & SCIENCES

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Πέτρου Συνδίκου & Βασ. Ολγας 116 **Τ.Κ. - ΠΟΛΗ :** 54645 Θεσσαλονίκη
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 031/852216, 852361 **ΦΑΞ :** 031/852195

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Un. of Lincolnshire and Humberside (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ • ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
• ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ-ΔΙΕΡΜΗΝΕΩΝ

I.C.B.S.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Τ.Θ.46 Γαλήνη-Ωραιόκαστρο **Τ.Κ. - ΠΟΛΗ :** 57013 Θεσσαλονίκη
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 031/698598 **ΦΑΞ :** 031/697795

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Ulster Un., Kingston Un., City College London (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
• ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ • ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ-ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

I.S.T. STUDIES

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Χαλκοκονδύλη 31 & Σωκράτους **Τ.Κ. - ΠΟΛΗ :** 10432 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 5227088 **ΦΑΞ :** 5226084

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Un. of Hertfordshire (Μ. Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
• ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
• ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ • ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 110

INDIANAPOLIS

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Βουλής 29 **Τ.Κ. - ΠΟΛΗ :** 10557 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 3236647-3239785 **ΦΑΞ :** 3248502

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ University of Indianapolis (ΗΠΑ)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
• ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ • ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
• ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ • ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ • ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
• ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
• ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

INSTITUT FRANCAIS DE THESSALONIQUE

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Λεωφ.Στρατού 2Α Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 54640 Θεσσαλονίκη
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 031/821231, 830574 **ΦΑΞ :** 031/841283

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Paris Dauphine, Charles de Gaulle, Pantheon-Sorbonne, Louis Pasteur Strasbourg, Paul Valery, Sorbonne Nouvelle, Ecole des Beaux-Arts de Saint-Etienne, Ecole d Art d Avignon, Haute-Normandie (Γαλλία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΝΟΜΙΚΗΣ
• ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ • ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
• ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ • ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ • ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
• ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ • ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

LA VERNE

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Π.Τσαλδάρη 18 Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 14561 Κηφισιά
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 6206188 **ΦΑΞ :** 6205929

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ University of La Verne (ΗΠΑ)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
• ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ • ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ • ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ
• ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
• ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ • ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ • ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ
• ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ • ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

MEDITERRANEAN

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Πλατεία Ομονοίας 18 Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 10431 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 3250826-9 **ΦΑΞ :** 3221695

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ University of Derby (Μ.Βρετανία), Baker College (ΗΠΑ)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

NEW YORK

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Αμαλίας 38 Τ.Κ. - ΠΟΛΗ : 10558 Αθήνα
ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 3225961-2,3240649 **ΦΑΞ :** 3233337

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ State University of New York at New Paltz and Empire State College, Pittsburg State Un., Louisville Un.(ΗΠΑ) Highbury College of Portsmouth (ΜΒρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
• ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
• ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ • ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ • ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
• ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 124

NORTH THESSALONIKI

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : 15 χλμ. Λεωφ. Αεροδρομίου 4 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 57001 Θεσσαλονίκη / Τ.Θ 235 Θέρμη **ΤΗΛΕΦΩΝΑ :** 031/464410-13, 0651/23623 **ΦΑΞ :** 031/465665 - 538289

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Un. of Abertay Dundee (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ • ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
• ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ • ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

S.B.S.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Πανεπιστημίου 57 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 10564 Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 3246607-3241124-3242900 **ΦΑΞ :** 3224292

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Empire State College- SUNY (ΗΠΑ),
Highbury College of Portsmouth (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 125

SOUTHEASTERN

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Θεμιστοκλέους 7 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 10677 Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 3303006-8 **ΦΑΞ :** 3303009

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ College of Southeastern Europe (Η.Π.Α.)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΤΟΜΕΑΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (3)* • ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ (3)
• ΤΟΜΕΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ (7)
• ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ (5)
• ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (7)
• ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (9)
• ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (6)
• ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (4)
• ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (3)
• ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ (3)

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται στις ειδικότητες κάθε τομέα που λόγω του μεγάλου αριθμού τους δεν χωρούσαν να συμπεριληφθούν στην παρουσίαση. Για περισσότερες λεπτομέρειες επικοινωνήστε με το κολλέγιο.

SPORTS SCIENCES

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Κλεισθένους 409 Τ.Κ. - **ΠΟΛΗ :** 15344 Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 8047106, 6138910 **ΦΑΞ :** 6138911

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ Un. of Northumbria at Newcastle (Μ.Βρετανία)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ • ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ • ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

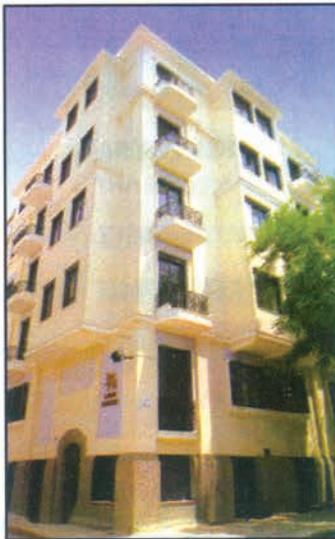
ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 118

UNIVERSITY OF WALES

ΕΛΛΗΝΟ-ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ

Ιδρυτική Διακήρυξη της 1-9-1989

ΣΤΟΧΟΣ

Το **Ελληνο-Βρετανικό** ιδρύθηκε με στόχο την δημιουργία ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού οργανισμού στον χώρο της μεταλκειακής εκπαίδευσης. Η γενική διαπίστωση, ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην χώρα μας δεν ανταποκρίνεται ούτε ποιοτικά ούτε ποσοτικά στις προσδοκίες των σπουδαστών και της κοινωνίας, μας οδήγησε σ' αυτή την απόφαση έχοντας πλήρη επίγνωση των τεράστιων δυσκολιών που συνενάγεται η επιδίωξη ενός τέτοιου στόχου. Πιστεύουμε, ότι η ακαδημαϊκή κοινότητα και κοινωνία θα δουν θετικά μια τέτοια πρωτοβουλία όχι μόνο για τα ίδια τα και' ευθείαν αποτελέσματά της αλλά και για την έμμεση επίδρασή τους στην βελτίωση όλου του Ελληνικού Συστήματος Μεταλκειακής Εκπαίδευσης. Ο πυρήνας της σκέψης μας και η βάση της στρατηγικής μας είναι η προσπάθεια μετασφύνησης και ανάπτυξης στον ελληνικό χώρο (με τις κατάλληλες βέβαια προσαρμογές) ενός εκπαιδευτικού συστήματος που λειτουργεί καλά και το οποίο χιλιάδες Έλληνες προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν παρακολουθήσει με επιτυχία. Πρόκειται για το Βρετανικό Εκπαιδευτικό Σύστημα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ένα σύστημα που έχει δημιουργηθεί σε πανεπιστήμια πραγματικά αυτόνομα, που αναπτύσσονται χωρίς να ελέγχονται ασφκτικά από το κράτος. Ξεκινάμε έχοντας εξασφαλίσει μια στενή συνεργασία με το **Πανεπιστήμιο της Ουαλίας**, το δεύτερο μεγαλύτερο της Μ. Βρετανίας, μια συνεργασία που εγγυάται την ποιότητα των παρεχομένων σπουδών στην Ελλάδα και την δυνατότητα συνέχισης τους στην Μ. Βρετανία.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Οι βασικές μας κατευθύνσεις θα είναι :

1. Παροχή εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου, προστιής σε όλους τους σπουδαστές που έχουν την ικανότητα και την θέληση.
2. Εξασφάλιση συνεχούς σύνδεσης με την αγορά εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ενωμένη Ευρώπη.
3. Συνεχής επικοινωνία με τους ευρωπαϊκούς πανεπιστημιακούς και ερευνητικούς χώρους.
4. Συμβολή στην επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη της χώρας με το βλέμμα προς τον 21ο αιώνα.
5. Συνεργασία με ξένους εκπαιδευτικούς οργανισμούς διατηρώντας ταυτόχρονα δημιουργική επαφή με τη μακρόχρονη ελληνική παράδοση.
6. Ανάπτυξη εκπαιδευτικών και επιστημονικών διεθνών συνεργασιών στα πλαίσια της Ευρ. Ένωσης.
7. Παροχή ευκαιριών για εκμάθηση ευρωπαϊκών γλωσσών (τουλάχιστον δύο) με παράλληλη έμφαση στην καλλιέργεια και την βελτίωση της Ελληνικής.

ΕΛΛΗΝΟ-ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ

Το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας

Το Βρετανικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι από τα καλύτερα στον κόσμο. Κύριο γνώρισμά του είναι η σταθερότητα και η προσήλωσή του σε υψηλούς ακαδημαϊκούς στόχους σε όλους τους τομείς. Ενα από τα πιο αντιπροσωπευτικά βρετανικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι **το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας, δεύτερο σε μέγεθος στη Μεγ. Βρετανία.** Το Πανεπιστήμιο λειτουργεί πλήρως από το 1893. Σήμερα αποτελείται από οκτώ πανεπιστημιακά Κολλέγια,

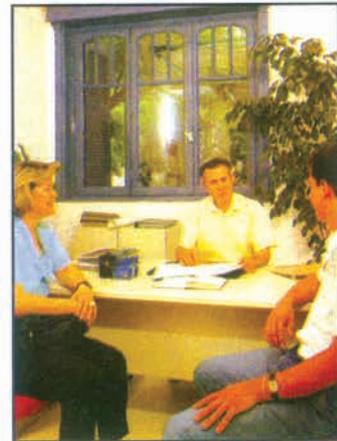
μεταξύ των οποίων τα σημαντικότερα είναι εκείνα του Cardiff, του Swansea, του Aberystwyth, του Bangor και του Newport με φοιτητικό πληθυσμό είκοσι χιλιάδες νέους. Ο μεγάλος αριθμός πανεπιστημιακών σχολών και τμημάτων του Πανεπιστημίου της Ουαλίας, του παρέχουν τις δυνατότητες ενός μεγάλου Πανεπιστημίου με εξαιρετικά υψηλό ακαδημαϊκό επίπεδο.

Ιστορικό

Το **Ελληνοβρετανικό** είναι ένας εκπαιδευτικός οργανισμός, με στόχο την προσφορά σπουδών υψηλής στάθμης σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας. Τα κύρια προγράμματα σπουδών που παρέχονται στο **Ελληνοβρετανικό**, έχουν καταρτισθεί από ειδικευμένους εκπαιδευτικούς με μακρά εκπαιδευτική και επαγγελματική εμπειρία στους τομείς τους, σε συνεργασία με το αντίστοιχο προσωπικό του Πανεπιστημίου της Ουαλίας. Το **Ελληνοβρετανικό** κατέληξε το 1990, μετά από διετή περίοδο προετοιμασίας, σε μια σημαντική και πρωτοποριακή εκπαιδευτική συμφωνία με το Πανεπιστήμιο.

Με βάση αυτή τη συμφωνία προσφέρει στην Ελλάδα, διετή και τριετή εκπαιδευτικά προγράμματα, που αναγνωρίζονται από το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας και οδηγούν στην απόκτηση Διπλωμάτων και Πτυχίων Bachelor's του Πανεπιστημίου. Η λειτουργία και τα προγράμματα του **Ελληνοβρετανικού** κατευθύνονται και ελέγχονται από το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας το οποίο και αξιολογεί την ποιότητα σπουδών με ομάδα εξεταστών καθηγητών (external examiners) σε ετήσια και πενταετή βάση.

ΕΛΛΗΝΟ-ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ

Κτιριακές Εγκαταστάσεις

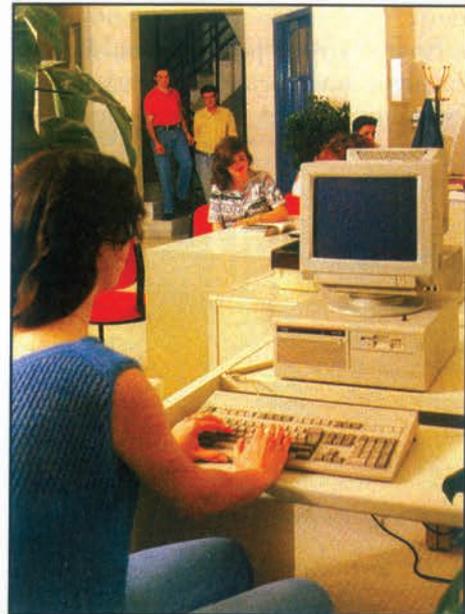
Το Ελληνοβρετανικό λειτουργεί σε ένα αναπαλαιωμένο νεοκλασικό οίκημα που βρίσκεται στη Ρεθύμνου 2 και Βασ. Ηρακλείου δίπλα στο Αρχαιολογικό Μουσείο.

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη του Ελληνοβρετανικού καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις όλων των προγραμμάτων σπουδών. Χρησιμοποιείται σύστημα Ηλεκτρονικού Υπολογιστού για εντοπισμό και χρήση βιβλίων και άρθρων και οποιοδήποτε αναγκαίου υλικού.

Πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα ότι η βιβλιοθήκη του Ελληνοβρετανικού είναι η **πρώτη ηλεκτρονική βιβλιοθήκη της Ελλάδας.**

Είναι εξοπλισμένη με δύο σταθμούς εργασίας εξοπλισμένους με μονάδες CD-ROM και διαθέτει αρκετούς τίτλους σε δίσκους CD-ROM.

Εξοπλισμός

Το Ελληνοβρετανικό διαθέτει **πέντε σύγχρονα εργαστήρια** - ένα εργαστήριο Γλωσσών, ένα Ηλεκτρονικής Τεχνολογίας, ένα Μηχανολογικής Τεχνολογίας και δύο Πληροφορικής.

Τα εργαστήρια Πληροφορικής έχουν μονάδες PC (επεξεργαστές 486 και 586), δικτυωμένες μεταξύ

τους μέσω δύο κεντρικών μονάδων με λειτουργικό UNIX. Προσφέρεται συνεχής πρόσβαση στο

INTERNET, μέσα από modem και σταθερές γραμμές σύνδεσης. Οι ενδιαφερόμενοι σπουδαστές μπορούν να συνδέονται στο INTERNET του Κολλεγίου από τα σπίτια τους (μέσω modem και τηλεφωνικής γραμμής).

Άλλες Δραστηριότητες

Η εκπαιδευτική εμπειρία δεν περιορίζεται μόνο στις τάξεις και τα εργαστήρια του Ελληνοβρετανικού.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εμπλουτίζεται με ομιλίες, διαλέξεις και συμμετοχή σε συνέδρια σε θέματα επίκαιρα που ενδιαφέρουν φοιτητές και αποφοίτους.

Διοργανώνονται επίσης εκπαιδευτικές επισκέψεις σε χώρους εργασίας, εργοστάσια και επιχειρήσεις.

ΕΛΛΗΝΟ-ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ

Διδακτικό Προσωπικό

Οι καθηγητές του Ελληνοβρετανικού είναι υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου. Ολοι έχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα στον τομέα τους και οι περισσότεροι και διδακτορικό από βρετανικά ή αμερικανικά πανεπιστήμια. Επίσης είναι πολύ καλοί γνώστες της αγοράς εργασίας.

Απόφοιτοι

Οι σπουδαστές του Ελληνοβρετανικού συνεχίζουν με ιδιαίτερη επιτυχία την φοίτησή τους στο πανεπιστήμιο της επιλογής τους. Ένα σημαντικό ποσοστό (που αγγίζει το 30%) συνεχίζει τις σπουδές του σε μεταπτυχιακά προγράμματα.

Όσοι ολοκληρώνουν τις σπουδές τους αποκαθίστανται επαγγελματικά χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία ως στελέχη σε σημαντικές ελληνικές και ξένες εταιρείες.

Κατευθύνσεις Σπουδών

Τριετής ή τετραετής φοίτηση για Bachelor στην Ελλάδα :

- European Business Administration
- Business Administration
- Finance
- Information Technology
- Business Information Systems

Διετής φοίτηση στην Ελλάδα και διετής φοίτηση στη Μ. Βρετανία για Bachelor εκεί :

- Business Administration
- Economics and Marketing
- Accounting/Finance
- Economics
- Mathematics with Insurance
- Computer Systems
- Computer Science
- Mechanical Engineering
- Manufacturing Engineering
- Integrated Engineering
- Electrical/Electronic Engineering
- Electronics

ΕΛΛΗΝΟ-ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ

Ρεθύμνον 2 - Μουσείο, 106 82 Αθήνα
τηλ.: 821 7710 - 822 9272 fax: 821 5025
Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών

I.S.T. STUDIES

Χαιρετισμός Γενικών Διευθυντών

Δρ. Φουντουκάκος

Γ. Καστρινάκης

Με εφόδιο την πείρα που αποκτήσαμε κατά την πολυετή επιτυχημένη παρουσία μας στο χώρο της Παιδείας, ως Διευθυντές της **Σ.Β.Ι.Ε.** επί 30 και πλέον χρόνια, αποφασίσαμε να συμβάλλουμε ενεργά στην προσπάθεια αναβάθμισης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Η δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες στην προσαρμογή της στα σύγχρονα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα.

Η δυνατότητα απορρόφησης των νέων καθίσταται εκ των πραγμάτων περιορισμένη, αφού το ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για την Παιδεία δεν ανξάνεται αισθητά, η ανάγκη όμως Ανώτατης Εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου στη χώρα μας είναι επιτακτική. Ένα μεγάλο μέρος των νέων μας εκπαιδίζεται με όλους τους κινδύνους που αυτό συνεπάγεται: εκροή συναλλάγματος, δυσκολίες στη γλώσσα και τον τρόπο ζωής, πικρία προς την αδιαφορία του Ελληνικού κράτους και κατ' επέκταση πιθανότητα μόνιμης παραμονής στο εξωτερικό, σπονδές σε ιδρύματα αμφίβολης ποιότητας, οικονομικά ασύμφορες και εν τέλει εθνικά και κοινωνικά επικίνδυνες.

Η ίδρυση του **I.S.T. Studies** κρίθηκε αναγκαία. Η **Σ.Β.Ι.Ε.** ήταν πρωτοπόρος και δημιουργήσε αίσθηση στα ιατρικά δεδομένα της χώρας μας. Το ίδιο ευελπιστούμε και για το **I.S.T. Studies**.

Ετσι, με μια ομάδα πανεπιστημιακών καθηγητών που είχε τις ίδιες ανησυχίες με εμάς, με σκληρή δουλειά, επιμονή και πίστη στην Παιδεία, δημιουργήσαμε το **I.S.T. Studies** με τις πιο σύγχρονες προδιαγραφές.

Στο σύντομο χρονικό διάστημα λειτουργίας του, το **I.S.T. Studies** επέτυχε τους εξής στόχους:

- Προνομιακή εκπαιδευτική συνεργασία (franchise) με το Πανεπιστήμιο του **Hertfordshire** του Ηνωμένου Βασιλείου.
- Παροχή σε τρία χρόνια, μέσω του συνεργαζόμενου Πανεπιστημίου, πτυχίων αναγνωρισμένων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Δυνατότητα επιλογής επιστημονικών ειδικοτήτων που προσανατολίζουν το νέο σε σύγχρονα επαγγέλματα.
- Κατάκτηση της εμπιστοσύνης μεγάλων οργανισμών και εταιρειών, ώστε η πρακτική εξάσκηση και η εργασία των αποφοίτων να είναι εξασφαλισμένη.

Απευθυνόμαστε σε εσάς που ενδιαφέρεστε όσο κι εμείς για σπουδές υψηλών προδιαγραφών. Είμαστε σίγουροι ότι θα αξιοποιήσετε όλα τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το **I.S.T. Studies** αναγνωρίζοντας την υπεροχή του. Να είστε βέβαιοι ότι η επιλογή σας είναι η καλύτερη δυνατή στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Τα εφόδια που θα αποκτήσετε κοντά μας, να είστε βέβαιοι ότι θα επιτρέψουν τη συνέχιση των σπουδών σας σε μεταπτυχιακό επίπεδο, καθώς και την επιτυχή δραστηριοποίηση σας στο χώρο της εργασίας.

Σας καλωσορίζουμε λοιπόν στο I.S.T. Studies και σας ευχόμαστε καλή επιτυχία στις σπουδές σας.

I.S.T. STUDIES

I.S.T. STUDIES - University of Hertfordshire Πρωτοποριακή Συνεργασία για την Εκπαίδευση

Το I.S.T. Studies προσφέρει από το 1989 σπουδές επιπέδου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από την αρχή της λειτουργίας του, τα ακαδημαϊκά του προγράμματα έτυχαν διεθνούς αναγνώρισης μέσα από συνεργασίες με διακεκριμένα πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού.

Αρχικά, με το Πανεπιστήμιο της Λιέγης του Βελγίου και με τα Πανεπιστήμια Florida Atlantic University και Mercer University των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και στη συνέχεια, από το ακαδημαϊκό έτος 1992-1993, το I.S.T. Studies συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire του Ηνωμένου Βασιλείου για την υλοποίηση ακαδημαϊκών

του προγραμμάτων στην Ελλάδα. Το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire, ένα από τα γνωστά κρατικά πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου, βρίσκεται κοντά στο Λονδίνο και αριθμεί περισσότερους από 16.000 φοιτητές απ' όλο τον κόσμο.

Δημοσίευμα των TIMES του Λονδίνου (27 Μαΐου 1994) κατατάσσει το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire στην πρώτη θέση ανάμεσα στα νέα Βρετανικά πανεπιστήμια.

Το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire έχει συνάψει ακαδημαϊκή συνεργασία με πανεπιστημιακού επιπέδου ιδρύματα σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως στη Γερμανία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Ολλανδία, τη Σουηδία και στην Ελλάδα, κατ' αποκλειστικότητα με το I.S.T. Studies στην Αθήνα.

Η επιτυχής ολοκλήρωση των αντίστοιχων κύκλων σπουδών στο I.S.T. Studies οδηγεί στην απόκτηση των πτυχίων BACHELOR 's και MASTER 's τα οποία απονέμονται από τις πρωταρχικές αρχές του Πανεπιστημίου Hertfordshire στην τελετή αποφοίτησης που πραγματοποιείται στην Αγγλία.

Τα προπτυχιακά προγράμματα που προσφέρονται μέσα από τη συνεργασία του Πανεπιστημίου του Hertfordshire με το I.S.T. Studies καλύπτουν τα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα: **Αγγλική Φιλολογία & Γλωσσολογία, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Επιστήμη Υπολογιστών, Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές, Λογιστική και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης και Οικονομικά των Επιχειρήσεων.**

Ως αποτέλεσμα της άρτιας σχέσης μεταξύ των δύο ιδρυμάτων, το I.S.T. Studies προσφέρει στην Αθήνα και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών (MASTER 's) στα γνωστικά αντικείμενα της **Επιστήμης Υπολογιστών (MSc) και της Διοίκησης Επιχειρήσεων (MBA).** Τα δύο αυτά προγράμματα απευθύνονται σε πτυχιούχους Πανεπιστημίου και είναι σχεδιασμένα ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του σύγχρονου επιχειρηματικού κόσμου.

I.S.T. STUDIES

Συνεργασίες

Η συνεργασία μορφής Franchise, που χαρακτηρίζει τη σχέση του I.S.T. Studies με το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire, προβλέπει όχι μόνο την πιστή εφαρμογή των μαθημάτων στον κύκλο σπουδών, αλλά και την υιοθέτηση ενός πλαισίου ροής των ακαδημαϊκών προγραμμάτων αντίστοιχου με αυτό που ισχύει στο Πανεπιστήμιο του Hertfordshire:

- Τα προγράμματα σπουδών τελούν υπό την ακαδημαϊκή εποπτεία Συμβούλων Σπουδών (Directors of Studies), καθώς και τη συνεχή επίβλεψη ως προς την υλοποίηση από Υπεύθυνους Ροής Προγραμμάτων (Scheme Tutors).

- Οι κανόνες διεξαγωγής των εξετάσεων, καθώς και η ακαδημαϊκή επίδοση των σπουδαστών εξετάζονται διεξοδικά από Συμβούλια Εξεταστών (Board of Examiners) στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου και του I.S.T. Studies, καθώς και Αγγλοι και Έλληνες εξωτερικοί εξεταστές, με στόχο την αδιάβλητη αξιολόγηση των σπουδαστών.

Τα θέματα των τελικών εξετάσεων εγκρίνονται και επικυρώνονται από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου του Hertfordshire, που διδάσκουν εκεί τα αντίστοιχα μαθήματα και από τους εξωτερικούς εξεταστές, που προέρχονται από άλλα πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού.

- Οι σπουδαστές οφείλουν να εκπονούν ατομικές και ομαδικές εργασίες, να συμβουλευονται ποικίλες βιβλιογραφικές πηγές, να δίνουν εξετάσεις προόδου και να υποβάλλουν σε γραπτή και προφορική μορφή εργασίες σε καθηγητές του Πανεπιστημίου του Hertfordshire που επισκέπτονται το I.S.T. Studies τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο για το σκοπό αυτό.

- Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους οι εκπρόσωποι των δύο ιδρυμάτων ανταλλάσσουν επισκέψεις για συνεχή ενημέρωση και εναρμόνιση με τις τελευταίες εξελίξεις στο χώρο της επιστήμης.

Η Διασφάλιση της Ακαδημαϊκής Ποιότητας

Οι παραπάνω ακαδημαϊκές ρυθμίσεις και διαδικασίες διασφαλίζονται και από το Βρετανικό Συμβούλιο Ποιότητας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Higher Education Quality Council, HEQC). Το Μάιο του 1996, το HEQC επισκέφτηκε το I.S.T. Studies και προέβη σε σχολαστική εξέταση όλων των πτυχών της ροής των ακαδημαϊκών προγραμμάτων που υλοποιούνται στο I.S.T. Studies σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire. Η έκθεση της Επιτροπής του HEQC, η οποία καταγράφει τις παρατηρήσεις των ελεγκτών-καθηγητών, κατέληξε στο θετικότερο για το I.S.T. Studies παρακάτω συμπέρασμα: "Οι φοιτητές θεώρησαν πως σπουδάζοντας στο I.S.T. ελάμβαναν πανεπιστημιακή εκπαίδευση επιπέδου εφάμιλλου με εκείνο που θα ελάμβαναν αν σπούδαζαν στο Πανεπιστήμιο του Hertfordshire στην Αγγλία. Επιπροσθέτως, κατέστη σαφές στην Επιτροπή του HEQC ότι το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire έχει τελικά

επιλέξει να αναπτύξει στενούς εκπαιδευτικούς δεσμούς με ένα άρτια οργανωμένο ιδιωτικό ίδρυμα, που παρέχει σπουδές ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα και στο οποίο το διδακτικό προσωπικό, υψηλής επιστημονικής κατάρτισης, μοιράζεται την προσήλωση του Πανεπιστημίου του Hertfordshire στη συνεχή προσφορά υψηλού επιπέδου Πανεπιστημιακών σπουδών". Η δέσμευση του I.S.T. Studies σε θέματα ποιότητας υπογραμμίζεται και από το διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο ποιότητας ISO 9001, το οποίο είναι μεν ευρύτατα διαδεδομένο στους επιχειρηματικούς κύκλους, αλλά όχι και στο χώρο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Υπό αυτό το πρίσμα, το I.S.T. Studies, ως εκσυγχρονιστικός εκπαιδευτικός οργανισμός, πρωτοπορεί στην κατοχύρωση ποιοτικού ελέγχου.

I.S.T. STUDIES

Συγκριτικά Πλεονεκτήματα

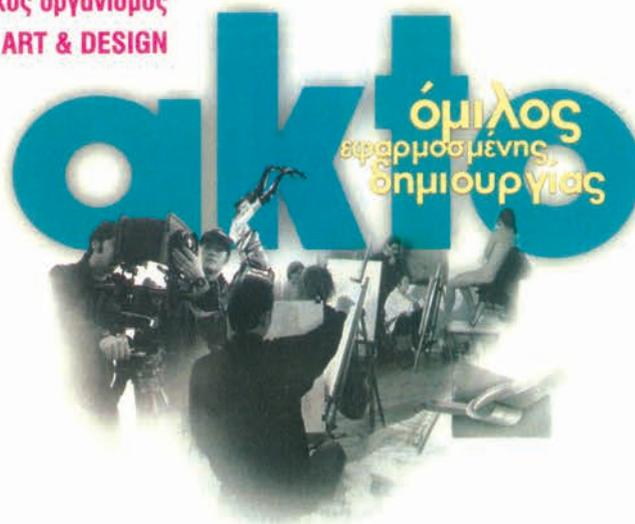
Το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από παράγοντες όπως η καταλληλότητα των διδασκόντων, το περιεχόμενο της διδακτέας ύλης, η επάρκεια σύγχρονου τεχνικού εξοπλισμού, κ.λ.π. Το I.S.T. Studies ως ιδιωτικό τριτοβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα πλεονεκτεί στα εξής σημεία:

- Τους καθηγητές με ευρύ διδακτικό, επαγγελματικό και ερευνητικό έργο.
- Τον περιορισμένο αριθμό σπουδαστών σε κάθε τμήμα.
- Την υποχρεωτική παρακολούθηση των μαθημάτων.
- Τον ευέλικτο και αποτελεσματικό τρόπο διοίκησης με δυνατότητα λήψης άμεσων αποφάσεων, χωρίς χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες.
- Τη σύνδεση θεωρίας και πράξης, που σήμερα θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την ευόδωση της προσπάθειας δημιουργίας υψηλής στάθμης στελεχών.
- Τους σύγχρονους και άρτια εξοπλισμένους χώρους διδασκαλίας.

Τα παραπάνω συγκριτικά πλεονεκτήματα διασφαλίζουν ένα υψηλό επίπεδο σπουδών που ανταποκρίνεται πλήρως στο ανταγωνιστικό και απαιτητικό Ευρωπαϊκό επιχειρησιακό περιβάλλον. Απόφοιτοι του IST Studies, πτυχιούχοι του Πανεπιστημίου του Hertfordshire, συνεχίζουν σε μεταπτυχιακά προγράμματα φημισμένων Βρετανικών Πανεπιστημίων (University of Cambridge, London School of Economics, University of Warwick, University of Reading κ.α.) ή στελεχώνουν ελληνικές πολυεθνικές επιχειρήσεις.

INDEPENDENT SCIENCE & TECHNOLOGY STUDIES
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 31 & ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ - ΑΘΗΝΑ
104 32 τηλ.:5227088 - 5226708 fax:5226084

Χαιρετισμός του Προέδρου

Αγαπητή/έ Υποψήφια/ε,

Έχω την τιμή να διευθύνω αυτό τον οργανισμό και εκτιμώ ότι οφείλω να διατυπώσω τις προσωπικές μου απόψεις για τον **AKTO** και για κάθε τι που μπορεί να ενδιαφέρει το σπουδαστή του.

Όπως γνωρίζεις ο **AKTO** είναι σήμερα ο μεγαλύτερος εκπαιδευτικός όμιλος της χώρας μας στο χώρο του.

Στην εξέλιξη του αυτή συνετέλεσε και συντελεί καθοριστικά το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η εμπειρία των διοικούντων που προέρχονται από το χώρο των τεχνών και το υψηλό αίσθημα ευθύνης όλων απέναντι στους νέους και νέες που εμπιστεύονται το μέλλον τους στον **AKTO**.

Όλοι εμείς, στον **AKTO**, γνωρίζουμε καλά να σε οδηγήσουμε στην επιτυχία μέσα από μία εκπαιδευτική διαδικασία που είναι αντικείμενο συνεχούς έρευνας και εφαρμογής των πλέον σύγχρονων παιδαγωγικών μεθόδων.

Η καθοδήγηση των σπουδαστών μας γίνεται με οργανωμένη διδασκαλία, σύμφωνα και με τα πρότυπα του **MIDDLESEX UNIVERSITY**, η οποία αξιοποιεί με συστηματικό τρόπο τις δημιουργικές τους δυνάμεις. Τα προγράμματα σπουδών που εφαρμόζονται ανταποκρίνονται απόλυτα στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Μέσα στον **AKTO** θα ανακαλύψεις τη χαρά της δημιουργίας, θα συναντήσεις ενδιαφέροντες ανθρώπους και θα κάνεις νέους φίλους για ολόκληρη τη ζωή σου.

Οι σπουδές σου σε οποιοδήποτε κλάδο του **AKTO** είναι βέβαιο ότι θα σε οδηγήσουν στην επαγγελματική επιτυχία και την κοινωνική καταξίωση. Φρόντισε να αξιοποιήσεις με τον καλύτερο τρόπο τις δυνατότητες που σου παρέχουν.

Φιλικάτα,

ΒΛΑΣΗΣ ΒΕΛΛΙΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Προφίλ του ΑΚΤΟ

Ο Αθηναϊκός Καλλιτεχνικός Τεχνολογικός Όμιλος (ΑΚΤΟ) είναι σήμερα ο μεγαλύτερος εκπαιδευτικός φορέας της χώρας μας στο χώρο των εφαρμοσμένων καλών τεχνών, της επεξεργασίας εικόνας μέσω της υψηλής τεχνολογίας και του σχεδιασμού.

Η συνεργασία του με το Βρετανικό κρατικό Πανεπιστήμιο MIDDLESEX, οι εγκαταστάσεις του, ο αριθμός και το επίπεδο των καθηγητών του και η οργάνωση των σπουδών στα πρότυπα του Αγγλικού Πανεπιστημίου, προσδίδουν στον ΑΚΤΟ την αίγλη και τα χαρακτηριστικά μεγάλου Ευρωπαϊκού Κολλεγίου.

Με εγκαταστάσεις, μοναδικές για τα

Ελληνικά δεδομένα, που βρίσκονται στο κέντρο της Αθήνας και με απόλυτη εξειδίκευση στις καλλιτεχνικές - δημιουργικές ειδικότητες, γίνεται κάθε χρόνο πόλος έλξης εκατοντάδων νέων παιδιών που έχουν μέσα τους τη φλόγα του δημιουργού και το όνειρο να διακριθούν ως καλλιτέχνες δημιουργοί. Το όνειρο αυτό φροντίζουν όλοι και γίνεται πραγματικότητα. Οι σπουδαστές των επικυρωμένων κλάδων του ΑΚΤΟ θεωρούνται ταυτόχρονα σπουδαστές του MIDDLESEX UNIVERSITY, από το οποίο παίρνουν αποφοιτώντας Πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών.

Περισσότεροι από δύο χιλιάδες (2.000) είναι οι σπουδαστές που φοιτούν κάθε χρόνο στα διάφορα τμήματα του ΑΚΤΟ, ενώ σε εκατόν πενήντα (150) ανέρχεται ο αριθμός των καθηγητών.

Κτιριακές Εγκαταστάσεις

Ο ΑΚΤΟ στεγάζεται σε τέσσερα κτιριακά συγκροτήματα και κατέχει μέρος δύο άλλων κτιρίων. Όλα βρίσκονται στο κέντρο της Αθήνας και είναι εύκολη η μετάβαση από το ένα κτίριο στο άλλο χωρίς αυτοκίνητο. Η κατανομή των διαφόρων κλάδων αλλά και της υλικοτεχνικής

υποδομής έχει γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε οι σπουδαστές να κινούνται σχεδόν σε όλα τα κτίρια, να αποκτούν πλήρη αίσθηση των εγκαταστάσεων του ΑΚΤΟ, να γνωρίζονται με τους σπουδαστές των προχωρημένων ετών ή

άλλων κλάδων με αποτέλεσμα να ενημερώνονται για το έργο που γίνεται σε κάθε γωνιά του ΑΚΤΟ. Η μελέτη στις βιβλιοθήκες, η εργασία στα φωτογραφικά στούντιο, η εργασία στα computer, η παρακολούθηση διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων, τα κοινά θέματα (projects) με σπουδαστές άλλων κλάδων είναι οι αιτίες που όλοι οι σπουδαστές επισκέπτονται όλα τα κτίρια.

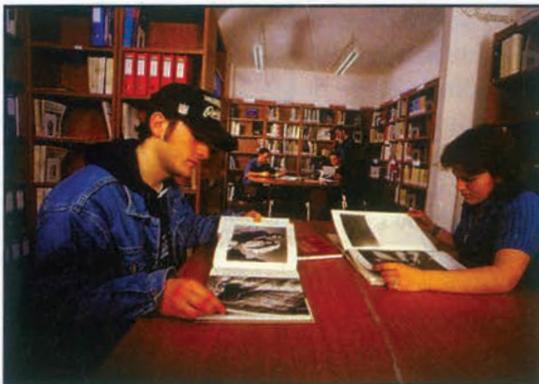
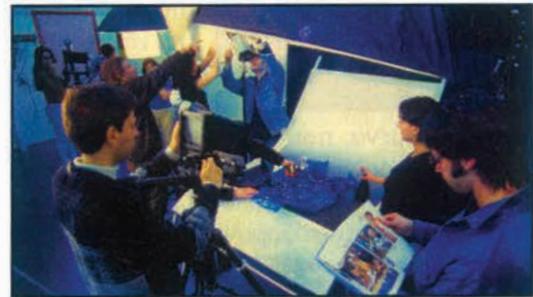
Η Συνεργασία του ΑΚΤΟ με το MIDDLESEX UNIVERSITY

Η συμφωνία συνεργασίας του ΑΚΤΟ με το MIDDLESEX UNIVERSITY προβλέπει σε γενικές γραμμές τα εξής:

1.Οι σπουδαστές των επικυρωμένων κλάδων του ΑΚΤΟ θεωρούνται σπουδαστές του MIDDLESEX UNIVERSITY και ολοκληρώνοντας τις σπουδές τους αποκτούν τους πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών Cert.H.E., Dip.H.E. και B.A.Degree του MIDDLESEX, έχουν δε τη δυνατότητα να συνεχίσουν εκεί σπουδές.

2.Από το καλοκαίρι του 1995 το MIDDLESEX UNIVERSITY εξουσιοδότησε τον ΑΚΤΟ για να λειτουργήσει πλήρες Πανεπιστημιακό πρόγραμμα και να χορηγεί εδώ στην Ελλάδα το BACHELOR OF ARTS DEGREE του MIDDLESEX UNIVERSITY.

Ήδη απόφοιτοι του ΑΚΤΟ που συνέχισαν σπουδές στο MIDDLESEX, είναι κάτοχοι του Bachelor of Arts Degree, ενώ από το τέλος του Ακαδημαϊκού έτους 1995-96 έχουμε τους πρώτους απόφοιτους με Bachelor of Arts Degree που ολοκλήρωσαν με επιτυχία το Πανεπιστημιακό τους πρόγραμμα στην Αθήνα.

Πανεπιστημιακοί Τίτλοι του MIDDLESEX UNIVERSITY *ανά Κλάδο*

Οι σπουδαστές του ΑΚΤΟ παρακολουθούν προγράμματα που είναι επικυρωμένα από το MIDDLESEX UNIVERSITY και αποκτούν τους κάτωθι Πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών.

ΚΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΑΚΤΟ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ Μ.Υ.	ΕΤΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΓΡΑΦΙΣΤΩΝ	Dip.H.E.	3
	B.A. Degree	4
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ & ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ	Dip.H.E.	3
	B.A. Degree	4
ΜΕΛΕΤΗΣ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Dip.H.E.	3
	B.A. Degree	4
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Dip.H.E.	2
	B.A. Degree	3
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΜΟΔΑΣ	Cert.H.E.	2

Dip.H.E. = DIPLOMA OF HIGHER EDUCATION

Cert.H.E. = CERTIFICATE OF HIGHER EDUCATION

B.A.Degree = BACHELOR OF ARTS DEGREE

Προϋπόθεση για την απόκτηση των Πανεπιστημιακών τίτλων σπουδών Dip.H.E. και Cert.H.E. είναι το Απολυτήριο Λυκείου. Η εγγραφή και παρακολούθηση του ενός επιπλέον έτους στον ΑΚΤΟ για την απόκτηση του B.A. Degree προϋποθέτει κατ' αρχάς την κατοχή του Dipl.H.E. και γίνεται κατόπιν επιλογής. Οι υπόλοιποι κλάδοι σπουδών του ΑΚΤΟ (Ζωγραφικής, Στελεχών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Σχεδιαστών CAD/CAM, Computer Graphics D.T.P., Computer Animation και Σκηνοθεσίας Τηλεόρασης) δεν είναι επικυρωμένοι από το MIDDLESEX UNIVERSITY.

Χ.Τρικούπη 21, 106 81 Αθήνα, τηλ: 3813700, 3809555 fax: 3820215
3ης Σεπτεμβρίου 24, 104 32 Αθήνα, τηλ: 5230130, 5245993-4 fax: 5237464

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

SPORTS SCIENCES

ΓΝΩΣΕΙΣ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Τώρα για πρώτη φορά στην Ελλάδα μπορείς να σπουδάσεις και εσύ **ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΣΟΥ**
Σημείο ποιοτικής αναφοράς στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Το "Sports Sciences", με την ίδρυσή του το 1990 καινοτομεί και εισάγει για πρώτη φορά στην Ελλάδα σπουδές στις αθλητικές επιστήμες, 4ετούς διάρκειας, εφάμιλλες των σχολών του εξωτερικού.

Τώρα το "SPORTS SCIENCES", σε συνεργασία με ένα από τα μεγαλύτερα Κρατικά Πανεπιστήμια της Αγγλίας, το "University of Northumbria at Newcastle", προσφέρει στην Ελλάδα 4ετή, Πανεπιστημιακού ανωτάτου επιπέδου σπουδές, στις Αθλητικές Επιστήμες.

Το "University of Northumbria at Newcastle", έχει πιστοποιήσει (validated), τα προγράμματα του "Sports Sciences".

Μετά από 4ετή επιτυχή φοίτηση στην Ελλάδα, οι απόφοιτοι αποκτούν το ανώτερο πανεπιστημιακό δίπλωμα (μπακαλορεά) του Αγγλικού Πανεπιστημίου (B.Sc.) με τιμητικές διακρίσεις (Honours) σε δύο κύριες κατευθύνσεις:

α) B.Sc. (Honours) in Sport and Exercise Sciences (Επιστήμες Αθλητισμού και Ασκήσης)

β) B.Sc. (Honours) in Sport Management (Οργάνωση και Διοίκηση Αθλητισμού)

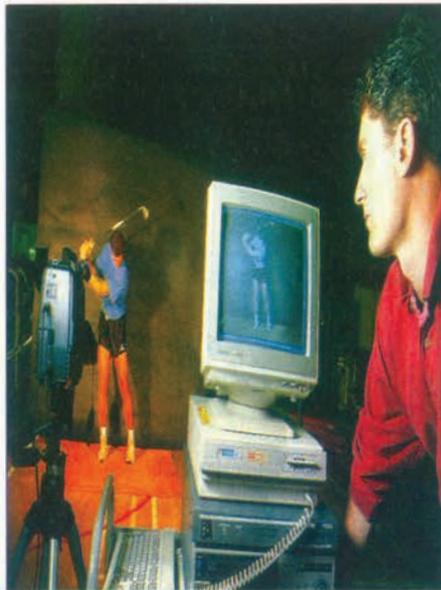
Τα προγράμματα λειτουργούν παράλληλα σε Ελληνική και Αγγλική γλώσσα.

Ιστορικό

Το "Sports Sciences" ιδρύθηκε το 1990 από ομάδα επιφανών επιστημόνων, με στόχο, τη δημιουργία μιας πρότυπης, Πανεπιστημιακού επιπέδου σχολής, αποκλειστικά εξειδικευμένης στις Αθλητικές Επιστήμες, που να παρέχει ευρύτερη κατάρτιση στους νέους προηγμένους κλάδους τους, δίνοντας έμφαση στις νεότερες κατευθύνσεις της αθλητικής παιδείας, έρευνας και πρακτικής.

1994

Οι πρώτοι απόφοιτοι του "Sports Sciences", εντάσσονται στην Ελληνική αγορά εργασίας, ενώ το υψηλό επίπεδο Ακαδημαϊκής Τεκμηρίωσης των Σπουδών, πιστοποιείται με την αποδοχή των αποφοίτων σε μεταπτυχιακά προγράμματα πανεπιστημίων των ΗΠΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1995

Το "Sports Sciences" γίνεται δεκτό σαν ισότιμο μέλος στο «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πανεπιστημίων» για την «Οργάνωση και Διοίκηση του Αθλητισμού» μέσω του προγράμματος «ΕΡΑΣΜΟΣ». (Το μοναδικό πρόγραμμα στην Ελλάδα που αναγνωρίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ).

1996

Δύο νέες ακαδημαϊκές κατευθύνσεις προστίθενται στο πρόγραμμα σπουδών του "Sports Sciences"

α) Ασκήση και Υγεία

β) Μυϊκή Δύναμη - Ισχύς - Προπόνηση με βάρη

• Αθλητές που προπονούνται υπό την επίβλεψη των αποφοίτων του "Sports Sciences" αρχίζουν να καταρρίπτουν πανελλήνια ρεκόρ.

• Η παγκοσμίως γνωστή Αμερικανική Αθλητιατρική Εταιρεία, "American College of Sports Medicine", αναθέτει στο "Sports Sciences" την μετάφραση στα Ελληνικά, του Οδηγού Επαγγελματικών Δικαιωμάτων που αφορούν θέματα Ασκήσης και Υγείας.

1997

Στις 16 Ιουλίου 1997 το πρόγραμμα σπουδών του "Sports Sciences" πιστοποιείται (validated) από το Κρατικό Πανεπιστήμιο του University of Northumbria at Newcastle της Αγγλίας.

SPORTS SCIENCES

Εγκαταστάσεις - Διδακτικό Προσωπικό

Το "Sports Sciences" με τις σύγχρονες εγκαταστάσεις, εργαστήρια και βιβλιοθήκη που διαθέτει, προσφέρει ένα άριστο περιβάλλον για όσους σκέπτονται να σπουδάσουν **ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ**.

Η Διοικητική - Ακαδημαϊκή Δομή και Οργάνωση του "Sports Sciences", του δίνει τη δυνατότητα να εντοπίζει έγκαιρα τις μελλοντικές εξελίξεις στις Αθλητικές Επιστήμες και να προσαρμόζει τα ακαδημαϊκά του προγράμματα, ανάλογα με τις απαιτήσεις της αγοράς.

Το διδακτικό - ερευνητικό προσωπικό, πλαισιώνουν κορυφαίοι επιστήμονες του κλάδου στην Ελλάδα με Διδακτική και Ερευνητική εμπειρία σε κορυφαία Πανεπιστήμια των ΗΠΑ και της Ευρώπης.

Ο συνδυασμός των ως άνω με το σύγχρονο Ακαδημαϊκό πρόγραμμα, το άριστο διδακτικό προσωπικό και η συνεργασία με ένα από τα μεγαλύτερα Κρατικά Πανεπιστήμια της Αγγλίας το "University of Northumbria at Newcastle" αποτελούν **ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΛΥΣΗ** για όσους επιθυμούν **ΣΠΟΥΔΕΣ ΜΕ ΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΝΟΗΜΑ**.

Συνεργασίες

Το "Sports Sciences", στην επτάχρονη επιστημονική του παρουσία στο αθλητικό γίγνεσθαι της χώρας μας, έχει επιτύχει συνεργασίες σε θέματα εκπαίδευσης, έρευνας, οργάνωσης συνεδρίων και πρακτικής εφαρμογής στον αθλητισμό με τους μεγαλύτερους επιστημονικούς φορείς σε παγκόσμιο επίπεδο όπως:

- την Αμερικανική Αθλητιατρική Εταιρία
- την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας
- την ΟΥΝΕΣΚΟ

• το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πανεπιστημίων

(πρόγραμμα ΕΡΑΣΜΟΣ)

- την Διεθνή Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων
- το Εθνικό Κέντρο Αθλητικών Ερευνών κτλ.

Απόφοιτοι Μεταπτυχιακές Σπουδές

Το υψηλό επίπεδο ακαδημαϊκής οργάνωσης και αξιοπιστίας του "Sports Sciences" τεκμηριώνεται με την αποδοχή από τα καλύτερα Κρατικά Πανεπιστήμια του εξωτερικού, όσων αποφοιτών θέλησαν να συνεχίσουν

μεταπτυχιακές σπουδές, σε επίπεδο Μάστερς και Διδακτορικού, σε πολλές περιπτώσεις με παροχή υποτροφίας από τα συγκεκριμένα πανεπιστήμια:

Master's

- University of Massachusetts των ΗΠΑ
- University of Alabama at Birmingham των ΗΠΑ
- University of Aberdeen (Ιατρική Σχολή), Σκωτία
- University of Northumbria, Αγγλία
- Liverpool University, Αγγλία
- University of Manchester, Αγγλία
- Sheffield University, Αγγλία

Διδακτορικό

- Πανεπιστήμιο Αθλητισμού της Κολωνίας, Γερμανία
- University of Manchester, Αγγλία
- Liverpool University, Αγγλία

Το 1994 αποτελεί ορόσημο στη λειτουργία του "Sports Sciences" αφού οι πρώτοι απόφοιτοι του, εντάσσονται επιτυχώς στην Ελληνική αγορά εργασίας σε διάφορες θέσεις.

Με τις γνώσεις που αποκτά κανείς αποφοιτώντας από το "Sports Sciences" δύναται να εξασφαλίσει επιτυχή επαγγελματική σταδιοδρομία σε μια πληθώρα αθλητικών δραστηριοτήτων.

Το "Sports Sciences" και το "University of Northumbria at Newcastle" σας καλοσωρίζουν και ανακοινώνουν την έναρξη των εγγραφών για το Ακαδημαϊκό έτος 1997-1998.

SPORTS SCIENCES - Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών

Κλεισθένους 409, ΣΤΑΥΡΟΣ - Π. ΠΕΝΤΕΛΗ Τ.Κ. 153 44

Τηλ. 8047106, 6138910, 6138131 Fax: 6138911

THE AMERICAN COLLEGE

A DIVISION OF

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Αμερικανικό αναγνωρισμένο πτυχίο

Το "ΑΝΑΤΟΛΙΑ", μη κερδοσκοπικό Αμερικανικό εκπαιδευτικό ίδρυμα, που συμπλήρωσε έναν αιώνα προσφοράς στην Ελληνική Εκπαίδευση, ίδρυσε το 1981 το ACT (πρώην SBALA). Προσφέρει προγράμματα σπουδών 4ετούς φοίτησης σε αποφοίτους Λυκείου, στους τομείς Διοίκησης Επιχειρήσεων, Ευρωπαϊκών Επιχειρησιακών Σπουδών, Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Αγγλικής Λογοτεχνίας και Γλώσσας, Ψυχολογίας, κτλ. αντίστοιχα των προγραμμάτων που προσφέρουν τα καλύτερα Αμερικανικά κολλέγια και πανεπιστήμια στους τομείς αυτούς. Μοναδικό στη Βόρεια Ελλάδα, το ACT εποπτεύεται από Επιτροπή Εφόρων, που εδρεύει στη Βοστώνη των Η.Π.Α. και εγγυάται σύγχρονη και υψηλού επιπέδου εκπαίδευση.

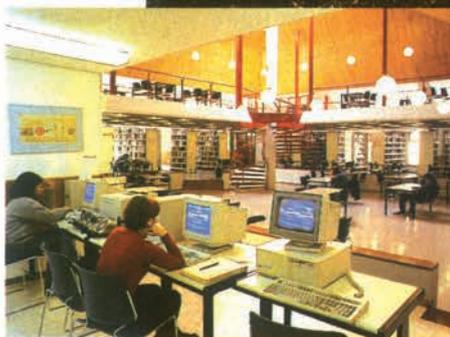
Τίτλοι σπουδών

Το ACT απονέμει πτυχία Bachelor of Science (B.S.) και Bachelor of Arts (B.A.). Τα πτυχία αυτά αναγνωρίζονται από τον αρμόδιο Αμερικανικό Οργανισμό (New England Association of Schools and Colleges). Επομένως, οι φοιτητές που αποφοιτούν έχουν την δυνατότητα είτε να συνεχίσουν για μεταπτυχιακές σπουδές σε αναγνωρισμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού είτε να εργαστούν στον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα.

Ενα μοναδικό πρόγραμμα Ανωτέρων Σπουδών στη Βόρεια Ελλάδα

Οι επόμενοι παράγοντες συντελούν στην υψηλού επιπέδου εκπαίδευση και εγγυώνται την επιτυχία και αποτελεσματικότητα του ACT:

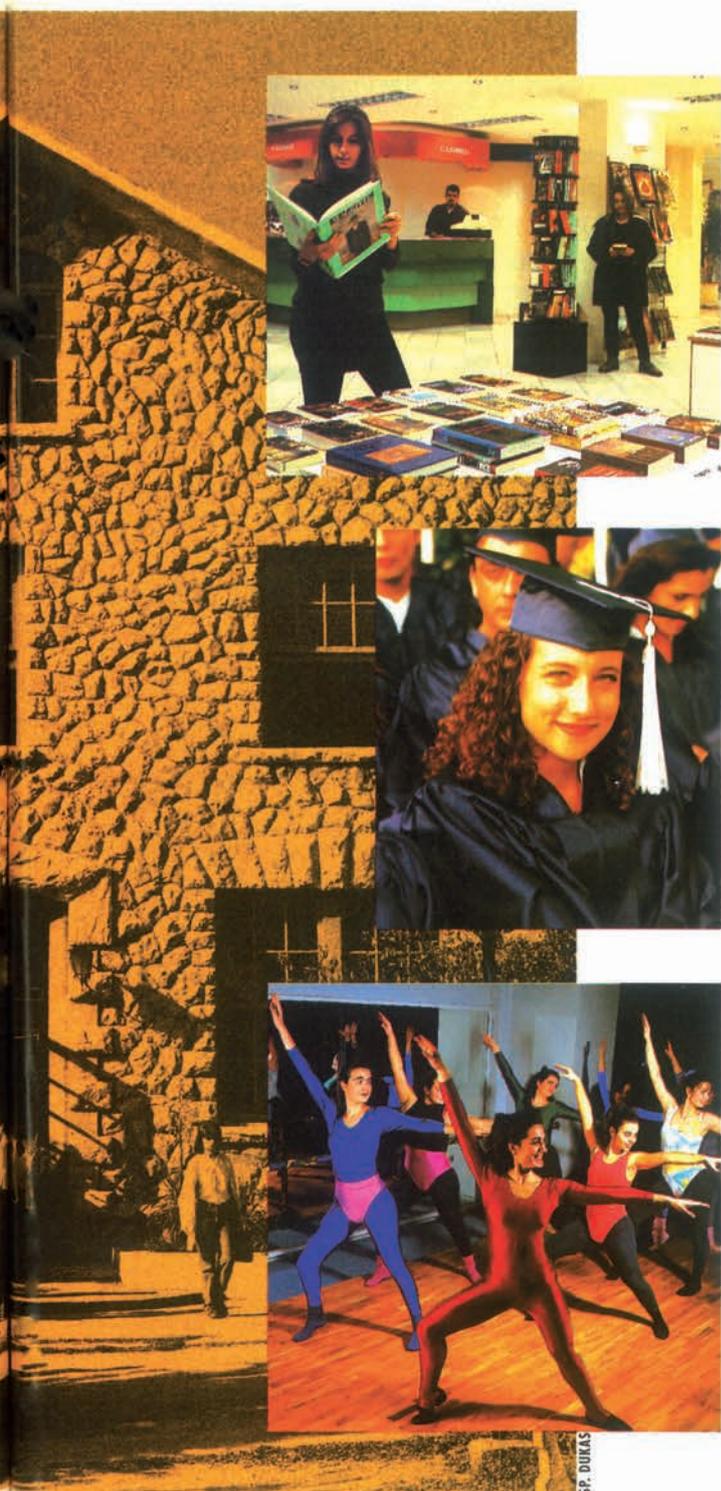
- Αποκλειστική χρήση της Αγγλικής γλώσσας σε όλα τα μαθήματα
- Εισαγωγή κατόπιν εξετάσεων στην Αγγλική γλώσσα, στις 9 Σεπτεμβρίου 1997 και 27 Ιανουαρίου 1998.
- Κάτοχοι των Proficiency του Cambridge ή του Michigan, Higher του PALSΟ ή Oxford, ή κάτοχοι TOEFL με βαθμό 510 και άνω εισάγονται χωρίς εξετάσεις.
- Λειτουργία του ACT ως ιδρύματος μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- Αριστο επιτελείο καθηγητών, προσεκτικά επιλεγμένων με βάση την επιστημονική τους κατάρτιση, τις διδακτικές τους ικανότητες και την εμπειρία τους σε ανώτατα ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- Αυστηρά περιορισμένος αριθμός σπουδαστών ανά τμήμα (μέσος όρος 20)
- Προσωπική παρακολούθηση και καθοδήγηση του κάθε φοιτητή από ακαδημαϊκούς συμβούλους
- Υποχρεωτικώς ανελλιπής παρακολούθηση και ενεργός συμμετοχή των φοιτητών στα μαθήματα.

COLLEGE OF THESSALONIKI

ANATOLIA COLLEGE

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ, ΑΓΓΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ & ΓΛΩΣΣΑ, ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ΚΤΛ.

Οι εγκαταστάσεις του ACT

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του ACT μπορούν να λειτουργούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο λόγω των μοναδικών εγκαταστάσεων που διαθέτει το ίδρυμα:

- Φυσικό και υγιεινό περιβάλλον 180 πευκόφυτων στρεμμάτων
- Ειδικά διαμορφωμένα διδακτήρια, καθώς και νέο σύγχρονο κτίριο, που στεγάζουν αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, γραφεία διοίκησης, αίθουσες και γραφεία καθηγητών, αίθουσες διαλέξεων, και αναψυκτήρια
- Βιβλιοθήκη μοναδική στο είδος της στη Βόρεια Ελλάδα, με μια συλλογή 37.000 τόμων βιβλίων και περιοδικών
- Εργαστήρια Φυσικής, Χημείας και Βιολογίας
- Εργαστήρια Πληροφορικής
- Αμφιθέατρα οπτικοακουστικών παρουσιάσεων, άρτια εξοπλισμένα και ειδικά σχεδιασμένα για προβολές διαφανειών και βιντεοταινιών
- Κλειστό γυμναστήριο και πολυάριθμους υπαίθριους αθλητικούς χώρους.

Φροντίδα για το Μέλλον

Στο ACT λειτουργεί Γραφείο Επαγγελματικής Αποκατάστασης για τους φοιτητές και τους αποφοίτους. Οι στενές σχέσεις του Γραφείου με τον επιχειρησιακό κόσμο και η δυνατότητα για πρακτική άσκηση κατά την διάρκεια των σπουδών των φοιτητών προσφέρουν επιπλέον ευκαιρίες στους αποφοίτους για το μέλλον τους.

Στη Σχολή λειτουργεί επίσης Γραφείο Συμβούλου για Μεταπτυχιακές Σπουδές. Η ενημέρωση και καθοδήγηση σε θέματα μετεγγραφής και συνέχισης των σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού αποτελούν αρμοδιότητα του εξειδικευμένου προσωπικού του Γραφείου και γνωρίζουν μεγάλη επιτυχία.

A.C.T.

THE AMERICAN COLLEGE OF THESSALONIKI
P.O. BOX 21021, 555 10 PYLEA, THESSALONIKI, GREECE
TELEPHONE: (031)323711, 316740, TELEFAX: (031)301076

Κλάδοι Σπουδών

Τα Προγράμματα Σπουδών του **CAMPUS** είναι απόλυτα ευθυγραμμισμένα με εκείνα των Αμερικάνικων Κολλεγίων και Πανεπιστημίων και έχουν τις **ΙΔΙΕΣ** ακαδημαϊκές απαιτήσεις με εκείνες που επιβάλλει στα αντίστοιχα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα το Αμερικάνικο Εκπαιδευτικό Σύστημα.

Τα CAMPUS προσφέρει τα παρακάτω προγράμματα σπουδών:

- **BUSINESS ADMINISTRATION AND MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS**

Διοίκηση Επιχειρήσεων
Marketing
Λογιστική
Χρηματοοικονομική
Ποσοτικές μέθοδοι
Αρχές και Εφαρμογές της Πληροφορικής
MIS
Διοίκηση Προσωπικού

- **COMMUNICATION ARTS**

Δημοσιογραφία
Ραδιοφωνία
Διαφήμιση
Δημόσιες Σχέσεις
Τηλεόραση
Φωτογραφία

- **DESIGN**

Εσωτερική Διακόσμηση
Γραφικές Τέχνες / Computer Graphics and Animation

- **ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ**

Σχέδιο
Ζωγραφική
Γλυπτική
Ιστορία Τέχνης

- **ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ**

Βιομηχανική
Κοινωνιολογική
Παιδική
Εκπαιδευτική
Κλινική
Συμβουλευτική

Διδακτικό Προσωπικό

Στο CAMPUS διδάσκουν καθηγητές με υψηλότατα τυπικά προσόντα και με τεράστια διδακτική και επαγγελματική πείρα, που αποκτήθηκε στα καλύτερα Πανεπιστήμια και Κολλέγια της Αμερικής και της Ευρώπης. Πάνω από το 75% των διδασκόντων στο CAMPUS είναι κάτοχοι τουλάχιστον ενός πτυχίου Master, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος.

Ενώ στα καλύτερα Αμερικανικά και Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και Κολλέγια, η αναλογία φοιτητών/καθηγητών είναι 30-40 προς ένα, στο CAMPUS η αναλογία αυτή είναι 8 προς 1!. Αυτό σημαίνει πως σε κάθε 8 φοιτητές, αντιστοιχεί ένας καθηγητής υψηλών προσόντων!

Απόφοιτοι

Ενα σημαντικά μεγάλο ποσοστό αποφοίτων κάθε χρόνο συνεχίζει για μεταπτυχιακές σπουδές στη Βρετανία και στην Αμερική.

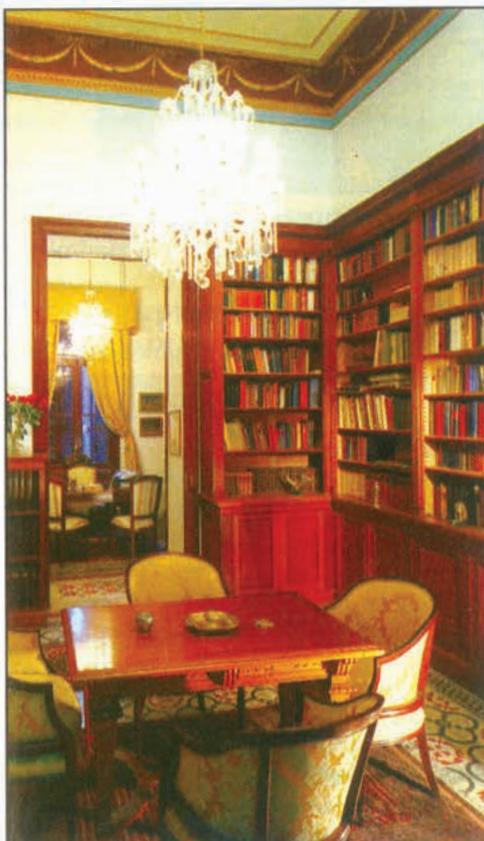
Επίσης, οι φοιτητές του CAMPUS έχουν την επιλογή να ολοκληρώσουν τις μεταπτυχιακές σπουδές τους, στο CAMPUS στα προγράμματα Master in Education και Master in Business Administration.

Ακαδημαϊκές Συνεργασίες

Το CAMPUS Arts and Sciences συνεργάζεται με αναγνωρισμένα Πανεπιστήμια της Αμερικής και της Αγγλίας, δίνοντας έτσι την δυνατότητα στους φοιτητές του, που το επιθυμούν, μετά από τριετή, περίπου, φοίτηση στο CAMPUS να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα Πανεπιστήμια αυτά και να αποκτήσουν από αυτά τα πτυχία Bachelor και Master:

- **Regent 's College - European Business School London** - Bachelor in Business Administration
- **Pratt Institute of New York** - Bachelor and Master in Fine Arts
- **University of Akron - Ohio** - Bachelor and Master in Business Administration
- **Robert Morris College** - Pennsylvania - Bachelor in Business Administration
- **University of Maryland System** - Master in Education
- **New Hamshire College** - New Hamshire - Master in Business Administration

Κτιριακές Εγκαταστάσεις

Η υλικοτεχνική υποδομή του CAMPUS είναι επίσης υποδειγματική. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του, τα εργαστήρια Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και μέσω αυτών η πρόσβαση στο INTERNET, τα Studio Τηλεόρασης, καθώς και τα Εργαστήρια Ζωγραφικής, Γλυπτικής και Γραφικών Τεχνών, παρέχουν στους φοιτητές μόρφωση υψηλότατου επιπέδου στους αντίστοιχους κλάδους σπουδών.

Οι εγκαταστάσεις του CAMPUS απέχουν λίγα μόλις μέτρα από τον σταθμό του ηλεκτρικού της Κηφισιάς και την αφετηρία των αστικών λεωφορείων.

LABORATORY OF
LIBERAL STUDIES

11, Deligianni St. 145 61 KIFISSIA
TEL: 8018550, 8084482, 8014796, 8018274, FAX:8087968
e-mail: Camp@Athena.Domi.gr

NEW YORK

Κλάδοι Σπουδών

1. Το NYC υλοποιεί προγράμματα σπουδών τα οποία προσφέρονται από το **State University of New York (at New Paltz και Empire State College)**.

Τα προγράμματα αυτά πραγματοποιούνται υπό την εποπτεία του **State University of New York** και τα μαθήματα που προσφέρονται είναι ακριβή αντίγραφα αυτών που προσφέρει το **Πανεπιστήμιο στις Η.Π.Α.** Οι φοιτητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς το πρόγραμμα σπουδών στο NYC έχουν εξασφαλίσει τη συνέχιση φοίτησής τους για την απόκτηση του **Bachelor 's Degree** με 3 εξάμηνα στις **Η.Π.Α.** Επίσης παρέχεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης του κύκλου σπουδών για το **Bachelor 's Degree** από το **SUNY/Empire State College στην Ελλάδα.**

Οι προσφερόμενες ειδικότητες περιλαμβάνουν:

- **Business Administration**
- **Economics**
- **Psychology**
- **Pre-electrical Engineering**
- **English Literature**
- **Communication Studies**
- **Fine Arts**

2. Από τον **Οκτώβριο 1994** το NYC σε συνεργασία με το **Pittsburgh State University**, προσφέρει ένα πρόγραμμα σε **Communication Studies**. Οι φοιτητές που θα παρακολουθήσουν αυτό τον τομέα μπορούν να απασχοληθούν σε χώρους όπως Διαφήμιση, Δημοσιογραφία, Τηλεπικοινωνίες, Θέατρο και Δημόσιες Σχέσεις. Οι φοιτητές μπορούν να πάρουν από 48-94 ακαδημαϊκές μονάδες στην Αθήνα και στη συνέχεια να μεταφερθούν στο **PSU** για να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους και να αποκτήσουν το **Bachelor 's Degree**.

3. Το NYC επίσης προσφέρει το πρόγραμμα **HIGHER NATIONAL DIPLOMA (HND)** σε συνεργασία με το **Highbury College** του **Portsmouth U.K.** Αυτό το πρόγραμμα δημιουργήθηκε κάτω από μια προνομιούχα συμφωνία ανάμεσα στα προαναφερθέντα ινστιτούτα από την 1η Σεπτεμβρίου 1995 και είναι ολοκληρωτικά εγκεκριμένο και αναγνωρισμένο από το **BUSINESS & TECHNOLOGY EDUCATION COUNCIL OF LONDON (BTEC)**.

Οι φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το **HND** μπορούν στη συνέχεια να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους με την απόκτηση του **Bachelor 's Degree σε Business Administration** σε κάποιο βρετανικό πανεπιστήμιο έχοντας εισαχθεί είτε στο 3ο έτος -για top-up προγράμματα- είτε στο 2ο. Αυτό εξαρτάται από τους βαθμούς τους υπό την προϋπόθεση να πληρούν τις απαιτήσεις κάθε πανεπιστημίου για τις γνώσεις τους στην αγγλική γλώσσα.

4. Το NYC ξεκίνησε μια συνεργασία με το **University of Louisville, (Louisville Kentucky, USA)** που προσφέρει την δυνατότητα σε αποφοίτους Πανεπιστημίων να αποκτήσουν **Master 's Degree σε Business Administration (MBA)** και σε **Management Engineering**.

NEW YORK
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

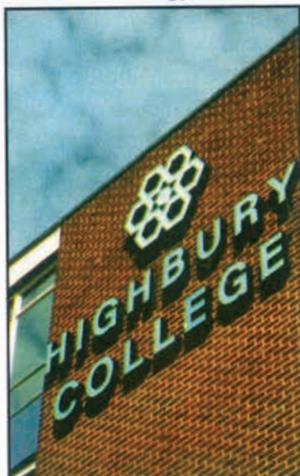
Οι προϋποθέσεις φοιτήσεως και συμπληρωματικές πληροφορίες που αφορούν στις σπουδές του NYC παρέχονται στο κέντρο πληροφοριών:
Αμαλίας 38, στα τηλέφωνα 3225961-2 και 3240649 fax: 3233337.

Τίτλοι Σπουδών

Οι σπουδές στο **SBS** συνδυάζουν ισχυρό ακαδημαϊκό υπόβαθρο με αξιόπιστη επαγγελματική εξειδίκευση. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα του **SBS** προσφέρουν την δυνατότητα μάθησης και ειδίκευσης σε όλους τους επιμέρους κλάδους της Διοίκησης Επιχειρήσεων, με έμφαση στις εφαρμογές της επιστήμης και της τεχνολογίας στην καθημερινή πρακτική και λειτουργία της σύγχρονης επιχείρησης. Σε αυτό το πλαίσιο η συνεργασία του **SBS** με επιχειρήσεις και στελέχη από το χώρο της οικονομίας παρέχει στους σπουδαστές γνώση και εμπειρίες εξίσου σημαντικές με τη θεωρητική τους κατάρτιση. Συνεπώς οι απόφοιτοι του **SBS** αποτελούν έτοιμα και αξιόπιστα στελέχη για τις επιχειρήσεις και οι περισσότεροι απορροφούνται αμέσως από αξιόπιστες εταιρείες. Άλλωστε το **SBS** έχει ως στόχο ακριβώς αυτόν: τη δημιουργία αποφοίτων που είναι ικανοί να ανταποκριθούν πλήρως στις απαιτήσεις των σύγχρονων επιχειρήσεων (ελληνικών και ξένων) ενώ ταυτόχρονα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν και να αφομοιώνουν την εξέλιξη της γνώσης και της τεχνολογίας για το υπόλοιπο της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας. Οι βασικές ακαδημαϊκές επιλογές και δυνατότητες που προσφέρει το **SBS** στους σπουδαστές του είναι οι εξής:

1) Το **HIGHER NATIONAL DIPLOMA (HND)** που χορηγείται από το **Βρετανικό BTEC (Business and Technology Education Council)** σε συνεργασία με το **HIGHBURY COLLEGE** του **PORTSMOUTH** της Μ.Βρετανίας.

2) Τη συνέχιση των σπουδών τους στη Βρετανία καθώς οι κάτοχοι του **HND**, με δεδομένη την ικανοποιητική ακαδημαϊκή επίδοση, έχουν το δικαίωμα εγγραφής στον 3ο και τελευταίο χρόνο σπουδών στα Βρετανικά Πανεπιστήμια με ειδίκευση στη Διοίκηση Επιχειρήσεων.

3) Το Πιστοποιητικό σπουδών και ειδίκευσης του ελληνόφωνου προγράμματος με την έγκριση του Πολιτειακού Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης (**SUNY**).

4) Τη συνέχιση των σπουδών τους για την απόκτηση **Bachelor 's** από το Πολιτειακό Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης (**State University of New York**) καθώς οι απόφοιτοι του ελληνόφωνου προγράμματος του **SBS** έχουν το δικαίωμα απ' ευθείας εγγραφής στον 3ο χρόνο του προγράμματος **Bachelor 's** του Πολιτειακού Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης.

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ

ΚΑΘΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Ο ΟΠΟΙΟΣ ΧΟΡΗΓΕΙ

ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΕ ΑΥΤΟΝ ΦΟΙΤΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΥΟ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΩΝ ΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ

ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΤΙΤΛΟΥΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤ' ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ

BACHELOR Η ΗΝΔ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣ ΙΣΟΤΙΜΟΥΣ,

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ